

AZ UTOLSÓ ÓRA MUNKÁSAIHOZ

SZELLEMI TANÍTÁSOK
PÁL BESZÉLŐ MÉDIUM ÚTJÁN

II. KÖTET

KIADJA:

A SZELLEMI BÚVÁROK PESTI EGYLETE
BUDAPEST, 1937.

A II. KÖTET TARTALOMJEGYZÉKE.

(**)

Az igazság kötelez	3
A hatásokról	15
A kisebb hibák romboló hatása	30
Az ismeretlen jó és az ismeretlen rossz	42
A megváltás misztériuma	47
A „névtelen lényeg”	63
Hogyan kell tanítani?.....	74
Népek sorsa.	82
Az egyén sorsa.	100
Az utolsó ítélet allegóriája.....	120
Isten országába vezető úton.....	129
A feltámadás ünnepén.....	147
Isten minden mindenben	162
Álmok és szimbólumok	182
Médiumok és próféták.....	205
Szimbolikus mesék.	234
A hazugság városa meg az igazság városa.....	234
A virágok konferenciája.....	244
Mese a kis takácsról.	255
Mese a meséről.....	266

Az igazság kötelez(**)

Írott szabályokra és rendeletekre csak olyan embereknek van szükségük, akiknek a lelkében még nincs kibontakozva és kialakulva az igazság, amelynek a hívő ember minden gondolatát, érzését, szavát és cselekedetét irányítania kell. Mert akiknek a lelkében világosan él az igazság szelleme, azok a maguk lelkében mindenkor megtalálják az indító erőt, megtalálják a minősítő törvényt, és megtalálják a gátló alkalmatosságokat, mert az ő lelkükben az igazság szelleme automatikusan végzi el azt, amit a világ gyengébb, elesett részével szemben külső eszközökkel, szabályokkal, törvényekkel, rendeletekkel kell pótolni.

Ezzel kapcsolatban megint visszatérek arra a többször hangoztatott figyelmeztetésemre és tanácsomra, hogy *tanulmányozzátok szorgalmasan az igazság törvényét, amely a szentírásban van lefektetve*. Tanulmányozzátok a kijelentéseket, amelyeket Isten és az ő akaratát végrehajtó menyei hatalmak ajándékoztak a földnek. Ne fáradjatok el, és ne gondoljátok azt, hogy azok mögött a kijelentések, azok mögött a szavak mögött nincsenek mélységek, amely szavak a mai modern kor gyermekének szemében talán elavultaknak, talán szárazaknak, talán feleslegeseknek, sok helyütt talán durváknak látszanak. Ne fáradjatok el ezek mögött a szavak mögött keresni és kutatni az isteni igazságot, Isten Lelkét, amely igazság, amely Lélek e földön a testetöltött kicsiny szellemek közt is igyekezett helyet szorítani magának, hogy ezek a kicsiny, apró szellemek e mögött a forma mögött mindenkor megkereshessék, és meg is találhassák a lelkük táplálékát. Az Isten által az embereknek ajándékozott igazságot azonban mindenkinek magának kell kibányásznia, kikezresnie, kihámozni abból a külső formából, amelyben a kijelentés megtörtént.

Isten Lelke elrejtőzött a forma mögé akkor, amikor először a Törvény Szellemében, a Tízparancsolat formájában nyilatkozott meg az embereknek. Azután Isten Lelke az Ember Fia

alakjában nyilatkozott meg akkor, amikor a Kegyelem Szelleme jelent meg a megváltásra szoruló földi, szellemek körében. És az Isten Lelke ma is elrejtőzik, amikor a kicsiny emberszellemelek, a földi emberek előtt a szellemek híradása által kíván megnyilatkozni. Egyetlenegy külső formában sem ismerték fel az illető kor emberei, hogy mögötte isteni Lélek rejlik. Az ótestamentumi kijelentést hordozó próféták, Isten küldöttei mindmegannyian üldöztetésnek és bántalmazásnak voltak kitéve; Isten Fia szégyenletes kereszthalált halt; és a mai elhanyagolt kor utolsó óráiban megnyilatkozó ez a forma: a szellemtan köznevetség tárgya az átlagemberek szemében.

Az Isten Lelkét, amely e formák mögött meghúzódik, egyedül csak azok ismerhetik fel, akik a formák mögé tudnak tekinteni, akik a formákat lehántják a lényegről. Akik fáradságot vesznek maguknak, akik törik-zúzzák magukat, akik megtagadják magukat, akik félreállítják egyéni örömeiket és kívánságait abban a nagy buzgalomban, hogy a külső takarót, a külső leplet, a külső kérget, amely a lényeket takarja, lehántsák. Hogy beletekinthessenek abba a misztikus világba, ahonnan az igazság annyi rétegen keresztül halkan és homályosan szűrődik az emberi értelemig. De ha ezeket a rétegeket lehántotta róla az emberszem, akkor mint kápráztató ragyogás, mint boldogító sugárzás fénylik elő az az Igazság, amely öröktől fogva való, amely elpusztíthatatlan, amely az Istentől sugárzott alá, Aki soha nem szűnt meg szeretni a tőle eltávolodottakat, és soha nem szűnt meg áldozatokat hozni, hogy felemelje az elesetteket.

Keressétek és kutassátok az Isten igazságát, mert az az igazság szabaddá tesz benneteket a formáktól, a rendeletektől, a szabályoktól, mert ha ez az igazság a ti törvényeteként elfoglalhatja a szívetekben a fő helyet, és onnan diktálhat a lelkiismereteken, az érzésvilágotokon, a ti megtisztult értelmeken keresztül, akkor az megóv benneteket botlástól, bukástól, szégyentől, izgalomtól, fájdalomtól, veszteségtől és csalódástól. „Az igazság szabaddá tesz titeket.”

Ha majd igazán, lélek szerint megfogadjátok az intelmet, és örömmel és lelkesültséggel fúrjátok bele az érzéseiteket és értelmeteket az ótestamentomi kijelentések misztikus és mélységes világába, látni, fogjátok, hogy az a kiválasztott nép, amelyet Isten magának választott, s a maga akaratának meggyökeresítésére e földön típusnak állított oda, nemcsak abban az időben, de mind a mai napig típusa, markáns és félreismerhetetlen előképe a rabságból a szabadság felé törekvő emberi léleknek. Milyen hatalmasan hangzanak a szavak, amelyeket az Úr lépten-nyomon megismétel az első isteni kijelentés lapjain: „*Én vagyok a te Urad, Istened, Aki kihoztalak tégedet Egyiptomból, a szolgaság házából!*”

Vajon van-e nagyobb rabság és szolgaság, mint a bűn rabsága? Vajon köti-e az embert és a lelket a rabbilincs, vagy bármiféle kötöttség szorosabban és gyötrőbb módon, mint a bűnnek a rabsága? Ezt csak az tudja, aki a megtérés útjára lép, aki a büntől mindenáron szabadulni, kíván, amikor a lelke vergődik, érzései gyötrődnek, s gondolataival hiába keresi a szabadítást és térdreesve könnyek közt eseng a megigazulásért, de *a bűn, a megszokás szuggeszciója* fogvatartja a lelkét; *a bűn, a megszokás monoideizmusa*, mint eltéphetetlen béklyó kezét-lábát megkötve tartja.

És amikor a megtérés későbbi stádiumában visszatekint arra az, időre, amikor az első kísérleteket tette, hogy a rabbilincsből szabaduljon, csodálkozva látja, hogy minden erőfeszítése dacára sem tudott volna megszabadulni tőle. Hanem csupán azok a csodák, azok a bizonyosságok, amelyekkel Isten a maga jelenlétéről neki letagadhatatlan bizonyosságot nyújtott, voltak azok, melyek őt kivezették a bűn fojtogató bilincseiből szabadabb levegőre, éppúgy, mint ahogyan Izrael népét a fáraó csak az Isten sorozatos beavatkozásainak megdöbbentő hatása alatt volt hajlandó a rabságból kibocsátani.

Ti is testvéreim, mind ilyen, a rabság bilincseiből szabadulni törekvő, vagy részben kiszabadult lelkek vagytok, mint amilyen Izrael népe volt abban az időben, amikor végre, az utolsó egyiptomi csapás után megindulhatott keresni, az ígéret földjét. Ti is hátat fordítottatok az előbbi életnek, amelyben a bűn bilincse rajtatok volt, amikor még nem is éreztétek, hogy az abból való szabadulás kívánatos lenne. És ti most, mint Izrael népe a pusztában, vándoroltok a magatok lelkének pusztaságában és sivárságában az ígéret földje felé.

Izrael népe hányszor és hányszor lázadozott az Isten embere Mózes ellen; hányszor és hányszor vetette szemére, hogy „miért hoztál ki, minket Egyiptomból, a húsos fazekak mellől, ahol megtölthettük gyomrunkat, és gondtalanul élhettünk”! Így ti is, akik még csak az imént fordítottatok hátat a szolgaságnak, a bűn szolgaságának, hányszor kapjátok rajta magatokat, hogy a lelketekben visszakívánkoztok, hogy a lelketekben egy-egy gondolat, egy-egy érzéshullám felvetődik, amely kívánatos színben festi elétek a testi örömök, a testi kielégülés, az emberi kényelemszeretetet, a lelki renyhesség elmúlt állapotait! És még jó, ha nem zúgolódtok, hogy minek hozott ki benneteket Isten küldötte ebbe a sivár pusztaságba, holott nektek abban a rabságban nem kellett gondolnotok a holnappal, nem kellett törődnötök a lelkeitekkel, élhettetek máról-holnapra nyugodtan. Isten Lelke azonban — mint annak idején Mózeset, az ő szolgáját mindig megsegítette, és kiválasztott népe érdekében csodákat tett — időről - időre megnyilatkozik a ti életetekben is. Isten gondviselő akaratát immár félig nyitott lelki szemeitekkel itt-ott ti is megláthatjátok, és olyankor egy kicsiny időre megint megerősödtök, hogy továbbvándoroljatok a pusztaságban az ígéret földje felé.

Izrael népe nem az egész zsidó nép volt, amely Egyiptom földjén raboskodott, hanem annak csak egy része. A többi ott maradt a húsos fazék mellett a fáraók szolgálatában. Azoknak hírét-nevét éppen úgy befödte a sivatag homokja, mint a fáraók hírét és dicsőségét. De annak a kicsiny csoportnak, — amely

Mózesnek, az Isten emberének szavára bátorságot és erőt vett magán, hogy elhagyja a szolgaságnak házát — annak a kicsiny csoportnak heroikus küzdelme, sok elesése és felemelkedése a késő ezredéveknek is irányt mutat. Mert abban a kicsiny csoportban az Isten Lelke fokról-fokra életjelt adott magáról. Az a kicsiny csoport bűnei és botlásai, visszaesése és újból való felemelkedése után is örök időkre halhatatlanná lett, mint az összemberiség típusa, mint amely az üdvösség ígését zárta magába, és hívatott volt azt szétárasztani az egész földi ember- és szellemalakosság lelkében.

Ti is csak egy kicsiny része vagytok azoknak az embereknek, akik a bűnök rabságában együtt voltatok, s együtt jól éreztétek magatokat. Akik megmaradtak bűneikben, akik jobban érezték magukat a húsos fazék mellett, azaz e világ örömeinek, e világ mulandó dicsőségének és hiúságának élvezetében, azok elmúlnak az elmúló korrallal együtt, s még az emléküket is elmossa a vihar. De az a maroknyi csapat, amely bátorságot vett magának, hogy hátat fordítson a szolgaságnak, a bűnnek, amely hajlandó a pusztának nélkülözéseit végigélni és végigszenvedni, örök időkre szóló hírt és dicsőséget szerez magának. Mert Izrael gyermekévé, azaz „Isten, katonájává” lesz minden egyes, aki megtanul harcolni és küzdeni azért az igazságért, amelyet neki az Istennek Lelke mindenkor mindenféle külső forma és takaró alatt küld. Amely külső formát és takarót ez a kiválasztott kicsiny csapat a maga élethez edzett tudásával és ismeretével mindenkor megtanul lehántani, hogy amögül az igazság előragyoghasson, táplálhassa őt, és rajta keresztül táplálhassa mindazokat, akik még csak most kezdik érezni a rabság súlyát, és még csak most kezdenek sóvárogni a szabadulás után.

Annak a kicsiny csapatnak, amely Egyiptomból, a szolgaságnak földjéről elindult, hosszú, fáradságos vándorlásokon kellett végigmennie, hogy lerázza magáról a szolgaság megszokott tunyaságát, lerázza magáról a közömbösséget. Hogy megedződ-jék az élettől való küzdelemben, hogy megizmosodjék a hite

azok által a csodás beavatkozások által, amelyekkel az Isten a pusztai vándorlás 40 esztendeje alatt annyiszor tett bizonyrágot Önragáról, hogy megnövekedjék a reménysége, hogy az ígélet földjéhez napról-napra, minden talpalatnyi földdel közelebb jut, és megnövekedjék a bizalma önragában, hogy képes lesz azt az ígélet földjét magának megszerezni.

Így tinektek is, testvéreim, akik e pusztaságban vándoroltok, akik hátat fordítottatok a bűnök rabságának, Isten léptenyomon bizonyrágot nyújt Önragáról a ti éleletekben, hogy a ti hitetek megerősödjék. Korhol, hogy erősek és izmosak legyetek, és meg tudjatok szabadulni a béklyók maradványaitól, a restségtől, a megalkuvástól. És megcsillogtatja előttetek az ígéletet, hogy megnövekedjék a reménységetek, hogy be is fogtok jutni abba az ígélet földjébe, amely mint ragyogó távlat, hív, vonz benneteket.

Isten nem mutatja meg magát senkinek a maga mivoltában. Isten előttetek is, mint Izrael népe előtt, ködbe burkoltan jár, de nektek sincs más dolgotok, mint ami az Izrael népének volt: *követni minden körülmények közt azt a bizonytalannak látzó, homályba burkolt világosságot és igazságot*, amely titeket az ígélet földje, a megdicsőülés felé vezet. Megszomjúhoztok? Sokszor a legridegebb sziklából fakaszt üdítő vizet számotokra az Isten. Éhezik a lelketek? Mennyből hullat alá mannát nektek, hogy jóllakhassatok. Mint kicsiny gyermeket a szerető édesapa, úgy vezet kézen titeket, pedig ti mint rakoncátlan gyermekek sokszor ki szeretnétek tépni a kezetekeket az ő kezéből, de Ő gátat vet a ti akaratotok elé, és így nem árthattok jobban önragatoknak.

*

Isten, a szerető mennyei Atya mindezért a kimondhatatlan jószágért — aminek túlnyomó részéről ti nem is tudtok, mert nem láthattok az események mögé — egyetlenegyket kíván tőletek: hogy az ő neve a ti szívetekben a főhelyet foglalja el.

Amikor Izrael népe az ígélet földjéhez már közel állt, az Isten egy, a ti fületekben talán borzalmasan hangzó parancsot ad neki: *„Halld meg Izrael! Ha bemenedesz új hazádba, vigyázz, és ha a te fiad, vagy a te leányod, vagy a te feleséged, aki a te kebleden pihen, vagy a te barátod, akit jobban szeretsz, mint önnön lelkedet, azt mondaná: jer és kövessünk más istent és tömjénezzünk neki: a te kezéd legyen rajta az első, és ölvén öld meg őt!”*

Milyen szörnyű ridegen hangzanak ezek a szavak a mai kor elpuhult gyermekének a fülében! De csak annak a fülében, aki a szavakat, a külső burkolatot látja, aki nem szokott a burkolat mögé tekinteni és az abban rejlő lényeket, az igazság ragyogó világosságát kibontani. Vajon mit mondott egyebet a mi Urunk és Üdvözítőnk, amikor azt mondta, hogy: *„Nem békét, de harcot jöttem elhinteni e földön, és azt akarom, hogy a fiú az atyját, a leány az anyját és a testvér a testvérét meggyűlölje énérettem”*? A szavak itt is élesen és riasztóan hallatszanak az emberek fülében; de a szavak mögött rejlő lényeket kell kikeresni, és azonnal másképp fog az hangzani az olyanoknak, aki a lelkét az isteni, kijelentés tápláló igazságán nevelte fel.

Kié minden e világon? Nem az Istené-e? Hiszen még az önmagam lelke is Istené, és mindazoknak a lelke az övé, aki engem szeret, vagy akit én szeretek, aki nekem a legdrágább, aki a keblemen pihen, aki az én véremből való vér, vagy az a hú barát, aki az életét áldozza érettem. Mindannyian Istenéi vagyunk, mert rajta kívül nincs senki és semmi; mindenkivel, velem is, veled is Ő rendelkezik. Ha Ő akarja, a következő pillanatban az életemet is visszaveheti. Ezért akit legjobban és mindennek felett kell szeretni: az Isten. Tehát ha valaki az ő imádásától akar engem eltántorítani, az az Istennek ellensége; és ha én az Istené vagyok, akkor annak, aki az Istennek ellensége, nekem is ellenségévé kell lennem.

A mi Urunk, a Jézus Krisztus is azt mondta, hogy mindenkit mást el kell hagynod és *„meg kell gyűlölnöd Énérettem.”* Ő, Akiben az Isten akarata nyilatkozott meg a földön, Aki, az

Istent képviselte e földön, megkövetelhetette ezt magának. És ez természetes is. Mindenek az övéi, és ha valaki jobban szereti az ő apját, vagy anyját, feleségét, testvérét, gyermekét, vagy bárkit e földön, mint Őt, az eltávolodott tőle, az nem méltó hozzá, az ezé a földé, de nem a mennyé, nem az Istené. Amikor azt mondja, hogy „*hadd temessék el a halottak az ő halottaikat*”, „*te pedig kövess engemet*”, éles határt von, amelyen keresztül az egyik a másikhoz nem mehet. A halottak a halottakhoz, az élők az élőkhez tartoznak.

Az ő meghatározásában a halottak azok, akik rabok, akik a bűn bilincseiben jól érzik magukat; a halottak azok, akiket e föld magához kötött; a halottak azok, akik megmosolyogják a hitben élők igazságát és áhítatosságát; a halottak azok, akik szeretik a dicséretet és a dicsóítést, szeretik az első helyen való ülést és szeretik, hogy az utcasarkokon köszöntsék őket. A halottak azok, akik szeretnek szépen öltözködni, akik szeretnek maguknak bőséget és kényelmet szerezni, és abból a bőségből és kényelemből az ő utódaikat is lehetőleg már előre hosszú időre el látni. A halottak azok, akiknek nem marad idejük Isten számára, mert nincs is érzékük az Isten, az Igazság iránt. A halottak együvé tartoznak: a temetőbe. Ez a föld egy nagy temető, amelyben csak igen-igen kevés élő lélek van, az óriási többség halott ebben az értelemben.

„*Te jer és kövess engem!*” — azt mondja az Úr. Aki él, az Krisztust követi, és akik Krisztust követik, azok testvérek; nem a test szerint, hanem a lélek szerint, mert azok elkülönültek a halottaktól, a test szerinti testvérektől. Azok testvérek abban az igazságban és abban a világosságban, amelyet Isten Lelke a mi Urunk és Üdvözítőnk által hozott a földre. Azokat, akik lélek szerint testvérek, sokkal szorosabb kötelék fűzi össze, mint a test szerinti testvéreket. Akik vér szerint testvérek, azok egyetlen élet, talán egy egészen rövid élet idejére vannak csak összekötve, hogy talán soha többé ne találkozzanak. De akik lélek szerint

testvérek, azok a Krisztusban testvérek, azok az örökéletre lettek testvérekké.

Amikor erre különösen felhívom a figyelmeteket, ember-testvéreim, arra figyelmeztetek benneteket, hogy köztetek a testvéri érzületnek egészen másnak kell lennie, mint azok közt, akik csak vér szerint testvérek egymással. Mert azok a halottak közé tartoznak, ti pedig az élők közé; nektek van Uratok és gazdátok, a Krisztus, és ennek a szónak, hogy *testvér*, köztetek úgy kell hangzania, hogy akit ezzel a szóval *megtiszteltek*, annak a lelkében örömezés repessen. Mert ha a „testvér” szó csak forma, amelyből hiányzik a belső lelki lényeg, akkor csak gúnynévvel illettétek egymást, és megcsúfoltátok ezt a szép nevet, amellyel a mi Urunk a legszebb érzést, az összetartozás, a szeretet érzését kívánta dokumentálni.

Ez a szó: *testvér*, legyen a ti szabályotok; ez legyen az a rendszabály, amely köztetek lelki és emberi értelemben is az összhangot mindenkor hiánytalanul fenntartja. Az igazság Isten Lelkének attribútuma, ennél fogva az igazság meg nem semmisíthető, örökkévaló, szuverén hatalom. Az igazság olyan, mint a tűz és a parázs; ezzel szemben a hazugság és a mulandóság formái olyanok, mint a papíros. Hiába akarjátok letakarni az igazságot hazugsággal, a tüzet papírossal: az keresztül égeti, és még jobban lobog, és nemcsak a takarót égeti meg, hanem azt is, aki letakarni törekszik. **Ennél fogva annak a takarónak, amelyben az igazság megjelenik, az igazsághoz méltónak, azaz olyan-nak kell lennie, aminek a tűz nem árt.**

Az igazság a lényeg, a szó a takaró, a külső. Így a „*testvér*” szó is takaró, amely mögött a szeretet és az igazság a lényeg. Ennek a takarónak az igazsággal teljesen össze kell forrnia, nem szabad két különböző anyagból valónak lennie. Mert, kedves testvéreim, hiába mondjátok magatokat testvéreknek, ha annak a szónak nincs meg a belső súlya, ha az igazság abból hiányzik. Ebben a világban, ahol a test lehull a lélekről, mint rúd fekély jelenik meg a hazugság, és azoknak a lelkeknek, akik e

földön hazugságban élnek, nincs szorgosabb gondjuk, mint menekülni, elbújni szem elől. Ahogy mondani szokták, egy egérlyukba elbújnának, csakhogy ne lássák meg őket az ő undorító, tisztátalan fekélyeikkel és foltjaikkal.

Ennélfogva mindenben, nemcsak a testvér szóban, de életetek minden megnyilatkozásában arra törekedjétek, hogy az *igazságot* soha semmiféleképp meg ne másítsátok, meg ne hazudtoljátok. *A hívő embernek egész élete során őszintének, tisztának és igaznak kell lennie.* Azok a pontok, amelyek a hívő emberek szabályait képezhetik, ezzel a lényeggel teljesen ki is vannak merítve.

Mert ne gondoljátok, hogy ha valaki spiritistának mondja magát, az ideát, ebben a világban is egy olyan tömör blokkba fog kerülni, amelyben a spiritisták vannak, és ez a tömör blokk ad majd neki erőt további életéhez, további feladataihoz. Nem, testvéreim, mint ahogyan a földön látjátok, hogy **a spiritizmus nem képez egy tömör blokkot, mert ez csak egy eszme, csak egy út, csak egy nyomjelzés, amely az ígéret földje felé vezet,** azonképpen itt, ebben a világban is az, aki *igazán* spiritista, — miután ezzel önállóvá lett a földön, azaz a lelke nem szorult gyámságra — ebben a világban is önálló lélek lesz. Akit nem kötnek formák, nem kötnek dogmák, hanem szabadon, a saját benső lényegtörvényétől vezéreltetve fogja tovább végezni azt a munkát, amelyet itt a földön szolgált.

Az ellenben, aki félig a régi nyomokon halad, félig-meddig pedig ennek az új eszmének hódol, ne gondolja, hogy ez az eszme itt őt valamennyire is felemeli. Legfeljebb azt éri el, hogy az az egyház, az a felekezet, vagy az a blokk, amelyben a földön élt, ideát, ebben a világban nem lesz hajlandó őt magába fogadni azért, mert annak az alakulatnak a szabályait, kereteit nem respektálta, az a félspiritizmus pedig, melyet űzött, itt neki hajlékot nem nyújt.

Legyetek tehát igazak, testvéreim mert az igazság szuverén hatalom, amely szabaddá teszi a híveit; és addig, míg az úton

jártok, az igazság hathatós erővel segít benneteket. De aki a nagyobb igazságot megismeri, és mégsem mer bizonyosságot tenni a megismert igazság mellett, nem meri azt az életével és tetteivel megpecsételni, az ugyanolyan elbánás alá esik, mint azok, akikről az Úr azt mondta, hogy *„aki szégyenl engem megvallani az emberek előtt, azt Én is szégyellni fogom az én mennyei Atyám előtt.”* Krisztus volt az Igazság, az ő Szelleme az Igazság Szelleme. És valaki a nagyobb igazságot megismerte, azaz többet megismert az Igazság Szelleméből, de kényelemből, szégyenkezésből, álszeméreből, vagy földi, emberi érdekekből mégis a kisebb igazság mellett marad földi életében, azt a nagyobb igazság olyan súlyosan fogja nyomni, hogy mikor meghal, még az ő kisebb igazságában is tehetetlen, gyenge, sovány szellemként ébred fel ebben a világban. Így van az, hogy *„adatik annak, akinek van, de akinek nincs, attól még az is élvéttetik, amije van.”*

Testvéreim, ismét csak azt mondhatom tehát nektek, hogy ***álljatok az Igazság mellé! És ha valaki ma megismer egy igazságot, de holnap egy nagyobb igazságot ismer meg, az kertelés és megalkuvás nélkül álljon a nagyobb igazság mellé. Ha pedig holnapután egy még magasabb rendű, még ragyogóbb világosságot ismer meg, ismét megalkuvás nélkül álljon a még magasabb rendű igazság és világosság szolgálatába.*** Hiszen ez a haladás útja! Hogyan akarhatjuk, hogy a világon tért hódítson az igazság világossága, ha gyávák vagyunk a nagyobb igazság mellé egyenként odaállni, azt mondván: *„igenis, ez az igazság, amit én megismertem és akármit mondtok, én e mellé állok”!*

Mert ha sokan lesznek olyanok, akik bátrak, és az Igazság Szelleme mellé állnak, akkor az igazság hatalmasan árad szét a földön, és megsemmisíti a homályosságot. De ha valakinek hiányzik az erkölcsi bátorsága ahhoz, hogy megismervén a magasabb igazságot, a mellé álljon, és opportunitásból az ala-

csonyabb rendű igazságban marad, az megcsúfolja vele a nagyobb igazságot, és több teret enged a homálnak, több utat, több alkalmat a sötétség terjedésének.

Ezért **ha valaki az igazság katonája, azaz az Isten harcosa lett, annak kötelessége az isteni igazságnak, az Isten akaratának, az Isten világosságának a kutatása.** Sokkal magasabb rendű érdek ez, mint minden más érdek, ami őt a családhoz, a társadalomhoz, vagy bármiféle más közösséghez köti. Ha pedig valaki magasabb rendű érdeket alárendel az alacsonyabb rendű érdekeknek, azt az a magasabb rendű elv nem fogja felemelni. Hiába mondja a szájával, hogy ő annak híve; azt az a magasabb rendű lényeg nyomni fogja, mint egy elviselhetetlen teher. Mert amikor ide megérkezik, és arra fog hivatkozni, hogy „te igazság, én téged ismertelek”: az igazság a maga ragyogó szépségében felmagaslik előtte, és azt fogja neki mondani: *„nem, te nem ismertél engem, mert néked élőbbrevalók voltak a földi kötelékek, mint én; és ha te akarsz is engem ismerni, én nem ismerlek téged, távozzál előlem!”*

*

Testvéreim, én attól tartok, hogy *ti nem tudjátok, milyen halálosan komoly korszakban élték.* Ti nem is tudjátok, milyen végtelenül súlyos dolgok ezek, amelyekbe ti akkor, amikor a harmadik kijelentéssel foglalkozni kezdtetek, belementetek. **Ti már hallottátok és tudjátok, hogy alkonyodni kezd; ti tudjátok, hogy az idő közel van; ti hallottátok, hogy nem mindenki, fog még egyszer visszatérhetni ide a földre, csak az, aki az igazság mellé áll, és érte szakít mindenféle régi szolgálattal, amely őt kezén-lábán bilincsekbe verte.**

Amikor alkonyodik és a munkások a mezőn az utolsó órákban még kint dolgoznak, félvén, hogy vihar meglepheti őket, akkor kettőzött szorgalommal dolgoznak, hogy mielőtt hazatérnének, mindent rendben hagyjanak, és a várható veszélytől megóvják a termést. Így van ez veletek is. Alkonyodik, a vihar szelét már érzitek, bár zúgása még csak távolról hallatszik.

És valakik még emberi, dolgaikkal játszogatnak, és nem igyekeznek menteni a legdrágábbat, a lelkük üdvösségét, azok elvesznek, hiába mondják magukat akármiféle felekezet tagjának, és hiába mondják magukat spiritistáknak is, mert nem a szavak döntenek, hanem a lélek érzése, és az a szent elhatározás és az a szent akaratkifejtés, amellyel a lélek a megismert igazság mellé áll, és önmagát annak szolgálatára ajánlja fel. **Testvéreim, még egyszer mondom nektek: alko-nyodik, ne késlekedjétek, szedjétek össze magatokat!** Higgyétek el, ha eddig nem hittétek volna, hogy nagyon komoly intelmek azok, amelyek innen hozzátok elhangzanak.

Higgyétek el, hogy a lelketek megmentése minden egyéb-nél előbbrevaló! Keressétek az Isten országát és annak igazságát; tápláljátok és neveljétek a lelketeket arra, hogy az Isten Lelkét megtalálhassátok, Aki minden napon szól hozzátok. **Ennek a tantárgynak pedig tankönyve, amint a beszédem elején mondtam nektek: a szentírás.** Ha abba belemerültök, ha annak szépségeit, mélységeit és csodás bizonyágtételeit a lelketekbe mélyen belevésíték, akkor felismeritek az Isten Lelkét, felismeritek az Igazságot, az Igazság szabaddá és bátorrá tesz titeket és meg fogja készíteni az utatokat az ígélet földjére, azaz a szellemi szabadságra, az üdvösségre.

Szedjétek össze magatokat, embertestvéreim, adjátok át magatokat Krisztusnak, mert egyedül csak Ő az, aki megmenthet titeket. A magatok erőfeszítése vajmi keveset ér. Legyetek testvérei egymásnak a szó mélységes és igazi értelmében. Az Úr békessége legyen veletek!

A hatásokról. ()**

Az Úr nevében üdvözöllek benneteket, embertestvéreim! Felhívlak titeket a közös munkára az ő nevében. Felhívlak titeket arra, hogy nyissátok meg a lelketeket, és a szegényes emberi szó mögött rejlő *szellemi* igazságokat keressétek. És mikor ezt tesztetek, vegyétek tekintetbe, hogy az emberi szó gyarló, az ember,

akin keresztül az igazságreszecskek hozzátok jutnak, maga is gyarló és tökéletlen, és ne a külsőből, a formából alkossatok ítéletet, hanem keressétek meg a külső forma mögött a lényezetet, amelyet, ha azzal a törekvéssel kerestek, hogy igazán megismerjétek és a magatokévá tegyétek, mindenkor meg is találtok, és hasznot meríthettek belőle és táplálékot a ti szellemetek számára. Mint ahogyan az embereket sem a külső szerint ítéletek meg, — legalábbis felteszem rólatok — hanem a külső mögött rejlő jellemről, s arról a világosságról alkottok ítéletet, amelyről az illető tanúságot tesz, úgy a szellemi dolgokat se a külső forma, az emberi szavakból jól-rosszul összetákolt mondatok formája után, hanem e külső burok mögött rejlő *igazságok* szerint ítéltétek meg.

Mert, mint már többször mondtam nektek, mi, akik szellemek vagyunk, a szellemetekhez kívánunk szólni, nem pedig emberetekhez, mert az az ember is, akit eszközül használunk, csak közbeiktatott közeg. Ti is szellemek vagytok. A test, amelyben éltek, szintén csak egy közeg, amely az impressziókat a lélekhez közvetíti. Ne akadjon meg tehát a közvetítés a közegen, a szűrőben, hanem hatoljon be a lelketek mélyébe, hogy ott építhessen, ha építenivaló van, és romboljon, ha szükséges, s ha ott lerombolni valót talál, hogy lerombolja a ferde nézeteket és fogalmakat, és helyükbe építsen egy parányit Isten országának kialakulni kezdő igazságából.

*

Az ember, aki a földön él, túlnyomó részben arra törekszik, hogy hatásokat bocsásson ki magából, és nagyon kis mértékben arra, hogy hatásokat fogadjon el. Az ember önszeretében gyönyörködik az általa kibocsátott hatásokban, mikor látja, hogyan nőnek meg azok a hatások a környező világban, az emberek lelkében, az intézményekben, a társadalomban, a természeti világban, egyszóval mindenütt, ahová csak az emberszellem hatása elérhet. **Mert az ember maga körül is mindig önmagát igyekszik szemlélni, a maga elért eredményeit, hogy**

ezáltal is felduzzassza a saját maga tényleges, vagy vélt értékét, és hizlalja vele az öntudatát, sokszor a hiúságát és gögjét.

A hatások tehát elindulnak a szellemből, és ha alkalmas időben és körülmények között végzik pályafutásukat, akkor hovatovább megnövekednek, felduzzadnak. Az egyén maga, aki a hatásokat kibocsátotta, időközben talán el is múlik az élők világából, de az az erő, amit a szelleméből, a lelkéből kibocsátott, tovább él, tovább rezeg, tovább hullámzik, míg eléri kibontakozásának tetőfokát. Azután fokozatosan alábbszáll, a hullámgyűrűk mindig kisebbekké lesznek, míg végül, — mint ahogyan a mulandóság világában minden — ezek a hatások is az enyészetéi lesznek. De mielőtt még az enyészetéi lennének, már velük szemben újabb, rendszerint ellentétes irányú hatások indulnak meg, amelyek felveszik a küzdelmet a régivel. Egy ideig a kettő közt harc folyik, míg az új hatások legyőzik a régit, hogy azok ismét elinduljanak a fejlődés útján, hogy elérjék zenitjüket, és azután fokozatosan ezek is elsimuljanak.

Az ember gögjében és elbizakodottságában azt hiszi, hogy mindent ő teremt, hogy ő írja a történelmet, ő alkotja a korszellemet, és azért szemléli önhittén és elbizakodottan azokat a hatásokat, amelyeket magából kibocsát, ha azok a hatások a korszellem irányával azonosak, azaz kedvező talajba hullottak, tehát megnövekednek. **Ilyenkor azt hiszi, hogy az eredményt mind ő hozta létre;** holott, ha nem kedvező korszellemben indítja el a hatásokat, akkor látnia kell, hogy a legragyogóbb elmével és a legnagyobb ékesszólással felfegyverkezve is semmi, vagy igen jelentéktelen hatásokat tud csak produkálni.

Az élet örökös áramlása felveti a korszellemet, mint a folyam árja a hullámokat, hogy annak lehanyatlása után egy másik korszellem emelkedjék fel a helyébe. Azok az emberszellemek, akik egy-egy korban élnek, rendszerint úgy vannak bekebelezve egy-egy eszmekörbe, mint ahogyan a lepke bábja alussza almát. És mint ahogyan tavasszal, amikor kifakad a virág és mosolyog

a természet, ebből a bábból kirepül a pillangó; éppen úgy, amikor a fejlődés folyamata felvet egy korszellemet, akkor abban megszületnek a benne — hogy úgy mondjam — bebábosodott szellemek is, hogy az élet ragyogásában sütkérezzenek és érvényesíthessék azt a hatást, amely annak a korszellemnek megfelelő.

*

Ősszel a szántóföldeket előkészítik, a talajt megmunkálják, porhanyóvá, termékennyé teszik és elhintik a magvakat beléjük. A magvak rövidesen kikelnek, és a barna szántóföldet üde zöld borítja be: a jövőnek reménysége. Azután jön a tél, hótakaróval fedi be a fejlődő vegetációt, amely azonban a hótakaró alatt is él, míg eljön a tavasz, és langy lehelletével új életet lehel a természetbe, elviszi a hótakarót és a növényzet üdén, gyors tempóban fejlődik tovább. Felnő a búza, kalászt hoz, s a kalászban magot terem. És ha történetesen nem takarítják le a mezőt, akkor a kalász lassan megsárgul, megszárad, és a mag kihull a talajba. Azután a növény, amely a magot létrehozta, összezsugorodik, összefonnyad, összeesik és befödi a talajra hullott magot. Az új tavasz pedig életre kelti a kihullott magvakat, és az apró kis fűszálacskákat kidugják fejeiket a barna rögök közül és az életre, a levegőre, a napsugárra vágnak. Ott van azonban körülöttük és felettük az akadály: az előző évi növény maradványa, az elpusztult növény hullája és gyökerei, amelyek át- meg áthálózják a talajt. De az új növénykéket friss életerejükkel minden ellenállást igyekeznek áttörni, és ahol akadályra találnak, még kerülőúton is előbúznak, és a régi helyén ismét ott van az új vegetáció, amely elfödi a régi romjait.

Teljesen így váltja fel egyik korszellem a másikat. Egy-egy hódító gondolat, amely hatalmába ragadta az emberek felfogását és a társadalom felett uralkodott, lassan-lassan kiéli magát. És amikor aláhanyatlik, és folyton süllyed az enyészet felé, az új korszellem eszméi már ott vannak, és felveszik a harcot a réginé eszméivel. Mivel pedig a régi korszellem már kiélte magát,

erőben gyöngö, az új pedig még telve van duzzadó erővel, szükségképez újnak kell győzedelmeskednie a régi felett.

Az evolúciónak óriási hullámozása ez, amely a szellemek végtelen tömegeit veti felszínre és süllyeszti ismét alá a láthatatlanba, amelyben a szellem csak annyi, mint a hullámozó tengerárban egyetlen fővényszem: amikor a hullámozhegy a napfényben fürdik és felemeli magával azt az egyetlen fővényszemecskét, akkor a fővényszem is ragyog a napfényben, hogy a következő pillanatban alámerüljön a sötétbe, és helyét más ragyogó fővényszemecskék foglalják el.

Nem az egyéni lélek hozza tehát magával a korszellemet, hanem a Világlélek hullámozása veti fel a korszellemet benne az egyéni lelkeket. És nem azért jön a szellem újra meg újra az élet hullámozása folytán a napfényre e földi világban, a kegyelem világában, hogy itt visszacsinálja azt a múltat, amit előzőleg cselekedett, amely összes eredményeivel együtt elmerült a múltban, hanem azért, hogy az új hatásokból okulást szerezzen magának.

Az a korszellem, amely elmúlt, elvégezte a maga munkáját; és az egyéni lélek, amikor itt ebben a világban szemléli a múltnak tévedéseit, amelyeknek létrehozásában neki is tevékeny része volt, öntudatlanul is vágyik az ellenkezőjét cselekedni annak, amit előző életében cselekedett, és aminek olyan kárhozatos következményei lettek. Tulajdonképpen *ez a vágy hajtja őt a testöltésbe,* hogy két korszellem határán, amikor az egyik hullámozhegy aláhanyatlott, és a hullámozvölgyben már emelkedni kezd a következő hullámozhegy, a fölemelkedő korszellem munkásai közé állva, jelentéktelen erőivel eltakarítani segítsen a romokat, amelyek egy elpusztult, elkorhadt, kivénült korszellem után, mint üres hüvelyek, mint életrétküli vázak maradtak hátra, amelyekben még legfeljebb annyi élet van, amennyit a haladás tehetetlenségi nyomatéka hagyott bennük.

Ebben a küzdelemben sok erő őrlődik fel, mert az a rövid turnus, amely két korszellem közötti hullámozvölgyben játszódik le,

a legkeservesebb a szellemek számára. Ahol a régi küzd az újjal, a tegnap a holnappal, ott állni a kettő közt a mában hullámtörőképp, kicsiny erővel óriási hatások ellen küzdeni: nagy feladat, ami sok türelmet igényel, és vajmi kevés látható és közvetlen eredménnyel kecsegtet.

De nem is arravaló ez a mélypont, ahol az ilyen szellemek küzdenek, hogy nekik újból felragyogjon a dicsőség napja. Abból elég volt nekik, hiszen éppen az hozta ezt az ő mostani nehéz kötő-napszamos munkájukat, mert egykor a maguk dicsőségét, a maguk fényét, a maguk hírnevét, a maguk hiúságát szolgálták.

Itt ebben a hullámvölgyben, ebben a mélységben, az elmúló és megszülető korszellem közt őrlődik, puhul és csiszolódik a szellem; ebben a lélegzetnélküli küzdelemben, amelyben mintha üres malmot húzna, **jut a legkönnyebben annak megismerésére, hogy ő jelentéktelen senki, akit a körülmények, a körülötte lévő erők idestova hánynak-vetnek, és azokkal szemben teljességgel tehetetlen, nem pedig lángelme, nem az a nagy valaki, akinek azelőtt hitte magát.**

Mint gyógyító kúra szerepel ez a szellemek számára, mert amikor valaki kicsinységét és jelentéktelenségét már fenntartás nélkül megismerte, csak akkor kezdődhet annak a lehetősége, hogy kicsinységében és gyengeségében valakihez tartozni kívánjon, aki nála erősebb és hatalmasabb, megbarátkozzék azal a gondolattal, hogy annak a nála erősebbnek és hatalmasabbnak engedelmeskednie kell.

A hit első csírájának felébredésére, a hit első szikrájának felszítására való alkalom ez ebben a hullámvölgyben, ebben a félhomályban, amelyet még csak a jövőnek pirkadó reménysege tesz szürkületté. Azért munkálkodnak tehát itt ezek a gyenge szellemek, hogy megtanulják Istent megismerni, és megtanuljanak neki engedelmeskedni.

Embertestvéreim! Ti egy ilyen hullámvölgy harcosai és munkásai, vagy inkább azt mondhatnám: napszamosai vagytok.

Az elmúlt évszázad igen jó termőtalaja volt egy korszellemnek: a materializmusnak. Az azt megelőző kornak üressége, a hit külső dogmáit kidomborító, de belsőleg tartalmatlan ígéretei, s ezekkel az ígéretekkel sáfárkodó egyének törpesége lassan-lassan kioltotta az emberekben az eszményi, a magasabb rendű iránt való hódolat és tisztelet érzését, kioltotta a hitet, sivárrá tette az emberlelkek benső életét.

Eközben az értelem rohamos csiszolódása, amely minden azértnek a miértjét kereste, amely mindent meg akart a kezével fogni, hogy elhiggye, — mivel hitében sokszorosán csatlakozott — alkalmas segítőtársa volt a materializmus megszületésének. **A fejlődés szükségképmelte fel a materializmus hullámát és hozta napfényre, a földi világra.**

Ezzel a hullámmal együtt aztán testet öltöttek, feljöttek a kegyelem világába azok a szellemek, akiknek a lelkében ennek a korszellemnek szikrája élt. Ezek kimondták a szót, a szó továbbrezgett, a kritikára kevésbé képes lelkek befogadták a szót és a tant, az továbbhullámozott, s lélekről-lélekre elborította az üres, formai hitnek még azt a kicsiny csillogását is, amelyet még az előző korszellem, mint utolsó nyomokat itthagyt. Rohamosan hódított tért a materializmus az összes rétegekben: a tudományban, a társadalmi felfogásban, a gazdasági, politikai és minden egyéb eszmekörben, úgyhogy lassan-lassan magába zárta úgyszólván az akkor élő egész emberiséget.

Ez a korszellem sem hibáztatható, mert szükségképpen való következménye volt az azt megelőző elkorhadt, elvényt korszellemnek. Az egyének, akik a materializmusnak lángoló apostolaivá lettek, túlnyomórészt a legjobb meggyőződésükkel mondták azt, amit mondtak.

Azonban pusztán anyagilag akarni boldogítani az embereket, Isten nélkül akarni emberszeretetet, méltányosságot és igazságot hirdetni képtelen és abszurd vállalkozás, ami máris megpecsételte a materialista korszellem sorsát, amely így már megszületésekor magában hordotta a halál csiráját.

A korszellemek kiélik magukat; így a materializmus is eljutott odáig, hogy tényleges megvalósításokat produkálhatott. **És ott, ahol a hatalmat a kezébe vette, ahol az ő Isten nélkül való elméleteit a gyakorlati téren megvalósította, szánalmas, riasztó, véres kudarcok következtek be boldogító eredmények helyett.** Ezek siettették ennek a korszellemnek a halálát. Amilyen magasan ragyogott még csak néhány évtizeddel ezelőtt is ez a korszellem, olyan rohamosan süllyedt alá és fogyott belőle az élet. Tehát testbeöltözésében ez a korszellem is elvénült, elaggott, halódik. Nincs tovább: utolsó rángásait végzi.

Még olyan, mint az a mező, amelyen a vegetáció, amelyet már a dér megcsípett, összerogy és betakarja a rögöket; de az új vegetációnak nyomai már látszanak, az új korszellem reménysége, az a friss zöld hajtás már bújik ki a romok alól. Az új hitélet, amely *bizonyosságokkal alátámasztott idealizmusnak* lenne nevezhető, mindenütt az egész földön, itt is ott is csoportonként bontakozik ki a réginek romjai alól. És mivel a régiből az élet már elszálló-félben van, az új pedig még fiatal és életerős, könnyű megjövendőlni a kettő közti küzdelem eredményét: az új legyőzi és eltemeti a régit.

*

Az egyik korszellem halálának és a másik születésének határ-mesgyéjén álltok ti, embertestvéreim.

Értsétek hát meg az új korszellem szavát, amely a szellemhez szól, és a lelkeket hívja munkára; amely nem a testi embernek a filozófiája többé, hanem a léleknek, a szellemnek a filozófiája, amelynek a test csak szolgája, amelynek számára a földi élet a maga összes körülményeivel, kedvező és kedvezőtlen hatásaival és lehetőségeivel együtt csak termőtalaja és ideiglenes tartózkodási helye. Csatlakozzatok egész lélekkel az új korszellemhez, mert titeket már ez hívott testbe, és ez elvárja tőletek, hogy a régi korszellem romjait ne a társadalomban, hanem magatokban, a lelketekben hantoljátok el és tegyétek sírját a földdel egyenlővé. Hogy még csak meg se lehessen ismerni a

testi embert, azt, aki, mint a materializmus hirdeti, „mindenhez jogosult, minden az övé lehet, csak akarnia kell, és el kell vennie attól, akinek több van.”

A testi embernek ezzel az okoskodásával élesen szembenáll a bizonyítékokra támaszkodó idealizmus kategórikus parancsa: „*add oda másnak azt, amiből neked több van; áldozd fel magadat a szeretet oltárán*, áldozd fel a te anyagi, testi, társadalmi és mindenféle előnyeidet; ez a lehető legelőnyösebb számodra, mert így ideigvaló értékekért örök értékeket kapsz.”

Két korszakkal ezelőtt azt mondták: „higgy, ember, és üdvözülsz.” A lemúló korszellem azt mondta: „ne higgy ember, élj jól”; és az új korszellem ezt mondja: „ember, az örökélet be van bizonyítva, ott készítsd meg a jó életet, ahol örökké fogsz élni, és annak érdekében áldozd fel ezt a te ideigvaló életedet.”

A bizonyított idealizmus a Tamások számára adatott, hogy higgyék el, hogy érdemes az üdvösségért munkálkodni, érdemes lemondani, megalázkodni, túrni és szenvedni; érdemes a másik orcát odanyújtani, ha az egyik orcát megütötték: mert mindennek boldogító következményei lesznek abban az életben, amely nem egy pillanatnyi kérész élet, hanem az örökkévalóság élete.

Persze, ez a „bizonyított idealizmus” olyan emberek számára való, akik még csak most dörgölik ki a szemükből a materializmus mákonya által előidézett lethargikus álmot! Mert ettől a **bizonyított idealizmustól még hosszú út van addig a mennyei igazságig, addig a „mennyei idealizmusig”, amelyet a mi Urunk, a Jézus Krisztus hozott ide** olyan régen, annyi korszellem, annyi fejlődési hullám lezajlása előtt. Amely nem bizonyítékokra támaszkodik, hanem a lélek belső fejlettségének, Istenhez sóvárgó vágyakozásának spontán erejéből adja oda azt, amije van. Nemcsak a földi és anyagi értékeket, de a lelki értékeket is, egyedül azért, mert *az Istennek szolgálni a legboldogítóbb dolog.*

De itt, kedves embertestvéreim, két hullámhegy közt, ebben a komor szürkületben, egyik feladat azt az óriási koporsót elföldelni, amelyben a materializmus halódó hullája fekszik, a másik feladat pedig: meggyújtani a lámpákat az új korszak eljövendő polgárai számára. Itt, ebben a hullámvölgyben megelégszünk annyival, ha ti emberek, testvéreim, csak a jól felfogott lelki önzés rugójától hajtva törekedtek magatokat feláldozni, jobbá tenni, hogy az örökélet biztos, kétségtelen, kézzelfogható bizonyítékokkal alátámasztott boldogságát elnyerhessétek.

*

Látnivaló tehát, hogy abban az óriási erőhullámzásban, amely korszakokat vet a felszínre, és korszakokat merít alá a láthatatlanba, az ember, mint ható tényező annyi, mint egy por szem; és azok az eredmények, amelyeket az ember az ő hatni akarásával elér - éppen, mert az ember mélyen bukott szellem, akiben sokkal több a rossz, mint a jó - óriási százalékban rosszak. A szegény emberszellem pedig csak a rossz hatások következményeinek szemléléséből tud tanulni, tehát hosszú-hosszú idők lezajlása után tud csak egy-egy keservesen megszerzett tanulmányrészeket elkönyvelni magának.

Már ebből is nyilvánvaló, hogy az embernek hatnia, ki felé munkálkodnia nagyon kockázatos dolog. Egy ízben beszéltem nektek az ember kétféle természetéről, és különösen felhívtam a figyelmeteket arra, amire most még kifejezettebben és még részletezettebben kívánom felhívni: a hatások elfogadásának értékes eredményeire. Látni fogjátok, hogy a hatások elfogadása, ha jó az irányelvek, sokkal rövidebb idő alatt, azonnal, - nem pedig korszakok elmúlása után - nyújt nektek szellemi növekedést, lelki értéket, tapasztalatot, és takarít meg számotokra fáradtságot, fájdalmat és hosszú időre a sötétségbe való alámerülést.

De amikor a hatások felvételéről beszélek, részletezni akarom, hogy milyen emberre milyen hatások milyen következményekkel vannak. És amikor ezt részletezem, kétfelé osztom

általában az embereket, és azt mondom, hogy jóakarató és rosszakarató emberek.

A rosszakarató emberre példának okáért milyen hatásuk van azoknak az impresszióknak, amelyek őt érik úgy az egyes emberek részéről, mint a végzet vagy a sors részéről? Mert hiszen a hatások is kétfélék: hatást gyakorol rám az én felebarátom is, de hatást gyakorol rám az életemnek előre elrendelt sora, azaz a végzet, amely hatalmasabb nálam, amellyel szemben semmit sem tehetek.

A rosszakarató embert megbántja egy másik ember. Mi ennek a következménye? Harag, gyűlölet, visszatorlás, de nem egyszeresen, hanem, ha lehet tízszeresen való visszatorlás; tehát lelkében a gonosz érzések felfokozódása. Ha a végzet részéről éri őt rossz hatás, mondjuk csapás, megpróbáltatás, megkárosodás, akkor elkeseredik, dül-fül, átkozódik, és bár Istenben nem hisz, de azért az ő szent nevét ilyenkor könnyen az ajkára veszi, de csak azért, hogy ezzel önmagát még jobban lealacsonyítsa. A kellemetlen hatás következtében tehát a lelke mégjobban eldurvul.

Ha pedig jó hatás éri az emberek részéről, pld. valaki valami jót tesz neki, azt mohón elfogadja, és azonnal nyújtja ismét a kezét valami újabb adományért. Nem az jut az eszébe, hogy a jóért köszönet, hála és viszonzás jár, hanem ha észreveszi, hogy kapni lehet valamit, akkor arra törekszik, hogy még többet kapjon. Legfőleg egy kissé csillan fel a lelkében a megkülönböztetni tudás révén ennek az embernek a megbecsülése, ellentétben amazzal, akitől rosszat kapott.

Ha pedig a sors részéről éri őt valami jó, például anyagi előny, dicsőség, emberek fölé jutás — miután hite nincs — mindezt úgy tekinti, mint az ő kiválóságát megillető jutalmat, minélfogva magát valóban különbnek is tartja, mint a többi embert. Ismertek ilyen típusokat valamennyien.

Ezzel szemben a jóratörekvő ember, ha ember részéről éri őt rossz hatás, az első rossz érzés leküzdése után azt mondja

magában: „sajnálnom kell őt, hogy ilyen rosszra képes.” És miután hite van, amikor lecsillapodott, azt mondja: „imádkozni fogok érte.” Tehát a lelkében máris értékeket szerzett, mert mikor legyőzte önmagát, erőt gyűjtött és az érzéseit finomította.

Ha a sors részéről éri rossz hatás, ha a végzet hoz eléje megpróbáltatásokat és fájdalmakat, miután hite van, azt mondja magában: „bizonyára sokkal rosszabbat érdemelnék, és ebből a szenvedésből bizonyára valamit meg kell tanulnom, amit még nem tudok”. Tehát keres és kutat. És amikor elvonult felette a vihar és a tanulságot kivonta, akkor hálát ad az Istennek, hogy őt bizonyos irányokban felvilágosította, és nagyobb erőt ajándékozott neki a szenvedés által.

Az emberek részéről jövő jó hatásokat törekszik viszonzni, mert nyugtalanítja őt a szívében felébredő hála érzése, az, hogy méltatlannak érzi magát arra a jóra, amelyben részesült. És nem egyszeresen igyekszik viszonzni a jót, de tízszeresen. És ha tízszeresen viszonzta, még mindig ott rezeg a szívében a hála az iránt, aki hozzá jó volt, aki vele szemben Isten jóságát reprezentálta. Amikor pedig a végzet részéről éri őt valami jó, valami boldogító, akkor leborulva ad hálát Istennek, ebben is felismerve a maga kicsinységét, érdemtelenységét, és ezzel szemben Isten végtelen nagyságát és jóságát, aki végtelenységében nem feledkezik meg legparányibb, legelesettebb, leggyarlóbb gyermekéről sem.

Íme, a hatások elfogadása az ember lelkére milyen frappáns eredményeket vált ki.

Ezekből nyilvánvaló az is, hogy *a rosszakaratú, Istent ismerni nem akaró, hitetlen ember haladása milyen végtelen lassú.* Milyen kevés ajándékot jelentenek számára az életnek legragyogóbb impressziói is, míg ellenben *a jóra törekvő ember csak azzal az egyetlen dologgal, hogy a hitével mindig hozzáad valamit ahhoz a jóhoz, ami az ő lelkét érte* — akár fájdalom alakjában is — *rohamos haladásnak lehet a részesévé.* Amelyről csak itt, ebben a mi világunkban, ahol már az impressziókat,

mint erőket összegyűjtve szemlélheti, tud magának igazán számot adni. Íme, részletesen megvilágítva ez az igazság: „*Akik az Istent szeretik, azoknak mindenek egyaránt hasznukra vannak.*”

Embertestvéreim, sokszor hallok töletek olyan megjegyzéseket, hogy a föld csak egy törvényes rossz, a földi élet csak árnyék, a szellemvilágban való élet az igazi élet! Disztíngválni kell: valóban így van ez a magas, tiszta szférák szellemei részére; de éppen ellenkezőleg áll a szegény, gyarló emberszellemek számára, akik még e föld szféráinak lakói. Ezek számára a földi élet napfény, ragyogás, értékszerző alkalom, míg ellenben a szférában való élet stagnálás, amelyben a szellem nem munkálkodhat.

A méhek életét hozom fel hasonlatul, embertestvéreim. A méhek tavasszal, ahogy a mezőn az első virágok kibontakoznak, szorgalmasan elkezdik a gyűjtést, és egészen őszig, míg a virágok lehullanak, gyűjtik a mézet és a virágport. A virágporból maguknak hajlékot építenek és a kaptárban szabályos sejteket, remekművű csodát alkotnak, és megtöltik azokat a virágok édes mézével. Ezekbe a sejtekbe pedig elhelyezik az ő jövő reménységüket, azokat az életcsírákat, amelyekből majd az új kor-szellem, mondjuk, az új gondolat fog kibontakozni. Azután eljön az ősz; a dér lehervasztja a virágokat, a hó befedi a mezőt, és a méhcsaládok visszavonulnak a kaptárba, a magukalkotta hajlékokhoz, és ott munkálkodás nélkül abból élnek, amit nyáron keresztül gyűjtöttek.

Ilyen a földi szellem, az emberszellem élete is ebben a földi világban, ahol a nap süt jókra és gonoszokra egyaránt. Az impressziók, a tapasztalatok, a jó és rossz hatások megmérhetetlen tömegéből gyűjtik maguknak azokat az értékeket, amelyeket a lelkükben felhalmoznak. Amint arról már egy ízben beszéltem nektek^{1*}, ezek az impressziók — jók és rosszak — a testi énen keresztül felszivárognak a szellem szférájába. És amikor a test hervadni kezd, az arc és a szemek üdesége elmúlik, a haj fehérré

¹ * L. első kötet 274. old. „Az ember felsőbbrendű és alsóbbrendű éneje.”

válik — mint ősszel a határ — s az impressziók már nem váltanak ki annyi hatást a lélekből, a külső ember lassanként elmúlik, s mint a virág, lehull a földre. Azok az impressziók, azok az értékek pedig, amelyeket magába szedett, összegyűlnek az ő szellemi világában, az ő szférájában, mint a méh munkálkodásának eredménye a kaptárban.

Ő azután az alatt az idő alatt, míg nem munkálkodhat, vagyis míg nincs itt a földön, az élet ragyogásában, ezeket az impressziókat rendezi, belőlük táplálkozik, mint a méh a nyáron át gyűjtött mézből.

Az összegyűjtött impresszióknak a mélyén pedig el van rejtve az ő eljövendő reménysége, az ő új életének felfeltételei, csírája, amelyből majd az ő napfényben, ragyogásban töltendő új életének körülményei fognak kialakulni.

Vajon a méhnek az-e a boldog élete, amelyet a kaptárban, vagy az, amit a virágos réten, a ragyogó napsütésben röpködve tölt? Kétségkívül az utóbbi. **Így a földi szellem is, vagyis az a szellem, aki még nem jutott bizonyos színvonalon felül, azon a színvonalon, ahol a szellem igazi szabadsága kezdődik, a földi életben találja fel az ő boldogságát.**

A földhöz tartozó szellem is olyan, mint a méh: az élet hullámozása, a korszellem felhossa őt a föld felszínére, testet ölt, együtt lehet a nála jobbakkal, élvezheti relatív szabadságában mindazt a szépet és jót, amit az Isten irgalma ide mérték nélkül, jóra és rosszra való tekintet nélkül, kiöntött. És mindebből a sok szépből és jóból annyi benső lelki értéket gyűjthet magának, amennyi szorgalmat és fáradságot reá fordít, mert az azután mind az övé, azt mind magával viszi abba a hazába, amelyben pihen, és ahol az új, eljövendő életet várja.

Mert csak a szorgalmas munkálkodás, csak ezeknek a mérhetetlen ajándékoknak — amelyekkel Isten elárasztotta ezt a világot — igazi értékelése gyűjthet föl a szellem belsejében annyi erőt, annyi értéket, annyi színt, annyi ragyogást, amennyi

elegendő ahhoz, hogy az ő sűrű, sötét, vastag burkolatát átvilágítsa, áttörje, róla lehántsa, hogy szabaddá lehessen, hogy a kötöttség állapotából, a földi szférából felemelkedhessen a szabaddabb világosságba, ahol nem kötik őt sem a saját gyarlóságai, sem a keretek. Nem zárja magába az a kaptár, amelyet a gondos gazda készít számára, hogy a szabadban el ne pusztuljon, mert immár felülemelkedett a zord éghajlaton.

Csak akkor válik számára feleslegessé az, hogy itt a földi létben újra meg újra megjelenjen, s egyik korszellemből a másikba átbukdácsoljon, az egyik korszellemben elkövetett hibák eredményeivel a következő korszellemben keserű és ádáz harcot vívjon, hullámvölgyekben és hullámhegyek tetején kockáztassa az életét, mert ekkor már minden hullámnak föléje emelkedett. Éppen úgy, mint Péter, akit a hite egy-két percig járnai képesített a hullámozó tenger felett, ameddig a Krisztus iránt való szeretete és vágyakozása erősebb volt az emberi súlyánál.

Aki eleget gyűjtött a föld mezőin, aki a mérges növényből és az illatos kerti virágból egyaránt megtanulta kiszívni a mézet, és megtanulta ezt feldolgozni, tehát aki azzal az energiával immár átdolgozta a maga lényét, s kihozta abból azt a fényt és csillogást, amely benne elhomályosítva és időtlen idők óta eltemetve volt, az – testvéreim - szabaddá lesz; annak magának szuverén jogai lesznek.

Csak az ilyennek tanácsos hatásokat kibocsátania magából, mert az ilyen már egészen hozzásimúlt az Isten akaratához. **Ennélfogva ha hatásokat hint ki magából a körülötte, vagy az alatta lévő világokba, akkor azok a hatások az Atyának rajta keresztülszűrődő szeretetéből és kegyelméből származó sugarai lesznek,** és akkor azok többé nem ártani és rombolni fognak, de világítani, melegíteni, lelkeket felemelni, a megváltás felé terelni, és az egész életet a fejlődésnek útján Isten felé folyton-folyvást közelebb vinni.

Gyermekeim, szeressétek egymást, szeressetek mindenkít, aki emberruhában, mint az Isten egy-egy gondolata áll előttetek, és óvakodjatok attól, hogy a külső forma szerint különbséget tegyetek, és magatokat különbnek tartsátok egy kevésbé előnyös helyzetbe került embertársatoknál. Mert féltő, hogy amikor innen a napfényből, a csendesség birodalmába, a lelki hazatokba megérkeztek, úgy találtok jární, hogy egy kis táplálékért, egy nagyon kevés kis szemernyi mézért, amellyel legkínzóbb éhségeket csillapíthatjátok, kénytelenek lesztek koldulni menni ahhoz, akit itt a földi világban, a ragyogó napfényben — mivel szürkébb köntösben gyűjtötte a mézet, mint ti — lenéztetek és magatoknál szegényebbnek tartottatok. Vigyázatok, mert az üdvösség kérdése sokszor ilyen kicsinynek látszó dolgokon fordul meg. De ha az alázatosság és engedelmesség nemcsak mint szólam, hanem mint a lélek belső ösztönző érzése hatja át a lelketeket, akkor ilyesmire bizonyára nem is lesztek képesek.

A kisebb hibák romboló hatása. ()**

Aki a földi életben az emberek dicséretét megszokta, aki a földi életben az isteni kegyelem által részére juttatott talentumokat — legyenek azok szellemiek vagy anyagiak — a maga öröme, a maga életének feljavítására, a maga múltó boldogságára használja fel, az szükségképpolyan folytatásnak néz eléje, melyben azok nélkül a javak nélkül, azok nélkül a talentumok nélkül, következésképp azok nélkül az örömök nélkül, és anélkül a melegség és fény nélkül kell élnie, amellyel azelőtt visszaélt. Mert az igazság törvénye megköveteli az elégtételt, és a *szellem* minden eszközt megragad, amit az Isten eléje ad, hogy elégtételt szolgáltatson a megsértett törvénynek. Mivel addig a *lélek* nyugodni nem képes, hanem az élet hullámai ide-oda vetik, mint a hajóroncsot a viharzó tenger. Ebben a fájdalmas lelki és szellemi állapotban az igazság törvénye, a természet törvénye ragadja, veti, dobja ide-oda a szellemet, ameddig megtalálja azt az

irányt, s azokat a lehetőségeket, melyek az elégtételadás számára előtte ajtót nyitnak.

De nem ez az, amiről én ma veletek beszélni óhajtok. Mindezek múltó jelenségek, amelyekhez hasonlókon ti is keresztülestetek addig, ameddig az igazság megismerésének első lépőfokához eljutottatok.

Az, amivel én ma előttetek foglalkozni kívánok, a hiúság és az ellene való védekezés. Nézzetek csak szét a világba: mindenütt azt tapasztaljátok, hogy férfiak, nők egyaránt arra törekednek, hogy valamiképp a maguk számára a többi ember részéről megbecsülést, tiszteletet, elismerést, méltánylást, és ha csak lehet, dicsőítést csikarjanak ki. Minden férfi, ha mégolyan alacsony sorba helyezte is őt végzete, arról álmodik, hogy neves író, kiváló népevezér, feltaláló, vagy olyasvalaki legyen, akin megakad a tömeg szeme, akit feldicsérnek, akiről beszélnek, mert a lelke éhezi és szomjúhozza az elismerést, a felemelést, azt az állapotot, hogy magát a többi felett állónak láthassa. És minden nő arra törekszik, hogy a szépségével, vagy a képességeivel olyan helyzetbe kerülhessen, ahol őt csodálják, magasztalják, irigyelik. Ez áll minden emberre.

De amikor mi itt nektek beszélünk, nem embereknek, hanem szellemeknek kívánunk beszélni, tehát nem emberi dolgokról, hanem szellemiekről, hogy egy kissé mélyebben bevilágítsunk abba a lélekbe, amely megtelni kíván azzal a világossággal, amely felülről sugárzik alá. Beszéljünk tehát hívő emberekről, azokról, akik az Isten útján kívánnak járni, azokról, akik tudják, vagy legalább sejtik, hogy van egy másik létállapot, amely létállapot szoros kapcsolatban áll az itt eltöltött élet mikéntjével.

A hívő emberek közt — és mindegy, akár spiritistáknak nevezik magukat, akár más csoportba tartoznak — egyesek olyan helyzetbe kerülnek, hogy jobban, mélyebben megismerik az igazságot. Többet, szélesebben át tudnak tekinteni abból a világosságból, amelyből mi és ti is merítetek. Ezek a tanítók, akik

örömmel adják tovább az igazságot, amelyet megismertek, akik szívesen tanítanak, és örömmel hirdetik az igét.

Miközben azonban ezt a kegyes munkát végzik, jólesik nekik, ha a hallgatóság szeméből nemcsak a megértésnek, de a hálának, sőt néha az elragadtatásnak pillantásai is esnek rájuk. Jólesik, ha róluk, mint olyanokról beszélnek, akik bölcsék az isteni dolgokban, sőt jólesik nekik, ha a szemükbe megdicsérik őket, és elismerik az ő nagyobb tudásukat, nagyobb rátermettségüket, Istentől jobban megáldott képességeiket. És ha ezt megszokják, — már pedig az ilyesmit az ember nagyon könnyen megszokja — akkor fájdalmasan érinti őket, ha mindez elmarad, ha valahonnan nem az elismerés hangja hallatszik, sőt ha talán éppen a kritikának, vagy a kételkedésnek szavát kell hallaniok. Ha már a spiritistákról beszélünk, a médiumoknál lépten-nyomon megfigyelhetitek ugyanezt a jelenséget. Nem veszik rossz néven az elismerést és a dicséretet, de sokszor nagyon rossz néven veszik a legjobb hiszemű bírálatot is.

Embertestvéreim, amikor az ember az Isten dolgait adja tovább, akkor nem a magáét árulja, hanem azét a mennyei Gazdáét, aki a sáfársággal őt megbízta. **Valahányszor tehát rosszul esik neki az elismerés elmaradása, vagy a kritika szava, vagy az, hogy elmarad a dicséret és a hála megnyilatkozása: mindannyiszor a benne lévő gőg szenved**, amely azt hiteti el vele, hogy a saját portékáját árulta, és mert azt nem dicsérik, vagy éppen ócsárolják, azért a saját személyében érzi magát megbántottnak, lekicsinyítettnek, aláértékeltnek.

Azt olvastátok az imént,^{2*} hogy a nagy bűnökből könnyebben kigyógyulhat a lélek, míg az apró tévedések, az apró hibák, amelyek sokszor észrevétlenül húzódnak meg a lélek redőiben, sokkal nehezebben gyógyíthatók, mert sokkal nehezebben is ismerhetők fel. Olyanok ezek, mint a mikrobák, amelyeket csak nagyítóüveggel lehet felfedezni, ennél fogva azoknak az üldözése és elpusztítása sokkal nagyobb gondot és körültekintést

² * Az ülés előtti felolvasásra céloz.

is igényel, mint a fenevadak kiirtása, amelyek ellen az ember szemtől szembe védekezhet.

A hiúság a gőgnek — hogy úgy fejezzem ki magamat — cseppfolyóssá vált formája. A gőg olyan, mint a jég: kemény, érdes, durva, szögletes; a vele való ütközés kínos; azért ez a bűn azonnal felismerhető. A hiúság ellenben olyan, mint az olvadó jégnek a leve, amely beszivárog az építménybe a szemmel alig látható vékony repedéseken is, s idő telik, idő múlik, és mind mélyebben és mélyebben hatol be, s romboló hatása csak akkor ismerszik meg, amikor az építmény már kezd omladozni. A hiúság így szivárog be a lélekbe, mint jóleső édes méreg. A lélekben mind több és több gyülemlik fel belőle, ott elterpeszkedik és elvégzi a maga romboló hatását.

Én most ezekre a résekre kívánom ráirányítani a figyelmeteket, s azért még messzebb megyek és azokba a mélyen fekvő redőkbe akarok bevilágítani, ahol ezek az apró hibák — amelyek sokszor erényeknek látszanak — meghúzódnak. Mert én nektek, mint szellemiségre és tökéletesedésre törekvő embereknek segítségetekre akarok lenni, és eszközöket nyújtani arra, hogy magatokat ezektől az élősdiektől, a lélek mélyén meghúzódó és sokszor erév nyéknek látszó hibáktól megszabadíthassátok.

Így különösen spiritista gyülekezetekben sok szó esik a szeretetről. És mivel „szeretni kell”, ennél fogva az ember igyekszik kellemes lenni a másikkal szemben; neki jóleső dolgokat mondani, őt dicséretekkel elhalmozni még akkor is, ha belül egyáltalában nem érez semmit abból, amit mond.

Nem kell hangsúlyoznom, hogy ez az eljárás nem tartozik az erények közé, sőt az igazság megcsúfolása *ez kétszínűség*, amely soha nem marad rossz következményei nélkül. Ez az ál-szeretet nemcsak azt téveszti meg, akivel szemben gyakorolják, de végül megtéveszti azt is, aki gyakorolja, mert elhiteti önmagával, hogy ő jó ember, mert ime, ő mindenkit szeret, hiszen mindenkinek tud *egy-egy* jó szót adni.

*Pedig csak mindenkiben kikeresi azt a gyenge oldalt, amelyet meg kell simogatni, hogy az illetőnek az jólessék. Holott azt a gyenge oldalt éppen nem kell simogatni: **Mert ha azt a gyenge oldalt nem is kell éppen sérteni, de át kell engedni a sorsnak, hogy az fedeztesse fel az illetővel, hogy figyelme arra ráírnyulva, annak gyógyításával törődjék.** Mert ha ember figyelmezteti rá, rendszerint nem hiszi el, sőt megneheztel érte. De azt a gyenge oldalt éppen nem kell simogatni, és nem kell erőszakal olyan magatartást tanúsítani, amely az igazságot megcsúfolja, mert ez szellemi törtetés.*

Aki így jár el, az egy szép napon, amikor már egészen bizonyos abban, hogy ő egy tökéletes ember, aki mindenkire nagyon jó, arra fogja őt a végzet ráébreszteni, hogy a lelkében azokon a keskeny réseken beszivárgott hiúság olyan nagyon felnövekedett, hogy önmagát mindenkin felülértékeli. És amikor már azt hiszi, hogy a tökéletesség útján előrehaladott, arra kell eszmélnie, hogy visszazuhant oda, ahonnan valamikor régen, valami nehéz öntudat mardosó hatása alatt elindult. És most sokkal nehezebb lesz ugyanonnan elindulnia, mert most nincs meg az a segítsége, ami annak idején talán a mardosó lelkiismeret kergető ostorcsapásainak formájában rendelkezésére állt.

A szeretetet nem jó sokat hangoztatni; a szeretet gyakori hangoztatása rendszerint éppen annak a hiányát árulja el, mert ami nagyon hangzik, ami nagyon kong, az üres. Most továbbmegyek ezen a téren, mégpedig egy olyan kényes kérdésre, amelyet hívő emberek sokat szoktak forgatni az elméjükben és a szájukban, és amelyben vajmi kevéssé találják meg az igazságot, és amely egyike a leghatalmasabb lehetőségeknek arra, hogy az ember magát túlértékelye. A „jótékonykodás” ez a téma, testvéreim. A szeretet folytatása a jótékonyosság. Aki a szeretetet nem értelmezi helyesen, az a belőle folyó kötelezettségeket, tehát a jótékonyosság gyakorlását is helytelenül, tévesen, emberileg fogja értelmezni.

Az embernek, aki szeretne az égi hatalmasságokkal jóban lenni, egy általános sablon szokta irányítani cselekedeteit. Apró jótékonykodásokat gyakorol, apró adományokat juttat A-nak, B-nek, C-nek, X-nek. És miközben ezt cselekszi, titkon önmagába tekint, és azt mondja magának: „milyen jó ember vagyok én, mennyi jót cselekszem! Ha semmi sem bizonyítaná, hogy milyen jó vagyok, ime A-nak, B-nek, C-nek köszönő levelei, az a dicséret, amelyet kaptam, stb., eléggé bizonyítják, hogy én milyen nemes lélek vagyok”.

Ne vegyétek rossz néven, ha az „embert” ennyire levetkőztetem; de ha operációt akarunk végezni, a beteget előbb le kell vetkőztetni. Jusson eszetekbe az Úr példázata a publikánusról és a farizeusról, aki magát olyan tökéletesnek tartotta. Itt is a hiúság az, ami meghúzódik a lélek redőiben, az a jóleső érzés, amely az alamiznaadót éri. Ez az, ami az egyik fő rugója a hiú ember cselekedetének.

De van ennek még egy különös rugója; ez az, hogy a legtöbb hívő ember, aki így cselekszik, magában azt számol-gatja, hogy ideát a szellemvilágban részére nyitott számlán folyton-folyvást újabb összegek adódnak ahhoz a tőkéhez, amely majd az ő tulajdonát képezi, amikor ide átkerül. Kettős kalmárságot végez tehát, amikor elfogadja a földön a neki kijáró dicséretet, tiszteletet, elismerést és hálát, és előre számít arra a jutalomra, ami itt vár reá.

Szeretném, testvéreim, ha ezek felett a dolgok felett — bármennyire idegenül hangzanak is ezek egyik-másikótok fülében — el-el gondolkoznátok, és nem takarnátok le az igazságot a látszat-jóakarattal vastag, de a szellemi szemek előtt átlátszó takarójával. Mert amikor én ezekre az erényeknek látszó hibákra élesen rámutatok és rávilágítok, nem azért teszem ezt, hogy a lelketekben ellenmondást váltsak ki, hanem hogy **rábírjalak benneteket, hogy azt a szépnek látszó takarót ledobjátok a lelketekről, s kutassátok fel a lelketek legelrejtettebb gondolatait is, olyanokat, amelyekről soha nem beszéltek senkinek,**

annyira nem, hogy gyakran még önmagatoknak sem akartok róla beszámolni. Mert ha ezt a tiszta őszinteséget alkalmazzatok önmagatokkal szemben, hiszem, hogy sok ilyen megbújt apró hibát találtok a lelketek elrejtett rétcgeiben, és akkor felismervén azokat, igazi komoly lépéssel tudtok majd előrehaladni a tökéletesedés útján.

Leplezzétek le önmagotokat önmagatok előtt! Mert sokkal egyszerűbb dolog önmagam előtt megszégyenülni, önmagamat leleplezni, mint majd egykor, amikor a leszámolás ideje elkövetkezik, megszégyenülni az egész szellemvilág előtt, megszégyenülni az Igazság angyalai előtt, megszégyenülni az Isten törvénye előtt!

A jótékonykodásról való eszmeceserémet még nem fejeztem be. Sokan vannak, akik úgy vélik, hogy jótékonytságot *minden áron* kell gyakorolni; és ha másképp nem lehet, akkor másról vett javakkal. Egyszerűen emberileg tekintve is rá kellene jönnötök, hogy ez a jótékonykodás egyenlő a semmivel. Emlékezzetek csak a bibliai szegény özvegy esetére, aki az ő két fillérét a szegények perselyébe dobta: ő a magáét adta, a magából is az utolsót; tehát áldozatot hozott. Ezért esett az ő csekély adománya olyan nagy súllyal a mérlegbe. Ebből következik, hogy mindaz a jótétemény, amely *áldozat nélkül* történik, itt az igazság mérlegén olyan pehelykönnyű, hogy azt még csak meg sem mozdítja.

Még tovább megyek, kedves testvéreim. Mert nekem célom az, hogy az én lámpásommal folyton mélyebbre és mélyebbre üldözzem a megbúvó hibát, amelyen keresztül, amelynek közvetítésével a sátán lakást vesz az emberek szívében. Segíteni akarok nektek, hogy az ilyen mélyen megbúvó, látszólag kicsiny hibát, amelyet néha éppen erénynek gondoltok, leleplezzem, s a tekinteteket élesen ráirányítva megmutassam nektek, hogy az nem csillogó drágakő, hanem egy csúf kicsiny féreg, amely ott nagygyá akar növekedni. Hogy saját elhatározásokkal vessétek azt ki a lelketekből, és tisztítsátok meg tőle magotokat,

hogy ne maradjon a lelkekben a sátánnak semmiféle exponeense, semmiféle képviselője, amely az ő sötét urának befolyást biztosítson.

Vannak emberek, akiket a sors üldözni látszik. Vannak emberek, akiket az egyik szerencsétlenség a másik után ér, akik bizonyos tekintetben egyáltalán az Isten által elhagyottaknak látszanak. Nem minden esetre illik az, amit mondani fogok, de a bukott, bűnös emberek és a *nem szabad* szellemek túlnyomó többségére. Elméletben nagyon jól tudjátok, hogy bizonyos szenvedések addig sújtanak egy lelket, vagy egy embert, míg azok a szenvedések belőle bizonyos tanulságot kihoznak. Mily helyt pedig a tanulságot a szellem megszerezte magának, tehát megértette, hogy mit akart vele az Isten, akkor a szenvedéseknek az a formája megszűnik.

Vannak esetek, amikor valakit a sors következetesen sújt, vagy éppen a rotáció szekere elgázol, hogy vele együtt elgázolván a lelkében megcsontosodott és kőkeménnyé lett helytelen elveket benne egy új, egészséges, az igazság törvényének megfelelő elvet ébresszen életre.

Amikor a rotáció gördülő szekerének kereke zúz és nyom egy ilyen emberi lelket, akkor odaáll egy másik ember, egy férreg, egy senki, és parányi kavicsokkal akarja feltartóztatni a sors kerekét, s a maga jelentéktelen erejével megállítani az Isten sújtó kezét. És ilyenkor még tetszeleg magának, hogy ő milyen jószívű! Még jó, hogy ilyenkor arra a következtetésre jut, hogy ő nagyobb szeretettel segít, mint az Isten, mert hiszen az Isten máról holnapra mindenkin segíthetne, és a legjobban szenvedőnek a gyötrelmeit is momentán megszüntethetné.

Azonban, kedves testvéreim, azt is tudjátok, hogy *az Isten tervével nem mindig azonos az a jó, amit az ember akar, vagy tesz és jónak gondol*. Ti elméletben nagyon jó tudjátok, hogy sokszor Isten akaratával ellenkezik az ember túlzott jóakarata, amellyel valamit végrehajtani törekszik, mert „... *nem olyanok az én gondolataim, nem olyanok az én terveim és szándékaim,*

mint a ti gondolataitok” — azt mondja az Úr. Valahányszor olyan esetről van szó, amikor az Isten egy lélekkel meg akarja értetni az ő tévedését, hibáját, bűnét — és hogy erre őt rávezesse, bizonyos tekintetben következetesen sújtja. Valahányszor ilyen esetről van szó, és a gyenge ember odaáll, és egy pillanatra megemeli azt a súlyos terhet, amely arra a szellemre ránehezedik: ezzel az ő „jótékonykodásával” kitolja, elodázza azt az időpontot, amikorra Isten abban a lélekben egy új és boldogító tanulságot akar felébreszteni.

Én tudom, embertestvéreim, hogy ez nektek nemcsak idegenül, de bizonyos tekintetben homályosan, sőt van, akinek nem rokonszenvesen hangzik. Én azonban nem akarok veletek félmunkát végezni, tehát meg akarom ennek az igazságnak a realitását azokkal is értetni, akik előtt az első pillanatra idegenül hangzik.

Ahhoz, hogy az ember gondolatai, tervei, szándékai és akarata ne álljanak ellentétben az Isten gondolatával, terveivel és szándékaival, meg kell ismernie az Isten terveit, gondolatait, szándékait és akaratát. Mert csak, ha megismertem az Isten terveit, szándékait, gondolatait és akaratát, akkor leszek abban a helyzetben, hogy meg fogom tudni érezni az Isten intését. Akkor meg fogom érezni bent a lelkemben, hogy az Isten akar-e most engem eszközül használni ennek a jótettnek végrehajtására, vagy nem akar? Mert ameddig nem tudom megérezni a lelkemben azt, hogy Isten mikor hívott el engem az ő eszközének, hogy az Isten mikor bízott meg azzal, hogy az ő igazságát hirdessem, vagy az ő nevében valami jót cselekedjem, addig az én legnagyobb jóakaratom mellett is, ha a testemet a tűzre adom is, és ha összetöröm-zúzom is magamat a nagy jóakarásban, megtörténhetik, hogy az Isten szándékaival éppen homlokegyenest ellenkezően jótékonykodom. **És éppen ott cselekszem, ahol az Isten azt parancsolná, hogy veszteg legyek, és ott maradok veszteg, ahol Isten azt akarná, hogy cselekedjem. Ott hallgatok,**

ahol Isten azt parancsolná nekem, hogy beszéljek, és ott fogok beszélni, ahol Isten azt parancsolná nekem, hogy hallgassak.

Isten terveit, szándékait, akaratát kell a léleknek megtanulnia megérezni. Az emberi léleknek erre kell magát nevelnie. Míg ezt meg nem érzi, addig nem tud engedelmes lenni, és míg nem engedelmes, addig mindig az ő nagy akarása, az ő hiúságtól és hamis becsvágytól fűtött strébersége az, ami őt a cselekvésre ösztönzi olyankor is, amikor azt az Isten a legnagyobb mértékben helyteleníti.

*

Hogyan ismerheti meg az ember Isten szándékát, célját, akaratát, terveit? Ez tehát az a kérdés, amelynek helyes megoldása ebbe a tiáltalatok nem egyhangúan helyeselt problémába belevilágít.

Az egész teremíttetséget Istentől, a Legmagasabbtól a legmélyebb mélységekig ugyanaz az életáram járja át. Az az élet, amely az Atyából ered, és végig vibrál a tiszta teremíttetségen keresztül a bukottakig, a bukottak legalsó rétegéig. Ez az életáram, amely Istenből, a szeretet forrásából árad mindenüvé, mindenre és mindenkire, és tart életben mindent és mindenkit: azok részéről, akik ezt megérezni képesek, akik ébrednek, hálát és viszonzszeretetet vált ki. Ez a két érzés, amely az Atyától lefelé, a mélyen bukott teremíttetségtől pedig az Atya felé áramlik, **tehát az Isten szeretete és az alsóbb világok hálája és köszönete képezi a mindenségnek, ennek a végtelen szervezetnek erőkeringését.**

Egy szervezet addig egészséges, míg benne az erők áramlása akadálytalanul megy végbe. Mihelyt az erők áramlásának valami gát áll útjába, azon a helyen betegség következik be. Az egész mindenség ilyen óriási szervezet. Benne azoknak, akik az Istenből nyerik az erőt, életet és világosságot, mindezt tovább kell adniuk az alattuk következő rétegnek. Viszont azt a hálát,

amely ezért a szeretetért az alsóbb világok szellemei és teremtettsége felől az Atyához árad vissza, szintén keresztül kell bocsátaniuk magukon.

Ha tehát egy hívő ember a megtérésre váró embertestvéreinek Istenről, az igazságról, az Igéről, az életről, az útról: Krisztusról beszél, és hallgatói részéről érzi feléje áramlani a hálának, a megbecsülésnek, a szeretetnek vibrációit: ***ezt a reá sugárzó érzést töretlenül — magának semmit meg nem tartva belőle — kell tovább engednie. Fel a magasságba, az Isten trónjához, és nem szabad odaállnia akadályul az egészséges erőkeringés útjába a maga jelentéktelenségével, magába gyűjtven fel azt az örömet, azt a hálát, egyszóval azt az erőt, amelyet azoktól kap, akiknek ő adott az Atyából.***

És ha valaki jótékonyságot gyakorol, ha segít a szenvedőn és a nyomorgón, és annak szeméből a hála könnyei fakadnak, vagy annak meleg kézszorítása közli vele azt a meghatottságot, örömet, szeretetet és hálát, amelyet az vele szemben kifejez: ***ne tartson meg belől magának semmit. Hanem mindezeket a kedves érzéseket, amelyek ellenértékei kívánnak lenni azoknak az értékeknek, amelyeket ő adott, töretlenül, hiánytalanul engedje fel az Atyához, Akitől kapott ő is mindent, Akitől jó minden tökéletes és jó ajándék.***

Tehát ne duzzassza fel a maga öntudatát, ne tartsa magát másnál értékesebbnek azért, mert az Isten rábizott valamit, hanem érezze életének minden percében és tevékenységének minden mozzanatában, hogy ***ő csak közvetítő, akin keresztül az Atya cselekszik, és akin keresztül a megtérni és boldogulni vágyó emberek öröme és hála az Atyához kíván visszaáramlani.***

Irtsa ki a lelkének legrejtettebb redőiből is a hiúságot, mert a hiúság az a gonosz elem, amely azokból az erőkből, amelyek alulról felfelé, az Atyához, törekszenek, akar felhízni és megerősödni. Irtsa ki a lelkéből a hiúságot, amely őt arra ösztönzi, hogy magának tartson meg abból valamit, ami

nem az övé, amit olyanért kap, aminek csak sáfárja volt, ami tehát szintén nem az övé.

Ha ezt a gondolatot megszokja, ha ezt a magatartást a teremtettségben magáévá teszi, akkor felismerte helyét a világmindenségben, s akkor, mint egészséges szellem fogja végezni, a maga hivatását. Ha ezt a magatartást egészen magáévá tette, akkor megtanult engedelmeskedni Istennek.

Mert mi mást jelent ez a szó: engedelmesség, mint olyan magatartást, hogy a lélek hiánytalanul és töretlenül engedi át az Isten áldását azoknak, akik őutána következnek, és hiánytalanul engedi vissza ezek háláját önmagán keresztül az Isten trónja elé?! Ez az engedelmesség pedig azonos azzal a legbecesebb és legértékesebb tulajdonsággal, amely a szellem üdvösségét és örök boldogságát biztosíthatja: *az alázatossággal.*

Az alázatosságról is téves fogalmaitok vannak, mert az alázatosságot is emberi dolognak hiszitek. Az alázatosságot sokan azonosítják a meghunyászkodással, a megalkuvással, az akaratnélküliséggel. Az alázatosságot sokan úgy kívánják gyakorolni, hogy számtalanszor elmondják magukról, hogy: „semmit sem tudok, senki vagyok, semmi vagyok”, — azzal a hátsó gondolattal, és a lélek titkos redőjében meghúzódó azzal az érzéssel, hogy „lám, milyen kicsivé teszem magamat! Bizonyára odaát nagy elismerés fog ezért reám várni.”

Nem, testvéreim, az alázatosság nem emberi dolog, az alázatosság szellemi dolog; lényegében ugyanaz, ami az engedelmesség. **Az alázatosság a léleknek a feltisztulása, felritkulása, az az átlátszósága, amelynélfogva keresztül bocsátja magán az Isten akaratát, Isten szándékát, Isten céljait, Isten terveit, Isten gondolatait, és ezek ellenében keresztül bocsátja magán a hálának adóját azok részéről, akik őáltala, őrajta keresztül, benne ismerték meg Isten gondolatait, Isten terveit, Isten szándékait, Isten akaratát.**

Testvéreim, úgy vélem és úgy érzem, bevilágítottam a lélek sötét redőibe, és amennyire gyarló és tökéletlen eszközön keresztül tehettem, praktikus és könnyen alkalmazható eszközt adtam a kezetekbe arra nézve, hogy magatokat megszabadítsátok a sátán exponenseitől, a lélek rejtett redőiben meghúzódó apró élősdiektől.

Kívánom, hogy ismerkedjete meg a lelketek egész felületén és egész mélységében Isten gondolataival, terveivel, szándékaival és akaratával, hogy lehessetek az ő eszközei igazán, és boldogok lehessetek egykor itt. Mert itt a látszatigazságokkal, látszatszeretettel a látszateredmények dacára is csak hamut és pernyét fogtok találni, mikor a ti didergő lelketek melegezni kívánna a szeretet tüzénél. Csak kavicsot és értéktelen szemetet találtok, mikor arra számítottok, hogy aranyból és drágakövekből álló bőséges gyűjtemény koszorúzza meg földi tevékenységeteket!

Az ismeretlen jó és az ismeretlen rossz. ()**

Két hatalmasság uralkodik az ember lelkén: a jó, meg a rossz. Mindkét hatalmasság ismeretlen, mindkét hatalmasságot csak sejti az ember. De mert a földi ember mélyen bukott, annyi sok hibával és gyarlósággal megterhelt teremtmény, ennél fogva sokkal közelebb áll az ismeretlen rosszhoz, mint az ismeretlen jóhoz. Innen van, hogy az embereknek óriási többsége, amely többségnek semmi néven nevezendő istenhite nincs, azonnal minden gondolkozás nélkül elfogad minden olyan dolgot, amely az ismeretlen rossztól származik.

Az ismeretlen rosszban való hit a babona. Olyan emberek, akik legfeljebb csak gyermekkorukban imádkoztak, óriási fontosságot tulajdonítanak egyes jelenségeknek, amilyenek pl. bizonyos számok. Félnék és remegnek a 13-as számtól, a pénteki naptól, egészen biztosan számítanak a kártya szerencséjére, az ördög bibliájára, bizonyos növényeket, bizonyos állatokat, bizo-

nyos tárgyakat mint a szerencse biztos zálogait tekintik. Ha bizonyos személyekkel találkoznak, az a napjuk szerencsés vagy szerencsétlen lesz, szóval a babonás hitnek egy egész irdatlan őserdeje az, amelyben az ismeretlen rosszhoz kapcsolódó szegény emberiség tévelyeg.

Ellenben vajmi kevés az, aki imádságoskönyvvel a kezében, lelki szemeit Istenre függesztve fog hozzá egy-egy dologához, vagy pedig egy-egy vágyakozó sóhajt küldve az egek Urához kezdi meg a napot, vagy lépi át hajlékának a küszöbét. Vajmi kevés az ilyen ember, aki ahhoz az ismeretlen Jóhoz ragaszkodik, és ahhoz folyamodik, de annál több az, aki az ismeretlen rosszhoz fordul.

Kedves testvéreim, az különbözteti meg élesen az ismeretlen rosszat az ismeretlen Jótól, a sátánt az Istenségtől, hogy az előbbi, mint a hazugság atyja, mindent ígér. Csillogó délibábot mutogat, s az emberek előtt mint lidércfény villan meg az úgynevezett szerencse, a sikernek minden munka nélkül való elérhetése, a gazdagság, a jólét, a fény, a hatalom, amely mind csak egyes ígézetektől, egyes jelvényektől, az úgynevezett szerencsés véletlenektől függ. Ezt ígéri az ismeretlen rossz.

És mert az emberekben hit nincs, és mert az embereknek kapcsolata Istenhez meglazult, és mert az emberek dolgozni nem szeretnek, és az imádság unatja és fárasztja őket, ennél fogva elhisznek mindent, ami azt ígéri, hogy máról-holnapra meg lehet gazdagodni, máról holnapra kiváló eredményeket, nagyságot lehet elérni és az emberek közül kiemelkedni. Mindezt kritika nélkül, vakon elhiszik, és a vége a csalódás, a bűn, s nem egyszer olyan kényszerhelyzet, amelyben az a szerencsétlen ember azt hiszi, hogy csak egyetlen út van: a legnagyobb bűn elkövetése. A sátánnak pedig nincs más célja, mint csak a bűnt szaporítani a földön; és hogy a bűn szaporodjék, azért ígér, hazudik, mert ígéretét soha be nem váltja. És amikor az ember a végső kétségbeesésben az öngyilkosság gondolatával áll ott kifosztva mindenéből, ami lelki érték lehetett, akkor kacagva hagyja ott, mert tudja,

hogy az a zsákmány már az övé, sőt attól kezdve már nem egyszer az ő használható és hajlékony eszközévé válik. ***Amít az ismeretlen rossz ígér, abból csak biztos és kézzelfogható rossz származhat!***

Ezzel szemben az ismertlen Jó az emberek boldogítását igyekszik elősegíteni: nem ígér semmit, csak azt mondja: „*Dolgozzál és imádkozzál!*” Semmi csábító ígélet, semmi lidércfény, semmi csillogó délibáb, hanem a rideg, szürke élet, úgy, ahogy van a maga nehézségeivel, a maga megpróbáltatásaival, amelyben dolgozni kell! Nincs is mit ígérni, mert aki dolgozik, az szükségképpen eredményt ér el, ha nem ma vagy holnap, eredményt ér el egy későbbi időben, mert a munka által, amelyet a teremtő szellem kifejt, Isten munkájában vesz részt. **Mert hiszen a munka kötelezettség mindenki számára, és a munka által, amelyet az ember kifejt — legyen bár az a munka a legegyszerűbb emberi foglalkozás — erőket termel, törvényes erőket,** amelyek a világ rotációját elősegítik. És mivel jót hint ki a munka által a világba, ha nem ma vagy holnap, de idővel az a jó feleletül visszatér az ő lelkéhez. Mert „a munka nemesít”, még az emberi példaszó szerint is.

Azonban az élet nem áll kizárólag munkából, hanem időnként próbák elé is állítja az embert, amely próbák a kemény munka közben itt-ott sokszor egészen váratlanul bukkannak fel előtte. És ha a lelkében nem él az igazság szelleme és az imádság lelke, akkor azon a próbán, amely eléje áll, igen könnyen elbukhat még az is, aki munkálkodik. Ezért szól az isteni parancs úgy, hogy: „dolgozzál és imádkozzál”.

Olyan a földi élet, mint egy iskola: az iskolás gyermeknek dolgoznia, tanulnia, az akaraterejét megfeszítenie kell, és amikor egy bizonyos időturnuson végig a munkáját becsülettel elvégezte, elkövetkezik a vizsgatétel ideje. Ilyen az élet is, csak hogy minden ember számára egészen külön, az ő egyéniségéhez mérten vannak a munkálkodási turnusok és a vizsgatételek besztva.

Különös analógiát mondok nektek. Bizonyára a ti gyermekeitek-től, meg a magatok gyermekkorából is tudjátok azt, hogy előfordul, hogy az iskolában egyik-másik tanuló, aki gyengébb tehetségű, azonban szorgalmas, törekvő, jóakarátú és engedelmes, a vizsga elé mégis nagy szorongással megy. Mert érzi magában, hogy neki bizony nagy szüksége volna segítségre, mert nagyon könnyen megeshetik, hogy minden igyekezete dacára a vizsgátétel nem sikerül. Az ilyen gyermeket a tanító vagy tanár is ismeri és szereti, mert szófogadó volt, mert meglátszott minden dolgán, hogy törte-zúzta magát, ha nem is sikerült a dolga valami kiváló módon. És bizonyára arra is tudtok esetet, hogy a vizsgán az ilyen gyermeknek maga a tanító súg, vagy eltűri, s nem akarja észrevenni a vizsgabiztos, hogy valamelyik másik pajtása, aki őt szereti, s vele együtt szorong, és segíteni szeretne rajta, súg neki. És ez a kis segítség az ő félelmét és szorongását kiegyenlíti, úgyhogy ki tudja hozni azt a tudást, ami benne van, és így, ezzel a kis törvénytelen segítséggel keresztülcsúszik a vizsgán. De ahhoz, hogy ezt a segítséget megkaphassa, nyitva kell tartania a füleit. Nem törvényes eszköz, de segít.

Nos, az emberi életben, ahol az ember becsületesen küzdök, dolgozik, tör-i-zúzza magát, hogy emberi kötelességének megfeleljen, hogy azoknak a kérdéseknek, amelyeket az élet nap mint nap eléje tár, becsülettel eleget tegyen, szintén elkövetkezik a vizsgátétel ideje. **S akkor az a legfőbb Tanító, aki őt jóakarattal szemléli és erőlködéséért meg szeretné jutalmazni, szintén súg neki.** Ti azt úgy mondjátok, hogy „sugalmaz”. De itt is úgy van az, hogy ahhoz, hogy a sugalmazást meghallja, lelki füleinek nyitva kell lenniük. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha az imádság által állandóan összekapcsolva tartja magát azzal a legfőbb Tanítómesterrel, s akkor az imádságon, az áhítat érzésén keresztül meghallja azt a halk sugalmazást, amely őt abban a pillanatban, amikor a vizsgátétel előtt áll, megerősíti, önértetét visszaadja, bátorságot önt belé, vagy pedig megtanítja őt alázatosnak lenni, ha éppen abból kell vizsgáznia.

Nem törvényes eszköz, mert *nem a törvény következményeképp nyeri* ezt a segítséget, hanem, mint ahogyan a tanító vagy a tanuló társak szeretetből és részvételből segítettek, úgy ez a segítség is részvételből, szeretetből, *kegyelemből* jön a vizsgázó szegény embergyermek számára.

*

Bizony, embertestvéreim, az élet szürke, nehéz és sok szorgalmat és akaratkifejtést igénylő munka. Olyan, mint egy gyár, amelyben minden egyes gépalkatrésznek és minden egyes személynek megvan a maga szerepe, amelyet be kell töltenie. Ott érvelés, véletlenekben való reménykedés teljesen meddő és értéktelen.

Az élet is ilyen, nincs mit reménykedni délibábokban, lidércfényekben. A szerencse forgandósága számotokra nem létezik, embertestvéreim, mert nektek tudnotok kell, hogy mindaz, ami mint lidércfény csillog elétek, az ismeretlen rossz hitegetése. Ennélfogva nektek csupán egyetlen vezetőtök lehet: az ismeretlen Jó. De ez előttetek nem is ismeretlen, mert ti Őt ismeritek, ennélfogva tudnotok kell, hogy az élet munkát kíván, munkát igényel; a munka ott fekszik mindenki előtt óriási tömegben, csak ki kell nyitnia a szemét és kinyújtania a két kezét; dolgozni, dolgozni, ahogy azt az Isten engedi.

Tekintsétek hát az életet olyannak, amilyen: szürkének, nehéznek, keménynek, amelyben csak kemény munkával, megfeszített izmokkal lehet eredményeket elérni. És nem kell akkor sem azt hinniek, hogy ezek az eredmények valami óriásiak lesznek, valami szédítő nagyságot jelentenek számotokra! Nem, a munkának megfelelőek az eredmények, mert Isten igazságos. De aki keményebben dolgozik, annál gyakrabban ismétlődnek a próbák, a vizsgák, és minden egyes vizsga egy-egy fokozattal való emelkedést jelenthet. Amit az ellentét ígér, az nem visz felfelé, az csak lefelé visz; amit azonban a munka és az imádság kétszárnyú angyala ígér nektek, az nem ígér, az *bizonyosság*.

A megváltás misztériuma. (**)

1935 április 28.

Az Úr Jézus Krisztus nevében üdvözöllek benneteket!

A szférák még hangosak az Úr feltámadásának és dicsőségének emlékezetét magasztaló énektől,^{3*} a lelkekben még benne ragyog az a verőfény, amelyet ennek a dicsőséges megváltó munkának emlékezte felfrissít, és hatékonyabbá tesz, mint más alkalmakkor. Ennek *az Úr dicsőségét magasztaló éneknek visszahangjaként jövök hozzátok*, testvéreim, akiknek lelkében még szintén ott rezeg, egyiknél több, másiknál kevesebb fény és áhítat abból a ragyogásból és abból az áhítatból, amely a ti ünneplésetek alkalmával a lelketeket besugározta és áthatotta.

Több-kevesebb, mondom, mert a mulandó élet impresziói, az anyag érvényesülésének tolakodó érzései és gondolatai hamar letörlik annak a lelkéről az áhítatot és ragyogást, aki maga is minden igyekezetével nem törekszik, hogy azt az áhítatot és azt a ragyogást, amelyet a kegyelem neki időnkint juttat, minél tovább és minél tartósabban táplálja és megőrizze a lelkében.

Pedig amikor visszaemlékeztek azokra az órákra és azokra az érzésekre, fájdalommal kell megállapítanotok, hogy azoknak az érzéseknek boldogító vibrációi hogyan halkulnak el nyomról-nyomra lelketekben, s fájdalommal kell szemlélnetek, hogy *abból az emelkedettebb szellemi állapotból, abból a magasabb szférából*, amelyben a kegyelem segítségével egy rövid ideig időzhettetek, egy mélyebb, komorabb, fakóbb, *színtele-nebb szférába, egy alacsonyabb életszintre süllyedtetek alá. Ha ezt meggondolnátok*, s állandóan szemetek előtt tartanátok, bizonyára *sokkal nagyobb buzgalommal ápolnátok a szellemi törekvéseket*, bizonyára *sokkal intenzívebben koncentrálnátok akaraterőtöket arra, hogy az örökkévaló élet igazságaiban időz-zetek, és sokkal nagyobb mértékben elhomályosodnék látásotok*

³ * Ez a megnyilatkozás az egy héttel előbb tartott húsvéti tanítás után történt.

előtt a mulandó élet eseményeinek, érdekeinek, dolgainak fontossága!

Testvéreim! Nagyon egyszerű dolog azt megérteni, hogy *a nagyobb értékért a kisebb értéket oda kell adni.* És a mi Urunk nevében mi, akik hozzátok jövünk, hogy a mi lelkünknek a mi Urunk iránt érzett túlaradó szeretetéről - időről-időre - bizonyosságot tegyünk előttek, mindenkor arra hívjuk fel a figyelmeteket, hogy *adjátok oda a mulandót az örökkévalóért. Ne ragaszkodjatok a föld érdekeihez, ne féljete a mulandó világ folyton váltakozó eshetőségeitől, hanem mindazokat melléktekintetekül véve, egész lelketekkel, egész erőtökkel, egész jóratörekvő szándékokkal álljatok azoknak az eszméknek szolgálatába, és tegyétek azokat az eszméket állandó, mindennapi, minden órai táplálékokká, amelyek titeket felemelni vannak hivatva.* Felemelni e mulandó világ zajongó tengere fölé, ahol egyik gond a másikat, egyik csalódás a másikat éri, hol nincs maradandó városotok, de amely tolakodó erőszakkal igyekszik lefoglalni lelketek erőit, érzéseit, gondolatait, hogy azokból minél kevesebb jusson az égieknek.

Nem látjátok-e, hogy *a mulandó világ dolgain, az anyagon, a testen, az érdekeken keresztül a sátán suttogása, a sátán vigyorgása, a sátán biztatása nyomul felétek?* És nektek, testvéreim, *amikor eljöttök ide, mégis olyan nagy erőtökbe kerül lerázni magatokról a napi gondot, a holnapnak programját, a tegnapnak szenzációját, szóval mindazt, ami az emberé, hogy maradjatok csak egyszerűen szellemek, akik az örökkévalóság felé törekcsenek.* Akik azért jönnek ide, hogy arra az útra, amely az örökkévalóság felé vezet, felkészítsék lelküket, és erőt gyűjtcsenek, hogy örökké tartó boldogságuk megmunkálásának módját és lehetőségét megismerjék.

Ne vegyétek ezt tőlem szemrehányásnak; vegyétek testvéri biztatásnak, vegyétek úgy, mint szolgatársatok buzdító szavát, akinek fáj az, hogy az ő örömeiben nem osztozkodtok, akinek fáj az, hogy előre látja a ti sorsotokat, és előre megsiratja

azokat, akik e mulandó élet dolgaihoz ragaszkodva reményükben nagyot csalatkoznak akkor, amikor azon a kapun átlépnek, amely előtt most össze vagytok csoportosulva.

Tehát szeretném azt az áhítatot és azt a ragyogást, amely szívetekben ellankadni és elfakulni készül, kissé megtartóztatni, kissé hosszabbéletűvé tenni, bennetek a fogékonyságot az örökévalóság dolgai iránt intenzívebbé tenni. Azért hát megint eljöttem hozzátok, hogy amint a visszhang az élő hang után következik, még egyszer halljatok a mi Urunkról, a Jézus Krisztusról, az ő áldozatáról. Arról az áldozatról, amelynek misztériumába csak az egészen szellemi ember tud behatolni, de amely hét lakkattal zárva marad az előtt, akinek szemei és fülei csak a földi dolgok meglátására és meghallására vannak nyitva.

Krisztus áldozatát sokféleképp magyarázzák és értelmezik. Vannak, akik azt mondják, az Úr Jézus Krisztus azzal hozta az áldozatot, hogy e földön testbeöltözött, szenvedett, gonosz emberek gyötrelmes halállal megölték. De erre a szkeptikus azt mondja: ugyan, hiszen az őt követők közül számtalanon voltak, akik szintén nagy gyötrelmekkel, embertelen szenvedésekkel fizettek hitükért, és a legszörnyűbb módon végezték ki őket. Aki- ket vadállatok marcangoltak szét, vagy égő fáklyákul hamvadtak el az arénákban, és lám, ezeknek még csak a nevük sem maradt fenn a mai korig.

Mások azt mondják, igen az Úr Jézus áldozata mérhetetlen, s az ember előtt annyira érthetetlen, hogy azt fejtegetni és boncolni nem is szabad és nem is lehet; meg kell elégedni annyival, hogy Ő érettünk kiszenvedett a kereszten, és ezzel eltörölte a mi bűneinket.

De a szkeptikus megint nem hiszi ezt így el, hanem azt mondja: ugyan, hogyan lehetséges az, amikor én, bűnös, süllyedt lélek, bűnt bűnre halmozok, s akkor Istennek egy ártatlan gyermeke, a megtestesült Igaz Tisztaság, gonosz emberek kezével halált szenvedvén, az Isten ezt kárpótlásul fogadja el az én bűneimért?

És ezek a magyarázatok, ahelyett, hogy a kételkedés kereső lelket közelebb vinnék az igazság lényegéhez, még jobban megerősítik benne a kételyt és az ingadozást.

*

Természetes, hogy *az ember, aki a föld mulandó formáihoz szokott*, akinek gondolatai és érzései a röghöz vannak kötve, *nem ismerheti meg egészen közelről a mennyei valóságokat. De ti, testvéreim, akik itt álltok az örökélet kapuja előtt, és várjátok, hogy az a kapu mikor nyílik meg, és mikor esik belőle rátok egy sugár*, ha nem is teljesen, de *bizonyos mértékig mégis szellemek vagytok, és a szellemnek a szellemi valóságok megértésiéhez több lehetősége és több joga van.*

Én tehát azért kívánok ma nektek beszélni, mert azt remélem, hogy egy lépéssel közelebb viszlek titeket ennek a misztikumnak a megértéséhez, mert azt remélem, hogy ma a felszín alá fogtok egy kissé tekinteni, és mélyebben láttok bele a dolgok lényegébe. Mert míg velem, a Legnagyobbval foglalkozik lelketek, elfeledkeztek a mulandóról, a földről, és lelketekben tovább él majd ez a vibráció, és tovább fogtok beszédeitekben, érzéseitekben, gondolataitokban velem, a mi Urunkkal, a mi Megváltónkkal foglalkozni.

Ezt a földi és *anyagi világot az önzés törvénye mozgatja.* A minden bukott lélek mélyén élő önzés az a hatalmas motor, amelyet az anyagi világ fejlődésének szekerébe befog a magasabb bölcsesség, hogy azt a fejlődés útján előretelje. Nézzétek csak meg: *minden, ami ebben a látható világban emberi értelem és emberkezek által létesült*, tulajdonképpen *az önzés produktuma.* Az a munkás, aki téglát téglára rak, és napról-napra elvégzi, a maga robotját, vajon hajlandó lenne-e a köznek, vagy másnak valamit elvégezni, ha nem tudná, hogy azért neki bért fizetnek? A művész, aki szebbé teszi a földi élet körülményeit, vajon olyan intenzíven foglalkoznék-e művészetével, vajon olyan ambícióval formálná-e a márványt, vagy az ércet, vagy kezelné a palettát és az ecsetet, ha nem fűtené őt a dicsőség utáni

vágy. Az, hogy őt valakinek tekintsék, hogy az ő műveiről és az ő nevéről beszéljenek amellet, hogy egyszersmind megkeresse ő is azt a mindennapi kenyeret, és a mindennapi kenyéren felül, amit csak meg lehet szerezni a földön. És az a tudós, aki nap mint nap laboratóriumában, vagy a könyvtárban töri-zúzza magát, hogy azon a kitaposott úton, amelyet elődei előkészítettek, csak egy nyomnyival is előre tudjon menni, vajon nem azért munkálkodik-e szintén, hogy megszerezze azt, ami elsősorban az életéhez szükséges, de azonfelül hírnevet, dicsőséget, az emberektől való megbecsülést is szerezzen? És az iparos, vagy a kereskedő vajon dolgoznék-e éjt napot egygý téve, ha nem az volna elötte, hogy vagyont gyűjtsön, hogy függetlenné téve magát úgy élhessen, ahogy azt az ő emberi vágyai és kívánságai képzelete elé festik? És mindenki, de mindenki így érez. Vajon a bíró, aki az ítélszékben ül, törödnék-e a mások igazságával, és hozna-e ítéleteket, ha azért az államhatalom őt meg nem fizetné? Ugyanúgy a közfunkcionáriusok és *mindenki*, az ellenszolgáltatásért, az anyagért, a hiúság kielégítéséért, a dicsőségért, a magasztaltatás reményében, szóval *a mammonért, az önzés motorjától hajtva, végzi azt az együttes munkát, amely a földi élet formáit megalkotja.*

Mindenütt az önzés az a hajtóerő, amely az embert cselekvésre, tevékenységre ösztönzi. Az önzés az, ami őt a kényszer erejével arra bírja, hogy másoknak, a köznek valamit adjon abból, ami az övé. Hogy pedig az önzés ilyen hasznos célra alkalmazható, azt csak annak lehet köszönni, hogy ***az önzés maga is egy isteni eredetű érzésnek élkorcrosodott formája.*** *A tiszta szellem, a benne élő szeretet törvényétől indítatva kítárja az ő egész valóját, hogy az ő teremő Atyjának erőiből, világosságából, szeretetéből minél több sugározzék az ő lelkébe, és ő továbbadhassa azt azoknak, akikkel szemben neki munkája van. A bukkott és süllyedt szellem transzformálja ezt az anyagra: azt nézi, hogy minél többet kapjon — nem többé a szellemi javaiból, mert hiszen szellemisségét már el is felejtette, — hanem abból, amit ő*

most tart értéknek. Míg tiszta szellem volt, addig azt tartotta értéknek, amit az ő mennyei Atyja közvetlenül nyújtott neki, most, hogy emberré lett, azt tartja értéknek, ami körülötte az ő mulandó életét kiegészíti, amiről azt hiszi, hogy vele az életét még kényelmesebbé teheti. Élvezeteit pedig még nagyobb és szélesebb téren biztosíthatja magának. Süllyedtsége elvágta ennek a folyamatnak azt a másik részét, amely a kapottat továbbadja azoknak, akik abban szükölködnek. Ő csak kapni, ő csak szerezni, csak nyerni, csak venni akar; a továbbadás elöl hideg szívvel, érzéketlenül elzárkózik.

Íme, mivel az önzésnek az Istenből való táplálkozás volt az ősi formája, azért ebben a mélyen süllyedt, ebben a mélyen lefokozott állapotban is használni lehet ezt az elvet ennek a világnak előre vitelére, csakhogy szoros és kemény korlátokkal törvénybe zártan. Mert hiszen, hogy előbbi példámra visszatérjek, a törvény ridegen meghatározza, hogy az a munkás, aki téglát rak, míg a téglából épület, talán egy monumentális és szép palota lesz, megkapja ugyan az ő mindennapi kenyerét, míg ezt az anyagi munkát végzi. De ha megkísérelné abbahagyni a munkát, megszűnik az is, amit érte kap, tehát az élet lehetősége, így a törvény kemény korlátai kényszerítik arra, hogy amit kap, azt továbbadja. Ez az alacsonyrendű emberi törvény gyarlóan ugyan, de mégis csak utánozza azt az isteni törvényt, amely szerint a szellemnek azt az erőt, amelyet az ő Atyjától kap, tovább kell adnia azoknak, akik ezt az erőt igénylik. Az anyagi világban ez az elv az egész vonalon érvényesül. Mindenki, aki a törvény keretén belül munkálkodik, kénytelen azt az értéket, amit munkájáért kap, munka alakjában, vagy bármi más alakban, ismét leadni, kénytelen a köznek átszolgáltatni.

Azonban *az önzés*, a törvény kényszere nélkül, a maga mélyen lefokozott alakjában, *a legszörnyűbb bűnök szülőanyja*. A vadember, aki törvényt nem ismer, ha meglát a másiknál bármi tárgyat, amelyet ő megkíván, vagy annak az asszonyát,

vagy egy ruhadarabot, minden lelki-ismeretfurdalás nélkül megfosztja a másikat még életétől is, hogy a kívánatos dolog birtokába jusson. Tehát az önzés szüli néha a gyilkosság bűnét. De nem kell a vademberig menni, itt van a ti mai civilizált társadalmatok, itt vannak a ti napilapjaitok, amelyek naponként szolgáltatnak az asztalotokra eseteket, amikor gyermekek meggyilkolják szüleiket a vagyonért, asszonyok elpusztítják férjeiket, hogy szabadabban érvényesíthessék vágyaikat, szülők elpusztítják gyermekeiket, mivel azok önző érdekeiknek útjában állnak. **Vagy itt vannak a háborúk, ezek a törvénytől kívüli állapotok, amelyekben a tömegöngzés szörnyű módon érvényesül, mert felhasználja az embergyilkolás érdekében mindazt a vívmányt, amelyet az emberiség hosszú évszázadokon keresztül kiküzdött,** amely tömegöngzés, ha teljesen le nem mészárolja, akkor elveszi az egyik embertömegtől a vagyoni értékeket, a területeket, amelyeken az él, hogy amaz földönfutó koldus legyen, emez a csoport pedig dúskálkodjék. **Ez a tömegöngzés a legszörnyűbb bűnököt hívja életre az emberöléssel kapcsolatban: a rablási vágyat, a gyűlöletet, az irigységet és mindazt, ami a sátán vegykonyhájából csak előkerül.**

Mindenütt az önzés az, ami az összes embereket kivétel nélkül gyötrő rabságában tartja; az önzés az, amely szüli és szülte a többi bűnököt, amelyek az emberi társadalmat keresztül-kasul átjárják.

De, testvéreim, én még közelebb jövök hozzátok. *A hívő emberekről sem akarok megfeledezni.* A hívő emberek nagyon hamar hajlandók arra, hogy amint a tisztább eszméket megismerik, amint az erkölcsi törvény igazságához közelebb férkőznek, magukat azonnal azoknak az erkölcsi igazságoknak teljes birtokában levőknek gondolják. A hívő emberek, ha még olyan foggyatékos hitre tettek is szert, nagyon hamar hajlandók mások fellett pálcát törni olyan bűnök miatt, amelyekben ők nem régen benne voltak, szellemi szemekkel tekintve azonban ma is éppen

úgy benne vannak, mint akkor, amikor azokat féktelenül és korlát nélkül elkövezték.

A hívő ember szívesen adakozik, és amikor a szegényebbnek ad az ő feleslegéből, rögtön ott van mellette a gondolat: lám, milyen önzetlen vagyok, mennyire követem Krisztus parancsát! Remélem, hogy ez, akit megsegítettem, örök időkre le lesz nekem kötelezve. És az ő belső önző természete megkívánja a hálának rebegő szavait, megkívánja amattól az önalárendelést és a magasztalást, szemben és a háta mögött. És ha az elmarad, ha hála helyett hálátlanságot tapasztal, egyszerre készen van a sértődöttséggel, a megítéléssel. Egyszerre leplezetlenül megmutatja magát rajta az önzésnek az a vastag természete, amely az emberre ráakadott, és amely őt bilincseiben tartja, mert ez hívja életre lelkéből a neheztelést és a haragot.

A hívő ember szereti hirdetni is azt az igazságot, amelyet ingyen, minden érdem nélkül megismert, amelyet még nem is tett magáévá, amely még éppen nem vált természetévé, de amelynek ragyogásában máris szeretne tündökölni. Azért ezt az igazságot szívesen hirdeti olyanok előtt, akik ennek az igazságnak még nincsenek birtokában. És amikor ezeket az igazságokat hirdeti, mohón lesi az arcokat és a szemeket, hogy vajon csodálkoznak-e azon, hogy ő mennyivel többet tud, s elvárja, hogy megkülönböztetett tiszteletben részesüljön azok részéről, akik őt mint tanítót, körülvették. Ez az oka annak is, hogy a propaganda, erről az oldalról jövő minden óvó figyelmeztetés dacára is érvényesül. Ennek sem egyéb a motorja, mint az az önző vágy, hogy azért a tudástöbbletért, amellyel az ember kiáll a pódiumra a többiek elé, — akik közt bizonyára lesznek olyanok, akik értékben sokkal nagyobb súlyt jelentenek, mint ő maga, — hogy azoktól, akik őt hallgatják, elismerést, dicséretet nyerjenek. És ha ezt el is titkolja, akkor is ott van a lelke mélyén az a gondolat, hogy ennyi meg ennyi embert tettem hívővé, ennek nagy jutalmát kell vennem odaát, abban a másik világban.

Kedves testvéreim, sokan vannak, akik azt hiszik, hogy ők egészen önzetlenül és minden ilyen mellékgondolat nélkül beszélnek, cselekszenek, munkálkodnak. De én azt mondom, hogy aki így ámítja önmagát, az nem ismeri eléggé a szellem bukott voltát, az nem ismeri, önmagát. Sőt, még egy hibával te-tézi többi hibáit: azzal, hogy nem akarván mélyen lelkébe tekin-teni, álszenteskedő gondolattal jobbnak és többnek értékeli ma-gát annál, akin meglátszik a népszerűség vágya, amikor tesz, vagy beszél. **Hiszen az önzést, mint eredendő bűnt magatokkal hozzátok a születéssel, beszívjátok a levegővel, magatokba veszitek a táplálékkal,** mert ennek a világnak atmoszférája telítve van az önzéssel. A bukottság és az a mély színvonal, ame-lyen az emberiség áll, feltétlenül magával hozza azt, hogy min-den jóratörekvő tett, beszéd, érzés és gondolat mögött a követ-kező pillanatban felüti fejét a sátán a maga suttogásával, a maga biztatásával, a maga dicséretével, azzal a méreggel, amellyel a legjobb cselekedetet, a legtisztább szándékot is megrontani és beszennyezni törekszik. Hiszen még a Legnagyobbat, a Legfen-ségesebbet, a Legtisztábbat is megkísértette a bukott világ szel-lemi elve, amikor azt mondta neki: nézd e világ országainak di-csőségét és gazdagságát, én mindezeket neked adom, ha lebo-rulsz és engem imádsz. Hogyne volna hát ott minden bukott em-ber lelkében a sátánnak ez a kísértő gondolata, érzése és akarása, amikor odamerészkedett az Isten Fiához, a Legszentebbhez és meg merészelte Őt is kísérteni!!

*

Mind a törvénybe zárt, mind a törvényenkívüli formájú önzés, mint az összes bűnök anyja, a többi összes bűnökkel együtt megkötözi, rabságban tartja, tehetetlenségre és minden jó eredmény elérésére képtelenné teszi a földi embert. Minden jó eredmény elérésére képtelenné teszi, mert csak egyedül Isten kegyelme az, amely a jóra váló törekvésnek sikert ad és a mel-lette felburjánzó sátáni elvek elé gátat állít úgy, hogy azok meg ne semmisíthessék a jónak eredményeit.

Olyan ez a bűnrendszer, amely az önzésből, mint szülőanyából keletkezett, mint egy óriási háló. Ennek a szálai az egyes bűnös hajlandóságok, amelyek minden ember lelkében lappangva ott élnek; ennek a hálónak a csomói pedig ezeknek a bűnös hajlandóságoknak tettekre vált eredményei, vagyis a tényleg elkövetett bűnök, a deliktumok. Ebben az óriási hálóban fogja össze a sátán a bukott ember- és szellemtömegeket.

Ennek szálai elszakíthatatlanok az ember számára; ebből a hálóból menekülnie saját erejéből teljességgel lehetetlen. *És éppen mert menekülni emberi erővel és akarattal teljességgel lehetetlen, azért jött le az Úr, a mi Urunk, a mi Krisztusunk, a mi Megváltónk. Azért jött le, hogy az ő áldozatával ezen az összecsomózott, elszakíthatatlan hálón hatalmas rést vágjon, és szabadulást nyisson azoknak a szegény lelkeknek, akik ebbe a hálóba belegabalyodtak; hogy az Utána következők, azok, akik az ő nyomdokait kívánják követni, ezen a hatalmas résen tovább bontogassanak.* Mert elszakítani nem, de az eltépett hurkokon tovább bontogatni már képes Isten kegyelmével a jórátörékvő emberlélek.

Azt a hálót többé a sátán összevarrni és összecsomózni nem képes, amit a Menny vágott ketté, és amelynek résén és nyílásán ott szorgalmatoskodnak azok a jórátörékvő kicsiny emberlélek és kicsiny szellemek, akik tekintetüket az Úrra függesztik, akik az ő nyomdokain haladva a rést egy-egy parányival mindig szélesebbre és szélesebbre fogják nyitni, hogy végül az egész bűnös emberiség kiszabadulhasson belőle.

*

De én még közelebb akarom hozni ennek a megértéséhez a lelketeket, embertestvéreim. Szellemi szemekkel látom az Urat, amikor a tömeg hullámszik körülötte, és a vérfolyásos aszszony megéri az ő ruháját, mire az Úr megáll a tömegben, hátratekint és kérdezi, ki érintett engem? És a körülötte lévők azt mondják csodálkozó arccal, hiszen a tömeg szorongat téged és

Te mégis azt mondod, ki érintett engem? Most csak erre a mellékkörülményre akarom a figyelmeteket ráirányítani: „*a tömeg szorongat Téged!*” A tömeg mindenütt ott tolong, és ott erőszakoskodik, ahol valamit ingyen osztogatnak. Az Úr, aki a mennyből jött, aki, tiszta volt az önzéstől és mindentől, ami a földi emberszemleken rajtatapad, mindig csak adott, csak adott, csak adott az ő isteni, erejéből, abból a világosságból, amelyet szét sugárzott az ő bölcsességéből, amelyet szájtátva hallgattak, ha nem is értettek. A tömeg érezte, hogy itt lehet valamit kapni, amiért nem kell még csak annyi pénzt sem fizetni, mint „két kis verebecskéért a piacon.” És ha nem is értette a tömeg azt a bölcsességet, amelyet Ő hintett szét köztük, mint ahogyan a ragyogó napsugár ráhull a földön mindenre, szépre és csúnyára egyaránt, de egyet megértett a tömeg, hogy *egészséget lehet kapni az Úrtól*. És mindenki vitte betegét és ott tolakodott körülötte úgy, hogy majdnem legázolta Őt abban az igyekezetében, hogy elszedjen tőle mindent, amit csak el lehet venni az Isten Fiától, az ember Fiától.

Hogy mennyire tolakodott a tömeg, nézzétek csak, amint a tó partján beszél az emberekhez és azok annyira tolakodók, hogy neki a bárkába kell szállania, hogy a víz színéről beszéljen hozzájuk, mert ott legalább nem hemzseghetnek körülötte. Vagy nézzétek Őt a házban, amikor tanít, és betegeket gyógyít. És a ház megtelik hallgatókkal, báméskodókkal, tolakodókkal, annyira, hogy az ajtón többé egy lélek sem ki, sem be nem mehetett. És most hozzák a bénát nyoszolyájával együtt és felbontják a háztetőt, hogy lebocsáthassák eléje, hogy gyógyítsa meg. Mindenütt a tömeg határtalan önzése és erőszakossága, amely a falakat és a háztetőt is keresztültöri, csak hogy valamit kapjon, amiért sem fáradnia, sem fizetnie nem kell.

Ez a tömeg mindig kísérte Őt, folyton körülötte hullámzott annyira, hogy neki néha, hogy megpihentesse fáradt testét és szenvedő lelkét, el kellett vonulnia a pusztába, hogy mennyei Atyjával egyedül maradhasson.

És ez a tömeg, amely mindig csak vett, mindig csak kapott tőle, amikor Ő utolsó, szomorú útjára tért, amikor elvitték a főpap házába, megkötözöttek, nem volt sehol. *Egyetlenegy ember sem állt melléje, hogy szót emeljen mellette, egyetlenegy ember sem mutatkozott azok közül az ezrek közül, akik az ő csoda tétele által megszaportított kenyérből ettek, hogy legalább valamivel meghálálni igyekezett volna azt, amit az isteni Mester adott neki. Nem volt egyetlen egy sem a meggyógyítottak közül, akiknek a szemük világát, testük épségét adta vissza, aki melléje állt volna. Még az az egy is, akit Ő, mint sziklát jelölt meg, csak távolról merete kísérni, és azon a szomorú éjszakán háromszor megtagadta Őt. Ime a legerősebb, a sziklaszilárd ember is micsoda a szelíd, az alázatos, a tiszta Istenfiúval való összehasonlításban!*

Nos, az Isten Fia közéje került a tömegnek, amely tömegnek minden egyes tagja túlfűtve az önzéssel és az önzésszülte bűnökkel, csak kapni, harácsolni, elvenni törekedett tőle. Ő egyedül állt ott mindenütt a tömegben, aki csak ad, csak oszt, csak ajándékozik, csak áld: és nemhogy nem kap érte semmit, de *nem is kíván, nem is vár*, mert az ő lelkéből hiányzik az, ami a bukottak lelkében megvan, hogy *csak ellenszolgáltatásért cselekszenek*. Az ő lelkéből hiányzik az, mert az ő lelke tiszta, az ő lelke isteni. Az ő lelkében nincs oly gondolat, hogy azért, amit cselekszik, talán viszonzatszolgálatot, talán hálát, talán tiszteletet, talán megbecsülést kellene kapnia.

Emberi szemekkel tekintve olyan Ő, mint egy szelíd galamb egy ölyvnek karmai között, amikor itt e föld önző és bűnös tömegei között él és mozog, de szellemi szemekkel a dolgok rendszerint fordítva vannak: szellemi szemekkel tekintve az ölyv a gyenge és a szelíd galamb az erős és hatalmas. *Az Úr ezzel az ő passzív jóságával, amelyet a tömeg közt három esztendeig hintett szét, olyan hatalmas mennyei mágikus erőt hintett el a föld megfertőzött erői közé, amely ezt az egész földet kimozdította sarkaiból. Olyan hatalmas mágikus erőt, amelyet azok, akik közvetlen körülötte voltak, csak sejtettek, de amely mágikus*

erő akkor, amikor Ő a keresztfán kiszenvedett, még a természet-törvénybe is mélyen belenyúlt, és megrázta a földet: a sírok felnyíltak, a halottak kikeltek sírjaikból, bementek a városba az élők közé. Három óra hosszáig sötétség borult a földre, és a templom kárpitja kettéhasadt. És akkor a föld szelleme felocsúdva kábulatából, a befejezett áldozat után kimondta az Igazság szavát egy ember ajkán keresztül: „Bizony, Isten Fia volt ez”.

*Ez a hatalmas mennyei mágikus erő volt az, ez az ő passzív szelídsége volt az, amely az egész földön uralkodott önzés bűnrendszerének hálóját ketté hasította. **Semmi más erre nem lett volna képes, mert minden más, ami erőnek látszik, csak erőszak; csupán amit Ő hozott a földre az ő szelídségével, amellyel az önzés ellenébe a minden önzéstől ment tiszta szeretetet állította, az a tiszta mennyei erő.** Isten Küldötte az ő szelídségével, az ő martíriumával, az ő passzivitással legyőzte a sátánt; és amikor az a háromórás sötétség borult a földre és megdőrdült az ég, akkor csattant rá a sátánra a bilincs, amelyből többé nem tudja magát szabaddá tenni, amely megtörte az ő uralmát a földön, mert betömhetetlen rést vágott az önzésnek és a belőle származó bűnöknek a rendszerén.*

*

Testvéreim, Krisztus Urunk azt mondta: „*Aki Engem akar követni, az minden napon vegye fel a maga keresztyét és úgy kövessen Engem.*” Minden napon!

Őt követni annyit jelent, mint azokon a nyomdokokon haladni, amelyeken Ő haladt. Mit tett Ő, mi volt az ő áldozati munkájának belső tartalma? Azt mondja az írás: *széjjel-járt, jót téve. Ő azt tette, hogy mindenkinek jót adott és senkitől semmit nem kívánt érte. Valaki őt akarja követni, hasonlóképpen cselekedjék.* Amikor tehát segítséget nyújtotok valakinek, és a lelkekben az eredendő bűn révén, bűnös természetetek folytán megszólal a sátán szava és dicsér benneteket, és arra biztat, hogy el-

lenszolgálatást, ha nem is anyagi, de lelki, érzelmi ellenszolgálatást kívánjatok azért, amit tettetek, ne álljatok szóba a sátánnal, hanem feleljétek neki azt, amit Ő felelt: „*emberektől dicsőséget nem veszek*”. Legyetelt szellemi szempontból előkelők, ne pedig kufárok: *ne kívánjatok semmit azért, amit tesztek, se hálát, se megkülönböztetést, még csak szeretetet se, mert az Úr Jézus Krisztus sem kívánt ellenszolgálatást, ő mindent úgy adott tovább, ahogy az ő mennyei Atyjától kapta.*

*

Úgy adjátok hát tovább ti is azt, amit innen, erről az oldalról, tőlünk, kicsiny küldöttektől kaptok, mint ahogy mi adjuk nektek. Ti nem adhattok nekünk semmit, mert nincs semmit, és mi nem is kívánunk tőletek semmit. Tehát ahogyan tőlünk kapjátok a szellemieket, úgy adjátok tovább — sőt az anyagiakat is, ha módotokban áll — mint ahogyan mi adtuk nektek. Nekünk nincs is nevünk, tehát még csak azt sem mondhatjátok, hogy imámba foglalom X vagy Y szellemet, jöllehet érzés szerint a ti imátoknak örvendünk tiértetek, de el van hárítva előre az, hogy nekünk valamit, akár csak hálálkodás formájában is adhassatok. Hasonlóképpen adjatok ti azoknak, akik rá vannak utalva, szellemit vagy anyagit; és ha az nem adja vissza, és ha az nem becsül meg érte titeket, és ha az hálátlannak bizonyul irántatok, ellenőrizzétek nagyon szigorúan a szíveteket, hogy abban meg ne mozduljon a neheztelésnek még csak egy árnyalata se, hogy abban fel ne ébredjen az ellenézés! És nemcsak hogy ne Kívánjatok ellenértéket, de amikor a jót rosszal viszonzozzák, maradjatok jók, mint ahogyan a ti Uratok, a mi, Urunk és Megváltónk jó volt mindenkire, háládatoshoz és háládatlanhoz egyaránt. *Ha így cselekedtek, akkor a megváltás munkáján ti is munkálkodtok.*

*

Ismétlem, az Úr Jézus megváltó munkája abban áll, hogy az önzés és a belőle eredt többi bűnök hálózatát áttörte az önzetlenség és a tiszta szeretet igazságával. Ezt az elvet meg-

gyökeresítette itt a földön, hogy az elmúlt sokszáz év után is vezetõ világtörvény lett itt az, amit Ő kimondott, dacára a földön élõ sokmillió ember értelmetlenségének, ellentétes természetének, rosszaságának, gonoszságának. **Az ő megváltó tevékenysége abban áll, hogy a rosszért jót adott.** Ezzel megdöntötte a sátán uralmát a földön és ezzel végezte Ő el a földi emberiség megváltásának művét.

Ha tehát ti is mindennap felveszitek a ti kereszteteket és az ő nyomdokaiba léptek, azt cselekedvén, amit Ő cselekedett, — természetesen a ti kicsiny, jelentéktelen egyéniségtekhez illően, mert hiszen ti nagyot nem tehettek — akkor ti is munkásai lesztek a megváltásnak, s akkor ti is az ő kedves szolgálói lesztek. Nem mondom, hogy munkatársai, mert ahhoz mindnyájan jelentéktelen senkik vagyunk, hanem szolgálói, akik boldogok lesztek, hogy ilyen Uratok van. És akkor sokat fogtok oldozni azon a hálón, amelyen Ő azt a többé be nem foldozható rést ütötte és részetek lesz abban az örömben, ami az ő öröme a megváltottak seregén.

És akkor csodálkozva fogjátok észlelni, hogy ti is valami olyan csodás, mágikus erő birtokában vagytok, amely meghasított a szentély kárpitját a ti részetekre is, és be fogtok tekinteni a szentélybe, ahová eddig a ti testi burkotok és a ti bűnös és önző énetek fátylán keresztül betekinteni képtelenek voltatok. Be fogtok látni a szentélybe, azaz olyan csodálatos igazságokat olyan ragyogó világosságot, olyan felemelő, olyan életet adó, oly hatalmas igazságokat fogtok asszimilálni minden önérdem és minden erőlködés nélkül, melyek titeket a mostani szánalmasan szegény színvonalnál magasabbra emelnek, boldogabbá, erősebbé, bizakodóbbá és alázatosabbá tesznek.

És fel fognak nyílani a sírok és a halottak kijönnek azokból, azaz a lelkekben a bűn és a hamis gondolkodás folytán elfojtott, meghalt szépségek felszabadulnak, kijönnek sírjaikból, és ti álmélkodó szemmel néztek körül, hogy egészen másokká letetek, mint voltatok, sokkal többet tudtok megérteni, sokkal több

képességgél rendelkeztek, mint azelőtt. Természetes, mert adatik annak, akinek van; és az **Isten annak, ki hasznos munkát végez az ő céljainak beteljesítésében, tetézetten adja az áldást és a kvalitásokat, és feloldja a lelkében mindazt, amire szüksége lehet a hatékonyabb és értékesebb munka elvégzésére; meggazdagítja őt, hogy boldoggá tehesse.**

És akkor szánakozva fogtok gondolni arra az időre, amikor még önerőtökből akartatok jóvátenni és megfizetni mindent, látván azt a túlradó gazdagságot, melyet minden bűnösségtetek, eladósodott voltotok, gyarlóságotok és szegénységtek dacára az Isten szeretete most életre hívott belőletek.

Mert *az Isten szeret, az Isten nem büntet, az Isten azt akarja, hogy mindenki boldog legyen.* Azt akarja, hogy mindenki felejtse el azt, ami a háta mögött van, és célegyenest haladjon a ragyogó cél felé, amelyet eléje tűzött, s amely felé haladva minden lépésével újabb és újabb gazdagságok lesznek az övéi. Minden lépés után újabb és újabb erők felett rendelkezik, minden lépés után bőségesebb lesz a világossága. És akkor febu-zog lelkéből a hála Az iránt, aki neki mindent ingyen ad, s ezzel megnövekedik és megerősödik alázatossága, bizalma és engedelmessége Isten iránt.

Mert, testvéreim, míg ti úgy gondolkoztok, hogy amivel tartozom, azt meg kell fizetnem, és én fizetek; de még ha úgy gondolkoztok is, hogy teszek jót, de elvárom érte az ellenértéket, tanítok, de fogadjanak el vezetőül: míg így gondolkoztok, testvéreim, míg ezek a gondolatok helyet foglalhatnak a szívetekben s agyatokban, addig hasonlatos a ti lelketek a jeruzsálemi templomhoz. Melynek legbensejében, a szentek szentjében, a frigy-lárában ott van az Úr tízparancsolatának ismerete és Áron kivirá-gzott vesszeje, de a külső csarnokban állatokat árultok, kal-márkodtok, kufárkodtok, alkudoztok, istállóvá teszitek a temp-lomnak azt a részét. Ameddig ezek az érzések és ezek a gondolatok helyet foglalhatnak a lelketekben az Isten felé vágyó igaz és tiszta, érzések és gondolatok mellett, addig *a ti Atyátok házáat,*

amely a ti testetek, — mint az Úr mondta, — istállóvá tettétek. És Krisztusnak kell jönnie az ostorral, hogy kiverje onnan a kufárok és megtisztítsa az ő Atyjának házát, az imádságnak házát, és megszüntesse azt az állapotot, hogy a templom latroknak barlangja legyen.

Testvéreim, mivel *Krisztus immár bennetek él, akik elfogadtátok a Krisztust, akik vettétek az ő testét és vérét*, akik bent a lelketekben fogadalmat tettetek neki, hogy az övéi akartok lenni, ha még ilyen érzések kufárkodnak a lelketekben, kérjétek azt a Krisztust, Aki immár bent él a ti szívetekben, hogy ezeket a gondolatokat, ezeket a kalmárokat és kufárokat űzze ki onnan, hogy a ti lelketek egészbenvéve tiszta legyen, hogy annak a szentélynek a világossága, amely legbelül van, átsugározhassa a templom külső pitvarát is.

Testvéreim, az Úr Jézus Krisztus nevével kezdtem mondanivalómat, az Úr Jézus Krisztus nevével végzem, és kérem Őt, tisztítson meg titeket, hogy mindnyájan leülhessetek majd annál a lakománál, ahová Ő az övéit várja, hogy akkorra tiszta és fehér mennyegzői ruhát ölthessetek. Az ő áldása legyen és maradjon veletek mindörökké, Ámen!

A „névtelen lényeg” (**)

Évek sora óta beszélek hozzátok, és nem szűnöm meg ismételni azt a kívánságomat, hogy mulandó emberi éneteket hagyjátok künn, hogy itt, ahová azért jöttök, hogy az Isten országát és annak igazságát kutassátok, ne jelenjen meg más belőletek, mint csak az a lényeg, amelyet szellemnek neveztek, mert mi szellemek csak a szellemhez tudunk szólni, nekünk a testhez, az emberhez, vajmi kevés közünk van. Nem beszélünk Péterhez, vagy Pálhoz, az *emberhez*, aki maga is e jelenségvilág egy-egy tárgya, de beszélünk ahhoz a *névtelen lényeghez*, amely Istennek egy-egy gondolata, amelynek fel kell szabadulnia a jelenségvilág nyomása alól.

**A mi célunk az, hogy ezt a névtelen lényeket, amely minden-
kinek kebelében mélyen eltemetve rejlik, élő, szerves kapcsola-
latba hozzuk a legfőbb Lényeggel, Azzal, aki ezt a névtelen
lényeket megteremtette.** A megvilágosult apostol így fejezte ki
magát: „*Az Ige testté lőn és miköztünk lakozék.*” A Világosság
testbe öltözött, de a sötétség Őt be nem fogadhatta.

Az a névtelen Lényeg, aki e földön testben megjelent,
mint a földi szellemiség Megváltója, testi rabságában is mindig,
egész földi életén keresztül, lényegiségének tiszta tudatában
volt. Az a hatalmas, nagy szellem, aki az ő útját előkészítette e
földön, amikor azt kérdezték tőle; „ki vagy?” — önmagáról is
csak annyi felvilágosítást adott, hogy „*kiáltó szó a pusztában,
amely kiáltó szó tartalma; „egyengessétek az Úrnak útját*”.

Névtelen kívánt maradni, mert úgy érezte, hogy e világ tárgyai-
hoz, jelenségeihez semmi köze sincs; mert tudta, hogy nem e vi-
lágból való és nem e világ tartozéka, amely világban minden
csak jelenség, csak egy név; ő ezek közé a jelenségek közé tar-
tozónak nem kívánta magát soroztatni.

És mi, mint a Szentlélek munkájának apró napszamosai,
szintén névtelenül kívánunk maradni az emberek közt, mert mi
az emberek *névtelen lényegéhez* szólunk, amelynek e világ múltó
jelenségeihez vajmi kevés köze van.

Én vagyok a visszhang, aki titeket évek során át hívtalak,
kértetek, intettek, hogy az emberben, a bennetek mélyen elte-
metett névtelen lényeket engedjétek levegőhöz jutni, hogy azt az
élő kapcsolatot visszanyerhesse Teremtőjével, amely élő kap-
csolat nélkül ez a névtelen lényeg halott, mélyen a múltó világ
jelenségei alá temetett halott. Minden egyes ember, aki a földön
él, azzal a célzattal kerül a mulandó világ tárgyai körébe, hogy a
benne élő névtelen lényeket itt, ebben a különbözőségeket egy-
bekapcsoló látszat világban minél erősebbé, minél tisztábbá, mi-
nél fejlettebbé tegye.

És amikor megszületik és testet ölt, a legelső, ami vele
történik az, hogy nevet adnak neki, mert hiszen testével ő maga

is egyik tárgya lett e mulandó jelenségvilágnak. Ahogyan eszmélni kezd, és a körülötte lévő egyéb tárgyakat megfigyelni kezdi, és azoknak segítségével, akikre emberi, testi gyámoltalanságában utalva van, kezdi megismerni a tárgyakat, s megtanulja a tárgyak neveit, a nevekből fogalmakat kezd alkotni magának és az ő lelkének tiszta lapját, azt a lapot, melyet üresen kapott, lassankint kezdi benépesíteni fogalmakkal.

A gyermek szemében kezdetben éppolyan tárgy az az ember is, aki a szobában van, mint az asztal, vagy a szék, vagy a játékszer, mindegyikhez úgy beszél, mintha neki azzal magát megértetnie lehetne. Amint növekedik, tágabb környezetben gyűjti az ismereteket; mindig újabb tárgyak és jelenségek sereglenek eléje, és a benne élő minősítő törvény arra kényszeríti, hogy azokat egymástól sorra megkülönböztesse, hogy sorra mindegyiknek nevet adjon, a megismert tárgyakból és jelenségekből fogalmakat alkosson, és azokkal benépesítse emberi öntudatát.

Azután az emberi világ szokásainak hódolva ő maga is tágítani igyekszik ezt a kört; nagyobb területeket bejár, bebarangol, beutazik, hogy ismereteit gyarapítsa, idegen viszonyokat, idegen léggörteket, idegen tárgyakat, idegen embereket ismerjen meg. Sorra mind nevet adjon azoknak, és mind több és több fogalmat gyűjtsön magának a látottakról, és folyton-folyvást gyarapítsa az ő úgynevezett „ismeretét”, azaz folyton halmozza a szavaknak azt az özönét, amelyek az ő emberi tudatvilágát benépesítik.

Az a névtelen lényeg pedig, amelyet magával hozott, minden ilyen igyekezettel, minden ilyen mohó tudásgyűjtéssel egy-egy újabb burkolatot kap, egy-egy újabb réteg rakódik reá, amely őt elfedi és eltakarja e mulandó világ fogalmi alá. Amikor azután azt látja, hogy a tudásnak tágulásával a megtanulnivaló szédületes arányokban növekszik, kezdi elkülöníteni a jelenségek világát különböző jellemvonások szerint. Különvá-

lasztja az élettelennek látszó tárgyakat, az anyagot, amely mozdulatlan, azoktól a tárgyaktól, amelyek életet árulnak el. Az anyagvilágot külön veszi szemügyre; az élettelen anyag tanulmányozására rendszereket dolgoz ki, a tudományok egész birodalmát alapítja meg, amelyek az anyag feldolgozásával, az anyag különféleségének megismerésével, az anyag belső struktúrájának felderítésével foglalkoznak.

A tudományoknak ezekben a folyton sokasodó mellék-hajtásaiban aztán újra meg újra egész özönét alkotja meg a fogalmaknak, a neveknek, az ismereteknek, amelyek mind-mind kivétel nélkül csak erre a tárgyi világra, erre a jelenségvilágra, a dolgok külső burkolatára vonatkoznak. És az ő emberi tudatát ezzel az élettelen anyaggal, a szavaknak ezzel a tengerével tovább tömi és zsúfolja. Ugyanúgy osztályozza az életet tanúsító jelenségeket, és külön tudományágot, külön rendszert állít össze a növényvilágról; szétszedi, megszámlolja, megnevezi és ezer és százezer species szerint szétboncolja azt; aztán minden egyes rostokra és ízekre boncol és minden egyes rostot, minden egyes alkatrészt külön névvel jelöl meg. **Ezzel újabb fogalomtengert, a szavaknak újabb özönét alkotja meg és halmozza rá arra a névtelen lényegre, amely tudatának legmélyén szendereg.**

Ugyanezt teszi az állatvilággal is és a szavaknak és fogalmaknak ebben a szédítő gyűjtésében a végletekig megy, úgy, hogy egy-egy eddig nem látott rovat felfedezzen, kontinenseken utazik keresztül. Ezzel a jelenségek világából újabb özönt zúdít szendergő névtelen lényegére.

Megvizsgálja a saját testét is azzal a tárgyilagossággal — (nagyon jól illik ez a szó erre, mert hiszen testi énjében valóban csak a tárgyat látja és kívánja látni) — amellyel az élettelen anyagot szemlélte. Külön nevet ad itt is minden egyes idegszálaknak, minden egyes izomrostnak, minden legkisebb mirigynek, minden szerv minden parányi részecskéjének, és ha tehetné, külön nevet adna minden egyes sejtnek.

És mindig jobban látja, hogy a tanulnivaló, amely előtte áll, folyton nő és folyton kimeríthetlenebbé válik. **A folytonos részletezés folytán az egyes specializált tudományágak egyenként is óriási tengerekké dagadnak, amelyekbe belemerül az ember, hogy tudását szaporítsa,** és a végére járjon a tudás egészének. Azonban éppen úgy nem látja a végét, amint ahogyan egy kicsiny rovar nem tudja a tenger vizét kihordani a szárazföldre. Az ember a fogalmaknak ebben a szédületes gyűjtésében nemcsak a kontinenseket barangolja be, hanem elhagyja a földet is, és a végtelen űrben keres tudásvágyának további tárgyakat. Ameddig a teleszkóp ellát és ameddig az ő fogyatékos következtető képessége elér, fényévek százainak mérhetetlenségéig szásguld ismeretszerző ambíciója, és itt is ugyanazt teszi: megszámolja és nevekké látja el az ég felmérhetetlen csillagrendszereit. **De száz meg száz, ezer meg ezer fényév határán túl is mindig csak anyagot lát és csak neveket és fogalmakat gyűjt és halmoz arra a névtelen lényegre, amely keblének mélyén szendereg.**

És mivel érzi, hogy az a szédületes perspektíva, amely a szeme előtt kitarul, szétfolyik az ujjai közt, mint a játszó gyermek ujjai, közt a homok, tehát **összefoglaló tudományt alkot magának: a filozófiát. De ugyanaz történik vele ismét: a szavak, a fogalmak, a rendszerek, a sémák, a hipotézisek szédületes tömege áll elő.** Így az ember a jelenségek egész végtelen világát ízről-ízre, pontról-pontra, a mikroszkóppal már el nem érhető paránytól a teleszkóppal már el nem érhető végtelenségig akarja átfogni és összegyűjteni.

És mindezek alatt a szizifuszi erőlködések alatt az a névtelen lényeg, az az Istenből eredő szikra úgy érzi magát, mint a tetszhalott a koporsóban. Amikor a tetszhalott érzi, hogy lebocsátják őt a sírgödörbe és mozdulni, kiáltani szeretne, de mintha a nyelvét leszegezték volna, egyetlen porcikáját sem képes megmozdítani; azután névtelen rémülettel hallja a ko-

porsó födelén dübörögni a földet, és a föld dübörgésén túl a halotti zsolozsmát: akkor tudja, hogy minden elmúlt, az étellel való kapcsolat legutolsó lehetősége is megszűnt számára. Az a halotti ének, amely Istent dicsóíti, és Istenhez utalja őt, az ő számára a mondhatatlan rémületet, a borzalmak borzalmát jelenti.

Ilyen az állapota annak a névtelen lényeknek is a tárgyi világ adatainak özöne alatt, amikor azok reá halmozódnak. Hiszen e földi világ jelenségeit jelölő minden egyes név, minden egyes fogalom egy-egy homokszem, minden egyes földi tudástömeg egy-egy lapát föld a tetszhalott névtelen lényekre. Amely — amint azok ráhullanak — kétségbeesett erőlködéssel szeretné koporsója födelét felnyitni, hogy azzal az igazi Lényeggel, azzal az ős Lényeggel, amelyből származott, valahogyan érintkezésbe léphessen. És kétségbeesetten mond le annak lehetőségéről, amint hallja, mint dübörögni koporsója födelén a hantok, azaz mint szaporodik, mint halmozódik, mint özönlik reá a tárgyi világ nehéz súlya. ***Ilyen annak az embernek a lelkiállapota, aki hit nélkül él a világon.***

Mert hiszen ha hite volna, akkor a technikai tudományokban való bűvárkodásában, az anyag végső szerkezetének kutatása rendjén, amikor már eljutott addig a pontig, ahol szinte kábulva áll meg, mert valami végtelen misztérium kezd előtte kibontakozni. *Ha abban a pillanatban szóhoz és levegőhöz engedné jutni azt a benső névtelen lényeket, és az megmozdulhatna és kinyújthatná kezét a koporsójából, hogy elvonja arról a misztériumról azt az utolsó kárpitot, amely túl mikroszkópon, túl kémiai analízisen és túl a legraffináltabb emberi okoskodáson még mindig takar valamit: megdöbbenve állhatna meg. Mert elámulva és boldogan olvashatná a szavakat: "Én vagyok a te Urad, Istened, ne legyenek teneked idegen isteneid Én előtttem!" Ha hite volna!*

Ha hite volna, amikor megvizsgálja az emberi testet, a természetnek ezt az évmilliók alatt megalkotott csodás ajándékát, és amikor kutatásaiban eljut addig a pontig, ahol felismeri,

hogy abban a legkisebb sejt, a legminuciózusabb részletecske is a legtökéletesebb harmóniában és olyan gazdasági együttesben működik egymással, hogy az megcsúfolja az emberek legbölcsebbjeinek legmagasabb rendű elgondolását is: *ha ekkor levegőhöz és szóhoz engedné jutni azt a benne eltemetett névtelen lényeket, hogy az kinyújthassa kezét és elhúzza a kárpitot a még fedve maradt utolsó misztérium elől is, akkor az ember bámulattal olvasná : „Én vagyok a te Urad, Istened, ne legyenek teneked idegen isteneid Én előttem!”*

Ha hite volna, akkor a csodás, csendes nyári éjjelen, ha feltekint a csillagokkal behintett mennyboltra, nem csupán tárgyak és alakzatok végtelenségét látná ott, hanem olvasni tudna a csillagokban. *Mert ha a szellemi szemei nyitva volnának, akkor — túl a fényévek ezrein, túl a spektrálanálízisen, s túl a tudomány szédítő vívmányain — világosan látná az egész világmindenséget átfogó tündöklő betűket, melyek a csillagrendszerek milliárdjaiból tevődnek össze: „Én vagyok a te Urad, Istened, ne legyenek teneked idegen isteneid Én előttem!”*

És a minden tudományok tudományából: a filozófiából is csak ugyanezt tanulhatná. Mert a filozófiának a végső célja is az volna, hogy amikor az ember az összes tudományok végső kincseit összehordja egyetlen rendszerbe, látva, hogy csak az eddig feltalált ismeretek is milyen csodálatos összhangról és kimeríthetetlen bölcseségről tanúskodnak: engedje lélegzethez jutni a lelke mélyén azt a névtelen lényeket, amely a száraz adatok élettelen tömegei alá van temetve, hogy ebből a tudományból égzengéshez hasonló hangon hallhassa a szavakat : *„Én vagyok a te Urad, Istened, ne legyenek teneked idegen isteneid Én előttem.”*

*

Ha hite volna!

De neki hite nincs. Nincs meg az az élő kapcsolat, amely a benne lévő névtelen lényeket állandóan és folyton-folyvást összekötve

tartaná az Őslényeggel, minden dolgok lényegével, az ő Teremtőjével, Istennel.

Mert minden dolgok mögött az Isten szent Szellemé rejtőzik, mert minden jelenség és ezeknek a jelenségeknek összessége és rendszere, még az ilyen mélyen bukott anyagvilágban is, egyetlen egy dolgot hirdet hangosan, mindenki által hallhatóan, akinek csak füle van a hallásra: „Én vagyok a te Urad, Istened, ne legyenek tenéked idegen isteneid Én előttem”. De neki hite nincs, ő idegen isteneket imád: „fát és követ”, — ahogy az írás mondja— vagyis az anyagvilág múló jelenségeit. Istene az a tudomány, amellyel önmagát akarja nagyvá tenni, istene az a bölcselkedés, amelyet e múló világ jelenségeihez köt. Annyira istene, hogy ezeknek a múló jelenségeknek palotákat, templomokat épít, és e múló jelenségek papjait: azokat a tudósokat, akik az anyaghoz jobban értenek, mint ő, az egyszerű ember, hódolattal környezi.

Pedig „*az Isten fákban és kövekben nem lakik*”, az Isten a jelenségekben nem lakik; a jelenség csak fátyol, csak takaró, csak köd, amely az igaz Istent elfedi. És a névtelen lényegnek, amely itt ezen a világon testbe öltözött, éppen az a célja és rendeltetése, hogy ezt a ködöt eloszlassa, ezt a fátyolt elhárítsa, azaz, hogy ezt a jelenségvilágot megismervén, ennek minden egyes talpalatnyi megismerésével öregbítse azt a meggyőződését, hogy *az Isten mindenben minden*. Hogy ez a belső névtelen lényeg minden lépéssel, amelyet e tárgyi világban előre tesz, közelebb jusson az Isten nagyságának, bölcsességének, hatalmának és végtelen jóságának megismeréséhez.

*

Hiszen tulajdonképpen az embert erre az egész kutatásra ez a lelke mélyén élő névtelen lényeg ösztönzi. Ez az, amely arra utalja, hogy tanuljon, hogy tapasztalatokat gyűjtsön, mert minden tudás, minden tapasztalat, amelyet Istennel, vagyis a benne élő névtelen lényeg beleszólásával szerez magának az ember, egy-egy lépcsőfok felfelé és ismét felfelé és mindig feljebb.

Amely lépcsőkön mire elvégzi a neki kiszabott életfeladatot, amire eléri azt az időt, hogy ebből a munkahelyből visszahívják őt, felemelkedhet egy olyan magaslatra, ahol az Istent jobban, világosabban, erősebben érzi, mint ahogyan érezte és ismerte, mielőtt erre a jelenségvilágra újabb tapasztalatgyűjtés végett leküldték.

Ezzel szemben minden olyan tudásszerzés, minden olyan adatgyűjtés és **az anyagvilág jelenségeinek minden olyan kutatása, amely ennek a lélek mélyén élő névtelen lényeknek a beleszólása nélkül történik, egy-egy lépcsőfok lefelé, folyton lefelé**, míg végre a szellem lassan-lassan alámerül az anyag imádásába és az önmaga imádásába. Mert az anyag megismerésével és a jelenségvilág tudományainak elsajátításával mindjobban és jobban értékeli önmagát, és mind jobban és jobban elfelejti Azt, aki odafent van. És minél jobban megduzzad a képzeletében a saját egyénisége, azaz minél jobban megerősödik a külső ember, annál jobban alásüllyed a belső, úgy hogy amikor elérkezik ahhoz a ponthoz, hogy ebből a jelenségvilágból távoznia kell, távolabb esett az Istentől és a boldogságtól, mint amilyen távol volt akkor, amikor a földre küldték, hogy az Istenhez közelebb vezető utat keressen magának.

Azt hiszem, a hit fogalmát eléggé megvilágítottam előtetek, amikor azt mondtam, és azt mondom, hogy **a hit nem más, mint ennek a névtelen lényeknek élő kapcsolata az ő Teremtőjével**. Akikben ez a kapcsolat valóban megvan és él, azok a külső mögé látnak, azoknak a tekintete keresztülfúrja a jelenség ködét és meglátja mögötte a ragyogó lényeket.

*

„Az Ige testté lőn, és a Világosság köztünk lakozék, de a sötétség Őt fel nem foghatta”. Az apostol az egyszerű, szegényes ember fiában felismerte a lényeket, az Isten Fiát, az Igét, a Világosságot, amely e világra jött, de az emberek sötét tömege ezt a világosságot fel nem foghatta.

Akik ahhoz a hatalmas szellemhez járultak, akit Keresztelő János néven ismertek, bűneiket megbánván és az Úrnak útjára térni kívánván a „*Kiáltó szó*”-ban megismerték a mennyei hangot, amely az ő lelkükhöz, az ő bensejükben élő névtelen lényeghez szólt. Ebben a felismerésben nem gátolta őket az, hogy a mennyei hang közvetítője szegény volt, és még csak emberhez méltó ruházata és tápláléka sem volt.

Akinek hite van, az ugyanígy megismeri a Szentlélek névtelenül jelentkező munkásaiban is azt a hangot, amely felülről jön, és az emberben élő névtelen lényeghez szól. És nem tartja szükségesnek, hogy ehhez a küldetéshez külső tekintély, vagy, hogy a ti modern nyelveteken szóljak, külső „márkázottság” adja meg a szentesítést.

De akinek hite nincs, az keresztrefeszíti az Igét hordozó ember Fiát, mert azt mondja: „*Vajon jöhet-e valami jó Názáretből?*”? Így gondolkoznak azok, akiknek hitük nincs, mert akinek hite nincs, annak nincs szeme a látásra és nincs füle a hallásra: annak látása megakad a jelenségeken, a külsőn és nem képes behatolni a belső lényegbe.

Akinek hite sincs, az lefejezteti a „*Kiáltó szót*” hordozó aszkétát, mert az a kiáltó szó az ő névtelen lényegét nyugtalanítja, és az őbenne élő lényeg kényelmetlenül érzi magát, mert tudja, hogy bűnös életet él, és újjászületni ebben a jelenségvilágban, abban a testben, amelyben él, immár képtelen. **Akinek hite nincs, annak csak az mondhat megszívlelendő igazságot, akinek vállán biborpalást és kezében pásztorbot van, vagy akinek professzori katedrát juttatott a végzete, hogy onnan hirdessen igazságot. De nem fogad el igazságokat egyszerű emberektől.** Ugyan honnan vették volna ezek a bölcsességet? Nem mondhatnak neki igazságokat az egyszerű szellemek sem, akiknek még csak nevük sincs!

Mert *akinek hite nincs, annak nincs kapcsolata a hit céljával: Istennel;* és mert Istennel kapcsolata nincs, ennél fogva a benne lévő névtelen lényeg mélyen el van temetve a koporsóban

a föld alá. Ahol — ha még volna is füle a hallásra és szeme a látásra — az anyagvilág fontossága, amely ránehezül, megakadályozza őt abban, hogy lásson és halljon.

Legyen hitetek, emberek! Kössétek össze magatokat, a bennetek élő isteni szikrát, azt a név nélkül való lényeket Istenel, — aki szintén név nélkül való, mert ezt a nevet csak az emberek adták neki — hogy éljen a ti névtelen lényeketek: a ti szellemetek; hogy megkülönböztetni tanuljatok, ahogyan a ti imádságotokban szoktátok minden egyes alkalommal kérni.

Nézzetek csak szét a világba és meg kell látnotok, hogyan szaporodnak a templomok, és hogyan fogyatkozik a hit! Mennyire jellemző jelenség ez, emberek! A mulandó tárgyi világ kíván érvényesülni mindenütt, és az eltemetett szellemi lényeg kezdi fontosságát folyton-folyvást veszíteni. **A tárgyi világhoz tartoznak a templomok, a dómok, a katedrálisok, a bazilikák, amelyek dísszel és fényűzéssel hirdetik, hogy az embereknek nincs már hitük, mert akinek hite van, az bezárkózik a maga titkos kamrácskájába és leborulva „imádja Isten, aki titkon van, és az Isten, aki titkon van, látja az ő imádkozó gyermekét, és megadja neki nyíltan, amit kér.”**

*

Emberek, testvéreim, legyen hitetek, és ne fárasszon el titeket az, hogy én folyton ezt visszhangozom előttetek. Én vagyok a visszhang. Az emberek sokszor országokon utaznak keresztül, hogy meghallgassanak egy-egy nem mindennapi, természeti tüneteményt, egy-egy többszörös visszhangot. A hitetlen ember előtt ez lehet nagy érték, de nektek, akiknek hinnetek illő, meg kell elégednetek azzal a visszhanggal, amit itt tőlem hallotok.

Azok az igazságok, amelyek az én Uram ajkait hagyták el, visszaverődnek e tárgyi világ jelenségein, azért én az ő igazságainak bizonyosságára e tárgyi világ jelenségeit használom fel, mert e világon minden visszatükrözi és visszhangozza az Úr dicsőségét, csak szemek kellene a meglátására és fülek a meghallására.

Úgy igyekezem hát nektek, testi, formába burkolt szellemeknek ezeket az igazságokat tárgyi formában feltálcálni, hogy ha a ti mélyen fekvő lényegeitekhez nem is tudok közvetlenül hozzáférti, legalább a külső, tárgyi formában, e mulandó jelenségvilághoz szokott gondolkodásmódokon keresztül próbáljam belesajtolni, belekényszeríteni a ti lelketek mélyébe azokat az igazságokat, amelyeket ar én Uram rám bizott.

Emberek, testvéreim, legyen hitetek! De mint visszhang, megint **csak azt mondom nektek, hogy mi szellemekhez beszélünk, a bennetek élő névtelen lényeghez, cikornya nélkül, rang nélkül, márka és minősítés nélkül.** Azért vizsgáljátok azt az igazságot, amelyre a ti lelketek mélyén szendergő névtelen lényeg felfigyel, és amellyel az szívesen táplálkozik! Béke legyen veletek!

Hogyan kell tanítani? ()**

Tanítás és tanulás: ez a jelszó itt, ebben a mi kicsiny iskolánkban; s mivel a tanulás és a tanítás egymással annyira összehozott fogalom, tanulás közben szükségképpen állandóan tanítással is kell foglalkoznotok. A ti tanulásotok előkészítő iskola a tanításra. És ahhoz, hogy majd egykor tanítók lehessetek, most jó tanulóknak kell lennetek. Egy egész sereg balfogáson és hibán keresztül kell megtanulnotok azt — hiszen ez az ember természetével együtt jár — hogyan kell jól és helyesen tanítani.

Amikor azt mondom, hogy most mint tanulók is állandóan tanítottok, kivételesen nem arra a tanításra gondolok, amelyet a láthatatlan világnak a példaadás segítségével nyújtotok, hanem arra, amelyre minden embernek az élet minden mozzanatában alkalom kínálkozik, valahányszor egy másik emberrel csak néhány szót vált is.

Egészen más hatása van annak a néhány szónak, amelyet egy embertestvéremhez intézek, ha azt nem oktató modorban mondom neki, hanem ha azzal a néhány szóval belehelyezkedem

az ő gondolatvilágába, ráhelyezkedem az ő felfogási, színvonálára. Mert míg az előbbi esetben bizalmatlanságot váltok ki belőle, addig az utóbbi úton hozzá juttatott ismeret vagy világosság szinte észrevétlenül, a kritika megkerülésével jut be a lelkébe és raktározódik ahhoz a többi tudásanyaghoz, amelyet ő is, mint minden ember, az élet végtelenül változatos mozzanatai között magának összegyűjt.

Kedves testvéreim, minden ember más és más világossággal ölt testet ezen a világon. Az egyik ember magával hozott világossága nem egyéb, mint egy pislogó halvány kis mécs, a másiké már egy jobban világító gyertyaszál, a harmadiknak világossága már egy jó nagy teret betöltő lámpa, a következőé talán egy ívlámpa, amely egész utcasort végigvilágít és így tovább. És ha az emberek világosságától fokozatosan felemelkedünk, végül eljutunk egészen addig az egyetemes Világosságig, amely mindenüvé bevilágít: az Úr Jézus Krisztusig, e föld szellemi Napjáig, akinek világossága világoskodik minden földi lény számára.

Akinek a világossága nem több, mint egy kicsiny mécses, annak ez a világossága csak szűk teret képes bevilágítani, egy kicsiny kamrácskát, amely az ő otthona, de hogy azontúl mi van, ha hiszi jó, ha nem hiszi, nem tehet róla, mert az ő világossága nem terjed tovább. Ha tehát én az ilyen szerény világosságtókével ellátott embertestvéremnek kezéből ki akarom venni ezt az ő világító mécsesét, és az én — mondjuk — fényes lámpásomat akarom a kezébe adni mondván : „Nézzed, ezzel sokkal messzebbre látsz”, akkor az ő ilyen erős világossághoz nem szokott szeme elvakul, s nem fog még úgy sem látni, mint annál a kicsiny mécsesnél látott, hanem tapogatni fog és a sötétben könnyen elbotlik.

Azt akarom ezzel mondani, kedves testvéreim, hogy mindenki számára az a felfogási kör, amelyben él, olyan keret, amelyet az ő lelki és értelmi világossága betölt, s amely éppen elegendő az ő számára, mertj az az ő egyéniségéhez van szabva.

Ő ezen a körön belül mindent képes megérteni, amit vele megérteni kívánok, de mihelyt ebből a körből vele ki akarok lépni, ha én őt az én tudományommal és bölcsességemmel agyon akarom gazdagítani, akkor lerombolom azt a szűk kört, amely őt körülveszi, azt a korlátot, amelyen belül otthon érzi magát. És ő e korlát nélkül eltévelyedik, elveszhet, és a felelősség nagyrészt az enyém, aki őt helytelenül és célszerűtlenül tanítottam.

Nekem, ha jól akarok tanítani, bele kell illeszkednem az ő keretébe, kezembe kell vennem az ő szerény lámpáját, és meg kell vele világítanom azon a szűk körön belül mindazokat az érzelmi és értelmi értékeket és kincseket, amelyeket ő eddig talán figyelmen kívül hagyott, hogy legalább azt a szűk kört ismerje meg jól és teljesen. Ha így járok el, akkor az ő kicsiny világossága be fogja tölteni az ő körét egészen. Mikor pedig a természetes fejlődés során eljutott odáig, hogy az ő világossága Isten kegyelméből úgysis új táplálékot nyer, élénk lánggal lobog fel és ennek a világosságnak hatalmas feszítő ereje szét fogja nyomni a szűk korlátokat és tágabb mezőt fog számára megnyitni és megvilágítani, hogy az eddig ismert igazságokhoz új kincseket, új igazságokat gyűjthessen.

*

Egy-két egészen emberi példát fogok nektek felhozni. Sokszor vagyok veletek és köztetek, sokszor hallok vitatkozásokat, amikor egy-egy keresővel, vagy egy kívülállóval beszéltek, és amikor példának okáért a következő kérdésnek a feszegetése van szőnyegen. Az a külső ember azt állítja — mondjuk — hogy az Úr Jézus Krisztus azonos az Atyával. Ezen közismerten sokan sokszor hosszasan elvitatkoznak. Én ebben a kérdésben azt mondanám nektek, hogy aki azt mondja, hogy ő az Urat azonosnak tartja az Atyával — mivel ő nem tartozik szorosán ide — és ha azt állítja, hogy neki ettől az állásponttól nehéz elválnia, nem erőszakolom rá az én véleményemet. De azonnal felhívom a figyelmét a következőkre: Nos látod, testvérem, vagy barátom, hogy milyen nagyon szerette az Úr az embereket, hogy leszállt

erre a nyomorult földre, végigszenvedte a bántalmazásokat, a kínhalált, és még akkor is áldást és bocsánatot osztott azokra, akik Neki ilyen szenvedéseket és ilyen kínokat okoztak. Nem világos parancsa-e akkor Istennek az, hogy mi is hasonlatosképpen cselekedjünk? Nincs hát más hátra, mint kategórikus parancsnak tekinteni azt, hogy mi is úgy érezzünk és cselekedjünk, mint Ő.

És akkor az az ember, aki egy akadémikus vitatkozás után, amelyben mindenképpen be akartuk volna neki bizonyítani, hogy téved, bizonyára némi, ingerültséggel távozott volna el tőlünk, sokáig fogja ezt a gondolatot és ezt a beszélgetést a lelkében hordozni. És azoknak a gondolatoknak, és ennek a beszélgetésnek egészen kétségtelenül meglesz a reális haszna. Mert miközben e felett gondolkodik magában, eszébe jut az ő haragosa, eszébe jut a szomszédja, aki neki kellemetlenkedett, eszébe jut neki az a rokon, aki neki terhére volt, stb. — mert az élet ilyen realitásokból van összefűzve — és enyhébben fogja őket megítélni, mint eddig, nem fog rájuk olyan határozottan neheztelni, valahogyan jobban magáévá teszi a krisztusi gondolatot.

Vagy hogy a másik végletet említsem: vannak emberek, akik azt állítják, hogy az Úr csak ember volt, hogy túlhajtás az, hogy Isten fiának mondják, sőt magának az Atyának; ember volt, próféta volt, talán különb volt, mint valamennyi próféta, mert hiszen sokkal magasztosabb tanításokat hozott, és így tovább. Én, ha ennek az embernek hasznára akarok lenni, aligha fogom neki elkezdni magyarázni, hogy mi az az Elsőd, és nem fogom elővenni a legnagyobb ékesszólásomat, hogy őt az ő különben nagyon nehezen elhagyható álláspontjától eltántorítsam. Hanem ezt mondom: Igen, az Úr Jézus volt a tökéletes ember, hiszen ő maga mondja, hogy ő az ember Fia.

De gondold csak el, testvérem és barátom, hogy e föld összes bölcseinek összes bölcsességét összevéve, mondott-e valaha valaki olyant, mint ő: hogy *„szeresd az ellenségeidet; ha valaki téged arcul üt jobbról, tartsd oda a másik orcádat is; ha*

valaki a te alsó ruhádat akarja elvenni, add oda neki a felső ruhádat is”?! És megbeszélem vele azt a nagyságot, azt az utolérhetetlen jóságot és szeretetet, amely az Úrból áradozik alá a földre. És akkor ez az ember, aki azzal a megnyugvással távozik el tőlem, hogy neki volt igaza, sokkal közelebb kerül Krisztus igazi lényéhez, mert sokkal nagyobb szeretettel gondol Reá, mint hogyha én a legfényesebb dialektikával igyekeztem volna őt a meggyőződésétől eltántorítani és mindenképen ráerőszakolni azt, hogy igenis, Krisztus elsőd volt, nem pedig ember. Ugyan ki meri azt állítani, hogy van fogalma arról, hogy mi csoda egy elsőd?!

Krisztus érzéséhez, Krisztus szeretetéhez kell az embereket közelebb vezetni, és nem az értelmükön keresztül akarni rájuk erőszakolni az én felfogásomat, amely, mint emberi felfogás, éppen úgy nem tarthat számot a tökéletes igazságra, mint annak a másik embernek a felfogása.

De mondok nektek én még emberibb dolgot, kedves testvéreim. Itt egy tragédia zajlott le, amely a földi nemesség gondolatából indult ki*⁴. Ha énhozzám egy embertestvérem jön és tudom, hogy ő, mint nemes származású, azt a gondolatot nagyra tartja, hogy őneki kiváló ősei voltak és tudom, hogy ha gúnyos mosollyal azt mondom neki, hogy milyen gyermetegség, igazán nem való az ilyesmi a mai kultúrvilágba, akkor az ő lelkében csak haragot tudnék kiváltani. Akkor ehelyett ezt mondom neki: Valóban örvendezhetsz, hogy olyan kiváló őseid voltak, akik a társadalomnak, az, emberiségnek olyan nagy szolgálatokat tettek. Boldog lehetsz, hogy ilyen nagy emberekre függesztheted a tekintetedet, és azoknak példáját tarthatod szemed előtt. Milyen jó tudnod, hogy te mint nemes ember, nem engedhetsz meg magadnak nemtelen gondolatokat, például a gyűlölet érzését, vagy

⁴ * Előzőleg egy szenvedő szellem nyilatkozott, aki még mindig benne élt a földi nemesség monoideizmusában.

éppen a bosszúállást. Neked hidegvérrel kell elszenvedned mások — mondjuk — „közönséges” viselkedését, mert „a nemeség kötelez”.

Úgy fog tőlem eltávozni, hogy még jobban fog vigyázni, hogy nemesi mivoltát nemtelen tettekkel be ne szennyezze. Úgy vélem, hogy többet használok ennek az embernek így, mintha őt mindenképen fel akarom világosítani, hogy a nemesség, mint olyan, csak chimera, amelynek reális értéke nincsen. Azt mondotta az Úr egyik legtevékenyebb szolgája, hogy zsidónak zsidó vagyok, görögnek görög és mindenkinek minden vagyok, hogy őt Krisztusnak megnyerhessem.

*

Nagyon szeretném, kedves testvéreim, ha azt, amit mondtam, félre nem értenétek, és bele nem magyaráznátok, hogy ez megalkuvást jelent. Megalkuvás annyit jelent, mint a bűnnel egy gyékényen árulni. *Ezt semmi körülmények közt sem!* A bűnt sem takargatnom, sem senkivel megosztanom nem szabad; a bűnnel szemben bátornak kell lennem és erkölcsi bátorságomat bizonyítanom is kell, még akkor is, ha az emberi mivoltomnak, testi énemnek súlyos ártalmával járna. Pál, az Úr apostola sem a megalkuvást hirdette! Amit én nektek most közelebbről érzékeltetni szerettem volna, az azt jelenti, hogy mindenkinek le kell bocsátkozni arra a színvonalra, (ha ugyan felette állok), amelyen az ő felfogása áll, mert azon a színvonalon az ő ideológiájával hozzá tudok férközni a lelkéhez, és ha az, én lelkemben ég az élő krisztusszeretetet, abból egy szikrát el tudok helyezni az ő lelkében is a galamb szelídségével és a kígyó okosságával.

Hát a gyermekeknek nem gyermeki módon juttatják-e a szükséges szellemi segítséget? Minden, még a legmagasabb eszme is csak úgy tud részletekben, talán parányokban az emberi lélekbe behatolni, *ha az megosztja önmagát, letompítja fényességét, leszáll és felveszi magára azt a köntöszt, amely köntösben azt ismerősnek, jónak, hasznosnak elfogadják.*

Kedves testvéreim, ez a tanács a kívülállókra szól, Egészen más elbírálás alá esnek azok, akik itt belül vannak: a spiritizmus világosságának követői. A mi világosságunk a Nap, a mi világosságunk az Úr Jézus Krisztus. A nap világossága behatol mindenüvé, meglát mindent, és egyként süt a jókra és a gonoszokra. Ez előtt a világosság előtt keretek nincsenek. Ennek a világosságnak az egész világ szabad, ez megvilágít mindeneket. Ez a kicsiny tűzhely pedig ennek a világosságnak egy paránya. Akik ehhez a világossághoz tartoznak, azoké a teljes ismeretszabadság teljes lelkiismereti szabadság. Szabad nekem minden, amit csak be tudok építeni a lelkembe, és ami az én lelkemet jobbá, erősebbé, világosabbá és az Úr Jézus Krisztus céljainak szolgálatára alkalmasabbá teheti.

Olyan egy ilyen szellemi iskola, mint egy méhkaptár. A méhkaptárban mézet gyűjtenek a méhek. Ezt a mézet sejtekbe gyűjtik a méhek, és minden egyes sejtnek a fenekén egy jövőendő élet csirája szunnyad. A dolgozó méhek — akik ti vagytok — kirepülnek a széles mezőre, előttük nincs határ, nincs kerítés, nekik nem lehet megtiltani azt, hogy bármelyik kertbe beszálljanak, és bármelyik mezőre letelepedjenek, bármilyen virágból hímport és mézet gyűjtsenek. A cél csak az, hogy az a méz, amely a kaptárba gyűl, tiszta és mocsoktalan legyen, hogy azok a sejtek, amelyekben a méz és benne az a parányi életcsíra él, kifogástalanul a legjobb anyagból készüljenek. De nem is készülhetnek másképp, mert hiszen a méhnek éppen az az élettörvénye, hogy minden virágból a mézet vonja ki.

Most áttérek a példázatról a közvetlen megértés mezejére. Tehát a sejtek jelentik a keretet, azaz az ismeretet, a méz pedig a szeretetet. A kettőnek egymással szoros harmóniában kell lennie. Mindenkinek kötelessége úgy a szívét, mint az eszét a lehető legjobban, a lehető legalaposabban kiművelni, hogy azt a célt, amelyet az Úr egy ilyen iskolának feladatul tűzött, minél jobban és minél intenzívebben szolgálhassa.

Azonban — és ezt szeretném kétszer aláhúzni, amit mondandó vagyok — minden egyes méhnek, minden egyes tanulónak jogában áll ugyan az ő ismeretökéjét és érzelmi világának tőkéjét széles e világon bárholnan összegyűjteni, de ennek a kicsiny tűzhelynek itt, egy erjedő társadalom közepén a lehető legkisebb felületet szabad csak mutatnia az ellenfél felé. És ez a legkisebb és lehető legkevésbé megtámadható felület az önnemesítés és az erkölcsi fejlődés munkája. Ez az a munka, amelyet nem lehet megtámadni kívülről. Megtámadhatják egymást társadalmi alakulatok, államok, szellemi irányzatok, stb., stb., és egymást halomra dönthetik és elpusztíthatják, de az Úr igéi semmiképpen el nem múlhatnak, az isteni eszme mindenkor ugyanaz marad. Az erkölcsi jó fogalma mindig és mindenkor megtámadhatatlan, mert olyan társadalmi alakulat, vagy olyan irányzat el sem gondolható, amely azt tűzze a zászlójára, hogy mindent, ami jó, mindent, ami az erkölcsi fejlődést szolgálja, rombadöntsön, és el akarjon pusztítani. Ilyen hatalom csak egy van, és ez maga a sá-tán.

Ennek a közösségnek tehát kifelé semmi más arcot, semmiféle más célt mutatnia nem szabad, mint csupán csak az evangéliumi, krisztusi spiritizmus elvét, ami nem egyéb, mint az önnemesítés és másoknak a saját becsületes, erkölcsös életünk és cselekedeteink által a példaadás útján való nemesítése. Ezért nem nézték soha jó szemmel a ti vezetőitek, és ezért nem fogják soha jó szemmel nézni, míg ez az iskola fennáll, ha fantasztikus irányzatok akarnak helyet szorítani, ha a propaganda akarja felütni a fejét.

Kedves testvéreim, még egyszer szeretném aláhúzni azt a három momentumot, amelyet a szívetekbe szeretnék vésni. *Senkinek le nem rombolni a hitét és meggyőződését*, hanem meghagyni őt az ő saját keretei között, de mindenkor szolgálatára lenni azon a kereten belül, és az agyonboldogítás helyett csak jóbarátul és mindenkor készséges segítőtársul lépni fel mellette. Második *a teljes gondolati és lelkiismereti szabadság minden*

megkötöttség, minden dogmatikus rendelkezés nélkül. És végül ami a legfontosabb: *ennek a szent ügynek vállalva, teljes önmegtagadással való szolgálata azáltal, hogy tudjunk mindig igazak lenni, és hogy semmi mást ide be ne hozzunk, mint csupán a mézet, a szeretetet,* amely, ha innen kiárad, az olyan hatalmas erőt jelent, amellyel szemben hadseregek sem képesek győzelmet aratni.

Népek sorsa. (**)

Gyermekeim,^{5*} ma, egy letűnő nagy fejlődési korszak előestéjéhez közel, nincsenek többé — hogy úgy mondjam — nemzeti egyéniségek, nincsenek önálló korszellemet reprezentáló nemzetek, mert egyfelől a szédületes iramú haladás, másfelől az ellentétek féktelen tobzódása folytán a látszólagos nagy szabályozottság ellenére is **szellemi tekintetből minden chaosz, összevisszaság képét kezdi mutatni.**

Ha tehát én ma korszellemről beszélek, nem értem alatta a jelen kort, sem azt, ami elkövetkezendő, hanem értek alatta elmúlt évezredek, amelyekben az egyes felvetődő eszmék, mint korszellemelek, s az egyes kiemelkedő nemzetek, mint ezeknek az eszméknek hordozói, a fejlődés szabályos útját követve, emelkedtek ki az ismeretlenség homályából. Csillantak meg a napfény ragyogásában, éltek bizonyos ideig, elérték kulminációjukat, s azután aláhanyatlottak a múltnak kikutathatatlan sötét tengerébe.

Az ember szokása szavakat felületesen használni anélkül, hogy azok mélyebb értelmébe belehatolna. Korszellemről szokás beszélni, ami alatt valami zavaros áramlatot ért a beszélő. Azért én, aki titeket a szellemi igazságok mélységeihez egy-egy lépéssel közelebb vinni törekszem, most megkísérlem ezt megvilágítani előttetek.

⁵ * Ezt megelőzőleg a médium által egy hazafias szellem beszélt.

Az ember egy formába öltöztetett isteni gondolat, egy eszme: a Teremtőnek egy önálló gondolata, amelyet a Világlélek erővel látott el, s egy bizonyos anyagba burkolt be. A korszellem is egy eszme, egy gondolat, amelyet a Világlélek erővel, burokkal vett körül. Ebbe az erőbe beleszületnek az ezzel az eszmével rokon lelkek, és mintegy a testét képezik ennek a centrális gondolatnak.

Az, amit ti világtörténelemnek neveztek, rendszerint, sőt majdnem mindig adós marad annak a kimutatásával, hogy egy-egy nagy nemzet, egy-egy centrális gondolatnak a hordozója hogyan született meg a földön, mert ezt nem is igen tudja nyomon követni. Az, a gondolat, amely elhelyezkedik a Világlélekben, magához vonz szellemeket, lelkeket, akik beleszületnek abba az erőhullámvázba, és egyszerre csak — talán egy-két század eleendő hozzá, s íme, itt van egy nagy nép, amely helyet szorít magának a nap alatt. Honnan jött, nem tudni: az ismeretlenből jött. Helyet szorít magának, kiéli a maga erőit (nem azt az eszmét, amelyet magával hozott!), eléri a fejlődésének csúcspontját, amiről az emberi történelem beszámol, ragyog a napfényben, azután egyszerre csak, rendszerint a kulminációja után igen rövid idő múlva összeroskad. Szétmállik, mint az avult ruha, romjai szétszóródnak, létesítményeit befedi a sivatag homokja, vagy a tenger árja, néhány évszázad, egy évezred — és már nyoma sincs többé annak a nagy hatalmasságnak, amely azelőtt félelmet keltett a környező népek között.

Felette egy földréteg, amelyen lassan új élet sarjad; az új élet megint produkál új egyedeket; egy új nemzet kél életre a réginek sírja fölött, egy új gondolattal, egy új korszellem reprezentánsaként. Ez ismét felemelkedik, naggyá és hatalmassá lesz, hogy azután neki is az aláhanyatlás legyen az osztályrésze és ezt is befedje az iszap, a tenger, az idő, hogy helyet adjon ismét egy új népnek.

Ez az általános képe a népek keletkezésének és elmúlásának. Hogy pedig ennek miért kell így lennie, szellemi szemekkel annak is a mélyére lehet hatolni. **Azért kell a népeknek elmúlniok, mert azt a gondolatot, amelyet Isten enged élni a földön, amelynek Isten adja a lehetőséget, amelynek Isten adja a kiéléshez alkalmas és szükséges erőt és anyagot, azt a tiszta gondolatot nem valósítják meg.** Amint egy nép megjelenik a föld felszínén, öntudatlanul is hozzátapad a röghöz, megszereti azt az életet, amelyet a föld nyújt, élvezetet talál benne, s örökre akarja magának biztosítani **azt a lehetőséget, amelyet mint nemzet elfoglal a nemzetek közt. És hogy ezt elérhesse, várakat épít a maga védelmére,** megerősíti a határait, **fegyvereket** és harci szereket gyárt, a katonák százezreit állítja a saját védelmére. **Ezen a védelmi gyűrűn belül pedig felhalmozza azt, amit földi értelemmel értéknek gondol: kincset, aranyat, ezüstöt, drágaságokat.** Mikor pedig mindezt felhalmozta, kezdetét veszi az élvezetek árjában való elmerülés.

Mi történt? *Azt az erőt, amelyet magasabb rendű cél szolgálataira kapott, beleépítette az anyagba,* beleépítette a várakba, beledolgozta a kincsekbe, fegyverekbe, harci szekerekbe, hadihajókba. *Így az anyag lekötötte azt az erőt. Belül, a nép lelkében pedig az a centrális gondolat erő híján elsorvad.* Így azután olyanná válik az a nagy nemzet, mint egy erejétől megfosztott óriás, mert miután az életerő így le van kötve, az erőtlenné váló szervezetbei betegségek ütnek tanyát: erkölcstelenség, tobzódás, zsarnokság, féktelenkedés, irigykedés, vetélkedés, gyilkosság.

Mikor idáig jutott, a belső erők híján az egész nagy, hatalmas szervezet hamarosan szétmállik, darabokra hull. **A sorsa tulajdonképpen már akkor meg van pecsételve, amikor a látzólagos hatalom tetőpontját elérte.** Olyanná válik, mint az az ember, aki félelmetes izmokat fejlesztett ki magának, mert minden erejét, minden idejét, minden törekvését, minden akaratát erre összpontosította, és mikor ezt elérte, egy egészen jelenték-

telen kis betegség lep meg. Az ellenálló erő elfogy, a test össze-
roskad, a félelmetes izmokat, amelyek láttára a legbátrabb is
megtorpant, a leghitványabb kicsiny férgek kezdik ki.

**Így jár a nép is, amely az őt éltető gondolatot, amelyért neki
az Isten életet adott, nem építi ki, nem teszi élővé, hanem a
rendelkezésére bocsátott magasabb rendű erőket alacsony-
nyabb rendű célokba dolgozza, bele.**

*

Csak néhány nagy népet említek előttemek illusztráció gyanánt.
Ilyen az ó-egyptomi, amely a maga idejében fényével bevilágí-
totta az akkori világot: a mágia hazája. Rendeltetése lett volna a
magasabb rendű erőket, *a fehér mágiát*, a föld áldásává tenni. A
görög nép, amely művészetével és bölcsészetével bevilágította a
maga korát. Ez a nép *a művészi szépnek, az eszményinek* lett
volna hordozója: ezt kellett volna az egész vonalon céllá tennie
az emberiség előtt. Mert hiszen *a szép* is Isten adománya, mert
az eszményi szép az igaz jónak természetes öltözéke. A római
birodalomnak a maga szervező és rendszerező képességével *a
törvény és az igazság* hordozójának kellett volna lennie. A keleti
népeknek azokat az ismereteket kellett volna meghonosítaniuk a
földön, amely ismeretek az ő őshazájukban, az ő bolygóikon
vannak otthon, ahonnan ők származtak.

Némely népnek csak egészen rövid és kicsiny rendelte-
tése volt, mint például annak a népnek, amely titeket olyan
közről érdekel, a hunoknak. A köztudat helyes intuícióval
megtalálta a helyes kifejezést: az Isten ostora. Azzal a centrális
gondolattal kapta rövid időre létjogosultságát a földön, hogy vé-
gigseperjen egy földrészt, amelyen félvad törzsek és széthullt bi-
rodalmak töredékei, életképtelen roncsai tengődtek, hogy helyet
készítsen új korszellemet hordozó új, nagy népek megjelenésé-
nek. Tehát, mint már mondtam, mindegyik nagy népet, amely
nép egy-egy korszellem hordozója volt, de azt kiépíteni, elmu-
lasztotta, a Természet, amely az isteni gondviselés rendelkezé-
seit követi, mély sírba temette. Az egyiket a föld, a másikat a

víz, a harmadikat a tűz döntötte olyan mély sírba, ahonnan azt többé kiásni, nem lehet.

Volt olyan nép is az úgynevezett történelemelőtti időkben, amely a kezére adott magasabb égi erőket annyira gonoszul használta fel és azokat visszaforgó erőkké változtatva annyira megtöltötte velük a maga létesítményeit és önmagát is, hogy egy egész világcataklizmának kellett bekövetkeznie, hogy az óceán fedje el őket, hogy belőlük még csak emlék se maradjon.

*

A ma tudósa, akit ti archeológusnak neveztek, a föld mélyén kutat és egy-egy emléket: fegyvert, faldarabot, szobordarabot, iratot stb. talál. És amikor ezekből visszafelé következtetve megállapítja, hogy egy nagy nép élt ezer meg ezer esztendővel előbb azon a helyen, ahol ma dús vegetáció fedi a talajt, sajnálkozva gondolja el, hogy milyen pótolhatatlan veszteség érte az emberi kultúrát azáltal, hogy az az előrehaladott tudomány, az a nagy technikai felkészültség mind nyomtalanul elveszett. Abból többé az utána következő generáció semmi hasznot nem húzhatott, hanem a későbbi nemzedékeknek mindig előről kellett kezdeniük.

Milyen nagy volt már az egyiptomiak, a babyloniaiak tudása, építészete, ismeretei! Minden, amit alkottak, némán hever a föld gyomrában, sőt ami belőlük a föld színe felett van, az sem árul el semmit azokból a technikai képességekből, amikkel bírtak. Milyen kár, hogy az arabok matematikai ismeretei elmúltak! Mennyit veszített az emberiség! Miért, hogy az elmúlt tízezer évek minden eredményének meg kellett semmisülnie?!

Én pedig azt mondom néktek, hogy a Gondviselői nem cél és nem ok nélkül idézte fel azokat a nagy temetéseket. Gondoljatok csak az özönvízre s annak okára. *„Mivel minden test megfertőztette az ő útját a földön, azért jött rá az özönvíz.” Ugyanezért kellett azoknak a létesítményeknek is, melyeket ezek a nagy népek alkottak, megsemmisülniök, mert megtöltötték azo-*

kat az ő megromlott és visszaforgó erőikkel. Azoknak igenis eltemetve kellett pihenniük a föld gyomrában évezredekken keresztül, hogy a földanyának egészséges, törvényes erőkeringése kivonja belőlük a visszaforgó erőket, magával ragadja és megtisztítsa azokat az ellentétes elvektől, hogy ismét felhozhassa a föld színére, mint már megtisztított és törvényes erőket, és felhasználhassa új nemzedékek új testbeöltöztetésére, új korszellemek erővel való ellátására.

Mert amit Isten ad a teremtett léleknek, amit Isten ad minden egyes szellemnek, vagy az emberek tömegeinek, az mindig tiszta, az mindig a kegyelem ajándéka. Ő nem ad megromlott erőket az újonnan születendő nemzetek fiainak kezébe, hogy azok által a megromlott, visszaforgó erők által máris bűnnel kezdjék meg pályafutásukat. Mint ahogyan a csecsemő új testben születik meg, és nem hozhat magával semmit az előbbi testéből, amelyet bűnös, tévelygő és félrefejlett szokásaival, érzéseivel és cselekedeteivel megfertőzött, hanem Isten új és tiszta természeti erőkbe öltözteti őt, hogy egy nagy és hatalmas új lendülettel indulhasson eléje új próbálkozásának. Úgy az Isten az új korszellemeknek, az új korszellemekbe bekebelezett nemzeteknek és embereknek sem ad megfertőzött erőket, visszaforgó erőkkel telített anyagokat és tárgyakat. Mert a kegyelem sugarában sütkérezőktől azt várja és akarja az Isten, hogy mindenki a legjobbat, a legértékesebbet hozhassa ki magából, ami benne van.

*

Hiszen, embertestvéreim, ti most már tudjátok, hogy az anyag nem az a tömör, áthatolhatatlan valami, aminek a tudatlan és felületes ember gondolja. Ti most már tudjátok, hogy az anyag molekulákból és atomokból áll, amelyek közt aránylag óriási távolságok vannak, úgyannyira, hogy az éteri erőkkel az anyag könnyen át meg áthatolható. Az ember pedig az ő gondolataival és érzéseivel fluidokat termel, amely fluidok az anyag-

nak magasabb rendű, finomabb, éteribb formái. Ezek a gondolatok és érzések, ezek a fluidok behatolnak az anyag parányai közé és megtelítik azt. **Azért nem közömbös, hogy egy tárgy kinek a használatában van, vagy kinek a keze alatt készült el.**

Hogy közelebb hozzam hozzátok ennek a belátását, egy nagyon egyszerű példát kívánok felhozni előttetek. Egy egészen mindennapos használati tárgy: egy asztal, vagy egy szék. Mondjuk, két különböző ember készít ugyanabból az anyagból, ugyanolyan alakú és méretű, egyszóval ugyanolyan kivitelű tárgyat. Az egyik ember, aki, ezt a munkát végzi, istenfélő, imádkozó lélek, aki szereti a mesterségét és hálát ad Istennek érte, hogy ilyen szép mesterséggel keresheti meg a mindennapi kenyerét; azért szereti a szerszámait is, amelyekkel dolgozik. Szereti az embereket, gondoskodik a családjáról, szorgalmas és becsületes. Nem tudós, nem lángész, nem hős és nem művész, csak egy egyszerű mesterember, de a legmagasabb kvalifikációval, amit emberre lehet mondani, hogy *becsületes, jó ember*. Ez bemegy a műhelyébe, kiválasztja az anyagot, amiből azt a tárgyat el fogja készíteni; kedvtelve szemléli az anyagot, hogy az milyen jó és hogy ő abból milyen sikerült dolgot fog alkotni. Előveszi kedvelt szerszámait, gondosan megdolgozza, meggyalulja, kivési, összeállítja az asztalt. És miközben lassan-lassan alakot kezd ölteni szorgalmas keze alatt, jókedvében vidám dalra gyűjt, vagy nem egyszer zsolozsmát énekelget. Mikor aztán készen van alkotásával, gondosan odaállítja a műhelyben egy üres helyre. De nem tudja megállni, hogy kétszer, háromszor vissza ne térjen, hogy kedvtelve és szeretettel szemlélje azt, amit alkotott.

Természetes, hogy annak az anyagnak az egész szerkezete, egész rendszere át meg át van hatva az ő gondolataival és érzéseivel, amelyekkel ő azon dolgozott. Mert míg dolgozott, a lelkében gyakran gondolt a jó Istenre, hazagondolt szerető feleségére, a dédelgetett kis gyermekekre, jó barátaira — hiszen míg

dolgozik az ember, addig a lelkén annyi minden áramlik keresztül! — Ezek a gondolatok mind hatalmas elevenerővel ható erőparányokat indítanak meg, és miközben készíti azt a tárgyat, addig az ő lelkének kiáramlásával, ezekkel a tiszta érzésekkel és gondolatokkal: *az ő delejével* telíti meg annak anyagát.

Egy másik ember ugyanilyen anyagból ugyanilyen méretre, ugyanazt a tárgyat készíti el. Ez az ember azonban korhely, részeges. Szeméből gyilkos gyűlölet villog elő; mindenkit gyűlöl, amiért neki ilyen nehéz munkát kell végeznie, miközben mások dőzsölnek. És hogy ezt a gyűlöletét valahogyan enyhítse, gyakori időközökben nyúl a pohár után. Bizonyos undorral veszi elő az anyagot, amelyből azt a tárgyat elkészíti, odavágja, és úgy dolgozza meg, mint valami ellenséget. Sokszor abbahagyja a munkát, mert nem bírja ki, hogy rabja legyen egy munkának, amely nem kedve szerint való. De mivel élni kell, enni kell, sőt neki innia is kell, tehát kínos-kesrvesen mégis elvégzi, és akkor odalöki egy sarokba, azzal a megkönnyebbüléssel, hogy végre megszabadult tőle.

Ennek az anyagnak a molekuláit pedig ezek a gondolatok, ezek az érzések, ez a villamosság járja és hatja át. És jóllehet, a két tárgy egymás mellé állítva semmi különbséget nem mutat a szemlélő ember előtt, de ha mi tekintjük meg a két tárgyait, akik szellemi szemekkel nézzük a dolgokat, olyan óriási különbséget látunk a kettő között, mintha az előbbi aranyból, az utóbbi pedig ólomból készült volna.

Ti magatok is tudjátok, hogy az anyagok mennyire hordozói az érzéseknek. Hallottatok és olvastatok esetekről, hogy vannak ékszeresek, amelyeket anyaguknál fogva az ember óriási értékűeknek tart, de ezek az ékszeresek mindenkire, aki csak birtokába vette, sorra veszedelmet, katasztrófát, szerencsétlenséget hoztak. Mi ennek az oka? Egyszerűen az, hogy az a bizonyos ékszer valamikor valami szörnyű véres tragédiának középontjában állt, irtózatos halálfélelem, szörnyű gyűlölet és véres

halál környékezték valaha, és azok az érzések, amelyek ilyen elvetemült, vagy szerencsétlen lelkekből előviharzottak, áthatották azt az anyagot, és az fogva tartotta azokat az érzéseket. És ha egy későbbi tulajdonosa nem megtért lélek volt, hanem csak élt bele a vak világba, több bűnnel, mint erénnyel, akkor azok az érzések, amelyeket az a bizonyos anyag magával hurcolt, megkeresték és megtalálták a hasonló érzéshullámzásokat az éterben, s velük összekapcsolódva siettették annak az egyénnek különben csak a távol jövőben reá váró szerencsétlenségét.

Még egy példát említek meg, ami köztudomású előtetek. A fáraók sírjainak felbontóira gondoljatok. Az oda mágikus úton rögzített erők kifejtették tragikus hatásukat mindazokra, akiknek a feltárásban részük volt.

Mindebből könnyen megérthető, hogy ha Isten végtelen kegyelme és gondoskodása el nem takarta volna földdel, vízzel azokat az életeket, azokat a létesítményeket, amelyeket valaha egy ilyen mélyre alásüllyedt, visszaforgó törvényben élő és működő nép éltetett és alkotott, és azok változatlanul a birtokába juthattak volna egy elkövetkezendő későbbi nemzedéknek, azoknak a kárhozatos erőknek kisugárzása folytán azoknak a későbbi nemzeteknek és embereknek élete a kárhozatra máris elő lett volna készítve.

*

Titkok és csodák közt jártok, emberek, életek minden napjában, minden órájában, minden helyen, de ti szellemileg vakok és süketek vagytok. Mit tudjátok ti azt, hogy az a szék, amelyen ültök, vagy az a padló, amelyen álltok, nem egy olyan őserdőben nőtt fából készült-e, amely őserdő abból a talajból sarjadzott, amely egy ilyen évezredekkel ezelőtt aláha-nyatlott és letűnt korszellemet, kultúrát, fajt és a vissza-forgó erőknek szörnyű tömegeit takarja? És mit tudjátok, hogy az az évszázados fa, amelynek anyagából készült mennyit szítt fel magába azokból az erőkből, amelyeket a földanya időközben kivont azokból a létesítményekből?!

Titkok vannak körülöttetek, alattatok, felettetek, bennetek. Mit tudjátok ti azt, hogy a táplálék, amelyet magatokhoz vesztek, az ital, amellyel szomjaitokat oltjátok, mennyit szítt magába és mennyit tartalmaz azokból az éteri erőkből, amelyek évezredekkel ezelőtt kerültek a föld gyomrába? És mikor azok az éteri erők a ti szervező életerőtök munkája folytán áthasonulva a ti lelketek felületéhez közel érnek, akkor a ti érzés- és gondolatvilágotokban egyszerre megvillannak olyan dolgok, amelyek benneteket pillanatnyilag vonatkozásba hoznak az elmúlt évezredek eltemetett titkaival.

És mivel maga az ember a csodáknak egész rendszere és láncolata, mert a bölcsőtől a koporsóig ilyen hatásoknak végtelen sorozata hat reá, nyilvánvaló, hogy bennetek és körülöttetek mindenütt, minden pillanatbai titkok, csodák mennek végbe, de ti vakon és süketen mentek el ezek közt a titkok és csodák közt, mintha azok mindennapi és hétköznapi dolgok volnának, amelyekkel felületés gondolkozástok szerint törődni nem érdemes. *Süketen és vakon jártok örökös csodák között.*

És jó, hogy azok az emberek, akik kármájukat élnek, akik — ahogy mondani szokták — élnek bele a vak világba, süketek és vakok ezekkel a titkokkal szemben. Mert ha úgy láthatnák vagy csak sejthetnék is ezeket a titkokat és csodákat, mint ahogy azt a magasabb szellemi körzetek lakói tudják: nagy baj lenne, mert akkor az ő lelkükön a tegnap emléke, a ma küzdelme és a holnap reménysége nem végezhetné el azt a szükséges munkát, amely őket a fejlődés útján egy hajszálnyival előbbre viheti. De nagyon szomorú és sajnálatos dolog, ha ti, szellemhívők, szintén süketen és vakon jártok a titkok világában.

Azonban ne gondoljátok, hogy nekünk, akik innen a fluídi világból beszélünk hozzátok, amikor előttetek csodákat, titkokat, mélységeket és magasságokat tárunk fel, az a célunk, hogy tiközületek bárki is büszkélkedhesse azzal, hogy ő jobban van értesülve, mint más! Nem, a mi célunk ezzel csak az, hogy *látván az isteni Gondviselés kimeríthetetlen nagyságát, fenségét,*

csodálatosságát, meghálálhatatlan és elgondolhatatlan nagy jóságát, gondosságát és gyöngédségét, látván a titkoknak és a csodáknak azt a végtelen láncolatát és rendszerét, amelyben mint bekötött szemű szegények jártok: mindezeknek ismeretében, vagy csak megsejtésében is szálljatok magatokba. És lássátok be, hogy milyen picinyek, milyen jelentéktelenek vagytok; olyan picinyek, mint az a parányi féreg a homokban, amelyre nézve katasztrofális hatású, hacsak egy homokszem reagördül. És ezt látván és megértvén, alázkodjatok meg a nagy, a mindenható, a kimeríthetetlen bölcsességű és jóságú Isten előtt és az ő képviselői előtt, akik a ti életek felett örködnek.

Még más célunk is van ezzel. Mindaz, amit mi nektek tanítunk, aránylag gazdag ismeretet jelent számotokra, az ismeret pedig kötelez. És miután tudjátok, hogy a világ telve van Isten erőivel, tudjátok meg azt is, hogy ezekből az erőkől ti minden egyes új ismerettel többet és többet asszimilálhattok, úgy, hogy mindig magasabb- és magasabb rendű lelkierők felett fogtok rendelkezni. Mert minél magasabbak a ti gondolataitok és minél mélyebbek a ti érzéseitek, annál magasabb rendű és annál áthatóbb erők felett rendelkeztek. **Az ismeret pedig arra kötelez, hogy mindenre, ami titeket környez, élő, vagy élettelennek látszó dolgokra: állatokra, növényekre, tárgyakra, szóval mindenre a ti Istenhez kapcsolt lelketek és a csodák áhítatával megtelített érzésvilágotok erőivel tekintsetek.** Hogy mindennek az anyagát, azt a laza szövetet, amelyet anyagnak neveztek, át-meg áthassa a ti magasabb rendű erőtök, hogy közelebb hozza azt az anyagot — legyen bár az élő vagy élettelennek látszó formában előttetek — a felszabaduláshoz, közelebb hozza azt a kötött állapotból fellazuló, félszorongó állapothoz.

Azt mondja az írás, hogy „az egész teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak eljövetelét”. Mit jelent ez? Miért várja sóvárogva éppen az Isten fiainak eljövetelét? Azért, mert az Isten fiaiból isteni erők, tiszta, feloldó, megváltó erők sugároznak ki. Isten fiainak jelenlétében minden, ami őket körülveszi,

részesül ebből az isteni erőből, amely mindent, ami kötött, fellazítani, felszabadítani, megváltani segít. Amikor mi azt mondjuk nektek, embertestvéreim, akik minket hallgattok, hogy ne legyetek emberek, hanem legyetek szellemek, azért kérünk erre titeket, hogy a ti szellemeteket át tudjuk hatni ezzel a magasabb rendű világossággal, hogy ti is az Isten fiaivá, legyetek, hogy a ti kisugárzásotok is megváltó erővel hasson bele a teremtett világba, hogy ti is hozzájáruljatok a teremtett világ megváltásának és felszabadulásának nagy és magasztos munkájához.

Azt mondtam nektek, hogy amikor egy nép hatalmának zenitjén van, amikor félelmes fegyverei, várai, irigyelt kincsei vannak, tehát a dicsősége tetőpontján áll, amikor az emberi gondolkozás azt mondja, hogy annak a népnek aranykora, a ragyogás kora köszöntött be, akkor már az ő elmúlása meg van pecsételve. Természetes ez azokból következtetve, amiket mondtam, mert hiszen az ő belső, centrális gondolatát támogató erőket beleöltöztette az anyagba, tehát elhibázva rendeltetését élete végéhez közeledik. Ha ellenben valamely nép, valamely nemzet, amely egy korszellem hordozója, azt a korszellemet, azt a magasztos eszmét, amelyet az Istenség reábízott, híven szolgálná, tehát az annak szolgálatára kapott erőket nem földi dolgokba ásná el, hanem annak az eszmének kiteljesítésére fordítaná az emberlelkekben a világban mindenütt, ahová hatóköre elér: *akkor annál a népnek nem csúfos halál, nem szétmállás lenne a vége hanem elvégzett feladatával a megdicsőülés és ragyogásban való felemelkedés.*

*

Néhány nemzet központi, gondolatáról említést tettem, egyről szándékosan hallgattam elöttek. Ez a nép a világnak egy eldugott zugában, hatalmas, nagy nemzetek közt jelent meg a föld felszínén. Ez a kicsiny nép annyival magasztosabb központi gondolatot hordozott magában, amennyivel magasabb helyről jött, mint a többi népek.

Ez az Ábrahám, Izsák és Jákob nemzete, amely nemzet központi gondolata a Jehova, az egy igaz Isten eszméje. Ez a központi gondolat volt az államalkotó eszme, ez a központi gondolat vezette Izrael népét, és irányította tetteit addig az ideig, míg ő maga is hűtlenné nem lett ehhez a központi gondolathoz, amelynek szolgálatára a földön, a kegyelem világában megjelenhetett. **Ez a központi gondolat: az egy igaz Isten, a Jehova — amíg a nép hozzá hű maradt — megvédte az őt hordozó népet, mint ahogy minden egyes ilyen centrális gondolat megvédené azt a nemzetet katonák, hadihajók, harci szekerek és repülőgépek nélkül is**, ha az a nép mindvégig azt a központi gondolatot szolgálná. Íme, Jehova, az egy igaz Isten az ő kiválasztott népe mellett élete minden mozzanatában fényes és hatalmas bizonyosságot tett. Így bizonyosságot tett Ábrahám mellett és megkoronázta Ábrahám hitét.

Hit! Tudjátok-e, hogy tulajdonképpen mi a hit? *A hit nem más, mint emlékezés.* Egy nép, mely az Istenhez a földi népek közül a legközelebb állt, mielőtt a földre jött, magával hozta az emlékezést az egy igaz Istenre, amely emlékezés Ábrahámiban, az ősatyában csúcsondott ki. Ezt a hitet Isten sokszorosan megbizonyította a maga személyes beavatkozásával. Bizonyosságot tett Ábrahám mellett, Izsák mellett és Jákob mellett. Amikor Mózes az ő népét ki akarta vezetni ennek az egy igaz Istennek parancsára a szolgaság házából, a hatalmas Egyiptomot Isten, ez a Központi Gondolat nem katonák százezreivel, nem fegyverekkel, nem harci szekerekkel, de az ő bizonyágtételével verte le, és kényszerítette engedelmességre Isten küldötte, Mózes előtt: a csodatételek bizonyosságaival.

A Jehova Isten, az egy igaz Isten bizonyosságot tett a menekülő zsidóság mellett, amikor szétválasztotta előttük a tengert, hogy száraz lábbal mehessenek át, és összezárta a harci szekerek és az erős vitézek felett, akik őket üldözték. Bizonyosságot tett Ő a pusztában, amikor az éhezőknek mannat adott az égből, és a szomjúhozóknak vizet fakasztott a sziklából.

Bizonyoságot tett az egész Izrael előtt, amikor nappal felhőoszlop, éjjel tűzoszlop alakjában vezette az ő népét az ígéret Földje felé. Bizonyoságot tett, amikor az ígéret Földjére bementek és megállította a Jordán hullámainak folyását, hogy száraz lábbal kelhessenek át. Bizonyoságot tett az összes népek előtt, amerre Izrael népe végigvonult, mert leverte őket. Jerikó falait a kürt szavával, más népeket a félelem lelkével zúzott össze, úgy, hogy **Izrael népe, ez a kicsiny, maroknyi nép, amelynek sem képzett hadserege, sem fegyverei, sem várai nem voltak, a Központi Gondolat szolgálatával, a központi Igazsághoz való ragaszkodással, a Jehova Istenhez való imádkozás erejével legyőzött minden akadályt maga előtt.**

És a hatalmas, nagy népek, amelyek visszavonultak a félelmetes Jehova előtt, maguk jelentették ki, hogy: „nincs olyan hatalmas Isten, mint a zsidók Istene.” Bizonyoságot tett a szent sátorban, amely felett Ő ott lebegett, mint ragyogó felhő, ahová menekülhetett az igaz, de szörnyű halált halt a vétkes. Bizonyoságot tett a Hóreb hegyén, a Sinai hegyen és mindenütt, ahol az *igaz* Izrael élt, mozgott, tevékenykedett.

Az egy igaz Isten dicsó gondolata: a Központi Gondolat azonban abban a mértékben halványodott, fakult, erőtlenedett és vonta vissza az erejét ettől a néptől, amilyen arányban és mértékben ez a nép is odaragadt a föld rögéhez, megszerette a földet, a föld értékeit, kincseit, dicsőségét: az életet. Ábrahám, Jákob és a széparcú Dávid juhaikat őrzik, a mezőn laknak télen, nyáron, ősszel, tavasszal. A mezőn élő ember ráér, elelmélkedik és szemlélődik a növekvő pázsiton, a fűszálon himbálódzó bogárkán. Gondolatokat sző, keresi az élet eredetét; nincs, ami a lelkét zaklassa és nyugtalanítsa. Nem zakatol, nem zúg körülötte az élet, mint a polgárosult és városban élő ember lelke körül, s lassan-lassan minden kicsiny mozzanatát megismeri annak a szent természetnek, amelynek természetes fia ő. A felkelő nap, amely széthinti aranysugarait a mezőn és a bárányok nyáján, vidámsággal tölti el a lelkét: örül az életnek. A lenyugvó

nappal együtt pihenésre hajtja fáradt állatait, és lehajtja fejét ő is pihenésre. Ha nem tud aludni, a puha fűben hanyattfekve szemlél a ragyogó csillagokkal telehintett eget. Körülötte néma csend, és ez a csend neki csodákat beszél. Ki gyűjthatta meg azokat az égi mécseseket? Mi lehet ott túl az azúr kupolán? Mi van ott, ahol a látóhatár véget ér? És a lelkében, amelyet körülsimogat a Világlélek: a természet tiszta erői, halk, szavak nélküli fohász ébred valami Nagyhoz, valami Hatalmashoz, valami elgondolhatatlanul csodás Lényhez, aki mindezt megalkotta és kormányozza. Amikor a tavasz szín pompája előnti a mezőt, és a kicsiny virágon csodás szépséggel ragyog és tündöklöklik a napsugár, elgondolja, hogy nincs a föld uralkodói és királyai közt csak egy is, akinek pompája megközelíthetné a legszerényebb kicsiny virágot. Ki teremthette ezt így?

Az, Aki mindenre gondot visel. A Világlélek, a természet tiszta erői körülsimogatják az ő háborítatlan lelkét, és halk zsolozsmákat súgnak a fülébe. S amikor a tikkasztó nyári nap alkonyán viharfelhők gyűlnek föléje, és a hegyek visszhangoznak a mennydörgéstől, amely megreszketteti a földet: a kicsiny ember, a jelentéktelen senki, egyszerre úgy érzi, hogy az a nagy és hatalmas Valaki, az *a Jehova Isten: erős és bosszúálló* is tud lenni, ha azt úgy látja jónak. És félni kezdi azt a Hatalmasságot, és a lelkében, a szívében mélységes hódolatban borul le ez előtt a Hatalmasság előtt. És a szívét, a lelkét hozzáköti ehhez az egy igaz Istenhez, akit ha megnevezni nem is tud, — mert névvel illetni nem is méltó Őt — de a szívével, az érzésvilágával érzi, hogy van, hogy nagy, hogy hatalmas, hogy szépséges, hogy dicsőséges és „erős bosszúálló”.

Isten szépsége, dicsősége és jósága a tiszta természet minden alkotásán ott ragyog még egy egészen mélyre bukkott világban is. Ti, embertestvéreim, akik egy úgynevezett kultúra és civilizáció percre és centiméterre kiszabott rabságában éltek, ti, akik szabad szellemeknek teremtett egyéniségekkel négy fal

közé bezárva élitek le életetek túlnyomó részét. Nem tapasztaltatok-e, hogy valahányszor a lelketeknek elfordult és megromlott természete erőre kapott bennetek, ha valami miatt felháborodtatok, s a gonosz indulat, a rossz érzések eluralkodtak fölöttek. Vagy ha valami elmondhatatlan fájdalom érte a lelketeket valaki részéről, akit szerettetek, akit bizalmatokkal és szeretetekkel megajándékoztatok, és aki erre méltatlannak és gonosznak bizonyult, és a szívetek megtelt egészen a torkotokig keserűséggel. Vagy ha a bűn legázolt benneteket és a lelkiismeret forró könnyeket sajtolt ki a szemetekből: nem tapasztaltatok-e, hogy ha ilyenkor kimentetek a tiszta és szabad természetbe, és leültetek egy hegycsúcson, ahonnan nagy, széles horizontot lehet áttekinteni, vagy leültetek a csörgedező patak partjára a fűbe, ahová a város lármája és tülekedése nem hallatszott el, ahol az egyetlen zaj talán a rovarok zümmögése volt a fűben és a virágok közt, nem tapasztaltatok-e, hogy a Természet Szelleme, a Világlélek úgy ölelte át a ti lelketeket, mint egy fiatal anya az ő csecsemőjét, lágy öleléssel, hogy valamiképp fájdalmat ne okozzon neki?! Nem tapasztaltatok-e, hogy a tiszta természeti erők, amelyek körülengenek, megnyihítették a fájdalmat, elkészítették a lelketeket arra, hogy újra imádkozni tudjatok Ahhoz, Aki minden könnyet letöröl, Aki minden csalódásból reménységet fakaszthat?!

Isten ma is és mindenkor jelen van a tiszta természetben az ő erőivel, és azokból ma is és mindenkor mindenki meríthet, aki hozzá fordul.

*

Ábrahám, Jákob, Dávid, míg juhaikat őrizték kint a mezőn, és kinn éltek a szabad természetben, Istennel kötötték össze a lelküket: Isten nagyságát magukévá tették, magukat az Isten szolgálóiul felajánlották, és mint kiváló hordozóit ennek a Központi Gondolatnak, amely körül a zsidó nép csoportosult, dicsőségről-dicsőségre vitte őket az Eszme: a Jehova Isten.

Azután megkezdődött az úgynevezett polgárosulás.

Az egyszerűség lassan-lassan idejétmúlt dologgá vált, a patriarchák elmúltak, a bírák kicsinyeknek bizonyultak ahhoz, hogy a föld örömeihez és a dicsőséghez vonzó nép megmaradhasson az egy igaz Jehova Isten egyszerű népének. **Királyt kértek, mert azt látták, hogy a szomszéd nagy népeknek dicsőséges királyaik vannak**, akiket szolgák serege vesz körül, akiknek a nevében nagy háborúk és öldöklések folynak, és azt hitték, hogy a király személyétől függ az, hogy egy nép nagy legyen. A mindinkább háttérbe szoruló Jehova Isten az ő igaz szolgája, Sámuel által figyelmezteti őket, hogy ne kívánjanak királyt, mert a király megnyirbálja a szabadságukat, fiaikat elviszi ajtónállóknak és katonáknak, leányaikat cselédi sorba állítja, és az őrlő malomban dolgoztatja őket. Gyümölcs- és olajkertjeiket elfoglalja, és királyi parkká alakíttatja át, és ha az igazságukért mennek a királyhoz, szolgák, ajtónállók, tisztartók és főemberek seregén juthatnak csak a királyhoz, és mire odajutnak, az igazságuk kézen-közön elkallódik.

De az Isten mindenkinek megengedi, hogy kiélje a gondolatait, a vágyait és utasítja Sámuel, hogy kenje királylyá Sault. Innen kezdődik Izraelnek ugyanaz a sorsa, ami a többi népeké volt. Csak három király: Saul, Dávid és Salamon: és máris eléri a nép azt a kulminációt, amelyről beszéltem. Dicsőséges és hatalmas király Salamon, sok katonája van, erős vitézek, harci szekerek, várak, erődök, arannyal és drágaságokkal ékes királyi palota, hatalmai trón elefántcsontból és aranyból. Salamon Jehovának is építtet egy hatalmas nagy templomot, hogy az a templom hirdesse Izrael dicsőségét. A templom nagy és hatalmas volt, kívül és belül ékes arannyal, megrakva drága edényekkel és áldozati eszközökkel. De ameddig Izrael Istene abban a sátorban lakott, amelyet Mózes a mennyben látott sátor mintájára készített, addig a Jehova Isten az ő erejével ott volt ragyogó felhő alakjában a sátor felett; **a hatalmas és dicsőséges jeruzsálemi templomban azonban a szentek szentjében, a**

frigyládában is már inkább csak az emléke volt meg a nagy és hatalmas Jehovának. A világ előtt a zsidó nép hatalma tetőpontjára hágott, de az isteni erőket, amelyeket a Jehova Isten a Központi Gondolat rendelkezésére adott, már beleöltöztette katonákba, fegyverekbe, várakba és fényűzésbe, és Salamon sokszáz idegen feleségébe és ágyasába, úgyhogy az isteni erő már egyenesen vissza-forgó, megfertőzőtt, tisztátalan erővé lett.

A zsidó nép sorsa meg volt pecsételve. A Salamon után következő királyok a haldoklás agóniájának reprezentánsai, a babiloni fogságból való hazatérés és a templom újjraépítése pedig már csak egy olyan mozdulata a népnek, mint amikor a haldokló a halálos ágyon mégegyszer felnyitja a szemét és körültekint azokon, akik őt körülveszik. Elfogyott az isteni erő, el kellett múlnia, szét kellett mállania a nemzetnek, amely hűtlen lett a Központi Gondolathoz, a Jehova egy igaz Istenhez, éppen úgy, mint ahogy elmúltak és szétmállottak az idő tépő fogai alatt a többi nagy nemzetek.

A zsidó népnek a mennyei Jeruzsálem polgárai és állama előképének kellett volna lennie. Egykor beszéltem nektek a mennyei Jeruzsálemről, arról a társadalomról, amelyben már nem lesz katonaság, mert nem lesz gyűlölet, nem lesz irigység, nem lesz vetélkedés; amelyben nem lesznek bírák, mert nem lesz vétség; amelyben már nem lesznek hatalmasok és páriák, mert mindenki egyformán Isten gyermeke lesz. Mivel erről az eljövendő társadalomról, erről az eljövendő Isten országáról, erről a mennyei Jeruzsálemről már beszéltem nektek, ma erről nem beszélek, csak azt teszem hozzá, hogy ez az állam, ez a mennyei Jeruzsálem, ez a leendő Üdvösség Birodalma is csak azért fog fennállhatni, **mert ennek a korszelleme, hogy úgy mondjam, a Központi Gondolata, Vezető Esméje az egy igaz Isten lesz.** Amely eszméhez többé nem lesznek hűtlenek azok, akiket az Úr magának kiválaszt, mert azok egész lel-

kükkel, minden erejükkel hozzá ragaszkodnak, az övéi óhajtanak lenni és maradni, az ő Nevének dicsőséget szerezni, és emellett önmagukról teljesen és tökéletesen megfélelkezni.

Csakis ilyen állam állhat fenn, csakis ilyen népnek lehet öröksége ez a föld, mert ebben békesség lesz ezer esztendeig. És mint akkor tettem, embertestvéreim, most is azt teszem, hogy felhívlak titeket: legyetek polgáiraivá ennek az Üdvösség Országának, ennek az eljövendő Isten országának és államának. Hogy pedig azokká lehessetek, hagyjátok el mindazt, ami földi, és ragaszkodjatok elszakíthatatlanul, örök időkre ahhoz a Központi Gondolathoz, amelyből az egész világ táplálkozik, amelyből minden szellem és minden lélek meríti az erejét: az egy igaz Istenhez és az ő hozzátok lebocsátott egyszülött Fiához, a mi Urunkhoz, a Jézus Krisztushoz. Ő vezessen titeket az úton, hogy eljussatok ebbe a mennyei Jeruzsálembe, hogy örömtökök lehessen, és boldogok lehessetek!

Az egyén sorsa. ()**

Ma folytatni és befejezni kívánom azt a tárgyat, amelyet az előző alkalommal kezdtem.^{6*}

A múlt alkalommal beszéltem nektek arról, hogy a fejlődés rendjébe hogyan vannak beleilleszkedve az egyes népek, nemzetek, amelyeknek mindegyike egy-egy vezető eszme köré csoportosuló szellemekből áll. Egy központi gondolat volt az, amely őket a földi életben vezette és ennek a központi gondolatnak kidolgozására, valóra váltására, ragyogóvá és uralkodóvá tételére kapta mindegyik népcsoport az Isten kegyelméből azokat az erőket, amelyek elegendők és alkalmasak leendettek annak a bizonyos központi gondolatnak a realizálására a földön.

Mondottam, hogy mindegyik nép, amint a föld felszínére kerül, hozzátapad a röghöz, s akkor elhallgat a néplélekben az

⁶ * Akkor t. i. a „Népek sorsa” című tanítást adta le.

a vezető gondolat, amely neki jogosultságot adott ahhoz, hogy megjelenhessék a nap alatt, és akkor azokat az erőket, amelyeket magasabb rendeltetéssel juttatott neki a Gondviselés, alacsonyabb rendű célok szolgálatára használja fel. Megmámorosodik a léttől; és amint hova-tovább helyet szorít magának a népek versenyében, mindig jobban és jobban uralkodóvá válik benne a faji öntudat, mégpedig a faji öntudatnak az az alantasabb formája, amely minden határon túl és minden eszközzel érvényesülni törekszik. **Azokat az erőket, amelyeket a központi gondolat kiépítésére kapott, erődök építésére, fegyverekre, hatalmi eszközök létesítésére használja fel.** Úgy hogy valahányszor egy nép hatalma tetőpontján áll, amikor rettegnék a körülötte élő többi népek, s bámulattal csodálják a távolabbi népek, immár a sorsa meg is van pecsételve, mert az éltető erő, a szellemi lényeg, amely neki jogosultságot adott az életre, bele van dolgozva az anyagba, a földi dolgokba, mulandóságra ítélt létesítményekbe.

Így van ez a népek versenyében. Amikor a magasabb rendeltetésű erő már el van temetve a földi dolgokba, akkor abban az egységben kimerül a lélek, kimerül a motor; a magasabb rendeltetés megszűnt. S a létjogosultság vele együtt szűnik meg, és a nép, amely tegnap még hatalmas és félelmetes volt, úgyszólván máról-holnapra — mert hiszen a népek életében a századok csak napokat jelentenek — széthull darabjaira, mint az agyagbálvány, vagy szétmállik, mint az avult posztó. Aztán betemeti maradványait a természet evolúciója, az idők árja, hogy azok, akik mindazt, ami mulandóságra volt ítélve, létrehozták, hosszú századok, talán évezredek leforgása alatt öntudatlanul mélyen szunnyadjanak a romok alatt, míg a fejlődésnek egy újabb hulláma, Istennek egy újabb hívó szava ismét elő nem hívja őket a sötétségből a világosságra, a napfényre.

Teljesen analóg ezzel a folyamattal az egyes egyénnek az élete a földön. Minden egyes ember azzal a céllal, azzal a rendeltetéssel és feladattal kap helyet a nap alatt, hogy egy központi gondolatot, egy eszmét, amelyet számára a magasabb rendeltetés igaznak és szükségesnek ítélt, földi életében megvalósítson, megerősítsen, kicsiszoljon, ragyogóvá tegyen. Hogy a földi élet befejeztével azt a lelki kincset, amelyet az e célra kapott erővel élővé, csillogóvá és áldásthozóvá tett, hozzásorolhassa az ő többi mennyei értékeihez, hogy ezek mindazok számára örömet és boldogságot jelentsenek, akikre ennek a klenodiumnak a fénye rásugárzik.

A népek és nemzetek sorsa nem lenne dicstelen elmúlás és széthullás, ha a központi gondolatot, azt a vezető eszmét, amelynek ők csak a külső ruházatát képezik, Isten akaratára szerint kidolgoznák, felemelnék és ragyogóvá, áldásthozóvá tennék a földön. Ha ezt tennék, akkor a népek sorsa szétmállás helyett ragyogás és megdicsőülés lenne, mert akkor rájuk nem az irigység, a félelem és a gyűlölet erői irányulnának, hanem a tisztelet, a megbecsülés, hála és szeretet erői.

Így van az egyes emberlélekkel is. Ha az egyes ember kora fiatalságától kezdve élete végéig azokat az isteni erőket, amelyeket magasabb rendeltetéssel kapott, annak a vezető eszmének a felemelésére, megerősítésére és megtisztítására fordítaná, amelyre azt kapta, akkor amint korban növekszik, amint az öregség rá beköszönt, fokról fokra egészen vénségéig mindig több fény, mindig több ragyogás, mindig több szeretet, mindig több öröm venné körül. Ahelyett — ahogyan azt az átlagnál láthatjátok — hogy a fiatalság, az ifjúkor ragyog, mint a lidérc-láng, a meglett kor gondokkal terhelt, az öregkor pedig néma, vagy komor rezignáció, s végül a halál sötét örvény, amelybe kedvetlenül, félve, de életunottan süllyed alá a lélek.

*

Vajon mi hát az a központi gondolat, amelyet a testbeöltözött léleknek ki kell dolgoznia?

Nem a szellem ez a központi gondolat, mert a szellem maga *az Isten gondolata*, amelyet a teremtés pillanatában ajándékozott gyermekének. A szellem óriási hatalmasság; egy egész világ; olyan kimeríthetetlen forrás, amelyből örökkévalóságok összes szellemi, lelki és anyagi létesítményei erednek. Hiszen tudjátok, hogy maga ez a föld és az egész látható világ sem egyéb, mint szellemek gondolatainak és érzéseinek megmerevedett konglomerátuma. **A szellem végtelen, felfoghatatlan hatalmasság, amely az örökéletre van előhíva, és amely ezen az örökkévalóságon keresztül szünet nélkül bocsát ki magából erőket, és állagában, lényegében soha nem csökken, hanem mindig növekszik, hatalmasodik, fejlődik, erősödik.** Ha a szellem ilyen elgondolhatatlan hatalmasság, milyen lehet Isten, Akiből mint a valóság forrásából minden származott, Akihez képest az egyéni szellem csak olyan parány, mint a csepp az óceán végtelenségéhez képest?!

A fejlődés útján véges-végig ez a hatalmas forrás, a szellem, folyton teremt, és folyton hoz magából elő a maga akaratának, a maga világosságának, a maga céljainak megfelelő létesítményeket, igazakat és igaztalanokat, maradandó jellegűeket és muladóságra ítélteteket. **Ez a hatalmas erőforrás**, amely a bűn és a tévelygés folytán fokról-fokra megbénult egészen addig, amíg végre az öntudatlanságig süllyedt, **kimondhatatlanul sok művet alkotott és hozott elő magából; gondolatoknak, érzéseknek és tetteknek elgondolhatatlan és emberi fantáziával utolérhetetlen sokszerűségeit, amelyek mind meganyagiasodtak a fluidokban, és amelyek egy-egy bukott világ anyagában, egy összeomlott világ anyagában — mint amilyen a föld is — mélyen fekszenek.**

Maga a szellem is a romok alá került. És mert a szellemnek vannak igaz produktumai is, amelyek maradandó értékűek, és ezeket a romok talán évezredek, talán évmilliók óta tartják

letakarva és eltemetve: ezek az igaz, maradandó értékű létesítmények azok, amelyeknek a romok alól ki kell kerülniök, amelyek a napfényre kíváncsoznak.

Amint az írás mondja: „*az egész teremtett világ sóvárogva várja az Isten fiainak eljövetelét.*” Ezek a szellemi valóságok, amelyek jók és igazak, amelyek maradandókul teremtettek. Ezek azok, amelyek hatalmas erejükkel a sír mélyében is magukhoz vonzzák azokat az életáramokat, amelyek Istentől sugároznak alá, hogy fellazítsák a sírhalmot, fellazítsák a rájuk nehezedő anyagtömegeket. Fellazítsák mindazt, ami mulandóságra ítélt dolog, hogy alóla kikerülhesen az, ami állandóságra, maradandóságra való, tehát *ami igaz*.

*

Mi az igazság? Mi igaz?

Az igazság a dolgok legbenső lényege. Az igazság minden atomban benne van. Az igazság a szükséghez képest önmagát törvényekre osztva tart fenn rendet a khaoszban, és tart fenn rendet egy halott világ mindenféle létesítményében. **Az igazság az, ami életben tartja a világot; az igazság az, amiből minden él, még a hazugság is, mert az igazság nélkül nem is élhetne meg.** Az igazság az, ami örök életre szól; minden egyéb csak látszat, csak hazugság. Az igazság parázs, eleven szén, a hazugság pedig papírrongy, amellyel le lehet ugyan takarni ideig-óráig az igazságot, de azt az igazság előbb-utóbb keresztületegeti, és még ragyogóbb fényben tündököl.

Az igazság sokszor éppen abban a pillanatban lobban fel, amikor az ellene vétő a legkevésbé várja. Az igazság az, ami a vétkezőt máris futni, menekülni kényszeríti, mielőtt még üldözőbe vennék. Az igazság az, ami a könnyeket kifacsarja a szemekből, mert az igazság sír és jajgat a fájdalom sötét palástja mögött. Az igazság az, ami erővel tölti meg a mártírokat, hogy életüket adják az igazságért.

Az igazság — ahogyan az egyik rokon tan kifejezi — az Istennek egyik aspektusa. Azért olyan hatalmas, azért olyan legyőzhetetlen, azért olyan reménytelen vele szemben minden néven nevezendő küzdelem, mert Isten maga az igazság. Isten maga van jelen ott, ahol az igazság van. Isten szava szól a törvényből, a természettörvényből, Isten szava szól a lelkiismeret legmélyéről. Isten az, aki a könnyet kifacsarja a bűnbánó szeméből, mert Isten hatalma tör elő, és az anyagnak térdre kell roskadnia, össze kell omlania.

Az igazság ezer meg ezer, millió meg millió változatban van jelen mindenütt, abban, ami élő, és abban, ami holtnak látszik, emberben, anyagban, szellemben egyaránt. Az igazság egyes részecskéi azok, amelyek a felszínre törnek; az igazság egyes színei azok, amelyek az ember lelkében mint vezető gondolatok, mint mozgató erők működnek. Az igazságnak egy-egy részecskéje az, amit a testbeöltözött lélek, mint drága klenodiumot rejteget magában, amelynek a napfényre-hozatalára, felerősítésére, kicsiszolására ad neki az isteni kegyelem újból erőt, hogy végigküzdjön egy-egy életet az igazságnak azért a részecskéjéért, amely mellett bizonyosságot kell tennie.

Minden igaz dolog, amit az egyén valaha, millió meg millió évek alatt alkotott, tarkítva van hazugsággal és valótlan-sággal. *Ezeket az igazságokat, mint az egyén benső énjének, mint az ő — hogy emberi szót használjak — jellemének egyes részeit kell az egyes életturnusok alatt kidolgoznia, hogy a jelleme, a szellemnek ez a külső ruhája tökéletessé legyen. Mert csak tökéletes jellem képezheti ruházatát annak a hatalmasságnak, amit szellemnek nevezünk, csak tökéletes, minden irányban kicsiszolt, ragyogó, homálynélküli jellem lehet az az öltözet, amelyben a Szellem az Ő Teremtője, az Ő Istene előtt megjelent.*

Többször mondtam nektek, hogy én köztetek a visszhang szerepét töltöm be, és azokat az igazságokat, amelyeket nektek hirdetek, azokat az ismereteket, amelyeket az én Uram akaratóból és kegyelméből veletek közölni óhajtok, a földi dolgokon

igyekszem szemléltetni, hogy mint a földi dolgokról visszaverődő hang, mint a földi tárgyokról és jelenségekről visszaverődő fény hatoljon az be a lelketekbe. Mert tudom, hogy a szó elhangzik, és könnyen feledésbe megy, de a kép, amelyet a szem megtekint, sokáig ott vibrál még a lelki szemek előtt, és sokkal mélyebben belevésődik az emlékezetbe, mint a kimondott szó. Azért tehát én szerepemhez híven ismét példákat fogok előttem felsorakoztatni; típusokat, amelyekben, ha akartok, rá fogtok ismerni az egyik vagy másik ismert egyéniségre; és ha nem ismeretek rá, az sem baj, mert hiszen a cél csak az, hogy demonstráljam előttem, hogyan megy végbe egy-egy ilyen munka, amelyet a szellemnek el kellene végeznie.

Azt mondom, hogy el kellene végeznie, mert fájdalom, a földön élőknek túlnyomó része nem végzi el. Azt a kincset, azt a klenódiomot, amelynek megtisztítására jön a földre, és amely a lélek mélyén nógatja őt a jó és igaz felé, rendszerint nagyon hamar belepí a földi élet pora, szennye, amely a halálig eljutott embernél néha olyan vastag rétegben rakódik rá, hogy nemcsak nem végez semmit, de elvesztegeti azt az erőt, azt a talentumot is, amellyel a munkáját elvégeznie kellett volna. Azért az én típusaim nem a sikerült inkarnációkat, de a sikertelenekeket fogják elétek tárni, mert ilyenekből van a túlnyomó többség.

Az emberekkel is úgy van az, mint a népekkel: nem tudni, honnan jönnek elő. Hiszen, amint a múltkor mondtam, a nagy nemzetek is egyszerre csak itt állnak, és a világtörténelem is csak akkor kezd róluk beszámolni, amikor már nagy tettekkel adnak magukról életjelt; de hogy hogyan keletkeztek, honnan jöttek, hogyan lettek nagyokká, azt mindig homály fedi. Az emberről sem lehet tudni, honnan jött, mi van mögötte, hogyan jutott addig, ahol ma áll a fejlődés vonalán.

Egyszerre csak itt áll, itt van a nap alatt, és ura az életnek. És többnyire ő is, mint a nagy egységek, mint a nemzetek, hozzatapad a röghöz; a föld vonzóereje nagyon erősen érvényesül vele szemben; ami csillog, ami ragyog és zakatol körülötte, az a

figyelmét ezer irányban leköti. És a kebelében elhalkul a hang, az égi szó, amely őt arra a vállalt, vagy eléje tűzött kötelességre figyelmezteti, amelyért talentumokat kapott, amiért belépőjegyet kapott a földi élet kegyelmébe, amivel jogosultságot szerzett arra, hogy polgára lehessen az Élet birodalmának.

*

Mondjuk, hogy az első típus egy pap. A kincs, amelyet mint kicsiny, fejlődésre szoruló értéket magával hozott: *a hit*, az a kapcsolat, amellyel Istenhez kíván tartozni. Mert hiszen a *tökéletes jellemnek első és fő szükségessége, hogy az Istenhez elszakíthatatlanul hozzátartozónak érezze és ismerje magát*. Anyja imádkozni tanítja, s a gyermek lelkében a magasabb rendű világról, a jó Istenről, az Úr Jézusról, a szentek seregéről, az üdvözültekről csodás, ragyogó, fantasztikus képek keletkeznek, és ő boldog, ha ezekben a képekben elmerülhet. A vágya vonzza, hogy ő is valamiféleképp ezekhez hozzátartozhassék, vagy legalábbis olyan életet élhessen, amely reményt nyújthat arra, hogy eljuthat ezeknek a ragyogó, magasztos, csak imádsággal megközelíthető hatalmasságoknak a közelébe.

Felserdült korában azután hozzáfog az ehhez előírt tantárgyak tanulásához. Pályatársak körébe kerül. Ott aztán azt látja, hogy nem mindegyiknek a lelkében vannak ilyen ragyogó képek, sőt nagyon soknak a lelkében cinizmus és hitetlenség van, sőt olyan tulajdonságok, amelyek merőben alkalmatlannokká teszik őket arra a szolgálatra, amelynek eléje néznek. De mivel a földön minden kategorizálva van, minden sablonok szerint van beosztva, mivel **a földön nem nézhetnek bele az emberek egymás lelkébe, azért mindenki előtt nyitva van minden pálya, s mindenki arra a pályára mehet, amelyet kiválaszt magának, — hogy hivatottan-e, vagy hivatlanul, az nem jön tekintetbe.**

A mi fiatalemberünk ebben a környezetben fokozatosan veszít abból a himporból, amely a lelkén ragyogott. Sokszor kell gúnyolódást szenvednie naiv és gyermeketeg hitéért. Nem egyszer

látnia kell triviális szórakozásokat, hallania triviális tréfákat és beszédeket, s a lelkében lassan felmerül a kétely: hiszen amazok többen vannak, míg ő csak egyedül, vagy csak néhányadmagával a maga naiv hitével; vajon nem amazoknak van-e igazuk? *Az első porréteg: a kétely a ragyogó értékekre ráarakodott.*

Egy-két év elmúlik, s már részt is vesz amazoknak helytelen és sokszor tiltott szórakozásában. Még pár év, és talán már ő mosolyogja meg azt az újonnan jöttet, aki ugyanazzal a naiv, hazuról hozott imádkozó lélekkel lépte át az intézet küszöbét. A formáknak azonban eleget kell tenni, s ő a formáknak eleget is tesz. Elvégzi a tanulmányokat — mert azoknak is megvan az előirt idejük és formájuk, — és megkapja a jogosultságot, mivel a külszín szerint megfelelt azoknak a követelményeknek, amelyeket a külsőséges szabályok előírnak.

Régen odavan a hit, régen odavan a rajongó szeretet a magasabb rendű hatalmasságok iránt! Száraz, cinikus, törtető, hétköznapi ember lett belőle. Már nem áttal helytelen eszközöket használni, hogy magasabb pozícióba jusson. *Újból egy vastag réteg, egy füst és egy szennyréteg azon a kincsen, amelyet a kebelében magával hord.* Nagy erőfeszítéssel felvergődik valami magasabb méltóságba, s megszokja, hogy az emberek hozzá csak hódolattal és mélységes tisztelettel járuljanak, mert hiszen ő képviseli Istent a földön. Ezzel a lekében megnövekedik a gög, egészen *vastag föld és törmelékréteg, amely végképp betakarja a magával hozott kincset.* Mindenki más felett állónak tartja magát, de a külszín, a látszatot megtartja, mert hiszen a nélkül a helyét nem tölthetné be még az emberi formák szerint sem. Így szokásává, lelkének egyik járulékává válik a két-színűség, az alakoskodás. *Újabb földréteg az eltemetett kincsen.* Most hatalma tetőpontján van, elérte célját, tisztelet övezi.

Jussanak eszetekbe, amiket a népekről és nemzetekről mondtam. Amikor hatalmuk tetőpontján állnak, sorsuk immár meg van pecsételve; amikor a leghatalmasabbaknak látszanak,

akkor leggyengébbek, sőt akkor már a halál kopogtat az ajtójukon. Így van a mi emberünk is. Fényes pompával temetik el, írnak róla három napig, sokan beszélnek róla, s azután hamar elfelejtik. Ott pedig, ahol számonkérlik tőle az adott egy talentumot, amit gyümölcsöztetnie kellett volna, szóra sem érdemesítik, csak besorozzák őt a tömegfluidok közé, hogy várja az új feltámadást, amely egy egész örökkévalóság az ő számára, amikor újra kezdhet kevesebb értékkel, nehezebb körülmények közt, a sors súlyosabb korbácsütései alatt.

Egy másik típusra térek át: mondjuk, a katona típusára. Tulajdonképpen a katona hivatása az volna, hogy védelmet nyújtson a gyengébbeknek. Az egész katonaságnak egyetlen létjogosultsága van, hogy az ő erős védőkörzetén belül a munkálkodók, a dolgozók, a gyengék védelmet találjanak, és zavartalanul élhessék a maguk termelő életét. Ennélfogva a katonának legfőbb erénye szellemi szempontból *a lovagiasság*. Különös szó ugy-e? Különös szó ebben a gyülekezetben és azok közt a fogalmak közt, amelyeket ti megszoktatok. De miért különös? Azért, mert ennek a szónak egészen félrefejlett és téves értelmezést adott az úgynevezett „társadalom”. A lovagiasság nem egyéb, mint az a nemes buzgalom és törekvés, amellyel az erősebb az elnyomottak, a gyermeknek, a nőnek védelmére kel az erőszak és gonoszság ellen még akkor is, ha azzal a saját életét veszélyezteti. Ez a lovagiasság. Tehát a lovagiasságnak szellemi értelme tulajdonképpen a gyöngédség, az önfeláldozás, azaz *az igazi felebaráti szeretet*.

A tökéletes jellemhez erre is szükség van, és az az újabb típus, amelyről beszélni fogok, ebben kívánja magát kiképezni, mert a Gondviselés azt tartja szükségesnek, hogy az ő jellemének ezt az oldalát fejlessze, csiszolja és tegye értékesebbé. Telve van a fiatal, zsenge lélek lelkesültséggel, hogy megvédje a családját, hazáját és mindazokat, akik védelemre szorulnak, tehát katona lesz. Egészen másképp öltöztetik, mint a többi embert.

Már ez a megkülönböztetés az ő lelkében nagyon hamar felébreszti azt a gondolatot, hogy ő külön is, mint más. A pajtások ismét csak nem mind olyanok, hogy idealizmussal volnának telve, hanem inkább tréfás, vidám, fiatal fiúk, akik egy kis erőszakosságtól nem riadnak vissza. Fegyvert viselnek, és testileg is az emberek javából vannak kiválogatva erre a szolgálatra.

Amint egy-két esztendő elmúlik, megszokják a fölényeskedést. És mivel a földön minden kategorizálva van, és mivel a földön a legszebb gondolatok is elferdült formában jutnak kifejezésre: szabály, hogy a katonának sérelmet elviselnie nem szabad, hanem azt vérrel kell megtorolnia. Ebben a szellemben növekedve és fejlődve eljön az idő, hogy a fegyvert, amelyet az oldalán visel, éppen fegyvertelen és védtelen emberekkel szemben használja vélt vagy tényleg kapott sérelmek megtorlására. *Vastag réteg azon a csillogó értéken, a lovagiasságon, az emberbaráti érzésen*, amelynek kifejlesztésére kapta az életet, erőket, lehetőségeket.

Továbbhalad pályáján és mondjuk, hogy mint egyébként eléggé becsületes átlagember, elér bizonyos rangfokozatot. Már magasrangú katonatiszt, aki sok-sok alárendelt felett rendelkezik, aki megszokta, hogy előtte feszes vigyázzban álljanak, és csak annyi szót mondjanak, amennyit ő megenged. Lelkében ki-fejlődik a zsarnokság érzése azokkal szemben, akik környezik. Megkeményedik, és ahelyett, hogy a részvétnek, a gyengébb gyámolításához szükséges érzelmi fejlődésnek csak egy lépéssel is sikerült volna a lelkében előrehaladnia, visszafelé halad, *lelkének értékét befedte a föld*, az erőket, amelyeket kapott, beleölte a rang elérésébe, beleölte azokba az örömekbe, amelyeket a föld nyújthat. És mikor meghal, kifosztottan, véznán, dideregve vár az előtt a kapu előtt, amelyen át az örökkévalóságba kell átlépnie, ahol ugyanaz a sors várja, mint az előbbi típust.

Keresek egy másik típust. Szóljunk talán az eszményi szépről. Lelki emberek sokszor hozzá vannak szokva, hogy ez a fogalom ne érdekelje őket. Hozzá vannak szokva, hogy a lelki

tökéletesedéshez aszkézis szükséges; az aszkézis meg a szép fogalma pedig egymástól nagyon távol áll. Sok tökéletesedésre törekvő lélek hozzá van szokva az önmegtagadás gondolatához, ennél fogva azt, ami szép, azon a címen, hogy az az önmegtagadást gátolja, elhárítja magától. *Rosszul és helytelenül cselekszik.* Mert mint azt nektek már több ízben kifejtettem, **szép az igaz jónak természetes megjelenési formája.** *Magasabb rendű világokon nincs rút, ott a szép az uralkodó tényező. És amint a fejlődés vonalán fölfelé hágunk, a szép mindig jobban és jobban eláraszt mindent, úgy, hogy maga a dolgok látása mélységes gyönyörűséggel tölti el a lelket.*

Bizonyára sokat gyönyörködtetek már a szabad természetben és a lelketek megtelt valami mondhatatlan örömmel a szépnek láttán. Pedig ez egy alantas világ, pedig az a természet, amelyet szemléltek, sok szépnek, jónak és igaznak a koporsója és temetője. És mégis, mivel maga a természet Isten hatalmi áradatával, az Istenből sugárzó étellel, az Igazsággal van át- meg átítatva, ennél fogva mint szükségkép való járulékot magán hordozza a szépet.

Az Igaz az a tiszta erő, amely az egész természetet áthatja, ez az, ami szépséget sugároz belőle. Minden, ami az Isten felé törekszik, szükségkép maga után vonja az eszményi szép kibontakozását. Nemcsak szép lélekről lehet beszélni, de szép dolgokról, a külső formákban ragyogó szépségekről, amelyek az embert Istenhez viszik közelebb. Műalkotások, amelyeket talán évszázadokkal ezelőtt igazi művészelkek hoztak létre, megragadják a szemlélő lelkét, és magasztos érzéssel emelik felfelé az örök Szépnek birodalma felé.

Az eszményi szépnek tehát mindenütt, ahol felfelé törekvő lelkek vannak, nemcsak helye van, de annak az életük egy részét kell is képeznie. A jellemnek magának is szüksége van, még pedig nagyon nagy szüksége a szépre, a művészi szép iránt

való érzék kifejlődésére, annak átérezni tudására, mert **csak igazán kifejlődött érzésvilág képes a szépet minden részletében érezni, asszimilálni, azután magából kisugározni.**

A művészet a társadalmi élet virága. Ahogyan a virág a kertet díszíti, úgy a sok komoly tudomány, vívmány, küzdelem, harc és minden egyéb emberi dolog közt a művészetnek, mint virágnak kellene — és kell is — telehíntenie az életet. Hogy lépten-nyomon megpihenjen a vágyó szem, és lépten-nyomon megrezdüljön a vágyó lélek a szép láttán, és lépten-nyomon új és meleg érzések ébredjenek benne: a hála érzései Isten iránt. Mint ahogyan, ha egy hegytetőről végignézitek a környező tájat, a szemeteket elönti a könny, a hála könnye, és ezzel Istenhez közeledik a lelketek.

*

Ennek a művészi érzéknek a kifejlesztése céljából ölt tehát testet az a típus, amelyről most beszélek. Fiatal leány. Színházba viszik. Visszafojtott lélegzettel hallja a csodálatos zenét, amely a zenekarból felfelé hullámszik, és kerekre nyílt szemmel csodálja a felgördülő függöny mögött a festett világot, ahol csillogó ruhákban beszélnek, mozognak mindent idealizálva, mindent finomítva a művészek. Akik pár órára elfeledtetik a nézőkkel az élet zordságát, a gondokat, amelyek őket otthon várják, a fájdalmakat, amelyek őket az imént érték, az aggodalmakat, amelyek a holnapi napot beárnyékolják és mindent, ami a lelket annyira lenyomja.

Ez a serdülő leányka talán először szemlél ilyesmit, és keblében kicsiny szíve úgy dobog, hogy csaknem a torkában érzi lüktetni. És a lelkében valami mondhatatlan sóvárgás ébred: vajha egyszer ő is részt vehetne az ilyen ragyogó ábrázolásban, vajha abban a sok szépségben, abban a sok csillogásban, ami ott van, ő is részt vehetne és megtelíthetné a lelkét azzal a sok széppel, ami onnan feléje sugárzik. Kívánsága teljesedésbe megy. Nem kevés könnyhullatás árán, de végre mégis sikerül a vágyott pályára lépnie.

Miután a földön minden sablonizálva van, ennek a foglalkozásnak a szabályait is meg kell tanulni az iskolában. Pályatársnők közé kerül, akik nem mindnyájan olyan idealisták, mint ő, nem mindnyájan falusi kislányok, nem mindnyájan olyan romlatlanok lélekben, gondolkozásban és érzésekben, mint ő. Azután meg lát köztük magánál szebb arcúakat, vannak köztük nála tehetségesebbek, és *ez neki fáj*. Fél, hogy ő nem fog a versenyfutásban oda eljutni, ahová a többi.

Ez a félelem felébreszti benne *a nőt*. Miután a világot férfiak uralják, s itt is férfiak az irányító tényezők, egy kis tetszelgéssel, egy-kis hízelgéssel magára vonja a figyelmet. *Az első vékony porréteg az idealizmuson, amelyet magával hozott*. Azután látva az így elért sikert, nem sajnál egy kis megszólást a másik ellen, a harmadik ellen, akiktől fél, hogy eléje kerülhetnének. *Ez már vastagabb réteg, amely betakarja a ragyogó vezető gondolatot*. Lassan megtanulja a törtetés technikáját, úgy, hogy mire legelőször kerül a világot jelentő deszkákra, már „kitanult” színésznő a szónak rosszabb értelmében; idealizmusából már csak itt-ott vannak foszlányok és rongyok, ellenben a felkorbácsolt ambíció ég a lelkében: csillaggá lehetni, fölėje kerülhetni mindenkinek, aki körülötte mozog.

Mélyen el van már temetve a falusi kislány, aki egykor onnan a legfelső emeletről dobogó szívvel nézte a festett világot! Már mindenféle irrál megkent törtető *nő* van ott, akinek minden eszköz jó, hogy előre jusson. Az idealizmust nemcsak eltemette, de apró cipőjével már rá is taposott a sírjára, hogy fel ne ébredhessen. A kritikát megvesztegeti — kit milyen eszközzel lehet — hogy minél jobbakat írjanak róla a lapok. Célját el is éri, róla írnak, róla beszélnek, őt irigylük; botrányaitól néha hangos a „nyilvánosság”, de ő csak kacag mindezekben; hiszen mindene van, amit csak kíván! Csak egy nincs: *békessége*, és az, amit elveszített: az *idealizmus*.

Rendszerint valami gyorsan pusztító betegség vet véget az ilyen hirtelen való felkapaszkodásnak. Vagy ha ez nem, ami

még rosszabb: a megöregedés. És úgy, mint az egyes népek és nemzetek életében történik, hogy amikor a hatalmuk tetőpontján állnak, máról holnapra bekövetkezik a vég: neki is keserű fájdalommal kell szemlélnie, hogy a helyét úgyszólván egyik napról a másikra olyanok töltik be, akiket ő már végképp elintézeteknek tekintett, akik az ő szemében senkik voltak, most pedig felette, mint „kivénült diva” felett mosolyognak. Lelkét megtölti a keserűség, a gyűlölet, a hálátlan világ iránt való megvetés. És ahelyett, hogy valamit szerzett volna, a legmélyebb sírba temette azt az idealizmust, aminek a kiépítésére, csillogóbbá tételére kapta a kegyelemtől azokat az erőket, amelyeket ő ilyen hitvány célokba ölt bele. De a művészetek többi képviselőiről is beszélhetnénk hasonlóan.

Valaha e földi életben az eszményi szép szolgálata, a művészek élete egyenlő volt a száraz kenyérrel és a padlószobával. Nagy nyomorban és szegénységben alkottak világraszóló műveket — ahogyan az emberek nevezik — amelyekben ma is gyönyörködnek az emberek. Mert azok igazi művészek voltak, akiket a keblükben hozott szent tűz hevített. Ez a szent tűz nem hagyta őket nyugodni, és ez a szent tűz tartotta vissza őket attól, hogy megalkudjanak, hogy áruba bocsássák azt a mennyei örökséget, amelyet magukkal hoztak a földre; hogy eladják azt hitvány pénzért. Inkább nyomorogtak, de annak az idealizmusnak éltek, amelyet magukkal hoztak erre a világra. *Ezért alkottak maradandót.*

Ma azonban iskolája van minden művészetnek; szakszerűen, rendeletekkel, törvényekkel körülbástyázott iskolája, amelyekbe mindenki bejuthat, aki megüti az átlagszínvonalat, és akinek összeköttetése és egyéb lehetőségei azt lehetővé teszik számára. Oklevelet kapnak, „művészi oklevelet.” Ti magatok tudjátok, mi a különbség az Isten által megjelölt művész és az emberek által kinevezett művész közt. Isten művészei azok, akikről az imént szóltam, akik maradandót alkottak, gyönyörűségére a későbbi utókornak. Az emberek által kinevelt művészek pedig,

eszmék hiányozván, alkotnak újat, divatos képeket, amelyekről mindent el lehet mondani csak azt nem, hogy műalkotások; szobrokat, amelyekért ideát, ebben a világban nagy szégyenkezéssel kell majd bujdosniok. Mert azok a szobrok a maguk meztelenségében, durvaságában és földiességében folyton a szemükbe vigyorognak itt, ahol azok élökké lettek, mert azok a fluidok, amelyekből azokat alkották, az ő tisztátalan érzéseiktől voltak átítatva. Azonban egyre jó ez a művészet, a ma művésze. Klikkekkel és összeköttetésekkel hírré és névre tesz szert a művész a világban, és jólétbe kerül, ami szintén nem utolsó dolog a földhöz tapadó ember számára. *Mindazzal, amit elér, vastag rétegeket rak arra az eszmére, arra a vezető gondolatra, amelynek megvalósítására jött e földre, amelynek kifényesítésére és az emberiség szolgálatába való állítására kapta az erőket, amely erőket ő pénzre, kényelemre, hírnévre és befolyásra váltott át.*

*

Talán még egy típust állítok elétek, az üzletember típusát. Szellemi szempontból lehet, hogy ezek a típusok szokatlanok előttetek, de ismételem, én látom a lelketeket, hogy azok az eszmék és gondolatok, amelyek ezekhez a példákhoz kötődnek, hosszabb ideig fognak a lelketekben munkálkodni és élesebben belevésődnek, mint ha csak egyszerűen elmondanám a következőképpen. Ugyan bizony mi szüksége van az üzleti életre a haladó embernek? Szellemi szempontból milyen fontosságot és milyen benső lényezetet lehet ebben találni? Mert hiszen lelki embereknek mindent szellemi szemekkel kell tekinteniük.

Az úgynevezett üzleti életnek egyetlenegy rendeltetése van, és ez az, hogy az emberek számára elviselhetőbbé tegye az élet nehézségeit, közelébe hozza a szellemi munkában foglalatostkodó embernek az anyagi dolgokat. S általában mindenkinek hozzáférhetőbbé tegye azokat a földi, javakat, amelyek nélkül nem tudna megélni; szóval kényelmesebbé tegye az életet, jobban felszabadítsa a munkálkodó emberlélek idejét, hogy a maga

dolgát végezhesse, azáltal, hogy a földi javak eloszlásának adminisztratív munkáját elvégzi. *Ez az üzleti élet értelme, és ez adja meg a létjogosultságát, tehát lényegében: használni az embertársaknak.* Természetesen ha az üzleti életet a mai formájában tekintitek, ebből az etikai részből vajmi keveset lehet benne felfedezni, mélyen el van az takarva az egyéni önzés, a kapzsiság, a meggazdagodás vágyának durva rétegei alá.

*

A mi típusunk kezdő fiatalember. Szegény, alig van meg a betevő falatja; nehéz munkával tudja azt is megkeresni. Másodmagával lakik egy sötét udvari hónaposszobában. Reggeltől estig dolgozik, mert az ő üzleti főnöke kemény ember, és nagyon kihasználja őt. De ez a leleményes fiatalember mindent megfigyel, sokat tapasztal és hamarosan nagyon hasznossá tudja magát tenni. Hazuról becsületességet hozott magával, és elhatározott szándéka, hogy ezt a becsületességet minden körülmények között érvényesíti. Hiszen csak a becsületesség útján lehet használni az embereknek, és *a jellem kifejtéséhez az emberi becsületesség elkerülhetetlen szükségesség.*

Miután azonban a sorsa sehogysem akar jobbra fordulni, ellenben látja, hogy másoknak, akik csak egy kicsit korrigálnak a sorson, nagyszerűen sikerül minden, sok lelki hányattatás, gyötrődés és lelkiismereti vívódás után elhatározza magát valamire. Emlékezzetek rá, amit az igazságról mondtam, hogy hatalmasság, amely a lelkiismeret legmélyén hallatja szavát. Tehát sok ilyen lelkiismereti vívódás után elköveti az első inkorrektséget. Mit jelent ez? **Valaki, aki tudatosan becestelen dolgot követ el, ha csak egy piciny hazugság is az, vagy csak egy nagyon kicsiny mozdulat ahhoz, hogy neki nagyobb szerencséje legyen, mint másnak, ezzel a legelső gesztusával máris aláírta a szerződést maga és a sátán közt.** Azután már nagyon nehéz ezt az aláírt szerződést stornírozni, mert az a szerződő fél erőszakos, könyörtelen és gonosz. És mivel a szerződést azonnal szokta ho-

norálni, a mi fiatalemberünk egy-kettőre kikerül a hónapos szobából, és már egy kényelmes és igen jó helyen fekvő, elegáns kis lakásban lakik, divatosan öltözködik, és igyekszik magának mindent megszerezni, amit a nála tehetősebbeknél lát.

A lelkében felduzzad az öntudat, és mivel most már anyagilag jobb körökbe kerül, alkalma van látni a nála nagyobb szélhámosok üzelmait, s most már sokkal kevesebb lelkiismereti furdalással, önmagával való sokkal kevesebb alkudozással, sokkal nagyobb dolgokat cselekszik, mint eddig. Szerződő fele pedig a sátán nem engedi félúton megállni, hanem folyton csalja maga után, mert az úton, amelyen előtte halad, aranyakat hullat el, hogy ez a megszedült ember az aranyak nyomán folyton a nyomában maradjon. Nagyszabású spekulációkba bocsátkozik, szerencsejátékra adja magát, és özönnel ömlik az ölébe az arany. És most megint megállok egy szóra. Vajon a szerencsejáték és a spekuláció, amelynek révén az ilyen egzisztenciák, mint ez a típus is, egy-kettőre felemelkednek, nem a sátán eszköze-e? Isten csak a becsületes munkát jutalmazza valóságos értékekkel, mert amit Isten ad, az valóság, de amit a sátán ad az ő híveinek, az nem lehet valóság, mert ő nem is adhat a magáéból, mivel neki nincs. Ő csak úgy adhat, ha másoktól elvesz, hogy annak, aki az ő kegyence, az ölébe hullassa. **Hiszen a szerencsejáték nem egyéb, mint sok ember hiszékenységének felhasználásával apró értékek összegyűjtése és átutalása egy ember, vagy csak néhány ember számára.** Tehát a többi reménykedőnek megkárosításával jutnak néhányan minden munka nélkül nagy előnyökhöz, s így nyilvánvalóan a sátán ajándéka az, ami az ilyen vakmerő szerencsejátékosoknak jut.

A mi emberünket megszedíti ez az óriási siker. Már palotája van, fogaton jár, szolgaszemélyzet veszi körül, drága, külföldi fürdőkön nyaral, a nevét a lapok lépten nyomon emlegetik, mert ő nem feledkezik meg arról, hogy a neve gyakran szerepeljen. Még nagyobb, még vakmerőbb és szédítőbb spekulációkba bocsátkozik. Szövetségese, a sátán, hűségesen vezeti őt egészen

addig a meredélyig, amelyet csak az utolsó pillanatban vesz észre, mikor már nem lehet visszalépni, mert az egyensúlyt már elvesztette. Mindent feltesz egy lapra, s egyszerre omlik össze felette a hazugságból épült világ, és az ő szédületes karrierjének egy golyó, vagy a fegyház vet véget. Szomorú zenétől kísérve távozik a világból: azoknak a megkárosított századnak és ezreknek átkozódásától és sírásától, akiket a spekuláció fonalán keresztül szintén hozzákötözött az ő szerződő feléhez, a sátánhoz, s akiket így magával rántott a romlásba.

Az égi erőket — amelyeket azért kapott, hogy a földön a kísértésekkel szemben állhatatosságával, akaraterejével és becsületességével megállva úgy használjon fel, hogy lelki képességeit kicsiszolva és megerősítve térhessen meg a szellemi hazába — **egyenesen átutalta a sátánnak, és megfertőzte az emberek egész tömegének lelkét a maga fertőzött lelkével.**

Ismétlem, csak típusokat emeltem ki az elmondott esetekben. Minden foglalkozási ágban megtaláljátok a megfelelő típusokat. És mert csak az elbukottak közül emeltem ki típusokat, természetes, hogy mindegyik foglalkozási ágban vannak, akik a maguk egy talentumát, amelyet kamatozás végett kaptak, jól használják fel. Vannak ideális, hívő, istenszerető, embertársaik lelkében sok kincset elhullató, derék papok. Vannak igazán lovagias, magukat feláldozó, a becsület mezején hűségesnek bizonyuló katonák. Vannak istenáldotta művészek, akik nem alkuszna-
nak meg és a mennyei értéket, amelyet a keblükben magukkal hoztak, nem váltják be talmi földi külsőségekre. És vannak, akik a legvastagabb anyagiakkal: a pénzzel, az üzlettel foglalkoznak, de ami a kezükre van bízva, abban igazak és hűségesek, s mint a bibliai ember, „a pénzváltók asztalára adják”, hogy kamatostól térüljön az meg. Képességeiket nem a maguk egyéni élvezeteinek és földi örömeinek megszerzésére, hanem arra használják, hogy amellet, hogy becsülettel megélhessenek, azoknak is, akik őket körülveszik, elviselhetőbbé tegyék az életét. Vannak igaz emberek is.

Szomorú is lenne, ha nem volnának; hiszen ezeken a keveseken áll fenn és marad meg a világ, akik becsületesek, akik igazak, akik az idealizmusnak élnek. Csak ezeknek a keveseknek a békességes tűrése, szorgalmas munkája, igaz lelke, a szép iránt való rajongása, Istenhez való tántoríthatatlan hűsége az, amibe a tévelygők, elbukók és megalkuvók belekapaszkodhatnak, hogy egészen alá ne süllyedjenek a legmélyebb kárhozatba.

Ezeknek a keveseknek érdeme lesz az is, hogy azok, akik elbuktak és alásüllyedtek, ha majd elmállik, széthull, és feledésbe megy mindaz a rossz, amit alkottak, újból visszatérhetnek, újból próbálkozhatnak, kisebb körben, nagyobb sikerrel. Ezek a kevesek azok, akik a jellemüket pontról pontra, részletről-részletre kiképezik, hogy az minden tekintetben tiszta, mocsoktalan, ragyogó legyen, mert csak ilyen jellem lehet ruházata a szellemnek, csak ilyen ruházatban lehet megjelenni a nagy Király lakomáján, ahová semmi tisztátalan be nem mehet.

*

Embertestvéreim, azért vagytok itt, hogy magatoknak ilyen ruhát szőjete. Ismerjétek fel magatokban, hogy a jellemeteknek melyik oldala fogyatékos, melyik oldala homályos, vagy sötét, és igyekezzetek azt az oldalt fordítani mindig a napfény felé, hogy a belőle alásugárzó erő hassa át azt a homályos oldalt, oldja fel azt a ködöt.

Ezt az eredményt nem a magatok erőlködésével, nem a magatok nagy akarásával érhetitek el, hanem az ő kegyelmével, amellyel minden gyermekéhez lehajol. Az ő szeretete megérzi minden gyermekének hívó gondolatát, mert az ő fülében hangos kiáltás a lélek sóvárgó vágya is. Tehát ha egészen reá bízátok magatokat, Ő meg fogja tisztítani a lelketeknek azt az oldalát, amely még tisztításra szorul, hogy nektek is szabad belépésetek legyen a nagy Király lakomájára.

Az utolsó ítélet allegóriája. ()**

Oh Istenem ! . . . Elsötétül az egész látóhatár. Már csak itt-ott látni egy-egy kis világosságot, meg itt a közvetlen közelemben. Oh, micsoda szörnyű vihar van készülöben! Hogyan gomolyognak a felhők, vésszel terhesen! A távoli zúgás megfagyasztja a csontban a velőt. Mint hömpölyögnek, mintha csak nem is felhők, hanem valami óriási, folyton változó alakú nehéz tárgyak volnának. Űristen, mi készül itt?

Messze-messze távolba látok, mert messze távol van még, de a zúgás és a fenyegető moraj itt is megremegetti a szívet, holott itt előttem még világos van, még süt a nap. És az emberek ott mintha miről sem tudnának, kacagnak és sírnak, vígadnak és gonoszkodnak. Vagy vakok talán és süketek, hogy amit én innen, ebből az óriási távolságból látok, ők közvetlenül a fejük felett nem látják? Emberek, meneküljtek!

Most egy szörnyű csattanás, mintha ég, föld összeszakadni készülne... Mi ehhez képest a nyílt tengeren kitörő vihar, ahol az emberek lelkükért remegnek? Mi ehhez a felhőknek és a hullámoknak mennydögrésszerű robaja, ami itt játszódik le!... Az emberek mint rémült állatok kezdenek ide-oda futkosni, és menekülnek a hajlékaikba hanyatt-homlok, egymást letiporva... A vihar pedig zúg, a zúgás folyton erősödik, tomboló dörgés reszketteti, meg a levegőt. Szörnyű... Ahol azelőtt városok álltak, ahová a megrémült emberraj menekült, ma zúgó ár söpri egyformára a teret... És itt előttem még süt a nap, világosságban élnek az emberek. Pedig a vihar nem áll meg, a vihar közég és kergeti maga előtt a menekülők tömegét. Miért kell nekem ezt látnom és ezt az irtózatot végigélnem ?

*

Most egy hatalmas templomot látok. Komor falairól évszázadok tekintenek alá. Egy rohanó embertömeg megostromolja az ajtaját és zsúfolásig megtölti az imádság házát. Benn csend, évszázadok áhítata leng levegőjében. Az összezsúfolt embertömeg azt hiszi, megmentette az életét a szörnyű vihar

rombolása elől... Talán igen... Oh, hatalmas, Isten, hiszen a te hajlékod, őrizd meg őket! A zúgó ár eléri már a templom lépcsőzetét is és körülnyaldossa a falait. Szörnyű szélvész tépi a tetőt... már nem bír sokáig megállni a viharban... a tornya ingadozik... most alázuhant... Most a falak dőlnek össze... Romhalom van már csak a helyén, és az összezúzott hullákat a szennyes ár a törmelékekkel együtt görgeti előre tovább, felém... Szörnyű látások!... Nem akarom tovább látni! (Szünet). A zúgás azonban mind erősebb és erősebb...

*

(Kissé felélénkülve): Oh, ott egy bátor csapat hatalmas épületet emel! Tiszta vasból. Igen, itt a tudomány megmutatja, hogy évszázadok kutatása és küzdelme, évszázadok gondolkodása és tanulása, évszázadok gyűjtése milyen eredményeket tud felmutatni! Oh igen, ez megdönthetetlen! Úgy van méretezve, hogy minden vihart, minden vést, minden áradatot, minden pusztulást, még a földrengést is kiállja. Hatalmas! Igen az ember megmutatja, mit tud, és akik ebbe bevonulnak büszke öntudattal, és magukra zárják annak kapuját, azok tudják, mit csinálnak. Ezek meg fognak menekülni...

A vihar száguld, szilaj áradata jön, közeleg, dübörög. Villámok cikáznak, és a dörgés megörjíti a hallgatót, de a vaspalota áll, a tudás ellenáll a vak erőnek. (Rémülten kiált): Mi az?... Szörnyű! Mint amikor égő zsarátnokra papírszeletet vetnek, lobbót vet és utána csak fekete, összezsugorodott pernye marad ott, úgy tűnt el a tudomány alkotása. Valami szörnyű erő van ebben a zúgásban, amely összeolvasztotta és összerombolta az egészset, mint hitvány papirrongyot... A vihar pedig zúg tovább. Elveszünk, mind elveszünk!

*

A gomolygó felhők immár egészen közel vannak... elhomályosul a nap, és egy kicsiny, rémült csapat rohan menedék után. Szép, hatalmas zöldelő fa áll, amelyet a vihar még nem ért

el, ez alá menekülnek... Szorongva, reményvesztetten ölelik körül a törzsét. A vihar, amely eddig nem kímélt semmit, amely a földdel egyenlővé tett mindent, amit a hit, a tudás, a nagyatörés, az ember alkotott, talán megkíméli ezt. Balga remény! Nincs itt már menekvés!... Ah micsoda szörnyű villámlás volt ez! A szép élőfa zöld lombja és kérge összetörve temeti el az alájagyülekezetteket. Törzse belül üres volt, csak a kérge élt, az életnek csak a látszata volt benne... Oh, nem akarok többet látni. Istenem, vedd el ezt a szemem elől!... (Szünet.) Úgy látszik, megsüketültem, csend van. Vagy álmodtam mindezt? Egy nagyon barátságos és mosolygós arcú szellem jön hozzám. Ő akar hozzátok beszélni.

Más szellem.

Béke legyen veletek. (Az előbbi szellemhez): Nyugodjál meg, tekintsd mindezt úgy, mint egy képet, sőt mint egy képnek az árnyékban levő oldalát. Én meg akarom mutatni neked ennek a képnek a verőfényes oldalát is. Visszatérek a kép minden egyes részletére, és mindenre rá fogok mutatni. A gyermeket is úgy szoktatják le a félelelről, hogy közel vezetik félelme tárgyához, amikor látja, hogy azt az ő fantáziája tette annyira félelmetessé, akkor megszűnik a félelme.

Viharnak mindig kell jönnie. A nyári nap tikkasztó heve felemeli a föld felszínéről a vizet a magasba, és azok a vizek, mint páratömegek, mint felhők összetömörülnek. Azután a napból a földre alázónló sok-sok, számtalan fajtájú energia a földből kisugárzó alacsonyabb rendű energiákkal egybefolyva hatalmas erőt produkál, amely feszültséget okoz ezekben a fellegekben, és akkor minden elő van készítve arra, hogy a vihar kitörjön. A vihar előszele figyelmezteti az embereket, hogy meneküljenek és mentsék azt, amit a vihar tönkretétel. Azután a vihar megjön, de aki tudja, hogy nincs tőle mit félnie, az nem fél tőle. A víz ismét alázuhog a földre, az összegyülemlött, feszültségben levő erők kiobbannak, a villám cikázik, mennydörgés reszket-

teti meg a tájat, — azután megint kisüt a nap, mosolyog a természet és a virágok kelyhében az esőcseppek, mint a síró, de megvigasztalódott gyermek könnyei a szempilláin, igézően ragyognak.

Ezen a földön hosszú-hosszú évmilliók peregtek alá az örökkévalóság tengerébe. Ezek az évmilliók látták az ideutalt alantaszellemeket, emberek gonosz gondolatait, érzéseit és cselekedeteit, és ezek az évmilliók felgyűjtötték magukban azokat éppúgy, mint a felhők a földről felemelt vízpárákat. És bár az Isten kegyelme állandó kiegyenlítő erőket sugároz alá a mennyből a földre, de ezek a kárhozatos erők, amelyeket itt alant az ellenszegülés produkált, még ezt az alásugárzó isteni erőt is átalakítják úgy, hogy lassan-lassan megtelt ennek a világnak szellemi atmoszférája olyan erőkkel, amely erők a feszültség végső stádiumához közelednek.

A viharnek egyszer ki kell törnie, és habár kisebb viharokat a föld már átélt, sőt újabban már a nagyobbak közül is átélt néhányat, ezek még mind csak intő figyelmeztetések, csak előszelei annak a készülő nagy viharnek, mely még nincs itt közel, mert itt még a verőfény süt, de amely ellenállhatatlan hatalmával el fog seperni mindent, ami emberi tákolmány. És amikor ez a vihar kitör, akkor az emberek, akik egészen addig a napig „adnak-vesznek, házasodnak és férjhez mennek, örvendeznek és gonoszkodnak”, a vihar kitörése pillanatában mint megriadt juhok rohannak valami védettebb helyre, rohannak a hajlékukba, vagyis az önzésükbe burkolódnak be, amit azonban velük együtt, az ő szegény, jelentéktelen személyükkel együtt ledönt, a földdel egyenlővé tesz a mindent elsöprő vihar.

Ez a vihar szétrombolja a kereteket. Az az évszázados templom, — amely annyi hívő lelket látott már, olyan lelkeket, akik már a vihar zónáján kívül vannak, mert igaz áhítattal töltötték meg annak a templomnak a levegőjét — mint keret, mint forma nem véd meg senkit. Hiába menekül oda az a tömeg, amely abban a hitben van, hogy a külsőségek, a formaságok

megmenthetik őket: nem fogja őket az a keret sem megőrizni, mert az a keret is összeomlik, és maga alá temeti azokat, akik benne bizakodtak.

Az emberi tudomány, ez a szánalmas gyermekjáték — amely igazán olyan, mint a még járni alig tudó gyermek értelmetlen játéka a porban a felnőtt és okos ember szemében — ez az emberi tudomány, amely az ő parányi, szűk körén túl semmit ismerni nem akar, és nem is hisz semmiben, a maga gyarló erejével akar eléje állni az evolúció viharának? Hiszen ez olyan, mint a pehely a forgószelelben! Hiszen figyelmen kívül hagy olyan erőket, olyan ismereteket, olyan eshetőségeket, amelyekről ő nem is tudhat, mert ezek az erők, ezek az ismeretek, ezek az eshetőségek az ő parányi szűk körén messze túl fekszenek. Összedőlnek a tudomány keretei is mind, és az emberi önámítás, amely ebből a vélt értékből táplálkozik, ott hever romokban, maga alá temetve azokat a szegényeket, akik ilyen táplálékkal akarták a lelküket életben tartani.

Még valamit láttál, testvérem, egy élőnek látszó fát. Ez azoknak a kicsiny csoportja, akik azt hiszik, hogy hisznek. Azoknak csoportja, akik a rendelkezések és formaságok szerint eleget is igyekeznek tenni annak, amit valamely hitforma előír, de hitük felszínes, belül korhadt, nem élő, **nem a Krisztus megmozdulása a lélekben, hanem csak a mások által rájuk akasztott igazság érvényesítésének szerény kísérlete.** Mindennek, ami emberi, el kell múlnia, mert azok az erők, amelyeket emberek produkáltak gonoszságukkal és rosszaságukkal, ugyanazt a lényegét támadják meg, amely azokat az erőket létrehozta.

*

Most fordítsd el a tekinteted a képnek ettől a sötét oldalától és próbáld a világosabb oldalát tekinteni. Azokból az alacsony szférákból, ahol ez lejátszódik, emelkedjél fel velem az én világomba és nézd, mit látsz itt mindazokból. Úgy-e semmit? És

mit érzel itt? Annak a reménységnek a levegőjét, amelyet lassan-lassan a türelem termel ki az emberekből. Ha most alaposabban körülnézel, látsz itt oltárokat és rajtuk különböző tüzeket. A tüzek mind egyenesen égnek, emelkednek, tiszták és ragyogók. Kérdően nézel rám, hogy mik ezek? Ugyanezek az oltárok ott lent is megvannak a föld szférájában, de ott nagyon kicsinyek, és a tüzek halványan égnek rajtuk, mert az ellentét, amelynek ezek a tüzek nem tetszenek, mindenképen igyekezik ezeket az oltárokat szétrombolni, és a tüzeket eloltani.

Az evolúciónak, a fejlődésnek forrongásában hovatovább minden eszméből, minden egyes vallásból és felekezetből kiválnak egyének, egyenként, kevesen, olyanok, akik azt érzik, hogy az ő lelkük valami más táplálékra vágyik, mint az üres formaságok. Valami olyat éreznek, mintha őket valaki szólítaná, hogy építsenek maguknak új oltárt, és gyújtsanak rajta új tüzet, mert a régi oltár tüze immár legnagyobb részben elhamvadt. **Sorra alakulnak kisebb közösségek, amelyek a maguk szellemi színe szerint más és más néven nevezik magukat.** De a név mindegy. Tisztább világosság után kutatnak, s azért tisztább világosságot kapnak is. Kis oltárukon valódi tűz ég, mert ha nem volna valódi, itt, ebben az én szférámban, ahol te most tartózkodol, nem volna meg a mása. Hanem lent maradna ott abban a földi szférában. Mindegyiket egy cél lelkesíti: *Igazzá lenni Isten előtt.* Az igazságnak ez a benső szorongató vágya az, amely őket bátorsággal töltötte el arra nézve, hogy a pusztá kerettel ne elégedjenek meg, hanem keressék a tartalmat. Jóllehet tudták, hogy a keretben kényelmesen elhelyezkedettek ellenségeknek tekintik, jóllehet tudták és érezték, hogy őket üldözik, megvetik, igazságukat téveszméknek és helytelen dolgoknak tartják. De őket az a belső vágy az a hívó szó bátrakká tette, és a megvetéssel, a gúnnal, rágalommal nem törődve felépítették a maguk kicsiny oltárát, és meggyújtották azon a saját igazságuknak lobogó tüzét.

Ennek a képnek sajátos természete van. Ez az egész, amit itt láttál, nem más — és legyen bár az, amikor elkövetkezik,

mégolyan rémes és emberileg elgondolhatatlan szörnyűségek folyamata — hiszen az Isten nem dolgozik parányi részletekkel, Isten óriási vonalakkal, a végtelenség számára dolgozik — mint amaz ítélet, amelyről az Úr Jézus beszélt tanítványainak, mondván, hogy *„akkor pedig különválasztatnak a juhok a kecskéktől”*. Látod-e, hogy a juhok hogyan válnak ki lassan a tömegből, hogy az Úr jobboldalára álljanak? Látod-e, hogy az Úr hogyan szólítja néven azokat, akiket meg akar menteni, mert már képesek megérteni az Úr hívó szavát?

Hiszen Ő megmentene mindenkit, de akik az ő szavának befogadására még érzéketlenek, azokat nem lehet abba a magas szférába emelni, ahonnan azok a saját súlyuknál fogva ismét alászüllyednének. Egyetlenegy szóval jellemzem azt, ami az Úr jobbkeze felől és az Úr balkeze felől álló csoportot egymástól megkülönbözteti, és ez a szó: *a bátorság*. Mert erkölcsi bátorság kell szakítani mindennel, ami a lelket az Úr Jézus Krisztustól elválasztja.

Hogyan is mondta azoknak, akiket a jobbkeze felé állít? *„Jertek, én Atyámnak áldottai és bírátok az országot, amely megkésztetett nektek e világ fundamentumának felvettetése előtt, mert éheztem és ennem adtatok, szomjúhoztam és innom adtatok, útonjáró voltam és befogadtatok engemet, mezítelen voltam és felruháztatok, beteg voltam és meglátogattatok, tömlöcben voltam és hozzám jöttetek. És akkor az igazak válaszolnak neki mondván: Uram, mikor láttunk mi téged éhezni, és szomjúhozni, hogy enned és innod adtunk volna, vagy mikor láttunk téged útonjárónak, hogy befogadtunk volna, vagy mikor láttunk téged betegen, vagy tömlöcben, hogy hozzád mentünk volna? És az Úr felel nekik mondván: mivelhogy ezt cselekedtetétek eggyel az én kicsinyeim közül, velem cselekedtetétek”*.

Lássuk csak, kedves testvéreim, miért voltak ezek bátrabbak, mint amazok? Éhezett az az egy és enni adtak neki, szomjúhozott, mezítelen volt, inni adtak neki és felruházták. Mit

mond az átlagember annak, aki éhesen, szomjasan és fázva beállít hozzá, mikor ő maga is szűkösen van? Azt mondja, hogy: „minek jön ide az én nyakamra? Hiszen van nekem családom, amelyet nekem ruháznom és táplálnom kell”. *Ez az ember még nem elég bátor, hogy áttörje azt a korlátot, amely elválasztja a hozzá vér szerint kapcsolt szellemeket a hozzá vér szerint nem kapcsolt szellemektől.* Még éles különbséget tesz azok közt, akik ezen kívül vannak.

Mit mond tovább az Úr? „*Útonjáró voltam és befogadtatok engem*”. Mit mond az átlagember az útonlevőnek, ha az szállást kér? Azt mondja: „mi közöm ehhez a jött-menthez, aki nem is tartozik az én nemzetemhez, az én fajomhoz, hiszen ez nekem idegen!” Éles határt von a fajilag, felekezetiileg, vagy akárhogy is hozzátartozó szellemek és az azon kívül álló szellemek közt és nem ismeri fel az egyetemes testvériséget.

„*Beteg voltam és tömlöcben voltam*”. A súlyos, ragályos beteghez vajon elmegy-e az önző ember, hogy esetleg ő maga is megbetegedjék, vagy hogy egy órát az ő kedvteléseiből elvonjon? Nem, mert az ő önzése sokkal nehezebb béklyókat rak a kezére, lábára, semhogy ezekből a béklyókból magát Krisztus kedvéért ki szabadítani tudná.

„*Tömlöcben voltam és hozzám jöttetek*”. Vajon ki az az ember, aki, mikor valakit az úgynevezett társadalom megbélyegez, és börtönbe vet, akkor rangja és társadalmi állása veszélyeztetésével elmenjen, és szolgálatára legyen annak, aki a tömlöcben ül? Csak az az ember képes erre, aki a legszégyenletesebb korlátot, ami az embert az embertől elválasztja, a kaszt korlátját áttörni képes, mert megvan hozzá az erkölcsi bátorsága. Csak az az ember képes ezeket a korlátokat áttörni, amelyeket emberek építettek — amelyeket a hús rak az emberre, vagy a társadalom Molochja állít ember és ember közé — aki bátor, aki felismerte minden egyes emberben, legyen az útonjáró, legyen az elítélt rab, legyen az éhező koldus, a testvért, mert az ő lelkében él a Krisztus és a *Krisztus eszméje: az egyetemes testvériség.* Ezek

azok, akiknek megvan az erkölcsi bátorságuk, mert a Krisztus hívó szava nekik drágább a családnál, a nemzetnél, a felekezetenél, a fajnál, a kasztnál, a vagyonnál és mindennél, amit az embernek a földi élet nyújt.

Amazoknak, akik az Úr baljára kerülnek, mindig van mentségük, hogy ne kelljen szolgálatára állniuk annak a testvérnek, aki rongyosan, éhesen, megbecstelenítve, idegen módjára állít be a hajlékukba. Ezeknek mindig van valami mentségük, mindig van egy keret, amelybe magukat visszavonják, mert azt mondják: „ez a keret engem kötelez, ami ezen túl van, az rám nem tartozik”. Mikor pedig az Úr majd kérdezi, hogy miért nem cselekedték ezt eggyel is a rászorultak közül, akkor készen vannak a maguk mentésére, hogy: „ha tudtuk volna, hogy az az Úr Jézus, akkor megcselekedtük volna”, mert ezt a forma előírja. De, hogy „eggyel” nem cselekedték, aki nem maga az Úr Jézus, azt nem tartják bűnnek, nem tartják magukra nézve szégyennek.

*

Kedves testvérem, az evolúció nagy vonalakkal, hatalmas erővel dolgozik. Ennek keretén belül azonban e parányi ember, mint egy kicsiny féreg, mint egy atom a mindenségben, a maga lelki világának kiépítésén türelemmel, az önmaga semmibe vevésével, és egyedül az Isten kegyelmében való bizakodással dolgozzék. Mert ha így dolgozik, akkor együtt dolgozik a tisztát, a jót kiválasztó erővel, míg ha túltengő önérettel, önzéssel, szeretetlenséggel éli a világot, akkor azoknak a kárhozatos erőknél segít, amelyeknek rombolását a te látomásodban végigszemlélted. Aki pedig ezeknek a kárhozatos erőknél segít, aki ezekhez köti a lelkét, azt ezek ragadják magukkal és viszik, az Úr megmondta hová: „*az örök tűzre, ahol léssen sírás és fogcsikorgatás*”.

Ezzel szemben azokat, akik magukat elfelejtik, és int az óra, hogy minél inkább, minél odaadóbban felejtsük el magunkat és éljünk csak másért, éljünk az Úr Jézus Krisztusért — ha

gyarló, csetlő-botló emberek is — azok a hatalmas erők, amelyeket szolgáltak, őket felkarolják, viszik magukkal oda, a világgosszág hazájába, hová mindezek a viharok, mindezek a szörnyűségek nem érnek fel, és ők békességet nyernek a szellemek világában. **A forma nem ment meg senkit, a keret nem nyújt védelmet semmi, ellen. Amit más akasztott rá a lelkünkre, az nem számít javunkra, csak az, amit mi magunk termelünk ki a mi lelkünk legbensejéből annak a kegyelemnek az erejével,** amely kegyelembe bele kell kapaszkodnunk mind a tíz körmünkkel, ha az elkövetkezendő időkben megállni akarunk.

Isten országába vezető úton. ()**

Pál médium (A szellemi vezetőhöz): Természetesen szívesen engedelmeskedem neked, és elmondom itt ezek előtt a testvérlelkek előtt az én életemnek vázlatát, mert hiszen, amit te kívánsz tőlem, az jónál egyéb nem lehet. És ha a fájdalmas emlékek fel is újulnak a lelkemben, örülök, hogy neked szolgálhatok velem.

Tehát, embertestvéreim és főképp nőtestvéreim, akik itt jelen vagytok, hallgassátok meg, amit elmondok, mert azt mondja az, aki itt rendelkezik, hogy ti abból tanulni fogtok valamit.

Semmi nevezetesebb nem fordult elő az életemben, ami másutt is elő ne fordulna; hiszen én nyitott szemmel éltem a világban, s láttam, hogy a családi boldogság a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. És ha mégolyan sajnó fájdalommal éltem is végig életem egyes szakaszait, magam is sokat tanultam belőle.

Gyermekkorom nem tartalmaz semmi figyelemreméltót. Úgy éltem, mint a mi társadalmi osztályunkbeli fiatal leányok élnek, meglehetősen szabadsággal, és az életnek mindazokkal a nemes előnyeivel, amelyeket a mi helyzetünk nyújthat. Általában azt mondhatnám, helyes és bölcs nevelésben részesültem; amit meg kellett tanulnom az élet számára, azt megtanították, s figye-

lemmel voltak mind lelki, mind testi fejlődésemre. Így a sportokban és a játékokban is résztvehettem, mint ahogy az nálunk általános.

Még úgyszólván egészen a gyermekkortól fogva volt nekem két fiú játszópajtásom, akikkel úgy összeszoktunk, mint ahogy gyermekek megszokják egymást; az, hogy az egyik fiú, a másik leány, soha eszünkbe sem jutott, ami különösen a helyes nevelési rendszernek volt köszönhető.

Róbert és Fülöp voltak az én legjobb pajtásaim; együtt sportoltunk, együtt rándultunk ki, együtt vitattuk meg gyermek eszünkkel azokat a problémákat, amelyek sokszor a nagyok számára is megoldhatatlanok. Róbert csinos, erőteljes, szép fiú volt, aki mindenben igyekezett kiváló lenni. Azért mondom, hogy csak igyekezett, mert tanulmányai kissé nehezen mentek, bár nagy becsvággyal és szorgalommal igyekezett abban is, de a sportban és a játékokban csaknem kiváló volt. Fülöp elmélyedőbb, komolyabb lélek, kevésbé tetszetős külsővel, kevésbé erőteljes alkattal, aki azonban a tudományokat sokkal nagyobb sikerrel művelte, de azért a külső életben is kifogástalanul megállta a helyét.

Amikor elértük azt a kort, amelyben az érzelmek fel szoktak ébredni, valahogy hirtelen, nem is tudom hogyan — majdnem azt mondhatnám, az egyik napról a másikra — az én lelkem is megtelt ilyen érzelemmel. Igyekezem nagyon rövid és egyszerű lenni. Ezek az érzelmek Róbert személyéhez kapcsolódtak, aki egy időtől fogva — és ezt észre kellett vennem — egészen más szemmel tekintett engem, mint addig; nem voltam többé az a gondtalan játszópajtás, akinek az érzékenységevel nem kell törődni, és ő sem volt többé az, akivel gyerekes és pajkos tréfákat lehet üzni. Valahogy egymással szemben — hogy úgy mondjam — bizonyos szeméremérzet ébredt fel bennünk, és az én Róbert pajtásom az ő vehemens természetével hamarosan elő is állott érzelmeivel és szándékával.

Boldog voltam. Hiszen nála különb férfit nem ismertem! Mivel nem volt semmiféle akadály, egymáséi lettünk.

Mintha Fülöp szemében valami szomorúságot vettem volna észre, és mintha a modorán valami megváltozott volna. De ő, a jólfegyelmezett úriember finom modora alá rejtette azt, amiről tulajdonképpen csak nagysokára győződtem meg.

Egybekeltünk és boldogok voltunk. A hosszú tengeri utazás mint valami álom múlt el. Melyik szerelmes nő az, aki ilyen napokban, hetekben, hónapokban arra merne gondolni, hogy az valamikor másképp lesz, amikor a szeretett és a dédelgetett férfi ragyogó szemmel tekint szemébe, amikor körülötte minden csupa verőfény?

Azt mondhatnám, így csalja be az élet lassan-lassan a lelket — nem mondom, hogy a kelepcebe — csak egy olyan szituációba, amelyből később nagyon sokszor igen-igen jó lenne szabadulni, amelynek nyomása, nyúge és béklyója összeszorítja a lelket, és a verőfényt felváltja a ború és a szomorúság.

Szép volt ez az időszak, de nem tartott sokáig. Az én férjem, a daliás férfi azután hogy hazakerültünk a normális életbe, a mi kicsiny birtokunkra, mintha kissé unatkozni kezdett volna, Mintha az ő változatosságra berendezett egyénisége nélkülözte volna a gazdaság egyhangúságában, kicsiny könyvtárunk csendjében azt a zajt és mozgalmasságot, amely neki életeleme volt.

Aggódva szemléltem és tettem szóvá: „Mi van veled, Róbert, csak nem untál már rám?” Türelmetlen és elhárító mozdulattal felelt, hogy: „az ember megpenészedik ebben a magányban!” Hogy ő bemegy a városba. A főváros közelében laktunk. „Az embernek nem lehet régi barátait elhanyagolnia”, — mondta ő — és hiába lett volna minden kapacitálás, hiszen ismertem őt, úgyszólván gyermekkorunktól, — és bement a városba.

Reggel jött meg gyűrötten, fáradtan. Azután ez megisméltődött és mind gyakrabban ismétlődött meg.

Hej, asszonytestvéreim, ha valakinek volt bánata, volt csalódása, az tudja, mit jelent álmatlan éjszakákon át a párnába sírt könnyek közt várni meg a reggelt! Akik hasonló helyzetben voltak, tudják, hogy az embernek ezer meg ezer gondolat száguld át az agyán, hogyan lehetne újból megkötni azt, aki elvágyik, aki szabadulni vágyik onnan, ahol biztonságban van, és ahol a legnagyobb szeretetben van része. És nincs kivezető út. Nincs egyetlen egy mentő gondolat: a lélek kemény korlátok közé van szorítva, és nem marad más menedék, mint csak az imádság és a béketűrés. Az évek lassan, mint sötétszárnyú, lomha madarak, elvonultak és az én hajamban lassanként több lett az ősz szál, mint a szőke. A férjem arcán pedig fiatal férfi létére kezdtek a redők megjelenni.

Fülöp, a régi, jóbarát, néha-néha felkeresett minket, de látogatásait igyekezett minél szűkebbre szabni, mert Róbert amellet, hogy így viselkedett, féltékenykedett is rám. A régi jóbarát tehát inkább a férjem mellett tartott ki — csak később tudtam meg, hogy énérettem, — és elkísérte őt, — mivel ő a városban lakott — néha a szórakozásaira is, csak azért, hogy a figyelve alól egészen ki ne vonhassa magát. Férjem mindig messzebb és messzebb távolodott el tőlem, s bár füleimet befogtam, mégis hallottam nőkről, akik az ő útját keresztezték, hallottam viszonyokról, amelyek szégyenletesek voltak.

Egy szép nap azután azzal állt elő, hogy ő elindul egy hosszabb keleti útra. Nálunk nagyon sokan vannak, akik a távol Keletre valami ellenállhatatlan vágytól űzve elmennek — hiszen a dominiumok nyitva állnak előttünk — s tapasztalatot szerezni a kalandvágyó fiatalság szívesen átkel a föld túlsó oldalára. De az én férjem már nem volt gyermek, csak beteg, nyughatatlan lélek, aki, ha valamit a fejébe vett, azt nem lehetett belőle többé kiverni. Beleegyeztem; mit tehettem egyebet? Fülöp, a jóbarát, hogy ne maradjon itthon, amikor én itthon vagyok, szintén utrakelt vele.

Hosszú ideig voltak távol. A hosszú hónapok annyiban békességesen teltek el részemre, mert legalább az állandó izgalomnak, állandó gyötrődésnek, várakozásnak és aggodalomnak nem voltam annyira kitéve, mint ameddig még mellettem volt.

Ne csodálkozzatok, hogy most annyira nyugodtan és úgyszólván szenvtelenül térek vissza ezekre az elmúlt időkre. Hiszen azóta, bár mindez nem oly régen volt, én boldogságban élek és világosan látom a dolgok szükségképvaló összefüggését. Azért ha fáj is a múlt, ez a fájdalom csak olyan, mint amikor valaki egy gyötrő és nyomasztó álomból ébred: a szíve még hevesen dobog, de amint megpillantja a ragyogó reggelt, ott látja a vigaszt is, hogy csak álom volt az egész.

Közel egy évig voltak oda, és amikor visszatértek, az uram összeroppant ember volt: gyógyíthatatlan beteséggel tért vissza. A kelet levegője, a kelet klímája és a kelet női befejezték azt az emésztő és sorvasztó munkát, amelyet az itthoni élet előkészített. Mellette Fülöp, aki sokkal gyengébb testalkatú volt, egészen fiatal, erőteljes, üde férfi maradt, akit szoliditása, becsületessége és igaz lelke tartott meg friss erőben.

*

Azután talán még szomorúbb időszak következett, mint az előző volt. Róbert a legnagyobb mértékig nyugtalan, türelmetlen, ingerlékeny lett — betegsége hihetetlenül idegessé tette őt — ahogy mondani szokták. Mellette nagy-nagy türelemmel lehetett csak megállani, és csak Fülöpnek támogatása, és most már gyakori látogatása tette ezt az életet, úgy ahogy, elviselhetővé. Az ő nyugodt szava, szelíd, de határozott modora sokszor lecsendesítette őt.

Róbert azért néha bement Londonba, de már nem éjszákázott. Egy ízben, amikor visszajött, mintha egészen átváltozott volna, valami különös ragyogással a szemében beszélte el, hogy egy sajtós társaságba vetődött. Nagy plakátokon hirdették a megtérés szükségességét, és ő egy ilyen összejövételre, mint néző bevetődött, s ott hallott egy megrázó prédikációt, amelynek

az volt a magva, hogy szükséges újonnan születni teljes bűnbánattal, és bevallani az összes bűnöket. Úgy beszélt erről, mint azelőtt valami nagy mulatságról, amelynek előre örült. Kért és kapacitált, hogy menjünk be Fülöppel együtt és hallgassuk meg ezeknek az embereknek az előadásait.

Lelkemben egy kis halvány reménység ébredt. És bár össze voltam törve és bár már annyi fájdalomtól elfásult a lelkem, most az egyszer mégis szívesen bekísértem Róbertet. Azon a prédikáción, amelyen mi is jelen voltunk, egy még aránylag fiatal nő beszélt valóban gyújtó hatással. Elmondta múltját, amelyben sok kivetnivaló volt, és olyan hangon kiáltotta bele a közönségbe, hogy „Térjete meg és tartsatok bűnbánatot!” — hogy a hatás szinte végigmorajlott a hallgatóság soraiban. Itt-ott férfi és női zokogás hallatszott, és kettőnk közt a férjem reszketett, mint a nyárfalevél, s az egyik pillanatban sápadt volt, a másik pillanatban lázban égett az arca. Majd egyszerre csak felugrott közülünk, odarohant a prédikálószerék elé, leborult és hangos zokogással kezdte felsorolni bűneit.

A pokolból, ha megnyílik, jöhetnek csak elő olyan démonok, amilyenek az ő múltjából elősompolyogtak. Sok mindent hallottam róla félfüllel, de nem gondoltam volna, hogy ilyen mélyre süllyedt. Most ott sírt és fetrengett. Azután fogadalmat tett, hogy új életet kezd. Szótlanul mentünk haza. Attól fogva egészen megváltozott: egész nap sírt és imádkozott. És még nekem kellett őt vigasztalnom, mert sokszor olyan volt a sírása, hogy attól féltem, hogy megszakad a szíve bele.

Amikor egy kis pihenés állt be nála ezek közt az érzelmi viharok közt, akkor ő szólt nekem, hogy „te miért nem teszesz vallomást?” És amikor azt mondtam neki, hogy az én múltamban nincsen semmi folt, akkor még jobban kezdett sírni, levetette magát a földre, hogy ő milyen démoni lélek!

Nem tartott soká ez az állapot. Az ő felőrölt idegrendszere és megrokkant egészsége mellett csak Isten kegyelmének volt tulajdonítható, hogy az életideje addig tartott, míg a megtérése végbement. Nemsokára meghalt.

Fájdalom, a régi nagy szeretetből a lelkemben nem maradt semmi. Úgy éreztem magam, mint aki egy nehéz őrhelyen állt, és mint akit leváltottak. Sok szemrehányást tettem magamnak ezért, de azután halkán, lassan ez is elmúlt a lelkemben. És mivel úgy látszott, hogy a jó Isten még több évet ajándékoz nekem, a régi kipróbált, hű baráttal kötöttem össze az életemet. Vele békében, nyugalomban, és úgy vélem, Istennek tetsző módon éltük le életünk hátralevő részét. Én megbékélve hagytam el a földet, és itt verőfény, ragyogás, öröm és boldogság várt.

Testvéreim, *nagyobb az Isten, mint amilyen nagyoknak Őt a legnagyobbak hirdetik és magasztalják!*

Most átadom a helyet Neki, akinek a kívánságra ezt elbeszéltem, Isten veletek.

Más szellem.

Az Úr Jézus nevében üdvözöllek titeket, kedves testvéreim. Eljöttem, hogy ennek az előttek lepergetett filmnek tanulságait levonni segítsem.

Az ember úgy van megalkotva, hogy mindent, ami történik, mindent, amit egy másik lélek cselekszik, vagy mond, azonnal az önmaga gondolataival és érzéseivel hasonlít össze. Ennek az összehasonlításnak eredményeképp a hívő, Isten szerint élni kívánó lélek jó és értékes tanulságokat gyűjt magának, a hitetlen, az anyagnak élő ember pedig rendszerint még nagyobb, és még terhelőbb következményeket.

Mert nézzük csak, *hogyan gondolkodik az ember, aki a testben él a földön, akkor, amikor egy másik felebarátjának az életét látja, amely talán hibákkal, talán bűnökkel van megterhelve, és összehasonlítja azt az önmaga életével?* A maga számára mindig talál mentséget, azért a legtöbb esetben úgy zárja

az összehasonlítást, hogy: „*lám én mennyivel különb vagyok, velem ilyesmi nem történhetik meg!*”! És fájdalom, amikor egy embertestvéretek, egy másik hívő és törekvő embertestvéretek megbotlani láttok, vagy az ő természetének egyik nem kívánatos oldala kerül napfényre, vagy éppen — Isten őrizz — valami próbáján elbukott, a hívő ember lelkében, sőt a ti lelketekben is felmerül egy bizonyos *örömmel vegyes gondolat*, amikor azt mondjátok magatokban: „*lám én ezen már túl vagyok; lám én fejlettebb vagyok, mint az a másik!*”

Tudjátok, hogy mi ez az érzés? *Ez a káröröm*. Ez az érzés, amellyel magatokat magasabbra értékelitek, és az Isten országának jogosultabb várományosául állítjátok be. Ugyanaz ez az érzés, mint amely kint a világban a hit nélkül, erkölcsi törvény nélkül élő ember lelkéből tör elő, amikor azt látja, hogy egy másik embert súlyos kár, vagy szerencsétlenség ér, amikor lepletlenül *örül annak*, hogy az nem vele történt, sőt most ő talán *annak a bajából hasznot fog húzni*.

Testvéreim, a hívő és az Isten országának útján haladni törekvő lélekben *a másik megbotlásán érzett öröm* ugyanaz a *káröröm*, ugyanaz a kárhozatos lelki megmozdulás, mint annak a külső, pogány léleknek a káröröme. **És tudjátok, hogy mi a káröröm? Próbáltátok már analizálni azt, hogy miből áll a léleknek ez a csúnya, bódító mételye? Az irigységnek és a bosszúvágnak a vegyüléke, amelyek így kielégülést nyernek.** Irigység és bosszúvágy: ez a kettő házasodik össze abban az érzésben, amelyet kárörömnek nevezünk.

És valahányszor a lelketekben ennek csak egy halvány kis árnyalata mozdul is meg, *ez az érzésbéli megmozdulás a mi fülünkben*, akik veletek összeköttetésben állunk, *mint hangos kiáltás visszhangzik*. És ha a mi fülünkben mint hangos kiáltás visszhangzik, mit gondoltok, vajon a mindenütt jelenvaló, mindent tudó, mindent látó, a minden atomotokban benne élő *meny-nyei Atya ne venne róla tudományt?*

Számtalanszor tapasztalhattátok, hogy valahányszor a lelketekben egy ilyen érzés megmozdult, és valahányszor azt a lelketekben *azonnal vissza nem utasítottátok*, hanem abban örömetöket leltétek, nagyon rövid idő alatt azon vettétek észre magatokat, hogy már el is buktatok, még pedig valami olyan kicsiny dolgon — sokkal kisebbben, mint az a másik, akinek a botlása felett kárörömet éreztétek — amin elbukni igazán szégyen egy Krisztus felé törekvő léleknek.

A szentírásban van egy ragyogó szép allegória, amelynek benső értelmébe talán még nem értetek rá behatolni, Isten szolgájának, a hűséges Jób történetének leírásában van az, ahol az író elmondja, hogy az Úr trónja köré sereglettek a mennyei angyalok, hogy dicsőítsék Őt, s eljött a sátán is, hogy ellentmondjon. És amikor az Úr kedvtelve szemléli az ő szolgáját, Jóbot, aki tökéletes életet él, a sátán azt mondja az Úrnak: „Vedd csak el tőle ezt, meg ezt az áldásodat, sújtsd csak őt ezzel, meg ezzel a veszedelemmel, s meglásd, hogy elhagyja a hűséget és meg fog átkozni Téged”! Ekkor az Úr egy időre hatalmat ad felette a sátánnak, hogy fossa meg őt javaitól, és adjon rá súlyos betegségeket, hogy a sátán lássa, hogy mégsem fogja megátkozni az Istent.

Testvéreim, valahányszor a ti lelketekben egy olyar érzés kel életre, amelyben ti *magatokat bizonyos lelki vállve-regetéssel fejlett szellemeknek, haladottaknak és főképp egy másíknál különbnek értékelitek, ez mindannyiszor kihívás a sátánnal szemben.* Ilyenkor az Úr alkalmat ad az ellentétnek, a sátánnak felettetek, hogy próbálja csak ki azt a ti tökéletessége-tek, ha vajon csakugyan megálltok-e a kísértésben? És ez el is végzi a maga dolgát rajtatok és ti minden ilyen alkalommal el is buktok a próbán.

De valamint Jóbot nem adta egészen át a sátánnak az Is-ten, hanem minekutána megpróbálta őt és hűnek találta, sokszo-rosan visszaadta neki mindazokat a kincseket, amelyekkel az-

előtt bírt: ugyanúgy titeket, ha nem is talál hűeknek, ha el is botlotok, ha a kísértés erősebb ití nálatok, *nem ad végérvényesen oda az ellentétnek*. És nem is azért enged hatalmat felettetek, mintha bosszút akarna állni a ti elbizakodottságotokért. Sem pedig azért, hogy megbüntessen — mert az Isten nem büntet. Hanem azért, hogy ha már kiemelt benneteket a bűn iszapjából, *mihelyt a bűnnek egy kicsiny rétege megint rátok akarna tapadni* — amit a hiúság és az önértékelés megnövelhetne rajtatok — *azt az ellentéttel lekapartatja, lesúroltatja rólatok*. Hogy valahányszor megszegyenültök, mindannyiszor nagyobb erővel igyekezzetek eltaszítani magatoktól az önértékelést, a hiúságot, hogy mindannyiszor növekedjék egy szemernyit az alázatosságotok, amely *alázatosság nélkül nem lehet előrehaladni az Isten országába vezető úton*.

Ha tehát mi példákat tárunk elétek, amely példákban rendszerint nem iskolázott, nem az Isten törvényében élő, hanem éppen ellenkezőleg, bűnben élő szegény lelkek botlásai és katasztrófái sorakoznak fel előttetek, ez nem azért történik, hogy ebből azt a tanulságot vonjátok le, hogy ti mennyivel különb életet éltek. Mennyivel nagyobb boldogságra és békességre van megszerzett igényetek és jogotok, hanem, hogy azt a tanulságot vonjátok le, hogy „*milyen kegyelmes az Isten, hogy engem megőrzött, hogy mindezideig hasonló sorsra nem jutottam*. Milyen jó az Isten, hogy az én lábaimnak minden lépését irányítja!” Mert ha ezt nem tenné, egészen bizonyos, hogy ti is hasonló, vagy talán még rosszabb sorsra jutnátok, mint ez a szegény lélek, akinek szomorú történetét végigszemléltetek.

Tehát sem jogotok, sem okotok nincs arra, hogy magatok számára valami hízelgő és dicsérendő eredményt vonjatok le, mint konzekvenciát, egyszerűen azért, mert *a ti lelketek*, amely állandó iskolázottság alatt áll, *olyan, mint a gondosan megművelt szántó föld*. A gazda felszántja a szántóföldet összel, hogy az összeállott és összekeményedett talaj széthulljon, felhasogatja,

hogy a télnek hava, esője átjárhassa, és attól meglazuljon, felpuhuljon. Felszántja tavasszal és beboronálja, hogy a nagydarab rögök széteessenek, és puha ágyul szolgáljanak a vetőmag számára. Azután beveti válogatott és megtisztított maggal, és lehengetli, hogy az égi madarak a magokat ki ne szedhessék. Azután ad rá langyos esőt és ragyogó verőfényt. És a magvak kikelnek, szép, reményre jogosító zöld tábla lesz a barna rögök helyén.

De mindannak dacára, hogy a talaj ilyen gondos munkával elő van készítve, a gabonaszálak közt itt-ott mégis konkoly, gaz, csalán, tövis is kel ki és együtt növekszik a gabonával az aratásig. És ennek a nagy gondosságnak ellenére, mire eljön az aratás ideje, némelyik száron nincs kalász, némelyik kalászban nincs mag, és amelyikben mag van, némelyik mag össze van szorulva, sovány, vékony, semmire sem alkalmas. A másik kalász magvait megtámadta az üszög vagy más betegség, és a termés soha sem az, amit a ráfordított munka után és az elvetett válogatott, megtisztított, elsőrendű magból várni lehetett volna.

Ilyen a mennyei Atya termése is a ti lelketekben. Ő is felszántja a ti lelketek szántóföldjét a szenvedések ekéjével, beboronálja a gondokkal, megáztatja a bánat könnyeivel. Verőfényt ad rá az örömeiben, amelyek az ő áldásaiból fakadnak, s beveti válogatott, tiszta maggal: az ő igazságának igéivel. És mégis, ennyi, gondosság és előrelátás mellett is felburjánzanak benne a bűnök, a vétkek, az álnokságok, s mikor el jő az utolsó óra: a termés mindig messze mögötte marad annak, amit Ő joggal elvárhatott volna.

Akik pedig kint élnek, akik Istent nem ismernek, és *az erkölcsi törvény számukra nem törvény*, azoknak a lelke olyan, mint az elhagyatott szántóföld, amelyen nem terem búza, de minden évben több és több gazzal, tövissel, konkollyal és hitvány, káros növényzettel telik meg, amelyek ellepik a földet. Igazságtalan dolog tehát a gondozott és ápolt szántóföldet összehasonlítani a parlagon heverő, és önmagából csak gazt elő-

hozni képes szántófölddel. Mert ha a mennyei Gazda ezt a gondoskodást megvonná tőletek, vagy azoktól, akiknek lelkét ilyen nagy gonddal műveli, és ilyen válogatott maggal beveti, akkor ezek a szántóföldek is parlagon maradva már az első esztendő után csak tövist és bojtortjánt teremnének, a másodikban még többet, és így tovább. **Mert maga a talaj ugyanaz: *mindenkiben benne vannak azoknak a kártékony és értéktelen növényeknek a magvai, csirái, amelyek csak az alkalmat és a lehetőséget várják, hogy kikeljenek és nagyra nőjenek.***

A káröröm, vagy akármilyen más gonosz érzés nem egyéb, mint ilyen konkoly, csalán, gaz, ami az elhanyagolt szántóföldön tömegesen terem. De nálatok is tömegesen teremne, ha az Isten a ti lelketek szántóföldjét külön meg nem munkáltatná, s jó és rossz időben mellette nem állana az ő soha meg nem szűnő gyöngéd gondoskodásával, hogy benne azt, ami rossz, ne engedje felnövekedni, és napfényt meg esőt nem adna arra, ami jó, hogy az pedig felnövekedhessek és megerősödhessenek. **Nincs tehát senkinek semmi néven nevezendő jogosultsága arra, hogy magát megdicsérje. Nem is okos dolog, mert — mint mondtam — *ezzel azonnal bejelenti az ellentétnek, hogy nála nyitva áll a kapu, és jöhet őt megpróbálni.***

Legyetek tehát azokkal szemben, különösen a ti szoros testvéri együttesetekben, a legnagyobb szeretettel és gyengédséggel elnézők, akiknél bármiféle tévedést, fogyatkozást, vagy elbotlásra való lehetőséget sejtetek, és *siessetek szeretettel a segítségére* ahelyett, hogy magatokat emelnétek, illetőleg akarnátok annak föléje emelni.

További tanulságot a hallottakból a következőképp próbáljunk levonni. Nem győzünk titeket arra figyelmeztetni, hogy az Isten kimondhatatlan nagy jósága, elgondolhatatlan gyöngédsége a nyitott szemű lélek előtt az életnek minden mozzanatában kétségtelen. Íme, ebben az előttetek lejátszódott esetben figyeljétek csak meg. Kettő közülük a földnek érett gyümölcse, akik elvégezték számadásukat; egy azonban még éretlen, még a maga

hibáival, szenvedélyeivel, keménységével, elesettségével küzdő és vergődő lélek, akiből majd csak most kezd valami lenni. És az Isten azért, hogy a nap alatt ennek is egy kedvező helyet, és fejlődési lehetőséget biztosítson, *ad neki egy olyan lelki ruhát, amelyben az emberek őt vonzónak és kellemesnek találják, és ad melléje két érett lelket testben, hogy azok minden lépésénél ott legyenek.*

Mert hiszen egy ilyen szenvedélyes lélek, aki még az utat nem ismeri, lépten-nyomon ki van annak téve, hogy a maga vak rohanásában belezuhan valami olyan szakadékba, amelyből életek során sem lehet őt kiemelni, és épkezláb szellemmé nevelni. Mindezekon felül ebből a világból számtalanul állnak őrt, hogy se az a kettő — aki néha egészen a végsőig meg van terhelve nehéz szolgálatában — ne veszítse el a kedvét és erejét, se az az egy, akinek a nevelése munkába van véve, ne cselekedhessék vakmerő és elvakult módon olyat, ami az ő további haladását hosszú időre lehetetlenné tenné.

Az Isten jósága csak abban a mértékben érthető meg, amilyen mértékben a lélek a fejlődés létráján felfelé haladt. Míg valaki nagyon mélyen van, addig felesel az Istennel; ha egy lépést feljebb halad, már egyezkedni akar vele, és jóvá akarja tenni, amit hibázott; ha még feljebb lép, fél az Istentől és retteg a következményektől. És csak ha ebből a sűrűségből végül kiemelkedik, akkor látja, hogy az Isten maga a ragyogás, maga az örök jóság, maga az aggódó szeretet és gyöngédség, amellyel minden egyes gyermekének minden lépését minden percben kíséri és óvja.

Az Istennel szemben való magatartásról most *térjünk át az emberrel szemben való magatartás következményeinek levonására.* Íme láttatok, hogy ez a gyenge lélek a földi életre úgy volt felöltöztetve és elbocsátva, hogy még az is őt találta kellemesebbnek és vonzóbbnak, aki már az igazságban otthon van, és megérett lélek, nem pedig azt, aki hozzá hasonló érett szellem volt.

Intő figyelmeztetés legyen ez számotokra akkor, amikor embereket akartok megítélni! *Az ember úgy, ahogy a földön megjelenik, teljes egészében maszkírozott szellem, úgyhogy a ti szemetekkel, a földi ember szemével sohasem tudtok helyes következtetést levonni az illető benső értékére vonatkozólag. Később, ha már az egész életvonal és a következmények előttetek állnak, ezek már adnak bizonyos támpontokat; de valakit első látásra, vagy rövid ismeretség után helyesen megítélni ember, ha még olyan fejlett is, nem képes.*

Hiszen a halál törvénye mindenkit úgy levetkőztet, hogy abban a szellemben, aki ezután a levetkőztetés után ebben a fluídi világban megjelenik, alig ismernétek rá arra, akit mint embert ismertetek. És amikor a Gondviselés munkáját végző kezek újból felöltöztetik és újból emberré lesz, sem arra a szellemre, akit a szellemvilágban ismertetek, sem arra az emberre, aki ő azelőtt volt, nem ismernétek rá, annyira egészen más egyéniség lett belőle. Sőt egyebet mondok, maga az ember sem ismerne rá a saját egyéniségére abban a valakiben, aki azelőtt két vagy három inkarnációval élt, annyira más és más én jelentkezik egy-egy földi létben, annyira eltérő az az előbbi ének életétől. Miután tehát ez így van, a **legnagyobb mértékben óvakodnotok kell a háttározott véleményalkotásoktól.**

De különösképp óvakodnotok kell attól, hogy valakivel szemben — akár vélt igazságotok birtokában is — ártó vagy bántó cselekedetet engedjete meg magatoknak. Nagyon óvakodjatok attól, hogy valaki ellen vétkezzetek, mert nem sejtitek, hogy abban a maszkban, abban az emberruhában nem egy olyan valaki áll-e előttetek, aki valaha a szíveteknek nagyon kedves és drága volt; és amikor ez az élet bevégeződik, keserű fájdalommal tekintenétek vissza a múltra, hogy olyat bántottatok meg, akiért egykor talán képesek lettetek volna magatokat feláldozni. De még rosszabb lehet, ha olyan valakit bántasz meg, aki talán valaha az ellenséged volt, mert nincs kizárva, hogy abban az em-

berruhában azért kerültél vele össze, mivel a köztetek kiegyenlítésre váró feladat talán az egyetlen kötelék volt, ami még tégedet a földhöz kötött! És te ahelyett, hogy szelídséggel, türelemmel és szeretettel bántál volna vele, és megoldottad volna a köteléket, és elszabadultál volna ebből a rabságból: a fájdalommal, amelyet neki okozasz, még szorosabbra hurkolod azt a köteléket és további ittmaradásodat készíted vele elő.

De akár jóbarát volt, akár ellenség, akár olyan valaki, akit az élet sodra csak most hozott először eléd, a törvény mindenképp érvényesül. Mert ha valaki eddig egészen ismeretlen és közömbös személy előttetek, akit először láttok, nem mindegy, hogy benne jó, vagy rossz érzéseket ébresztetek-e? Minden jó érzés ugyanis, amelyet magatokkal szemben felébresztetek, egy-egy emelő alkalmatosság innen a sötétségből, a rabságból a világosságba, a szabadságba; és minden rossz érzés, amelyet magatok ellen kiváltotok, egy-egy alkalmatosság, amely mélyebbre húz benneteket ide, ebbe a kötött állapotba.

Az életnek ebben a végtelen nagy változatosságában tehát okkal-móddal, nagy vigyázattal és bölcsességgel kell élni. Erre való tekintettel sokan, és különösen a nagyon törekvő lelkék bizonyos elveket állítanak fel, és oda kötnek ki, hogy például mindenkit egyformán kell szeretni. Ez magábanvéve helyes elv is, de az ember azért ember, hogy mihelyst valamit a gyakorlat számára kezd felhasználni, máris félrekanyarodik a helyes útról. Tehát sokan vannak, akik azt mondják, hogy mindenkit szeretni kell. Ennélfogva mindenkinek minden megfontolás nélkül jót tesznek, mindenkivel szemben, aki hozzájuk fordul, megfontolás nélkül adakozók, s mindenkinek csak jót és kellemeset mondanak, és azt, ami az illetőben talán hibás, vétkes vagy viszsztatetsző, nem akarják észrevenni, afelett szemet hunynak, ellenben a legkisebb alkalmat megragadják, hogy neki bókot mondjanak, hogy neki valami olyan kellemes dolgot mondjanak a szemébe, ami jólesik. **És azt hiszik, hogy ezzel a szeretet törvényét betöltötték.**

Figyeljük csak meg jobban ezt az eljárást és különös dolgokra fogunk rájönni. *Az, aki mindenkinek csak jót és kellemeset mond, aki mindenkinél csak dicsérvivalót talál, — mert úgy gondolja, hogy a szeretet őt arra kötelezi — vétkezik az ellen, akit dicsér, vétkezik az Isten törvénye ellen és vétkezik önmaga ellen.*

Vétkezik az ellen, akit dicsér, mert amikor dicséretre egyáltalán nem érdemes semmiségért dicsérgeti őt. Vagy még ha olyanért is, ami az elismerést megérdemli, az illetőben — hiszen az is ember, gyarló, kicsiny, elesett lélek — felébred a hiúság és az önértékelés. Ezzel pedig már ártott neki, mert olyasmit erősített fel a lelkében, ami annak kárára válik, tehát a szeretet jelszava alatt kárt okozott neki.

Vékezik a dicsérő az igazság törvénye ellen, Isten törvénye ellen, mert az igazság törvénye nem tűr meg semmit, ami nem igaz. Az igazság törvénye egy mindenben át meg áthatoló finom erő, amelyben minden hazugság, minden, ami igaztalan, bizonyos örvénylést hoz létre. Mivel pedig az igazság törvénye mindent úgy ad vissza, ahogy beléhullott, ennél fogva a dicsérgetőnek meg kell ütköznie, és el kell szenvednie később azokat az örvényléseket, amelyeket az igazság törvényében létrehozott, és majd egykor talán nehéz és verejtékes munkával kell azokat helyrehozni.

Ha figyelmesen átolvassátok az evangéliumokat, azt látjátok, hogy a mi, Urunk, Jézus Krisztus, a tökéletes Ember nem bővelkedett dicsérgetésekben, pedig Ő igazán szeretett mindenkit, Ellenben nem egyszer megmondta azoknak is, akiket a legjobban szeretett, azt, ami bennük kirívó és helytelen volt. Még az ő első apostolának, Péternek is azt mondta: „Távozz tőlem, sátán!”

Mindamellet ez korántsem jelentheti azt — mert hiszen emberek vagytok, és mindig tartani lehet tőle, hogy mindent a végletekig magyaráztok — mintha nektek jogotok lenne bárkit is leckéztetni, feddeni vagy éppen pellengérré állítani, mások előtt meg szégyenítem! Ez mind nagyon gonosz dolog.

Aki mindig csak dorgál, mindig csak fedd, mindig csak helytelenít, mindig csak kifogásolnivalót talál, aki mást pellen-gérre állít és megszegyenít, az mindig az igazság törvényére hi-vatkozik. Azonban mi az eredmény? Lassan mindenkit elriaszt magától és eljön az idő, hogy egyedül fog állni a világban barátok és jóakarók nélkül, mert a belőle kiáradó nehéz érzések messze elriasztják tőle a lelkeket. ***Ez az igazságra hivatkozva súlyosan vét a szeretet törvénye ellen, míg amaz a szeretet törvényére hivatkozva vétett az igazság törvénye ellen.***

*

Ebben a kaleidoszkópszerűen folyton változó látszatvilágban tehát annak, aki haladni akar, annak, aki az Istené akar lenni, *tar-tózkodnia kell minden néven nevezendő kényelmes dogma felál-lításától.* Hiszen az, aki mindenkit csak dicsér, és mindenkinek csak ad a józan megfontolás teljes mellőzésével, tulajdonképpen a kényelmes oldalát választja a dolognak, sőt ezáltal pillanatnyi jó érzést kíván magának biztosítani. Ugyanúgy káros dogma rabja az, aki az igazság törvényére hivatkozva mindent csak ki-fogásol, és mindent csak kritizál.

Az ilyen dogmákkal az ember szoros korlátokat von maga köré, amely korlátok nem engedik, hogy az életnek folyton vál-takozó impressziói a lelkén végigáramoljanak, hogy a lelkén a szükséges, és Isten által tervezett hatásokat és eredményeket el-végezhessék. Az embernek sem kényelemből, sem makacsságból nem szabad magát elzárnia a hatások elől; az embernek az élet folyásához mindig és minden körülmények közt alkalmazkodnia kell. Nem szabad csak a fényt akarnia látni ott, ahol árnyék is van, és nem szabad mindig csak az árnyékokat keresnie, s mel-lettük a fényt észre nem venni. Bármit hozzon is eléje az élet: minden emberrel, minden lélekkel és minden dologgal szemben minden alkalommal a benne működő minősítési törvény legtisz-tább és legelfogulatlanabb alkalmazása alapján kell határoznia és cselekednie. Mindig mindenből le kell vonnia a tanulságot, mindig mindent úgy kell igyekeznie meglátni, ahogy az van, és

mindig mindennel és mindenkivel szemben azt a magatartást kell tanúsítania, amelyet az ő legjobb meggyőződése és legigazabb megismerése diktál.

Hiszen nem az ember hozza létre maga körül az eseményeket, nem az ember alakítja a dolgok folyását, hanem az események és a dolgok folyása alakítja az ember lelkét. És az ember lelke csak akkor alakulhat és akkor fejlődhet helyesen, ha minden, ami történik, mindenki, akivel érintkezik, azt a hatást gyakorolhatja a lelkére, melyet az természetszerűen gyakorolhat dogmák és akadályok nélkül. Mert csak ez esetben ébredhet fel a lelkében a helyes megismerés, és világíthatja meg benne azokat a foltokat, amelyek homályosak, amelyeknek megvilágítására szükség van. És csak ha mind ezeknek a hatásoknak mindenkor kiteszi lelkét, ha minden, ami őt éri, törődik és behatóan foglalkozik és mind az értelmi, mind az érzelmi világát munkába állítja: csak akkor érheti azt el, hogy gyakorlatot szerez az élet minden néven nevezendő történései, mozzanatai, állapotai és eseményei közepe.

Mert csak ha minden néven nevezendő változandóságban gyakorlatot és áttekintést tud szerezni, akkor válhat az Isten kezében olyan munkássá, akit Ő elküldhet ide vagy amoda, állíthat ilyen vagy amolyan ember mellé, rábízhat ilyen, vagy amolyan munkát. A megszerzett gyakorlattal, azzal a nagy ismerettel, amelyet az impressziók millió és millió változatai a lelkében életrehívtak, mindenkor ki fogja ismerni magát, és mindenkor fogja tudni, hogy mire mi a helyes válasz, mely esetben mi a helyes magatartás, mikor mit kíván tőle az Isten, hogy azt az ő akarata szerint, az ő céljainak megfelelően végezze el.

Csak aki megtanulja ebben az óriási iskolában — ahol nem elvek, nem tankönyvek, nem szabályok, nem dogmák után kell a dolgokat sematikusan sorolni — *hogy az örökké váltakozó körülmények közt is hogyan lehet és kell helytállani, az számíthat arra, hogy az Isten őt felhasználhatja.* Nem munkatársul, mert

az Isten egyedülálló Szuverén — hanem *kicsiny szolgál*, aki Neki mindenkor engedelmeskedni fog, mert megtanult engedelmeskedni az örökös alkalmazkodásban való gyakorlat által.

*

Még egyszer említem meg az igazság törvényét és a szeretet törvényét. Ezen a két pilléren nyugszik a világ fundamentuma. De még ezek közül a legmagasztosabb fogalmak közül sem használható fel egyik sem dogmául hogy mindent egy merev elv alá vonjatok.

Testvéreim, ez az engedelmesség megtanulásának az útja. Ne ti magatok határozzátok el, hogy „ezentúl mindent így fogok felfogni”, hanem engedjétek, hogy a ti lelketek ezentúl mindent, ami rátok sugárzik, ami rátok zúdul, úgy vegyen át, úgy fogjon fel, ahogyan kell, hogy *megtanulhassatok engedelmeskedni.*

Szeressétek egymást *okosan*, úgy, ahogy azt az Isten várja tőletek!

A feltámadás ünnepén. (**)

1934. húsvét napján.

Üdvözöllek titeket az Úr Jézus Krisztus nevében, akinek magasztalásától, áldásától és dicsőítésétől zengenek és ragyognak ma azok a szférák, amelyekben azok a szellemek laknak, akik az ő isteni feltámadásából merítettek erőt a saját szellemük feltámadására.

Dicsőítsétek, áldjátok és magasztaljátok Őt ti is, akiket az Úr szintén elhívott, akik szintén arra vagytok rendelve, hogy a ti szellemetek feltámadását megünnepeljétek.

*

Ott, abban a hazában, ahonnan én járok tihozzátok, lélek-ből-lélekbe, szívből-szívbe zeng a hang, amely Őt dicsőíti és magasztalja, és mikor én hozzátok jövök, elhozom magammal annak a visszhangját, mert tudom, hogy ti, mint e mulandó világ

tárgyi jelenségeihez szokott emberek, csak a ti emberi szemeiteken és emberi füleiteken keresztül tudjátok felfogni és megérteni azt, amit már régen a szívetekkel, lelketekkel közvetlenül kellene éreznetek.

Azért jövök én hozzátok hosszú idő óta, hogy a visszhangot, amelyet a mulandó jelenségvilág tárgyai és eseményei vernek vissza az Úr dicsőségéről, felerősítve vezessem a ti érzékszerveiteken keresztül a lelketekhez közelebb. Mert e világ minden tárgya, e világ minden jelensége az Úr dicsőségével van telve, ha le is fedik azt a külszín formái olyan lelkek előtt, akik csak a külszín látják, de a külszín és a tárgyi jelenség mögött a mélységes titkot, amely abban elrejtve van, észrevenni képtelenek. Hosszú idő óta végzem a visszhang szerepét és bontom ki a jelenségek példázatából előttetek az Úrnak dicsőségét, hogy az megragadja a ti lelketeket, és felemelje ebből a földi ködből abba a világosságba, amely a feltámadott szellem otthonát képezi.

Ma, az Úr dicsőséges feltámadásának ragyogó napján, szívem mélységes hálóját teszem le az ő lábai elé, hogy akadtak emberlelkek, akik a visszhangot megértették, s akik a visszhang nyomán következtetve keresni kezdték a forrást. És ebben az ő kereső útjukon eljutottak ahhoz a nyitott koporsóhoz, amelyből ma az egész világot átragyogó világosság árad a lelkekre, hogy onnan, abból az isteni forrásból közvetlenül merítsenek az ő áhítattal telt lelkük számára erőt, táplálékot, életet.

Ez a visszhang pedig vissza-visszatér, és tovább végzi a maga ébresztő munkáját, míg nappal van, mert *„eljön az éjszaka, amelyben senki sem munkálkodhat.”* És ha én megszűnénék szólni, a kövek kiáltanának és hirdetnék az Úr dicsőségét, hirdetnék a feltámadás szükségességét, hirdetnék a világosságot és azt az igazságot, amely tőle, a mi Urunktól, a mi Megváltónktól, a mi Krisztusunktól árad alá a világra. A kövek és a fák hirdetnék tovább, mint ahogyan hirdették egykor mindazoknak, akiknek füleik voltak a hallásra és szemeik voltak a látásra.

Hallgassátok csak meg, mit mondanak a kövek?

A kő a maga hidegségében, érzéketlenségében és mozdulatlan-ságában a halált jelképezi.

Egyszer, régen, beszéltem nektek arról a halálról, amely a kőzetben, a földben, az úgynevezett holt anyagban van — amely halál valójában élet, mert hiszen végképp semmi meg nem halhat, amibe egyszer Isten az életet belesugározta — de halott ahhoz az élethez képest, amely felette él és díszlik.

A növény a maga gyökérzetével belehatol a föld mélyébe, a holt anyagba és egy-egy hajszálgökér, amely a holt anyag holt molekulái közé furakodik, életet visz oda, a halálba. Az életnek e csodálatos és titokzatos hatása révén a növény a holt anyag molekulái közül egyeseket élettel telít meg, magába olvaszt, *megajándékoz a maga életével*. Az a holt molekula, amely belekerült az élet áramába és maga is élővé lett, olyan csodás átalakuláson ment keresztül, amelyről emberi szavakkal fogalmat alkotni nem lehet. Ha az a holt molekula érezni tudna, és érzésének kifejezést tudna adni, a boldogságnak olyan túl-áradó mértékéről beszélhetne, amilyet az ember, a jelenségvilág-hoz tapadt ember elképzelni sem tud.

A holt molekula átmegy a halálból az életbe minden előzmény, minden önérdem nélkül. És nemcsak, hogy átmegy a halálból az életbe, hanem az az élet, amely őt megajándékozta a maga erőivel, ezt az élővé lett molekulát végigvezeti a növény egész rendszerén. A gyökérből a szárba, a szárból a levélbe, a levélből a virágba, a virágból a magba, hogy az, ami előbb még halott volt, az élet egész teljességével, az élet minden rétegével és minden lehetőségével érintkezésbe juthasson. Hogy magába vehesse az élet egész örömét, egyesülhessen ebben az örömben mindazokkal a molekulákkal, amelyek már részesei voltak annakelőtte is az élet örömeinek. Mert egészen más erőkkkel érintkezik lent a sötét talajban, ahol a föld magnetizmusa, és a kikutathatatlan vegyi folyamatok csodás hatásai alatt áll, mint amikor kikerül a föld színére, és a levegővel és a levegőben áramló,

előttetek teljesen ismeretlen erőkkkel érintkezik. Vagy amikor a levélben kikerül a napfényre, hogy a nap ragyogása közölje vele a magasabb, tisztább erőket; azután az életnek egészen más örömeivel telik meg a virágban, ahol a saját maga egész ragyogását és összegyűjtött örömét éli, hogy végül a magban — szinte azt mondhatnám — a jövő reménységnek boldogságát érezze. Minderről a gyönyörrel, mindarról az örömről, amely rá várt, amelyeknek részesévé lett, előbb, a sötét halálban semmit nem is tudhatott.

Menjetez csak ki egy verőfényes tavaszi napon a szabad természetbe, s ott a test és a lélek zajától megszabadultam merüljetez el a smaragdzöld pázsit szemlélésébe, amely pázsitot millió és millió kis fűszál alkot, amelyek mindegyike mosolyog az örömtől, hogy a nap fényében fürödhetik. Nézzetez meg a virágborította fákat, amelyeken tündöklik a szépség és az élet boldogsága, azután boruljatek le az Isten nagysága előtt, és szégyelljetez magatokat, hogy a fák és a virágok hogyan tudnak hálaát adni Istennek, hogyan tudják kifejezni azt az örömet, azt a boldogságot, amelyet velük az Isten, a jószágnak, a szépségnek, a boldogságnak és az örömetnek teljessége, az élet által közölt. Nézzetez meg egy ilyen virágborította fát: vajon van-e művészet, van-e költő, van-e valaki a földön élő legnagyobb zsenik közt, aki azt a szépséget, azt az örömet, azt a teljességet dalban, képbent, zenében, himnuszban, vagy zsolozsmában kifejezni képes lenne?!

*

A kövek a halálról beszélnek, a fák és virágok az életről; a holt kőzetből kiemelkedő élet pedig Isten nagyságáról beszél. A holt anyag a bölcsője a szerves életnek.

A szerves élet első rétege a növényzet, amely éppen azért tagozódik az évek millióinak hosszú sorozatán keresztül a fejlődés törvényében részekre: gyökérre, törzsre, koronára, a koronában levélre, virágra és magvakra, hogy az a holt molekula, amelynek az Istenből kiáradó életerő ingyen kegyelemből életet

ajándékozott, végigvonulhasson az élet minden rétegén, megfürödhessék abban, megteljesedhessék szépséggel, boldogsággal, örömmel. Mert az élet, testvéreim, öröm, mert az élet Istenből eredő erő; ami pedig Istenből ered, az csak jót, boldogítót, örömet, szépséget és tökéletességet adhat.

Ahogy a szerves élet alsó rétege, a növényzet, részekre oszlik, hogy az étellel megajándékozott holt molekulák az élet minden részével vonatkozásba kerülhessenek, ugyanez a rendszer folytatódik a fejlődés vonalán felfelé mindvégig. Az állati szervezet a maga kifejlesztett érzékszerveivel: a látással, a hallással, az ízléssel, a szaglással, a tapintással megint ugyanazt a célt szolgálja, hogy az élet, amely a fejlődés vonalán újabb megszámlálhatatlan évmilliók során egy magasabb létformába jut, vonatkozásba kerülhessen mindennel, ami őt környezi. Hogy a látáson keresztül vonatkozásba kerülhessen a formák, a színek, a fény világával, a halláson keresztül vonatkozásba kerülhessen a hangok rezgésének világával, az ízlésen keresztül a folyékony elemekkel, a szagláson keresztül a gázneműekkel, a tapintáson keresztül a szilárdsággal, a hőséggel, a hideggel, szóval a tárgyi életnek minden vonatkozásával.

Ekképen az élet, amely így az egyetemes Élet minden vonatkozásával kapcsolatba jut, mind teljesebbé, mélyebbé, tartalmasabbá és hatalmasabbá válik. És ez az életerő mindvégig boldogságot tartalmaz, mert mindvégig a természettörvény, a természetes fejlődés árama vezeti, hajtja őt előre.

Hallgassátok csak meg a kicsiny madarat, amely a virágzó fa ágán csicsereg: nem visszhangzik-e abból Isten dicsérete, az a túlárado öröm, hogy Isten megajándékozta őt sok mindennel, ami szép, ami ragyogó, ami boldogító, ami örömet keltő?!

Az állati szervezet fejlődésének vonalán végül újabb évmilliók sorozatos munkájaképpen az emberi test áll előttek. Ez is az érzékszerveken keresztül kerül kapcsolatba a jelenségvilág összes dolgaival, azonban itt ismét egy új tényező jelentkezik. A holt anyagból kifejlődött a *szerves élet*; a szerves élet fejlődése

során kifejlődött az *érzéki élet*, az érzéki öntudat, és ennek a folytatásaképpen kifejlődik a *lelkiség*, mely az érzéki észleléssel még szoros kapcsolatban van. Ne tévesszék össze a *szellemséggel*, ami az életnek még magasabb rétege.

A lelkiség arra ösztönzi az individuumot, hogy tudatosan, minél intenzívebben és minél nagyobb körben terjessze ki önmagát; arra készíti, hogy minél többet megtanuljon abból, ami körülötte van, hogy minél több dologra öntesse ki a saját maga hatását, minél több dolgot fessen át úgyszólván a saját maga lelki színeivel, minél több dolgot hajtson hatalma alá. Mivel az ébredezni kezdő lélek öntudatában ez a tendencia lép fel, mohón esik rá az őt környező tárgyi világra, s mohón, de felszínesen, igyekszik óriási területeket befutni, mindent megismerni, igyekezik megtölteni önmagát a tárgyi világgal, és megtölteni a tárgyi világot önmagával, azaz igyekezik magát naggyá tenni.

Egyik alkalommal, amikor hozzátok beszéltem, ezt a gondolatsorozatot dolgoztam ki részletesen^{7*}, és elmondtam nektek, hogy az emberi lélek, aki ebben a világban felébred, aki nem tudja, honnan jött, hová megy és mi az ő igazi rendeltetése, hogyan gyűjti, halmozza a fogalmakat, a szavakat, hogyan minősíti és osztályozza a jelenségvilágot, s hogyan épít fel a lelkében egy szédületes statisztikát, és ezáltal hogyan temeti be a tárgyi világ képeivel, fogalmaival, szógyűjteményével a maga magasabb rendeltetésű belső énjét. Hogyan hullanak rá erre a belső énrre a tárgyi világ összegyűjtött és nagyra tartott értékei, mint sötét göröngyök, és temetik őt be, és teszik egészen halottá egy magasabb rendű étellel szemben.

Nézzétek meg a mai úgynevezett művelt társadalmat. Nézzétek meg a kulturált emberiséget: mit láttok? Nem azt látjátok-e, hogy aki magának — talán véres verejtékkal, talán álnoksággal, talán erőszakkal — bizonyos pozíciót kivívott (mind-

⁷ * Lásd „A névtelen lényeg” című közleményt.

egy, akármilyen téren, mert ez a három tényező a mai úgynevezett művelt társadalomban minden téren érvényesül), azt dicsőítik, azt magasztalják. Ellenben, aki a tömegeből hangos szavakkal, szenzációs tettekkel nem válik ki, ha még olyan mélységes szellemi és lelki tartalommal él is a többi emberek közt, azt észre sem veszik, félregáncsolják, keresztülnéznék felette.

Azok a „nagyok”, akik a jelenségvilágból sok látszólagos értéket gyűjtöttek maguknak, halottak a szellemi élet szempontjából, de halott az a tömeg is, amely őket magasztalja és körülhízelgi. Ezek az emberek nem boldogok az Élettel való összeköttetés révén, sőt nagyon is boldogtalanok, mert őket az élet nem hatja át, mert ők sem hatolnak bele az élet mélyébe, hanem megmaradnak a felszínen, a tárgyak és jelenségek megnevezésénél és regisztrálásánál, a száraz statisztikánál. Sőt ha valamit észrevesznek a felszín alatt, riadva fordulnak vissza, hogy valami misztikumra ne kelljen következtetniök, ami el van temetve mélyen a tárgyi világ jelenségei, fogalmai, szavai, konvenciói alá.

Ezek azok a nehéz rögök, amelyek őket is, az ő lelküket is eltakarják, és amelyek őket sokkal halottabbakká teszik, mint amilyen holt az a közet, amelybe a kicsiny fűszál hajszálgököre behatol, és meg tudja azt ajándékozni az élet ajándékával.

*

Íme, két halott réteg van az élet óriási tengerében: az egyik a holt anyag, a másik a szellemileg holt ember. A holt anyagot az Istentől alááradó életerő meggátolhatatlan terjeszkedőképessége igyekszik megajándékozni az élet kegyelmi ajándékával, a másik halott réteget egy másik, egy magasabb rendű erő, az isteni kegyelem igyekszik életre ébresztetni, és átárasztani a szellemi élet erejével. A holt anyagba behatoló kicsiny fűszál gyökere, a ragyogó, pompázó virág, a hatalmas, terebélyes fa gyökérzete a halálnak óriási mennyiségét teszi élővé. Emebbe a másik holt rétegbe is behatol egy-egy kicsiny fűszál, egy-egy

pompázó virág, vagy egy-egy hatalmas fa gyökérzete, és fejleszt életet a halálban, hogy abba az életbe szeretetet, a szeretetbe pedig áldozatot tudjon önteni.

Mihez hasonlít a kicsiny fűszál? Egy egyszerű emberpalánta, aki megszületik a tülekedő, önző, hírre, hatalomra, jólétre éhes emberek közt, mintha csak úgy véletlenül cseppent volna közéjük; egy jelentéktelen valaki, aki zajos reklám nélkül született meg, csendben felnő, egy kis helyet szorít magának az életben, amennyit a körülötte hadakozók éppen megengednek neki. Nem teszi magát feltűnővé hangos szavakkal, zajos tettekkel, csak egyszerűen él és imádkozik; mást nem bánt, ha őt bántják, nincs hangos szava a védekezésre. A körülötte lévőek nem értik, sőt kissé mosolyognak rajta, mint idétlenül, aki az ő eszükjárása szerint nem életrevaló. De azért, ha valami bajuk és bánatuk van, szívesen közlik vele, mert tudják, hogy ő nem gúnyolódik nyomorúságukon, de velük érez, velük könnyez és egy-két meleg, vigasztaló szóra mindig számíthatnak nála.

Azután, amilyen szerényen élt, olyan szerényen és egyszerűen távozik. Egy szép reggel volt, és nincs többé. Eltemették. De az a kicsiny helyecske, amit az életben szorított magának, olyan üres marad; olyan sivárság marad az ő helyén azoknak a szívében, akik körülötte éltek, és a maguk önzését szolgálták; olyan kínzó sivárság, amely íztelenné teszi számukra a falatot és élvezhetetlenné a szórakozást. És kínzó, gyötrő fájdalommal keresik, hogy hova lett az, aki olyan szótlan volt, aki olyan egyszerű volt, aki csak imádkozott, aki senkit nem bántott? És mikor keresni kezdik, a cél máris el van érve, mert az életet keresik a holtak. Könnyen a nyomába jutnak, mert hiszen amerre ő eltávozott, az ő lépteinek nyomai világitanak, és akik ezeken a nyomokon haladnak, azok eljutnak oda, ahova minden ember lelkének el kell jutnia: *a Krisztus nyitott sírjához*, ahonnan a hit világozása árad a földön élőkre. És az a néhány ember, aki kö-

rülötte élt, megtanulja, hogy jobb adni, mint venni, mert az életnek van egy magasabb rendeltetése is, mint az, hogy a mulandó javakból minél többet harácsoljunk magunknak.

Azok néhányan, akik közé ez a szerény kis fűszál lebocsátotta a maga hajszálgyökerét, életre ébredtek; a magasabb rendű, ragyogó élet egyetlenegy kicsiny élő példájával erjedésnek indította itt a holt tömeget, és az az erjedés, mint a kicsiny kovász a tésztát, sorról-sorra széles körben ébreszti és indítja meg a halottak feltámadását az életre, akik sorra megtanulják dicsőíteni *Azt, aki ma feltámadott*.

Vannak azután pompázó növények: olyan egyéniségek, akiknek élete fénylik és ragyog, akik olyan virágokat teremnek, azaz olyan műveket alkotnak, amelyeknek szemlélése, olvasása, tanulmányozása sok lélekben hozza meg a feltámadás első reggelét. Azaz a hit első megmozdulását, ezekből a hátrahagyott szellemi kincsekből, ezeknek a ragyogó virágoknak szín pompájából érezve meg azt, hogy van egy tisztább világ, van egy magasabb rendű élet, amelyért élni érdemes. Amelynek csak a reménységéért is érdemes elszakadni a jelenségvilág örömeitől, és elvágni azokat a kapcsolatokat, amelyek az embert a mulandó világ zavaros és kétes örömeihez kötik.

Aztán vannak hatalmas, terebélyes fák, amelyek szintén belebocsátják gyökérzetüket ebbe a holt anyagba. Ezek azok, akik nem riadnak vissza a körülöttük tomboló önzéstől, akik nem halk szóval és csendesen ülnek meg a maguk kicsiny helyecskéjén, hanem a Szentlélek erejével hirdetik, amit Isten parancsából megmondani kötelességüknek tartják. Ezek ismerik az ő végzetüket, mert tudják, hogy az a holt környezet, amelybe ők, mint élet, alászállnak, nem tűri a zaklatást, nem tűri a szemrehányást, nem tűri a világoasságot. Ezek azok, akik életüket adják *Azért, aki ma feltámadott*. És amikor egy-egy ilyen hatalmas fát kidöntenek azok az apró, törpe emberek, ez olyan robajjal zuhan le a holt földre, hogy dördülésétől ezrek és ezrek figyelnek fel, és veszik észre, hogy valami nagy dolog történt; valaki olyan

volt itt a földön, aki magasabb világból hozott hírt, és ijedtükben térdrehullanak.

Aki pedig térdre esett, az már imádkozik, és aki imádkozik, annak a lelkében már ébredezni kezd a szellemember, annál a feltámadás folyamata már megindult, annál a halál visszavonulóban van az élet hatalmas megjelenése előtt.

Minden élet, úgy a szerves, mint a szellemi élet is közös forrásból táplálkozik. Minden élet forrása az Isten, és legyen bár az egy piciny fűszál, pompázó virág, vagy hatalmas, terebélyes tölgy: egyaránt boldog, hogy szolgálhatja a Legnagyobbat, Akinek ingyen való kegyelméből köszönheti a maga életét, Akinek ingyen való kegyelméből köszönheti az alkalmat, hogy ezt az életet gyümölcsöztetheti. Akinek ingyen való kegyelméből válthatott ki hatásokat az ő dicsőségére, és hálaadást és magasztalást hozhatott ki a hallottaknak, a köveknek szájából, *Annak dicsőségére, aki ma feltámadott.*

*

Az életreébredés, a feltámadás folyamata időtlen idők óta tart, azt mondhatnám nektek, a kezdetnélküli kezdet óta. Az az élet, amely a holt anyagból indul ki és válik életté, felgyülemlik és beleolvad az egyetemes világéletbe. Az az élet pedig, amely a holt lelkek feltámadásából válik életté, felszabadul és felemelkedik azokba a szférákba, amelyekben nincs többé halál, sem könnyhullatás. És bizonyos eredmények múltán, bizonyos állapotokban megszűnik annak a lehetősége, hogy a felszabadult élet a halállal együtt maradjon. A holtan maradt anyag elkülönül az élővé lettől, az élettől, és a holtan maradt lelki ember, akit a lelkiisége egészen hozzákötött az anyaghoz, elválasztódik azoktól az élettől telített szféráktól, amelyekbe a szellemmé lett egyének felemelkednek.

Így van ez jól, mert a mi Atyánk ezt így akarja: és így van ez jól, mert azok a szellemmagvak, akik a maguk érzékiségével és lelkiiségével az anyaghoz, a jelenségvilághoz tapadnak,

igen jó munkát fognak végezni aeonok és aeonok múlva a holt-nak maradt anyagon. Éppen, mert a lelkeségük olyan szoros kapcsolatba került az anyaggal, abban lelik majd leendő feltámadásuk után, leendő munkájuk, leendő életük feladatát.

Egyetlenegy élő szervezet sem maradhat meg úgy, hogy holt részek legyenek benne, kiváltképp akkor nem, ha annak az élő szervezetnek gyorsabb rotációt, gyorsabb haladási tempót kell venie. Így van ez a földdel, mint egy nagy szervezettel, és így van ez a kisebb, egyéb szervezetekkel is.

És én, aki az én Uram kegyelméből élő harsona gyanánt e késő korszak megmentésre szánt gyermekeihez küldettem, munkálkodom, míg nappal van. És minden lehető eszközt felhasználok, hogy azt, ami bennetek még holt, ami még az ellentétet szolgálja az étellel szemben, a világosság felé fordítsam, hogy teljék meg a lelketek azzal az örömmel, amit az evangélium, ez az örömhír nyújt, hogy mindnyájan eljuthassatok ahhoz a nyitott sírhoz, *amelyből ma világosság árad a világra.*

Azért, ha eddig az értelemhez szóltam, ma a szívhez szólok, ahhoz a szívhez, amely egyetlenegy ponthoz mindig félve és nem szívesen közelít. Tudjátok, mi ez a pont? Mi az, amire az érzéki ember olyan nem szívesen gondol, amire olyan nem szívesen tereli rá a tudatát, mert az hátborzongató, mert az semmi jót nem ígér? *A halál.*

Ha ma holtakról és élőkről beszéltem, hadd szóljak neked is, te szegény, árva emberlélek, a halálról. Nem szívesen gondolsz a halálra, mert a halál valami borzalmasat, valami fenyegetőt, valami rémületest rejt magában. És ez azért van így, mert a szíved még oda van tapadva a világhoz, még sokat adsz arra, hogy mit mondanak az emberek. Még fontos az neked, hogy meglegyen az anyagi jóléted, hogy részesülhess azokban az örömeben, amelyeket ez az anyagi világ nyújt. Hogy a szórakozásodtól el ne essél, hogy tudj híres emberekről, hogy ismerd a divatot és a többi haszontalanságot. El vagy keseredve, ha nem követheted azt, amit minden ember követ, szégyelled

magadat, ha nem vettél részt egy nyilvános előadáson, amelyről beszélni illik, stb., stb.

Szegény emberlélek, ha semmit sem hiszel is el abból a világosságból, amit mint visszhangot adunk innen tovább, mégis eljön egyszer az az óra, amikor a csontkezű rém, a halál, a te szobád ajtajában is megáll, ami kor meghitt szobádban, halálos ágyadon éled utolsó negyedórádat. *Hidd el, hogy eljön az az idő, ha mégúgy bújss is előle.* Arcod sárga, mint az agyag, homlokon halálverejték gyöngyözik; körülötted riadt, féltő arcok vannak, akik talán ma inkább magukat féltik, mint tégedet sajnálnak, s úgy bámulnak reád, mintha sohasem hallottak volna a halálról. Meghitt bútoraid mintha idegenül néznének rád, és az a szoba, amelyben annyit küzdöttél, talán annyit tanultál azért, hogy az emberek okosnak lássanak, amelyben talán annyi sok rossz szót mondtál, amelyben annyi sok hitványságot gondoltál, olyan üresen mered reád. A fali óra egyhangú ketyegése éppen olyan könyörtelenül méri a másodperceket, mint mérte akkor, amikor az örömmel talán a legnagyobb extázisát élted ugyanabban a szobában. És a lelked mélyén valami névtelen ingerültség ébred fel az utolsó percekben, hogy semmi nem akar megváltozni, semmi nem akarja észrevenni azt, hogy a legszörnyűbb dolog áll a küszöbön: *a halál.* Egyszerre meglibben ajtódon a szőnyeg, és te tudod, ki jön ott és megtört szemedet a csontkezű halál fogja le, hogy alámerülj egy barna, sűrű semmiségbe, amelyben minden öntudat elvész.

De lehet, hogy még ennyit sem ad meg végzeted. Lehet, hogy te, aki a világ jelenségeihez, a világ értékeléséhez vagy tapadva a lelked minden szálával, nem is fogsz meghitt szobádban meghalni. Hanem talán éppen valami híres embert akarsz meghallgatni, aki szellemeskedő, felszínes, értéktelen csevegéssel kacagtatja meg egy fényesen kivilágított teremben fényesen öltözött emberek sokaságát. Vagy egy híres művészt, akinek tünevényesen gyakorlott ujjai futnak a billentyűkön, vagy a húrokon, akit illik meghallgatni, de te már elkéstél az előadásról,

tehát loholva rohansz, hogy te is ott lehess az örvendezők és kacagók közt . . . vagy talán nem is oda rohansz, hanem csak azért rohansz, hogy mielőtt az üzleteket bezárják, egy csillogó díszet, vagy divatos ruhát vásárolj rothadásnak és férgeknek szánt testedre, hogy holnap szép lehess. És amikor loholva rohansz át az úttesten, hogy az utolsó percet még elfogd: egy nálad még jobban rohanó jármű holtragázol, és azt sem tudod, hogyan történt: egy pillanat alatt összezúzott tagokkal fekszel ott a véres aszfalton. Pillanatok alatt szenzációra éhes báméjszkodók csoportja verődik köréd, akik annyira tolakodók, hogy majdnem rálépnek zúzott testedre, csak hogy láthassanak valamit a szerencsétlenségből. És az utolsó pillanatok monoideizmusával egyszerre magad előtt látod a kivilágított hangversenytermet, ahol a maestro éppen most produkálja magát, te pedig itt fekszel a véres aszfalton. És egyszerre — (mert ilyenkor kósza gondolatok szédítő gyorsan száguldanak végig az agyban) — ráemlékezel egy kicsiny, háromesztendős, maszatoskezű gyermekre, aki, nemrég valami kedves szóval végigsimogatta az arcodat. És egy pillanat alatt érzed, hogy a világhírű és dicsőített maestro hitvány törpe ahhoz a kis gyermekhez képest, akitől valaha egy parányi szeretetet kaptál; és az az öröm, amelyet a maestro művészete adott volna neked, hitvány semmiség, az a csillogó ékszer. Vagy az a selyem, amelyért az életedet adtad oda, nyomorult rongy és szemét; csak az az egy dolog volt valami, amikor az a piciny gyermek gügyögő szavakkal és mosolygó szemekkel végigsimogatta arcodat kicsiny, maszatos kezével.

És egyszerre tisztában vagy azzal, hogy ha újra lehetne kezdeni, e világ minden dicsőségét eldobnád magadtól, még ha te magad volnál is a legdicsőítettebb személye a civilizált emberiségnek. Csak azért, hogy egy parányi szeretetet kaphass érte, mert most tudod, most érzed, amikor már semmit sem lehet többé visszahívni, hogy azt a parányi szeretetet, azt elviszed magaddal, de amid volt, amit tudtál, amire büszke voltál, amiért az emberek irigykedve néztek rád, abból semmit, de semmit nem

viszesz magaddal, — csak annak az egy kicsiny, maszatos kéznek simogatását.

Így hal meg egy halott. A halottak pedig temetgetik az ő halottaikat, és élnek tovább úgy, mint addig éltek; táncolnak a sírdombokon, amelyek alatt azok pihennek, akik az ő szeretetükre voltak éhesek.

*

Hogyan hal meg ezzel szemben egy élő, megtért, lelki ember? Szellemi szempontból élő az, akinek számára a jelenségvilág megszűnt fontosnak lenni. Szellemileg élő, azaz megtért lélek az, akit a világ dicsőített hírességei hidegen hagynak, aki a világtól maga sem vár dicsőséget, aki nem kíván csillogni sem szellemével, sem testi szépségével, akit nem érdekel a magas politika, aki miatt élhetnek bőségesen, dúskálkodhatnak és tivornyázhatnak mások, az ő lelkében ez legfeljebb szánalmat, de nem irigységet ébreszt. Megtért és szellemileg élő az, aki nap, mint nap odaáll, vagy odatérdel *Annak lábaihoz, aki ma feltámadott* és felelősségre vonja önmagát mindenért, ami helytelen.

Ő is meghal, de nem az aszfalton, mert őt a kegyelem vezeti; az Úr pedig az övéit szelíden vezeti előre megkészített utakon.

Tehát ő meghitt szobájában hal meg, abban a környezetben, amelyben annyiszor imádkozott, ahol annyit gyötörte magát helytelen, tisztátalan és rossz gondolataiért, bár azok soha teljesedésbe nem mentek; aki annyit sírt önmaga felett és annyit könyörgött az Úrhoz másokért. Ott, abban a meghitt, kicsiny szobában ezek az érzések rátapadtak az élettelen tárgyakra, megtöltötték a levegőt. És most, amikor utolsó óráját éli, azok a régi meghitt bútorok és tárgyak úgy néznek rá, mint résztvevő, szerető szívű emberek, legalább ő úgy látja azokat. A körülötte állók szemében visszafojtott könny, nagy kinnal elfojtott zokogás, hogy egy parányi sóhajnak adjon helyet, biztatásul annak, aki immár féllábával a csónakba lép, hogy a túlsó partra evezzen.

És amikor ő ezt látja, már nehezen forgó nyelvvel, utolsó szájaival is a hátramaradottakat vigasztalja és figyelmezteti őket *Arra, aki ma feltámadott. És amint megtörni készül szemei előtt szeretteinek alakja és arca kezd elhomályosodni, ezek közt az arcok közt új arcok jelennek meg, ragyogó, mosolygó, boldog arcok*, amelyek fokozatosan — ahogyan az élők arcai elhomályosulnak — mind élesebben és mind határozottabban lépnek elő tündöklő szemekkel, az egyik virágfűzérrel a homlokán, a másik fehér, leomló palástban, akik mind boldogan és örömmel nyújtják kezüket az érkező felé. A távol ködbe vesző meghitt szoba helyett új környezet, virágos, verőfényes, ragyogó, tiszta, gyönyörteljes környezet fogadja őt: az a mennyei hajlék, amelyet a mulandó életben való tevékenységével itt, a valóság világában teremtett meg magának. És ő a hálaérzéstől megsemmisülten borul le *Annak lábaihoz, aki ma feltámadott, amiért őt is feltámasztotta a halálból az életre.*

Szakítsátok el hát ti is magatokat a jelenségek világától; ne legyetek többé testek, hanem legyetek szellemek, amire én titeket a visszhang folyton ismétlődő unalmasságával, unos-untalan, évek óta figyelmeztetlek. Vágjátok el a kötelékeket kíméletlenül, amelyek titeket az érdeklődés szálaival még e jelenségvilághoz fűznek.

Mert higgyétek el nekem, e világ múltó dicsősége rövid, és mindig keserű utóízűt hagy a szájban; és innen, ebből az életből, ahová mindnyájan készültök, a szellemeknek óriási többsége keserű könnyekkel tekint vissza és fájjalja, hogy nem metesztette el életében és idejekorán azokat a szálatokat, amelyek őt az érzékiség, a lelkeség világához kötötték.

Miért akarnátok ti, miért akarnának közületek némelyek erre a sorsra jutni, miért nem akartok mindnyájan hivatottakból választottak lenni??

Az én szavam gyenge és elhangzik; *de él az én Uram, aki ma feltámadott* és Ő megérintheti szentséges ujjával kinek-kinek egyenként a szívét, és aki ma holt, holnap élő lehet.

Menjetez haza és a ti hajlékokban, abban a ti meghitt szobátokban, amelyben egykor halálos ágyatokon fogtok feküdni, boruljatok le és kérjétek Őt, érintse meg Ő a ti szívetekezt, formáljon titeket új emberekké, formáljon át titeket testből szellemmé, érzéki emberből világosan látó, a kegyelembe kapaszkodó, saját jelentéktelenségét és semmiségét őszintén átérző szellememberekké! És Ő, aki minden őszinte kívánságot meghallgat és teljesít, teljesíteni fogja a ti imádságotokat.

Abból fogom megtudni, hogy ki nem imádkozott, hogy az megmarad lelki, érzéki embernek.

Annak a világosságossága, áldása és irgalma emeljen fel titeket, *Aki ma feltámadott*, Akit dicsőít, áld és magasztal a hívő lelkek egész világa mindörökké, Ámen.

Isten minden mindenben. ()**

Az Úr Jézus Krisztus nevében üdvözöllek benneteket, kedves testvéreim. Most, amikor az iskolai év végéhez közeledtek, azért jöttem hozzátok, hogy veletek mégegyszer bejárjam azokat a területeket, amelyeket előbbi tanításaim során végigszemléltetek.

Ti Istent kereső emberek vagytok, mi pedig segítő kezűnket nyújtjuk nektek, hogy jöjjetek velünk, és keressük együtt Istent. Az írás azt mondja: „*Keressétek az Urat, mert ő megtalálható, hívjátok Őt, mert közel van*”.

Mindig, minden egyes alkalommal, amikor hozzátok szólunk, tulajdonképpen ez a tárgy. Keressük Istent; mert ha az Úr mindenütt jelen van is, és ha mindig közel van is, mégis az ember lelkétől sokszor mintha nagyon távol volna, és amikor hívja az Urat, hogy legyen segítségére, mintha nem hallaná meg az emberi szót.

Ismétlem, én azért jöttem hozzátok, hogy végig vezesselek titeket mindenütt, ahová az emberszellem elérhet, hogy meglássátok, hogy az Úr mindenütt jelen van, akárhol vagytok, az Úr mindenütt közel van, és mindenki hívhatja Őt.

Keresni fogjuk Istent az időben, a térben, a végtelen nagyban és a végtelen kicsinyben, az ember lelkében: az érzések, a gondolatok és eszmék világában, és látni fogjátok, hogy mindenütt úgyszólván kézzelfoghatóan jelen van, és mindenütt megtalálható; de nem az „embernek”, hanem a szellemnek, mert Isten Szellem, és az ő teremtményei is szellemek. Azért amikor az „ember” keresi Őt, nem találja meg, de ha a „szellem” keresi, mindenkor megtalálja.

Mielőtt elindulnánk kereső utunkra, nézzünk előbb magunk körül az emberek világában. Egyelőre nem szellemi szemekkel, hanem a ti szemetekkel nézzünk körül. Én attól tartok, hogy ha az emberek világában nézünk széjjel, a legkevésbé fogjuk Őt megtalálni. Azért a legvígasztalanabb képet fogom először elétek tární.

*

Íme, ahonnan elindulunk, egy nagy világváros. Kövesse-tek engem az utcán és nézzétek velem együtt az embereket. Hiszen ti szellemkutatók, ti lélekbúvárok vagytok, és mint ilyeneknek nektek már az emberek arcából, szeméből is kell tudnotok valamit kiolvasni, mert hiszen a szem a lélek tükre, és akik lélekbúvárok, azoknak ebből a tükörből már legalább a kezdőbetűket ki kell tudniuk olvasni.

Jöjjetek velem végig az utcán. Nyüzsgő-siető emberek; mindenki lót-fut a maga dolga után, járművek zakatolnak és lár-máznak. **Kínos dolog a szellemnek végighaladnia a szellemi-ekkel nem törődő, a szellemiek elől bezárt, veszedelembé rohanó emberek tömegében.**

Íme, itt jön szembe velünk egy: arcán dolyf tükröződik, szeméből erőszak, sőt az erőszak kielégülésének érzése olvasható le. Ez nem rohan; méltóságteljesen lépked, és tekintetével

úgy söpri végig az utcát, mintha rossz néven venné, hogy körülötte mások is mozognak. Ennek a spekulációi beváltak, és büszke az eszére, büszke a sikerére.

Itt jön egy másik: szemében a kétségbeesésnek, a teljes reménytelenségnek üressége mered elénk; ez holnapra végezni akar magával, mert neki nem sikerült semmi, amit kigondolt, hanem minden rombadőlt, sőt, mivel a szerencsére bízva magát idegen pénzzel manipulált, az is elúszott, s ezért holnap már sárga hulla lesz belőle.

Az utcasarkon, ahol elkanyarodunk, egy álkoldús áll kölcsönkért gyermekkel a karján. Most egy habkönnyű ruhákba öltözött lenge nő lejt, arcán egy újkori művészet remeklésével. Illatfelhőbe burkoltan libeg tovább gyalogjáráshoz nem szokott lába, mert különben halkan suhanó luxuskocsin jár. Közben sokan rohannak keresztül-kasul, egymást csaknem legázolva, és ha egymásba ütköznek, a szemekből gyilkos villámok lövelnek elő. Itt két férfi vitatkozó hangon megáll, és feltartóztatja a közlekedést. Jogi vitát rendeznek anyagi dolgok felett. Mindkettőnek az arcán, szemén, mozdulatain leolvasható, hogy amit mondanak, az csak arra való, hogy a másik ne vegye észre, amit a szavakkal eltakarni igyekeznek.

Két fiatal siheder cinikus beszéddel siet a járókelők közt. Íme, ott valami csődület, valakit elgázolt egy ilyen rohanó luxuskocsi, és az ifjak, akik még az élet legkezdetén vannak, legyintve haladnak tovább „*annyi baj legyen!*” felkiáltással. Ezek a mai kor leendő emberei. **Amikor az emberek így milliós tömegekbe összeverődnek, egyáltalában nem a szeretet érzése tartja össze őket, amelyet Isten adott ragasztószerül, hanem az önzés, a kapzsiság, az érvényesülési vágy, amelyeket e világ fejedelme: a sátán tart ébren.**

Hagyjuk hátra most ezt a képet, de jegyezzétek meg, mert még vissza kell térnem reá.

Elhagyva a várost örült zakatolásával, bűnös és bűzös levegőjével, *jöjjetek velem ki a szabadba* a lélek szárnyain, meszse, ahol már elhalkul a városi élet gyötrő zürzavara. Itt, a tiszta természet ölén keressük Istent; keressük először *a ragyogó tavaszban*.

*

Íme, magunkban vagyunk. Szent csend vesz bennünket körül, mint a templom mélyén, ha egyedül megyünk oda imádkozni, amikor senki sincs benn. Szinte szava van a csendnek. Szent a csend a szabad természet ölén, amelybe csak itt-ott zeng bele egy-egy éneklő madár vidám danája. Mosolyogni látszik minden. A rét színes szőnyegéből, a zsenge fű közül apró fehér, kék és sárga virágok mosolyognak elő. A mezőn érik a vetés. A sziklás oldalon zöld moha takarja a kopár és szögletes köveket.

Mindent, ami kopár, ami rideg, ami rút, beföd és eltakarni törekszik *a szépség*. Szépség van mindenütt, amerre a szem ellát, s a szívünk megtelik tiszta örömmel; elhalkul benne mindaz a rossz és nehéz érzés, amelyet a városból magunkkal hoztunk, és valami édes békesség üli meg a lelkünket: az a békesség, amely a tiszta természetből, a Világlélekből árad. *Az a magára hagyott élet, amelyhez ember keze nem nyúlt*, amelyet a természet szent törvénye: *Isten keze vezet — amelyen mindenütt meglátszik Isten keze nyoma, megérezik Isten szeretetének lehellete — ez az, ami a szívünket megragadja*.

Vegyünk fel csak egyetlen virágszálat, nézzük meg annak csodás szerkezetét, azt a ragyogó színt, amelyet az ember soha semmiféle tudományával előállítani nem képes, leheljük be azt az illatot, amelyet soha nem fog tudni vegyileg előállítani. Bámuljuk meg azt a csodás célszerűséget, amellyel be van rendezve, és a művészetnek azt a legnagyobb tökéletességét, amelyet, nem élt még a földön művész és nem is fog élni, aki utólnérni tudna.

Miért olyan szép, miért olyan ragyogó, miért kelt a szívben mindez olyan boldogító érzéseket? Azért, *mert Isten keze*

járt itt, Isten alkotta ezt; azért van, hogy „a mezők liliomai nem munkálkodnak, és nem fonnak, mégis Salamon minden királyi dicsőségében nem öltözködött úgy, mint ezek közül egy”.

És ezek a gyönyörúségek millió- meg milliósámra vannak, csak látó szem kell hozzá, amely meglátja mögöttük az alkotó Művészt, Akit nektek, Istent kereső embereknek meg kell találnotok. Minden fűszál egy-egy csoda, és minden virág, minden lepke a művészet legmagasabb tökélyének bizonyossága, amelyet az ember soha utól nem ér.

„Keressétek Istent, mert megtalálható”.

Ez a sok gyönyörúség, amelyet kint láttok a tavaszban, az igazán hívő, *Istent szerető lélek számára mennyei gyönyörök forrása, — addig a határig, ameddig a lelki szemei nyitva vannak. Pedig ez a gyönyörű természet Isten palástjának legszélső szegélye,* és mégis mennyi megragadó, magasztos gondolatot takar, zár magába és sugároz ki magából! ***Hát még milyen lehet a természet szépsége ott, Isten közelében, azok előtt, akik csak szellemi szemekkel látnak, akik tisztaszívűek, és azért mindennap láthatják Istent?!***

*

Nézzétek a tavaszban a madárkát: ki tanította arra a csodás bölcsességre, ahogyan a fészket megépítette? Ki tanította arra a hűsége, amellyel fiókáit kikölti, heteken keresztül ülven a fészekben,-, sokszor hideg esőben ázva, éles északi szélben fázva? És amikor a tojások kikeltek, virradattól napszállatig percről-percre hordja fiókáinak a táplálékot, és ő maga alig eszik valamit. Eközben napokon, heteken keresztül olyan óriási munkát fejt ki, hogy ha arról a tudósok statisztikát készítenének, és arányba állítanák azzal a munkakifejtéssel, amire a legszorgalmasabb ember képes, az embernek szégyenkeznie kellene, olyan messze elmaradna a kis madár mögött. Ki tanította ekkora szeretetre és önmegtartásra?!

Azután, milyen hősiességet, milyen önfeláldozást tanúsít, míg felneveli fiókáit, és ha ellenség támadja meg, - az a különben oly félénk kis madár az életét adja kicsinyeiért, szembe száll a rablóval, és inkább meghal, semhogy veszendőbe hagyja menni őket. Pedig az ő fiókái néhány hét múlva elszélednek, és elfelejtik az otthoni fészket, míg az ember egész életén át örülhet az eredménynek, amely gyermekeinek lelkében megjutalmazza a nevelésükre fordított fáradságért. *De a kis madárszívben olyan tisztán él a kötelességérzet, ahogyan a megromlott emberi lélekben nem élhet.*

Ki tanította ezeket magasabb erkölcsstanra? Melyik teológiára jártak ezek, hogy ilyen tökéletesen tölti be a törvényt?! *Isten keze van ezek mögött az erények mögött; az élet, mint Isten akaratának végső mozzanata vezeti őket; amilyen tiszta a forrás, olyan tiszta ezeknek az érzésük, és annak nyomán olyan magasatos a rendeltetésük betöltése is.*

A méhecske talán még nagyobb munkát végez, mint a kis madár; fáradhatatlanul száll virágról-virágra, kicsinységéhez mérten óriási terhet cipelve a kaptárba, hogy a jövő nemzedék életét biztosítsa. Ki tanította ezeket az apró rovarokat államtanra, melyik egyetemen vagy jogakadémián tanították őket a kölcsönös szolidaritásra és törvénytiszteletre? Hol tanították harcolni, hogy a betolakodó ellenséggel szemben csodás hősiességgel seregszámra áldozzák fel magukat? Hol tanították őket hatszögletű tökéletes hajlékaik megépítésére, amelyek a tudósok tudományát megcsúfoló matematikai szabatossgal vannak összeállítva?!

Ki tanította a hangyákat, hogy előre tudják a jövőt és be rendezkedjenek, hogy a szűkös időkben legyen mit enniük?! Isten keze, Isten akarat, Isten gondolata, Isten terve nyilatkozik meg itt mindenütt. És amennyivel magasabbak Isten gondolatai és tervei az emberek gondolatainál és terveinél, annyival tökéletesebbek azok a kivitelben is, ha azt a tiszta természeti erők végzik.

„Keressétek Istent, mert Ő megtalálható”.

*

Lépjünk egy lépéssel előre az időben; hiszen már itt van az ajtó előtt a nyár. Tekintsetek csak alá innen a dombtetőről a sík mezőre: már érik a gabona. Rövid idő választ el az aratástól. Menjünk oda alá. Az ember azt mondja: búzatábla; ezzel összes ismereteit elmondotta. Pedig minden egyes gabonaszál a csodáknak egész könyvtárát zárja magába.

Egy ilyen gabonaszál felnő egy méterre, vagy még nagyobb magasságra, tetején a magvakkal telt kalász, és a vastagsága alig két milliméter. És ez a csodás alkotás megáll hónapokon keresztül, szél lengeti, sokszor lehajol egészen a földig, de olyan rugalmas, hogy újból felemelkedik. Ez eddig nem látszik előttek csodának, emberek, mert megszoktátok. Csodák és titkok közt éltek, de mert megszoktátok, a legnagyobb csodákkal szemben is vakok és süketek maradtok.

Gondoljátok el most a búzaszárat ezerszeres nagyításban. Hogy egész emberileg beszéljek: ha például egy ügynevezett „gazdasági kiállítás” elé építene az ember szimbólum gyanánt egy búzaszálat és azt két méter vastagra tervezné, akkor ezer méter magasnak kellene lennie. Van-e olyan anyag a világon, amelyből az ember ezt felépítve, az a saját súlya alatt össze nem roskadna és, ízzé-porrá nem törne? Pedig még a tetejébe egy aránylag óriási súlyt: a kalászt kellene helyezni, s az egész alkotmányt a szélnek kellene lengetnie jobbra-balra!

Az ember minden tudományával szégyenkezve kénytelen bevallani, hogy még elkezdni sem lenne képes ahhoz hasonlót, amit a természet alkot. Pedig az a búzaszál nem acélból, hanem csak puha anyagból van alkotva, amelyet egy kis gyermek a két ujjá közt összeroppantathat. De ha megnézték ezt a ti nagyító készülékekkel, csodálkozva fogjátok látni, hogy ennek a szálnak rostjai a szerint az elv szerint vannak összeépítve, amely elv azonos a legnagyobb teherbírás elvével.

Ki számította ezt így ki? Micsoda hallatlan tudás és bölcsesség kellett ennek a megkonstruálásához! ***Isten keze van mögötte.***

Isten bölcsessége van megörökítve a búzaszállban, a virágban, a fa rostjaiban, a lepke szárnyában, mindenütt. Minden tele van a bölcsességnek egész könyvtárakat kitevő határtalanságával, de titkosan el van rejtve ilyen parányi dolgokban, amelyeket az „ember” nem láthat meg, mert az „embernek” csak emberi dolgokhoz van szeme, mert az ember szellemi szemeit kinyitni rest és sokszor képtelen. — Azért mondja az írás: *„Szemeik lévén, nem látnak, és füleik lévén, nem hallanak”*. Így meg sem térhetnek.

Ha még néhány hetet lépünk előre az időben, látjuk immár a learatott búzát. Ott fekszenek a keresztek szép sorjában a sárga tarlón.

E keresztek szemlélve, önkéntelenül is rá kell gondolnia az embernek arra az egyetlen keresztre, amely a világ legmagasabb pontján, a Golgotán áll, ahonnan az nemcsak az egész földre, de még a mennybe is ellátszik, s Arra, akit a keresztre szegeztek, aki az *„élet kenyere”* volt; aki azt mondotta: *„az én testem bizony étel és az én vérem bizony ital”*. *Az élet kenyere a golgotai keresztről száll alá, a lelkekbe*, ezek a keresztek pedig, amelyek a sárga tarlón fekszenek, a test táplálására adattak. Csak úgy melleleg kértem meg, hogy vajon mit adott az ember az Istennek, hogy neki egy szem búzáért húszannyit és harmincannyit ad vissza? (Holott az ember azt az egy szem búzát is ingyen kapta Istentől!) Vajon mi érdeme van az embernek, hogy a jóságos mennyei Atya őt mindazzal a jóval, mindazzal a széppel elárasztja, amelyet az ember még csak megérteni sem képes, de elfogadni és elpusztítani igen? Hiszen hogy a kenyere megtegyemjen az embernek, ahhoz ő nem ad egyebet, mint csak elveti a magot a földbe. A termést az Isten készen adja, azt csak át kell vennie! Az aratás, a cséplés és a betakarítás csak nem érdem? Ez csak a késznek elfogadása! Hiszen Isten érlelte meg a kenyér-

magvakat, Isten adott langyos esőt és napsugarat; Isten adta azokat az erőket, amelyek abban a búzaszárban felemelkedve a magvakat kifejlesztették, és élvezhető táplálékká tették az ember számára!

„Keressétek az Urat, mert ő megtalálható” abban a ragyogó szépségben, amelyet a tavasz nyújt, abban a bőségben és gazdagságban, abban a minden érdem nélkül nyújtott jóságban, amelyet a nyár özönnel áraszt az emberre.

Azután meg ezekből a keresztkekből nemcsak azok táplálkoznak, akik a magot elvetették a földbe, akik learatták, kicsépeltek és betakarították, hanem azok is, akiket szemlének kezdetén hátra hagytunk, akik a város aszfaltján egymást letiporva törekszenek a maguk mohóságát kielégíteni, és egymás érdekén keresztül-kasul gázolva mindig többet és többet harácsolni! Ezek a keresztkek táplálják azokat is. És ha már a földművesnek semmi érdeme sincs abban, hogy az Isten húszannyit és harminc-annyit ad neki, amazoknak vajon mi érdekük van, akik mégcsak imában sem kéri, sem meg nem köszönik, tehát sem embernek, sem Istennek nem adnak önmagukból semmi értéket?!

És most egy pillanatra emlékezzetek csak az ú. n. „jóvátétel” gondolatára. Milyen szánalmas gondolattá zsugorodik össze ez az elmélet, amikor mindenütt azt látjátok, hogy az ember nem ad semmit, Isten pedig mindent ad neki!

És még valamit. Vajon mindaz a bőség, mindaz a szépség, mindaz a tündöklés, ami a természet alkotásaiból elősugárzik, miből ered? Az a termőtalaj, amelyből ez az egész vegetáció kisarjadt és dússá, pompássá fejlődött, eredetileg vajon mi volt? Évezredek szemetje, szennye, élőlények, élő szervezetek ürüléke és rothadása, elpusztult, megsemmisült alkotások romjai, szenny, amelyet az emberiség kivetett magából. Ezek alkotják a termőtalajt, a humuszt. És Isten ezt fedi be ragyogó mezővel, tündöklő virággal, ezt a szennyes, megfertőzött anyagot teremti át tiszta fluidokká és erőkké, amelyekből kenyér-magvak és

édes, zamatos gyümölcsök keletkeznek. Tehát *Isten az ő határtalan bölcsességével és szeretetével a megfertőzött, elrontott, többé semmire nem használható anyagból alkot újat, gyönyörűt, táplálót, életet adót.*

„Keressétek az Urat, mert Ő megtalálható.”

Menjünk az időben előre. Már itt az ősz.

A mezőn, a tarlón szánt egy ember. Hosszú, iromba betűket hasít a talajba; tudtán és szándékán kívül imát rajzol bele a jövőért, a jövő esztendőért. Mellette a másik táblában már friss vetés sарjadzik, és mint a lehelet, zsenge zöld földi be a földet. A kertekben a fák roskadoznak a gyümölcs súlya alatt.

És most gondoljátok el, hogy ha még az ember a gabonáért tett is valamit, amikor szántott, vetett és aratott, vajon mit tett a zamatos gyümölcsért, amely minden emberi hozzájárulás nélkül százával terem az ágon, s amelynek íze, illata, zamata semmi emberi produktummal össze nem hasonlítható, s amit az embernek csak le kell szakasztania, és el kell fogyasztania. (Itt csak futólag jegyzem meg, hogy az ember tehetetlenségét nem bizonyítja-e eléggé, hogy még a saját testének táplálására sem képes egyetlen falat eledelt előállítani?! Legfeljebb csak a meg-lévőt tudja átalakítani.)

Már a csodákról nem is beszélek, hogy egy-egy gyümölcs, pl. egy alma, egy körte, egy dió megalkotása a bölcsességnek és előrelátásnak milyen csodás bizonyossága, hogy a szőlőszem a legtökéletesebb formában, a gömb alakjában, belülről az életerő feszítőerejének, kívülről a levegő nyomásának kiegyensúlyozására milyen hártavékony héjjal van megvédve s benne micsoda zamat, micsoda íz van elraktározva!

Isten kimondhatatlan jósága nemcsak táplálékot ad a hátlatlan embernek, de még arról is gondoskodik, hogy az ő emberi szíve is megvidámulhasson. Noénak, amikor a bárka szárazra ért, amikor az özönvíz tombolása és az életért való - aggodalom napjai elmúltak, Isten a szőlőt adta, hogy plántálja el, és a szőlő nedűjétől és az öröm mámorától felejtse el a rémnapokat.

Ez a nedű az élet kenyerével együtt a ti szíveteknek, a ti lelketeknek megvidámítását is hívta van szolgálni, *mint Annak a vére, aki a Golgotán kiszenvedett, mert amikor az ő testét eszitek, és az ő vérét isszátok, akkor a ti lelketek, a ti szellemetek is megtelik boldogsággal*, visszatekintve a múlt viharaira, a tévedező ifjúságra, az élet delének tikkasztó hőségére és verejtékező, nehéz munkájára. És ha itt vagytok az őszben, a ti életetek alkonyán, és az életnek abból a szent kenyeréből részesültök, amely a mennyből szállt alá, és a Krisztus véreből isztok, akkor a ti szellemetek, a ti lelketek megvidámul és örömmel tekint előre, a tél elé, a halál elé, amely mindannyiótokra vár. Megvidámult lélekkel tekint előre, mert tudjátok, hogy az örökélet étele és itala már elhívta az örökéletre a ti szellemeteket, és erőt adott neki, hogy megállhasson abban a másik életben, amely a halál után következik.

*

A tél. *„Elhervad a fű, és annak virága elhull, de az Úrnak beszéde megmarad mindörökké”*. Az Isten a télben is jelen van. Az erdőnek tarka lombja lehullt, s a fák ágai úgy meredeznek az égnek, mint a felemelt kéznek ujjai, hálákat adva az elmúlt esztendőért, amelyben ismét betölthették hivatásukat, amelyben újból növekedhettek. Szellemi szemmel nézve nektek is ilyeneknek kell lennetek: a télben — vagyis a halál után — hálát adni az elmúlt tavaszért, nyárért és őszért, a földi életért, amelyben a ti lelketek ismét gazdagodhattok. Ne az elmúlás gondolata, hanem a fejlődés belső tudata töltsön el benneteket, ha az elmúlásra, gondoltok, mert utána újból tavasz következik.

A természet szép fehér palásba öltözött, az élet visszavonult a külsőből a belsőbe. Isten, az örök szeretet, az ő bűnös, tisztátalan gyermekeinek a jövőre ismét biztosítja az eledelt, s azért a vetést betakarja puha palástartal, hogy a tél zord fagya meg ne ártson neki, hogy jövőre is legyen mit ennie annak, aki bár nem reményből, de megszokásból biztosan számít rá, hogy az Isten jövőre is eltartja őt.

Nem beszélek a hópihék csodájáról, azoknak a struktúrájáról, s arról a művészetről, amely a látó szem előtt itt is, mint mindenütt, megmutatja az Isten keze nyomát, csak a jóságról beszélek, arról a kimondhatatlan szeretetről, amely a tavaszban, a nyárban, az őszben, a télben mindenütt jelen van, mindenre kiterjed, mindent mindenütt étellel, szeretettel hat át.

*

Kerestük Istent az időben: a tavaszban, a nyárban, az őszben, a télben és mindig megtaláltuk Őt. Most távolabbi időbe vezetlek el titeket.

De mielőtt abba a távolabbi időbe elmennénk, térjünk még egyszer vissza a földre; térjünk vissza a városba, ebbe a Bábelbe és nézzük végig mégegyszer az utcát. Vajon hová vezethet mindaz, amit ott szemlélhetünk: az a kíméletlen harc, vad önzés, kapzsiság, gyűlölet, bujaság, cinizmus, hitetlenség, vadság? Megmondom hová. Vannak, akik még mindig remélnék, vannak kényelmes lelkek, akik még mindig valami jobbat várnak, akik tehát még mindig emberi szemekkel tekintik a dolgokat. *Átmenetileg fog ugyan enyhülést adni az Isten*, mert ha pihenő időszakok nem volnának, az igazak is elpusztulnának, de ez a rohanás mindig csak gyorsabbá lesz. Ezek a vad és fékezhetetlen érzések mindig erősebbekké és intenzívebbekké lesznek, az egyénnek az egyén ellen való — egyelőre takart és burkolt — küzdelme lassan nyílt, vad és fékezhetetlen harccá válik. *És a tömegeknek egymás ellen való felkészülése el nem képzelt, eddig nem létezett pusztulásokat von maga után.*

A kegyelem ereje ugyan mindig állandó, de az elfogadó erő hiányzik hozzá; és amilyen mértékben a sátán uralmat nyer az emberi lelkeken, a kegyelem olyan mértékben kénytelen visszahúzódní. Hovatovább a törvény uralma veszi át a szót. És eljön az idő, amikor a juhok a kecskéktől elválasztatnak, az ebek, a paráznák és a gyilkosok kivettetnek a külső sötétségre, s velük

együtt kivettetik az anyag, amelyet megfertőztek, s *a kegyelem helyét átveszi a természettörvény.*

Mivel az a vad tombolás, amely az indulatokban már most is elviselhetetlen a jobb érzésű ember lelkének, határtalan méreteket ölt: az új világtesten, amely alakulni fog, a maga lég-nemű és folyékony állagában egészen ezeknek az indulatoknak szörnyű viharai fognak tombolni. A tehetetlen, a törvény által alakhoz és formához kötött új planéta felszíne éppen úgy, mint annakidején a föld felszíne is, ezeknek a dúló indulatoknak, a sátán hatalmának korbácsolása alatt irtózatossá természeti háborúk színhelye lesz, melyek hegyeket tornyosítanak fel, és tengerfeneket mélyítenek ki a planéta felszínén.

Azután ezeknek a szörnyű viharoknak ideje is elmúlik, és az elalaktalanodott, hegy- és völgyalakulatokkal megszaggatott új planéta a megmerevedés után lassan a kegyelem újabb behatása alatt kezd egy nagyon primitív kis vegetációt produkálná. Ez mindig erőteljesebbé lesz, de mivel formáiban és megnyilatkozásaiban azokból az indulatokból táplálkozik, amelyeket ennek az új planétának a szellemei oda magukkal vittek, ennél fogva tövises, mérges, ártó növényekből fog állani.

Majd enyhülni fog ez a vegetáció, hogy megszülethessen az első állati szervezet, szintén nagyon vad, vérengző és alacsonyrendű tormában.

Azután évezredek és évmilliók során felébrednek rajta a szellemek, kábultan, tudatlanul, vakon. Ezeknek is hosszú évezredekre lesz szükségük, míg a szemükből kitörlik a végtelennek tetsző álmot, míg öntudatra ébrednek, míg csiszolódni kezdenek, míg társadalmat kezdenek alkotni, míg ismeretekre tesznek szert, míg a hitnek első csírája a lelkükben újra megszületik.

„*Keressétek az Urat, mert ő megtalálható*”. Íme, Isten mindenütt ott van a maga fejlesztő törvényével, kegyelmével, amellyel a méltatlanokat, a gonoszokat, az elvetemülteket fenntartja, élteni, táplálja, fejleszti. Mit adnak ezek azért, hogy Isten

mindezekkel az áldásaival elárasztja őket? Lehet-e még jóvátételről beszélni? *Isten sohasem büntet, Isten mindig csak ad.*

*

Az időben nem vezetlek benneteket tovább, de elvezetlek titeket a végtelenségbe. Megint azt mondom nektek, emberek, hogy én csak emberi dolgokról tárhatok elétek analógiákat, mert csak azokat érthetitek meg; és csak olyan dolgokról beszélhetek, amelyekhez az összekötő ismereitek már megvannak. Azért ezt a mai beszélgetést az évváráshoz közel úgy választottam meg, hogy nektek az életről és világról olyan általános áttekintést nyújtsak, hogy annak minden részletében, minden parányában Istent szemlélhessétek, hogy a szívetek megteljen Istennel, s ha maradt még benne valami hézag, ahol az Isten nincs otthon, lehetőleg azt is segítsék kitisztítani, hogy Isten oda is bevonulhasson.

Tehát erről az új planétáról induljunk el a végtelenségbe. **A ti tudósaitok sokat feltártak már a végtelenség titkaiból, de mindenesetre a teljes igazsághoz mérten csaknem semmit.** Azt azonban tudjátok, hogyha a látható világok végtelenségébe elindultok, a napsugár gyorsaságával évszázadokig, évezredekig folyton haladhattok és mégsem fogtok közelebb jutni a látható mindenség „széléhez” — hogy éppen emberi szót használjak — mint amennyire most vagytok.

Ha a képzelet szárnyain velem jöttök, a látható mindenség végtelenségében újra meg újra csak azt fogjátok látni mindenütt, hogy ennél a ti földeteknél ezer-meg ezerszer nagyobb égitestek következnek egymásután, több-kevesebb, kisebb-nagyobb bolygókkal. Mindegyiken élet, az egyikén kezdődő, a másikon fejlődő, a harmadikon már csaknem szellemi élet van; mindegyiken embereknek — ha már ezt a földi szót használjuk — vagy szellemeknek milliói laknak.

E millió és milliárd világtestek mindegyikén külön-külön sokmillió és sokmilliárd egyén születik, él, szeretkezik, dolgo-

zik, küzd, sír, kacag, meghal, és újra kezdi. És *Isten mindegyikkel külön-külön, életének minden megmozdulásában vele van. Isten ebben a végtelen mindenségben elhintett végtelen világok mindegyikén élő végtelen sok szellem mindegyikével külön-külön törődik, mindegyiknek életét külön-külön vezeti és kormányozza, sőt nemcsak mindegyik léleknek, de minden fűszálnak, virágnak, állatnak a sorsát is.*

Emberi hasonlathoz vagyok kénytelen folyamodni, mert emberi képzeletetek elfárad a végtelenségben száguldva. Képzeljétek most ezt az elgondolhatatlan nagy végtelenséget emberileg felfogható méretekre redukálva, akkor azok az óriási világtestek, amelyek az űrben lebegnek, úgy viszonylanak egymáshoz, mint egészen apró golyócskák egymástól többezer méter távolságra. És ezt a végtelenséget teljes rend kormányozza, ezeknek a világtesteknek mindegyike szabályszerűen előírt pályán mozog, és közöttük rendetlenség soha be nem állhat.

Felmérhető-e annak a bölcsességnek a végtelensége, amely ezt a mindenséget megalkotta és fenntartja? ***Pedig ez a látható mindenség, amelyet évek millión keresztül sem tud beszáguldani a fénysugár, még mindig csak szélső szegélye Isten palástjának. Isten mindenütt ott van, csak „keressétek az Urat, mert ő megtalálható”.***

Most a másik végtelenségbe vezetlek titeket.

Ti tudjátok, hogy ha egy vízcseppet górcső alatt megnéztek, benne élőlények tömegét látjátok nyüzsgögni. Ezek az élőlények abban a vízcseppben száz- és ezerszámra élnek, születnek, táplálkoznak, szaporodnak és meghalnak. Ilyen vízcseppekből állnak a tengerek.

Most, ha a képzeletetek el nem fáradt, gondoljátok el, hogy ezeknek a parányi lényeknek milyen kimondhatatlan mennyisége él a vizekben, a földön és a levegőben! És *Isten minden egyes ilyen lényre gondol és Isten minden egyes ilyen elképzelhetetlenül parányi lény életét folyton nyomon kíséri, enni ad neki, fenntartja és vezeti.*

És ha ezek közül a parányi lények közül egyet kiemeltek és többezerszeres nagyítás alatt szemléltetik, azt fogjátok látni, hogy annak a parányi lénynek sajátos szervei vannak az ő sajátos életének megfelelően, olyan szervek, amelyeknek megalakítása csak egy végtelen bölcsességtől és gondosságtól eredhet. *Isten kezének nyoma van abban a parányi lényben is.*

Annak a parányi lénynek még parányibb szervei anyagból állnak. Az anyag pedig — mint szintén tudjátok — egymástól aránylag óriási távolságban keringő atomokból áll. Ezek az atomok azóta megvannak, mióta az anyagvilág létrejött és ezeknek egymáshoz-kötöttsége és pályájuk törvénye azóta fennáll és rendet tart fenn.

Ezek a parányok olyan viszonylatban vannak egymással a maguk terében — hogyha azt felnagyítanám az emberi felfoghatóság határáig — mint egészen apró golyócskák egymástól többezer méteres távolságban. Most gondolatok arra, amit az imént a végtelen nagy szemléleténél megállapítottunk: a két megállapítás azonos, mert összeköttetést talál a gondolkozó lényben: a szellemben. Íme a végtelenségek találkozása: a végtelenségek bár nem egyenlők egymással, de a végtelenségek sokfélesége mind benne van a határtalanban, Istenben. A végtelenséget összekötő Szellem: az Isten, az Összszellem, Akiből az összes végtelenségek származnak, és aki Önmagában egyesíti az összes végtelenségeket. És mivel a szellemlény Isten Szelleméből származik, azért tudnak benne is összekapcsolódni a végtelenségek.

Ilyen parányokból áll az egész világ minden anyaga. Az az erő, amely ezeket a parányokat viszonylag óriási távolságokon keresztül egymással összeköti, és állandó mozgásban tartja, nem más, mint az élet. A lefokozott, képességeitől és akaratától megfosztott élet béklyóba vert ereje az, ami az atomokban és az atomok kapcsolatában össze van sűrítve. Ez az erő végeredményben Isten ereje, íme Isten mindenütt jelen van; Isten a maga

erejével benne van a parányban is, és ezzel benne van mindenben az ő egész törvényvilága is.

Ez a zárt élet, amely tehetetlenségre van kárhozthatva, parányi másolata csupán a látható naprendszerek kötöttségének és mozgásának, amely kötöttséget a bukás hozott létre.

Azonban minden erő magasabb rendű erővé kíván átalakulni: a kötött erő élő erővé, amelyet emberi nyelven szerves életnek neveznek, a szerves élet lelki, a lelki élet szellemivé. Ennek a tendenciának felhasználása teszi lehetővé a láthatatlan dolgok láthatóvá tételét és a látható dolgok láthatatlanná tételét.

*

Most továbbmegyünk. *Kerestük Istent az időben, kerestük a térben kerestük a végtelen nagyban, kerestük a végtelen kicsinyben és mindenütt megtaláltuk Őt. Most keresni fogjuk az érzésekben, a gondolatokban; a lélekben.*

Abban a mozdulatlan kősziklában, amelyet a tavaszban szemléltünk, szintén atomoknak számokban ki nem fejezhető végtelensége kering.

Az ember teste ugyanígy van megalkotva, éppen azért érzékeli azt a laza anyagot keménynek és tömörnek, amelyet kősziklának nevez. A szellem számára az anyag laza és keresztülhatolható, mert ő maga nem anyag és nem tömör.

Ezen a kemény kősziklán lassan-lassan vékony moharéteg képződik, és a szikla felszínén, ahol az élő természettel érintkezik, lassan megindul a kötött mechanikai erőnek élő erővé való átalakulása, mivel a magasabb rendű erő mindig hatalmasabb, mint az alacsonyabb rendű, s így az élő erő legyőzi a kötött erőt. Évszázadok, évezredek folynak el, és a szikla felszínén már aprólevelű növénykékké vertek gyökeret, mert a sziklának egész felső rétege laza talajjá bomlott szét. Újabb évezredek alatt az egész szikladarab szétmállik, szétesik, széthullik, *az atomközi erőket az élet felszívja magába*, cserjék, bokrok, virágok nőnek, a mechanikai erő átszivárgott, felemelkedett, átalakult élő erővé.

Feltámadását ünnepli a holt erő; mert amikor már az élet nagy keringésébe, egyetemes áramába belejutott, attól kezdve gyorsan halad célja felé: a még magasabb rendű élet felé.

Most jusson eszetekbe az a kép, amelyet az újonnan alakult planéta ébredező életéről rajzoltam elétek. Ilyen rideg szikla az ősember is, amikor egy halott planétán először ébred fel, s kitörli szeméből az évezredek álmat, és bambán körültekint. Mozdulatai (lelki mozdulatokat értek) esetlenek, durvák és veszélyhozók.

Azután évezredek múlnak el felette és elérkezik abba a stádiumba, amikor a sziklán az első parányi, aprólevelű növényke gyökeret ver: évezredek csalódásai, szenvedései, fájdalmai, életek és halálok váltakozása a lelkében bizonyos megismerést teremt.

Újabb évezredek, és már valami kis virágféle fakad a sziklán: már bálványokat készít magának, egy ismeretlen hatalomnak ajándékot ad, és kifejlődött ravasz fufangjával ezt az ismeretlen hatalmat a maga számára lekötelezni törekszik. Ismét újabb évezredek, és itt áll a civilizált ember: fejlett értelme, műízlése, sőt bizonyosfokú jóakarata is van már; a holt, mechanikai erő lassan átalakult lelkeséggé.

Újabb életek, újabb tapasztalatok, és végül eljut odáig, ahol most ti vagytok: Istent kereső lélekké lesz. *És amikor Istent kezdi keresni, akkor már átment a halálból az életbe, az élet termőtalajává vált, amelybe mennyei magvak hullanak alá és teremnek, „némely harmincannyit, némely hatvanannyit, némely százannyit”.*

Ameddig a fejlődések erre a fokára eljutott, mindent végig próbált. Egyszer talán a szép és a rút közt élénk megkülönböztetés tudata ragadta meg a lelkét, s a művészetért élt; más nem létezett a számára, ez volt fő és vezető gondolata: szépet alkotni és szépségekkel telíteni meg a lelkét és a körülötte lévő világot.

Egy másik életében az emberi szabadság, vagy az igazság eszméje ragadta meg a lelkét és vágyott tenni valamit a hazájáért, a jogokért embertársai érdekében. Azután talán a legfelső Hatalomnak hódolt, minden más szempont elhallgatott a lelkében és magános életet élve egyedül Istennek kívánt tetszeni. Sok próbálgatás után, sokoldalú kiképzés után jutott csak el addig, míg átmehetett a halálból az életbe.

*

Azért, testvéreim, amikor meghatott lélekkel álltok meg egy műremek előtt, amelyet talán sok századévvvel ezelőtt egy úgynevezett lángelme alkotott, aki a művészetben ragyogó csiláglag volt, és ti megtermékenyült fantáziátokkal rezignáltán gondoltok arra a kézre, amely azt az ecsetet forgatta, vagy azt a vésőt kezelte, hogy az a kéz milyen régen, sok századévvvel ezelőtt porrá és hamuvá omlott. És a távolság ködén keresztül nagynak és hatalmasnak ítéletek azt, aki ezt alkotta, — mint ahogy az utókor mindig felmagasztalja azokat, akiket a saját koruk nem ismert fel, — azt mondom nektek, *ne szóljon a ti hódolatotok az „embernek”!* Az is csak olyan ember volt, mint ti, sok hibával, sok tévedéssel, sokszor gonosz indulatokkal. — Mindössze az történt vele, hogy a lelkének egyik oldala már átvékonyodott annyira, hogy a magasabb rendű világ lesugárzását befogadhatta magába, s lelkének azon a megtisztult részén keresztül *az Isten, mint a szépségnek egyik megnyilatkozása, előragyogott.*

Vagy, amikor a tudományokban bűvárkodtok és az emberiség úgynevezett „nagyjainak” alkotásaiban elmerül a lelketek, — akik a titkokba mélyebben bele tudtak hatolni, mint az előttük élők — és rezignáltán gondoltok arra, hogy milyen kár, hogy az az agy, amely ilyen csodás világosságot látott meg, porrá és hamuvá omlott: *ne hódoljatok az embernek, hanem hódoljatok az Istennek, aki az ember lelkének egy nyílásán keresztül abból a törékeny, csetlő-botló emberlélekből elő tudott ragyogni, és a világosságnak egy parányát a késő kor számára előre tudta vetíteni.*

Sőt azt mondom nektek, hogy amikor azoknak az életén merengtek el, akik a testüket áldozták fel az igazságért, Isten igazságáért, akik a máglyán, vagy a vadállatok karmai közt, vagy a tüzes roston fejezték be életüket, *a ti hódolatotok ne szóljon az „embernek”, aki példát mutatott. Hanem szóljon az Istennek, aki azon a parányon keresztül, azon a gyenge senkin keresztül az ő hatalmas, nagy voltának bizonyosságát nyújtotta nektek.*

Mert, embertestvéreim, ha gyarlók vagytok is, ha csetlő-botló, ingatag, bűnös hajlamokkal, vétkekkel és tudatlansággal megterhelt kicsiny szellemek vagytok is, *mégis Isten temploma vagytok, „istenek vagytok”, — azt mondja az írás. Mert ha Isten minden atomban benne él, mennyivel inkább benne él az ő teremtményeiben, akik Őt keresik! És az az Isten, aki a ti lelketekben él, szintén kíván élőragyogni, szintén óhajtana elősugározni, hiszen az Istennek, — az utolérhetetlen, elgondolhatatlan menyeyei Atyának, akihez a szellem gondolatai és fantáziája el nem ér, és aki benne lakik a ti szívetekben, — egyetlen vágya, egyetlen óhaja és kívánsága, hogy belőletek az ő arca élőragyogjon.*

Mindaz a szépség, amelyet ebben a mi szemlénkben láttatok, mindaz a nagyság, mindaz a hatalmasság, mindaz a hőlcseség mindaz a jóság, mindaz a határtalanság benne él a ti kicsiny szellemetekben, és elősugározni és egyesülni kíván Azzal, aki a ti Atyátok.

Ő él azokban az érzésekben és gondolatokban, amelyek Őt keresik. De mert még mélyen vagytok, mert még a bukásnak rabláncái csörögnek rajtatok, még kényszerzubbonyban éltek, — amely a test és a testnek az alakja, amely még a szférákban is veletek marad, — azért nem képes előragyogni az Isten, és azért az Isten, aki bennetek van, szenved, mert rab.

Egyetlenegy volt csupán, akiben Isten tisztán élt, akiből tisztán és hatalmasan sugárzott elő, akiben minden, ami szép, minden, ami magasztos, minden, ami csodálatos, minden, ami ragyogás, minden, ami jó, együtt volt. S akiből Isten szakadatlanul, töretlenül elősugárzott, aki az ő testét és vérét adta nektek,

hogy az legyen a ti táplálékotok azon a hosszú úton, amelyből egy kis szakaszt ma velem végigjártatok, — hogy el ne fogyatkozzatok.

Azt az Egyet magasztaljátok, dicsőítétek; azzal az Eggyel forrjon össze a ti szívetek, mert az az Egy „az Út, az Igazság és az Élet”!

Álmok és szimbólumok. ()**

Amikor a legutolsó alkalommal szóltam hozzátok, nagy, végtelenségekre terjedő területeken vezettelek végig benneteket a képzelet szárnyain^{8*}. Ma éppen ellenkezőleg: egy nagyon szűk és keskeny ösvényre akarlak vezetni titeket, ahová nem hozhatok magatokkal semmi egyebet, mint csak a ti világosság után sóvárgó szellemeteket.

Mielőtt hát velem erre az útra elindulnátok, le kell raknotok mindent, amit sokszor ide is magatokkal hurcoltok: le kell raknotok emberi gondjaitokat, amelyek a ti otthonotokban terhelnek benneteket, el kell felejtenetek a tegnap kellemetlenségét és a holnap aggodalmát. Le kell raknotok magatokról az emberi kritika nehéz köpönyegét és azokat az emberi mérőeszközöket, amelyekkel olykor az e világból átszűrődő igazságokat centiméterrel és milliméterrel igyekeztek lemérni. Le kell raknotok a hiúságot és önértékelést; le kell raknotok a neheztelést, sőt még a szeretetnek azt a formáját is, amelyet önző szeretetnek neveznek. Mert ennek a keskeny útnak mindkét oldalán feneketlen mélységek tátonganak, és valakik ezen a keskeny úton felesleges dolgokat hurcolnak magukkal, könnyen leszédülnek, és nem juthatnak el a szoros kapuhoz, ahová én most titeket kalauzolni kívánlak. Mindez tehát azt jelenti, hogy szellemeknek kell lennetek, mert *„keskeny az út és szoros a kapu, és kevesen vannak,*

⁸ * Az „Isten minden, mindenben” című megnyilatkozásban.

akik azt megtalálják” éppen azért, mert mint emberek keresik azt, és nem mint szellemek.

*

Ez a szűk kapu két világot választ el egymástól: azt a világot, amelyből mi beszélünk hozzátok és azt a világot, amelyben ti rójátok utatokat, és töltitek napjaitokat; már pedig ez a két világ merőben különböző egymástól..

Kétségtelenül nem könnyű dolog az anyagba ágyazott embernek a maga rögzített formákhoz szokott gondolkozásával egy olyan világba behelyezkedni, amelyben a tér, idő és anyag nem létező fogalmak; nehéz dolog a tér, idő és anyag mértékével lemérni akarni olyan világ dolgait, tartalmát, értékét, amely világ az eszmék, a gondolatok és az érzések világa.

Hogy milyen végtelenül nagy a „közbevetés” a két világ közt, arról a bibliai gazdag és a szegény Lázár példabeszéde megragadó igazsággal és drámai erővel szól, hogy *„innen oda nem mehetnek, sem onnan ide nem jöhetnek”*. Hogy mennyire különböző ez a két világ, eléggé bizonyítja az, hogy amikor innen a testetlen lények világából átköltözik a szellem a tárgyi, az anyagi világba, hosszú évek folynak le, míg megszokja azokat a fogalmakat, amelyek a tér-idő-anyag világában használatosak. Évekig tart, míg megtanulja a szellem azokat a viszonylatokat, amelyekhez addig szokva nem volt. És amikor a gyermek már beszélni tud, az ő szelleme, az ő lelke még mindig annyira idegen a neki új, anyagi világban, hogy meg akarja fogni a kezével a végtelen távolban lévő tárgyakat, s összetéveszti a tegnapot a holnappal.

Nem a tájékozatlanság ennek az oka, hanem az, hogy a lélek még nem aklimatizálódott az új fogalmi világhoz, még a tér-idő-anyag-mentes világ emléke van rajta.

Azután felnő, és mindjobban és jobban beleszokik az új állapotba; mind jobban és jobban eltávolodik ettől a kaputól — amelyben mi most állunk — és annyira megszokja az anyagi vi-

lág körülményeit, annyira a magáéivá teszi annak érdekeit, annyira polgárává válik ennek az előtte addig idegen világnak, hogy nemcsak elfelejti a régi világ viszonylatait, de meg is tagadja, sőt hovatovább gúnnyal hallgatja, ha valaki erről a világról szól neki.

Pedig ez a világ, a mi világunk, amelyből nyomon kísérjük a lelki törekvéseiteket, telve van azzal a kívánsággal és törekvéssel, hogy a maga igazságával benyomuljon a tér-időanyag világába, hogy a maga igazságát keresztülsugározza ezen a szűk résen azokba a lelkekbe, akik az anyagban fogva vannak. Mi sóvárgunk az után, hogy abból, amit az Isten kegyelme nekünk nyújtott, minél többet adjunk azoknak, akik még a földön vannak.

Hogy ez milyen végtelenül nehéz dolog, hogy milyen végtelenül nehéz megértetni az anyagi világban élő emberrel az anyagtalan világ világosságát, törvényeit és igazságait, annak beszédes bizonyosságai az álmok, az a különös állapot, amelyben az anyagban élő lélek időről időre erre a mesgyére állítatik, hogy ebből a fluidi világból merítsen, hogy ebből az erőtartályból erőt és világosságot vigyen magával az ő nappali énjébe, az ő tárgyi világába.

Milyen nehéz az embernek megítélnie az azok mögött a jelenségek mögött rejlő igazságokat, amelyek az álmok révén mint szimbólumok kerülnek az ő nappali tudatába!!

Az emberek álmodnak. Az álmok néha mély benyomást hagynak hátra a lelkükben, de azután elfelejtik. Érthetetlen dolog, de napirendre térnek felette, mint ahogy általában az emberek csodák és titkok felett, amelyek percről percre, óráról órára a szemükbe szöknek, könnyűszerrel térnek napirendre, és ha nem tudnak rájuk magyarázatot találni, legfőlebb keresnek rá egy műszót, egy kifejezést és azzal a dolog lényegébe való behatolás fáradságától felmentetteknek érzik magukat.

Erre a területre viszlek most benneteket, kedves testvéreim és — hogy úgy mondjam — csevegés formájában igyekszem szolgálatotokra lenni azzal, hogy a szellemi világnak, a tér-idő-anyagmentes világnak az anyagi világ jelenségeibe belesajtolta titkairól tanítalak meg benneteket. A leplet fellebbentem — legalábbis addig a határig, ameddig arra titeket a ti igazi törekvésetek, a ti szellemi felszabadultságotok és eddig megszerzett képességeitek alkalmassá tesznek.

Néhány álmod fogok nektek elmondani. Ezek az álmok megtörtént, átélt jelenségek voltak, nem költött dolgok, amit azért említek meg, hogy megtanuljatok az álomélményekkel, mint realitásokkal számolni. Ezekkel az a célom, hogy megmutassam nektek, hogy nekünk és általában a szellemvilágnak milyen akadályokkal kell megküzdenünk, hogy az emberi tudatba bele tudjunk plántálni, bele tudjunk vésni egy-egy kis igazságot, egy-egy figyelmeztetést, egy-egy óvó, intő jelenséget, hogy azt, akinek üzeni, segíteni szeretnénk, valóban meg is segíthessük.

Példának okáért valaki álmodik és álmának tárgya ez: megy egy úton, és útja magas, kopár, meredek hegyre visz fel. Minden erejét latba vetve kapaszkodik fel a meredek, csúszós, sziklás hegyen, tudva, hogy ha a csúcra felér, azon túl verőfényes, sima pázsiton haladhat tovább, és ott kipihenheti azt a nagy fáradtságot, amellyel a hegy megmászása járt. Hiába azonban minden igyekezete, a hegy derekáig sem képes feljutni; verejtékkal gyöngyöző homlokkal, kétségbeesetten látja, hogy nincs mibe megkapaszkodnia, nem tud előbbre jutni, és nem tudja, mihez kezdjen. A nagy vergődésben és gyötrődésben felébred. Csuromvizesen ébred, annak bizonyoságaképp, hogy az a szuggesztívó, amellyel a gondolati, eszmei világban küzdött, hatását áthozta az ő anyagi, testi énjébe is, és abban változásokat idézett elő.

Az álom hosszabb-rövidebb időközökben, két-három évenként megismétlődik, mindig teljesen ugyanazokkal a jelenségekkel. Hosszú idő múltán a hegy kezd összezsugorodni, már

majdnem eléri a csúcst, de azért még mindig dolgavégzetlenül ébred fel; míg végül egyszer, amikor megint ugyanebben az állapotban találja magát, a hegy már egészen alacsony és jelentéktelen kis dombbá zsugorodott össze, úgyszólván könnyűszerrel, néhány lépéssel fel-mászhat a tetejére. De akkor egyszerre észreveszi, hogy nincs is erre szükség, mert ott van egy könnyű, sima út, amit eddig nem vett észre, s amelyen nagyon kis kerülővel eljuthat a túlsó oldal verőfényes, pázsitos útjára.

Jelentéktelen dolognak látszik ez az álom, és mégis mélységes jelentőség van mögötte. A hegy, amely a föld színéből kimagaslik, a gőgöt példázza, a kopár sziklák a ridegség és keménység jelképezői, az erőlködés az önerőből való felemelkedésnek a szimbóluma. A törekvő szellem végül, hosszú évek meddő erőfeszítései és csalódásai után megértette ennek a világnak figyelmeztetését, és alábbhagyott az erőfeszítéssel, s akkor észrevette az utat, amely erőlködés nélkül vezeti őt az életnek tisztább, könnyebb, verőfényesebb oldalára.

Íme, milyen nehéz az anyagi képekből eszmei igazságokra következtetni, amíg a léleknek ezirányú fogékonysága nincs kifejlődve! Mert mennyire más egy hegy, mint a kevélység fogalma, amennyivel más a szikla, mint az emberi természet hajlíthatatlansága és ridegsége!

Másik álmodok el nektek. Bizonyára nagyon sokan álmodtatok affélét, hogy egy nagy folyó vizén utaztok hajón. A hajón együtt utazik veletek valaki, akit nagyon szerettek. Az utazás kellemes, a messze parton virágzó fákat simogat a tavaszi szellő, a napsütés langyos meleget áraszt, és meghitten nézve egymás szemébe várjátok, míg a hajó a kikötőbe jut. A hajó el is jut a kikötőbe, ahol az, akit nagyon szerettek, partraszáll több mással együtt, ti pedig visszamaradtok a hajón és a hajó veletek továbbmegy. Ti pedig a hajó korlátjára leborulva zokogva sirátjátok azt, aki kiszállt. Szívetek majd megszakad a keserűségtől. A nagy fájdalomban felébred az álmodó, párnája könnyel áztatott. Az a szuggeszció, amelyet az eszmei világban felszedett,

átvitte a maga hatását a testére is, és abban ilyen anyagi elváltozásokat hozott létre.

A folyó jelképezi azt, ami megállás nélkül folyik: az időt. A hajó, amelyen utaztok, ez a szilárd tárgyi dolog, a ti anyagi életetek. A kikötő ugyanaz a keskeny ajtó, amelyben most állunk, amely elválasztja a holtakat az élőkötől, ahová az egyik el távozott, és ahonnan az, aki visszamaradt, szívében keserű fájdalommal megy tovább.

Aki nem ismeri az eszmei világot, mert nem is hisz egy olyan világban, ahol a dolgokat, a valóságokat nem lehet távol-sággal, idővel, anyaggal mérni, az nagyon természetesen nem is keresi, ennél fogva nem is találhatja meg a képekben elburkolt szellemi üzenetet, intő figyelmeztetést. Nem találja meg azt a szeretetet, amely ebből a világból, erről az oldalról sugárzik feléje, és nem igyekszik a lelkét már előre megerősíteni a reá váró keserű órák ehordozására.

Mondok nektek még egy álmot. Az is bizonyára majdnem mindegyikötökkel megtörtént már, hogy olyat álmодott, hogy otthon volt a lakásában, de a lakása valami egészen más volt, mint a tényleges földi lakás. Megtörténik veletek, hogy akik jobb módban vannak, és sok szobájuk van, álmélményükben csak egy kis padlásszobában, vagy éppen pincelakásban élnek; de viszont az is megtörténhetik, hogy olyan, aki szerényebb viszonyok közt él, álmélményében egy palota tulajdonosa, szobák sorával, szolgasereggel és mindennel, ami a gazdagsággal együtt jár.

Nos tehát egy ilyen álm ez: Az álmодó otthon van az ő ilyen díszes otthonában. Szobák sora, süppedő szőnyegek, kényelmes és meghitt szögletek, csodálatosan finom és értékes bútorok. Szolgák sürgölődnek körülötte, vendégek jönnek és a vendégek közt kedves, ismerős arcok, de sokan olyanok is, akiket földi életében sohasem látott, álmában azonban mind régi jó ismerősei. Mindezeket szeretettel fogadja, és örömmel beszélget velük

lelki dolgokról, ilyenekről, mint a mi dolgaink. Amikor az álmodó felébred, a lelkében továbbrezeg valami boldogság, valami békesség, valami kiegyenlítetttség érzete.

De most nem erről beszélek, mert minket most csak az érdekel, hogyan öltözik tárgyi formákba a szellemvilág igazsága, a szellemvilág valósága.

Hogyan is mondta azt a mi Urunk és Megváltónk? „Az én Atyám házában sok hajlékok vannak.” Mik ezek a hajlékok? Nem egyebek, mint az Igazságnak az ember lelkében kiképződött valódi ismerete; a hajléknak felszerelése nem egyéb, mint a lélekben kibontakozott érzések, a napsütés, amely az ablakokon beárad és a virág, amely a lakást díszíti, a lélek derűje és szépérzéke. Az ilyen hajlékok, amelyek sok-sok helyiségből állnak, mutatják a kibontakozott élet sokszerűségét, olyan érzéseket, amelyekbe ha elvonul, boldognak érzi magát, olyan gondolatömegeket, amelyekben kellemesen időzik, olyan emlékeket, amelyek jóleső érzéseket fakasztanak. Ebben a gazdag otthonban ismerőst, ismeretlent szívesen lát, mert szívesen beengedi a lelkébe azokat, és szívesen közli velük azokat az értékeket, amelyek az ő lelkében vannak, szívesen kínálja meg őket azzal, amiye van, azokkal a lelki értékekkel, azokkal az igazságokkal, a szeretetnek -és az örömmel azokkal a részecskéivel, amelyekkel ő a maga hajlékát berendezte.

Ezek azok a bizonyos „hajlékok az Atya házában”, vagyis ott, ahol már a szellem felemelkedett a hiúságok, a tárgyi világ küzdelmei, aggodalmai, irigységei, kapzsisága, harca, fájdalma és mindenféle zűrzavara fölé, ahova már csak az ő lelkének megtisztult, kicsiszolt, kiegyenlített, világos érzéseit és gondolatait viszi magával.

Pedig minő más dolog az eszme, és minő más dolog a lakás! De abban a pillanatban, amikor az álmodó felébred, ha ő maga — az ő szelleme — benne élt is az eszmei világban, az ő tárgyi világhoz szokott, a tárgyi világ fogalmaival megtöltött agya a felébredés pillanatában átalakította ezeket a valóságokat,

ezeket az eszméket, ezeket az igazságokat tárgyi képekké, és a testi ember ezekben kénytelen szemlélni a szellemvilágbeli igazságokat és valóságokat. És ha nem *szellem* az illető, ha nem vette le mindazt, amit beszédem kezdetén figyelmetekbe ajánlottam, hanem *mint ember* akarja ezeket a képeket megérteni, akkor vagy semmit sem lát bennük, vagy olyan tévedésekbe hull bele, amelyek ennek a keskeny útnak két oldalán, mint szakadékok tátonganak.

*

Emberek, akik különös lelki alkattal bírnak, alkalmasak arra, hogy e két világ kapujába állva, az innen átszűrődő világosságokat és igazságokat, valóságokat, gondolatokat és eszméket magukon keresztül bocsátva a tárgyi világban megjelenessék — többnyire szintén csak szimbólumok alakjában. Mert a tér-idő-anyagvilág kézzelfogható vaskos realitásai csak látszatlolgok, amelyek elmúlnak, de az igazságok, amelyek a szimbólumok mögé vannak rejtve, soha el nem múlnak, még akkor sem, ha a szimbólumok, mint képek lefoszlanak róluk. Ezek az emberek tehát a két világ közt közvetítők, *közbülsők*, médiumok.

A médium olyan közeg, mint a prizma, amelyen át az egyik világ világossága behatol a másik világba, eközben azonban mindenkor színeire bomlik, sőt sokszor nagyon sok színre, úgy hogy olykor egészen más színt mutat, mint amit a világosság rávetített. Ezért szükséges, hogy azok, akik ennek a kapunak emberi, anyagi oldalán állanak, *kellő ismerettel rendelkezzenek arra nézve, hogy ki tudják bontani a színek mögül az igazságot, le tudják hántani a szimbólumok ruháját az eszmékről, és így magukévá tudják tenni az eszmét a ruha nélkül*, s ne a ruhát, a szót, a formát tartsák igazságnak.

Nem szününk meg folyton-folyvást a szentírásra hívni fel a figyelmeteket. Emberi gondolkodással azt lehetne mondani, hogy szinte csoda, hogy a szentírás az anyagi emberek előtt egyáltalán tekintéllyel bír; szinte csoda, hogy az anyagi világ emberei, akik nem hisznek, vagy ha hisznek is, a hitük nem élő,

csak rájuk varrott hit, a szentírással szemben mégis tisztelettel viseltetnek. Csak azért nem csoda, mert nem emberileg kell gondolkozni; mert Isten külön gondoskodással takarta el a vadak szeme elől ezt az értéket, hogy szét ne tépjék, és sárba ne tapodják.

A szentírás t.i. kezdetétől végéig telve van szimbólumokkal. A szentírás nagy, ragyogó egyéniségei kivétel nélkül közvetítők voltak ennek az eszmei világnak és az anyagi világnak átjárójában, és ami világosságot innen magukba szívtak, azt adták át az anyagi világban élő emberlelkeknek.

Ha már álmokról beszéltem nektek, a szentírásból is legelőször álmokról teszek említést. Figyeljétek csak meg József álmait. József elmondta testvéreinek, hogy: „álmot láttam. Álmomban kévét kötöttünk a mezőn és a ti kévéitek körülállták az én kévémet és meghajoltak előtte.” Később újból álmot látott. „Álmod láttam” — mondta — „láttam az égen a napot, a holdat és tizenegy csillagot és azok meghajoltak előttem”. Az előbbi álmáért a bátyjai meggyűlölték őt, az utóbbi álmáért még az atyja is, aki őt összes gyermekei közül legjobban szerette, megdorgálta, mondván: „Csak nem gondolod, hogy én, a te anyád és testvéreid meg fogunk hajolni előtted”? Íme, Jákob is médiumlélek volt, és József testvérei is azok voltak, mert azonnal látták a jelenség mögött rejlő eszmét és gondolatot; de József több volt náluk, József médiumlélek és próféta-lélek volt egyben.

Mert az álom nem egyforma jellegű mindenféle embernél. Figyeljétek csak meg, hogy az az álom, amelyet József álmodik, minden részletében milyen tökéletes. „Kévet kötöttünk”, — úgymond. Mi az a kéve? A búzaszálak a földből nőnek ki és a kévében sokszáz meg ezer szál van együvé kötve. Az ember teste is a földből nő ki és ezer meg ezer apró részecske van együvé kötve a testi megjelenésben. A kévék felálltak — mondta József. Tehát a legértékesebb rész: a kalászkok felül vannak, amint meghajtják magukat József előtt, mint ahogy az ember

legértékesebb testrésze, a fej, amelyben a szellem székel, legfeljebb van. Figyeljétek csak meg tovább ezt a két álmot. József első álma a kévékkel azt szimbolizálja, hogy az ő testvérei *az ő emberi énjé előtt* fognak meghajolni. És mi történik? Amikor Józsefet a Gondviselés csodás vezetése a fáraó udvarában nagy és hatalmas úrrá emeli, akkor az áruló testvérek az éhínséggel küzdő Kánaánból József elé járulnak, a nagy és hatalmas úr elé, hogy az éhínségtől megmenthessék testi életüket, és földig hajolnak *az ember József* előtt. Mit jelent az álom másik része? A nap, a hold és a csillagok, amelyek a mennybolton vannak, jelentik az ember mennyei részét: a szellemét, a lelkét. Amikor József, mint nagy és hatalmas úr leleplezi magát áruló és gyilkosszándékú vértestvérei előtt, és megbocsátja azok gonoszságát, és sírva öleli őket keblére, akkor ezek kénytelenek *az ő szellemi nagysága* előtt is földig hajolni, mert nem is tehetnek egyebet.

Médiumlélek a fáraó is, aki álmot lát. Álmában a folyóvízből hét kövér, erőteljes tehenet lát egymásután kijönni, utánuk pedig hét sovány, csúnya tehenet, amelyek felfalják a kövéreket. Aztán azt látja, hogy egy gabonaszálon hét gabonafő nő ki, teljesek, duzzadó és kövér szeműek. Azután hét üres, száraz kalász, amelyek felfalják a hét duzzadó, kövér gabonafejet. A fáraó is médiumlélek tehát, aki ott áll a két világ kapujában és látva az egyik világ eszméjét, formába önti azt az ő lelke a másik világ számára. De ő nem prófétalélek, ő nem tudja megfejteni az álmot, ő nem lát bele az okok világába.

Próféta-lélek József, aki megmagyarázza a fáraónak általi jelentőségét, kibontja a szimbólumból az eszmét, és ezáltal megmenti fáraót és népét, és az isteni bölcsesség az előre való gondviselés által megmenti Izrael népét is a pusztulástól.

Erre azonban most nem térek ki, mert minket ma csak a jelképek érdekelnek, hogy megtanuljátok a tárgyi jelenségek mögött az eszméket, az igazi valóságokat megtalálni.

Még egy ószövetségi emberpárról akarok említést tenni nektek. Ezek: Nabukodonozor és Dániel. Nabukodonozor álmot lát, és amikor felébred, elfelejti az álmát, csak gyötri őt a gondolat, hogy valami különöset álmodott, aminek jelentőségének kell lennie. Összehívhatja udvari tudósait, s a mágusok egész seregét, de egyik sem tudja kitalálni a király álmát, annál kevésbé megfejteni. Ezért Nabukodonozor mindvalamennyit halálra ítéli, és mikor már kezdik őket ölni, akkor hozzák eléje Dánielt. Dániel leborulva könyörög az ő Urához, Istenéhez, Jehovához, akit soha meg nem tagadott, akiért az életét napról-napra kockára tette a babyloni fogság alatt, akiben próféta lelkének világos látásával hitt - hogy jelentse meg neki Nabukodonozor álmát. És Jehova csodát tesz. Mert hiszen egyedülálló és páratlan jelenség az, ami Dániellel történik, hogy ugyanazt az álomképet látja meg, amelyet Nabukodonozor vett át az asztrávilágból. Mert hiszen mondanom sem kell, hogy minden eszmét mindenki más- és másféle szimbólum alakjában vesz át, az ő egyéniségének színein keresztül.

Tehát Dániel szintén meglátja azt a szobrot, amit Nabukodonozor látott álmában, amelynek a feje aranyból, a melle és a vállai ezüstből vannak, a törzse rézből, a lábszárjai vasból, a lábai pedig részben vasból, részben cserépből. Amikor Jehova Dániel hűségének jutalmazásaképp megajándékozta őt ezzel a látással, Dániel megjelenti ezt a királynak, s megmagyarázza az álom értelmét: az arany fő Nabukodonozor, a hatalmas uralkodó. Utána jön a két váll és a két kéz: a két új birodalom: Perzsia és Média, azután a réz törzs: Görögország, amely leigazza az előbbieket; és végül a vas, a két lábszár, a római birodalom, amely, mint ahogyan a lábszár kétfelé ágazik, kettészakad keleti és nyugati birodalomra, majd annak lezülése és összeolvadása a barbár népekkel, a részben vas, részben cserép lábfejek.

Figyeljétek csak meg: ebben a képben is az idők folyását látta Dániel. Mennyire más kép ez, mint az előbbi szimbólumok,

amelyekben az idő folyása folyóvíz volt! Mennyire másképp veszi át az egyik lélek, mint a másik és mennyire más alakba öltözteti ugyanazt a gondolatot!

Azután látta Dániel — ugyanúgy, mint Nabukodonozor — hogy a magasból egy kő magától leválik, és darabokra zúzza a szobrot. Majd az a kő, amely a szobrot szétzúzta, elkezd növekedni és hatalmas hegygé lesz, s beborítja az egész földet.

A szobor egyes darabjai népeket, nemzeteket, hatalmasságokat jelentettek, ahogy azok az időben egymásután következnek. A magasból lezuhanó kő pedig a végzetet, amelyet megállítani nem lehelt, amely összezúzza a népeket, nemzeteket, átalakítja a történeket. Végül ennek a végzetnek méhében rejlik az az Eszme, az Ige, amely Izraelből támadt, a Dávid gyökeréből, amely hatalmassá nőtt és beborította az egész földet. Ez a kő ugyanaz, amelyre azt mondja a próféta, hogy *„A kő, amelyet az építők megvetették, lett a szegletnek a fejevé”*: Krisztus Urunk, a mi Megváltónk, aki a mennyből szállt alá, hogy az ő igazságával összezúzzon minden hatalmaskodó földi tévelygést.

A szentírás eddig szemlélt alakjai látnokok, próféták, közvetítők, akik a két világban éltek váltakozva; bizonyos lelki-állapotukban benne éltek az eszmei világban, az úgynevezett rendes, normális állapotukban pedig benne éltek az emberi világban. Krisztus Urunk, Isten egyszülött Fia, a (tisztaságnak Angyala) ellenben szellem volt mindvégig. Ő mindenkor az eszmei, a szellemi, az isteni világból beszélt át az anyagi világba; Ő mindig szellem volt, nem csupán olykor-olykor. Azért amiket Ő mondott, azok az igazságok csaknem mind parabolák, szimbólumok és képletek alakjában jöttek át az emberi világba.

Hallgassátok csak meg, hogyan beszél Ő az eszmei igazságokról, és hogyan öltözteti Ő fel a tárgyi világ képeibe az igazságot. *„A magvető kiment vetni; és miközben vet, némely mag esik az útszélre, ahonnan a madarak elkapkodják azt; némely esik a köves helyre, ahol kevés föld van, s ami kikel, az a nap hevében hamarosan elszárad; némely esik a bozót közé; ezeket*

a bozót elnyomja. Némely azonban esik a jó földbe, és terem némely harminc annyit, némely hatvan annyit, némely száz annyit.”

Tanítványainak, akik szintén emberek voltak, akik szintén csak bizonyos látnoki ihletben látták meg az eszméket és igazságokat, külön kifejti a szimbólumokat. Én csak megismételem előttetek.

„*Némely esék az útfélre*”. Mit jelképez ez? Az út általában olyan terület, amelyen mindenkinek szabad járnia, igaznak, hamisnak, tisztának, bűnösnek, jónak, rossznak, kicsinynek, nagynak, gazdagnak, szegénynek, úrnak, csavargónak, szóval mindenkinek egyaránt. Ahová a mag hull, az az emberi lélek. Lám, itt az ember lelke a termőtalaj. Olyan emberé, akinek a lelke ahhoz a darab földcskéhez hasonlít, amely az út mentén van, **vagyis akinek a lelkén az Isten ígésén kívül a világnak mindenféle értéktelen, vagy kevésbé értékes olvasmánya, szórakozása, játéka egyaránt keresztülvonul.** Ezek azok, akik a lelküket időnként hozzák csak ide, hogy az igazságról halljanak valamit, akik csak nagyritkán vonulnak el a lelkük titkos kamrájába imádkozni és elmélkedni. Ezeknek a lelkéből az értéktelen olvasmányok, a szenzációk, az úgynevezett „művészetnek” értéktelen produktumai, és mindazok az impressziók, amelyek nem férnek össze az Isten igazságával, mint kóbor madarak elkapkodják azt a kevés szemet is, amely nagyritkán a lelkükbe hull és így terméketlenül, parlagon maradnak.

„*Némely esék a köves földre*”. Sokan vannak, akik amikor meghallják példának okáért a szellemtan igazságait, de főképp a jelenségekben rejlő érdekességeket, mohón kapnak utánuk; azonban „*kevés földjük van*”: az ő lelkük csak ideig-óráig érdeklődik, s hamar másfelé fordul, és nem egyszer éppen ellene fordul annak az igazságnak, amelyet felületesen ismert meg. Ilyen lelkek főképp azok, akiket a propaganda tesz rövid időre szellemhívökké.

„*Némely esék a bozót közé.*” Azoknak az embereknek lelke az a bozóttal benőtt terület, akiknek mindenféle ügyük-bajuk, kenyérkereseti, hivatali, családi és egyéb ezer gondjaik olyan nagy fontossággal bírnak előttük, hogy azoktól magukat megszabadítani nem képesek. Ezek az ügyek annyira benőtték a lelkük területét, hogy meggátolják az Isten igéjének növekedését, úgyhogy ha a magvak ki is kelnek, kalászt, termést nem hoznak.

„*Némely esék a jó földbe*”, azaz megmunkált területre, amelyet tehát a Gondviselés, — mint azt már egyízben nektek elmondtam — a szenvedések ekéjével, a vigasztalás boronájával langyos esővel és napsütéssel előkészített. A magvak, amelyek ide hullanak, teremnek a lélek kvalitása szerint, az egyiknél húszannyit, a másikinál harmincannyit, és vannak, akiknél hatvanannyit.

Ha az Úr igazságairól van szó, nagyon sokáig kívánnék beszélni nektek, de céломhoz közelednem kell. Azért csak éppen kiragadok egy-két szimbólumot.

Azt mondja az Úr: „*Hasonlatos a mennyeknek országa a tengerbe vetett gyalomhoz, amely mindenféle állatot egybetakarít, akkor kivonják a partra, és a hasznavehetőket kiválogatják, a többit pedig eldobják.*”

Tehát a mennyeknek országa hasonlatos a hálóhoz. Milyen különös képbe öltöztetése ez az Eszmének! Mi is a mennyeknek országa? A mennyek országa nem egy körülhatárolt terület — mert most eszmei világról beszélek — a mennyeknek országa a Krisztus igazsága. A Krisztus igazsága volt az a háló, amelyet belevetettek a tengerbe, vagyis a lelkeknek végtelen világába, amelyből ez az igazság mindenféle lelket összegyűjtött, értékest, értéktelent, fejlettet, fejletlent, csonkát-bonkát, egészeset és beteget. Nézzetek csak körül: Krisztus igazsága nagy és hatalmas szervezetté lett, amelybe mindenféle ember bejuthatott. A kereszténység elterjedt a földön, és magába ölelt mindenféle embert; de hányan vannak közülök olyanok, akik igazán át

is vannak hatva a Krisztus igazságától, akik élnek is a Krisztus-mutatva életet? Hányan vannak, akik igazán az övéi?! Azután eljönnek a mennynek angyalai, kivonják a hálót, és kiválogatják belőle az értékeseket. És akkor hiába mondja valaki, hogy „*Uram, Uram, nem a te nevedben tanítottunk-e, nem a te nevedben tettünk-e csodálatos dolgokat?*” Akkor Ő azt feleli: „*Távogatok tőlem, álnokságnak cselekedői, nem ismerlek benneteket!*” Íme a szimbólumok: a háló az Isten országa, a halak és a tengeri állatok az emberek. Milyen csodálatosan vannak emberi képekbe öltöztetve a krisztusi, isteni igazságok!!

Továbbá azt mondja Ő: „*Hasonlatos a mennyeknek országa a kovászhoz, amelyet az asszony vesz, és belevegyít három mérce lisztbe, míg mind megkél tőle.*”

Az Isten országa és a kovász! Gondolkoztatok-e ezeken, hogy milyen csodálatosan szoros kapcsolatba, sőt azonosságba hozható ilyen rendkívül különböző két fogalom? Az az igazság, amelyet most, az utolsó órákban hirdetünk az embereknek, olyan, mint a kovász, a kovásztól a lisztmolekulák lassanként mind átveszik annak éltető, duzzadó, erjedő tendenciáját, azután továbbadják a szomszéd molekuláknak, és így tovább, míg végül az egész nagy tészta megduzzad, megdagad, és az emberek táplálására alkalmas kenyeret lehet sütni belőle. A szellemtan igazsága is olyan, mint a kicsiny kovász a három mérce lisztben: lassan terjed tovább, s mind több és több lelket érint meg, akik lassankint megduzzadnak, megnövekednek ennek a hatása alatt, és ők maguk is tápláló erővé válnak másokkal szemben, akikkel megint ők érintkeznek, míg végül egész nagy tömegek, milliók fogadják ennek éltető igazságait a lelkükbe.

Milyen tökéletesek azok a képek, azok a szimbólumok, amelyeket az Úr alkalmazott, amelyek soha el nem muló igazságokat takarnak!!

De a legcsodálatosabb szimbólum Ő maga. Figyeljétek csak meg, hogy amikor önmagáról szól, sohasem nevezi néven

magát. Nem tűnt fel nektek, hogy Ő sohasem mondja, hogy engem így és így hívnak? Neki nincs emberi neve, Ő azt soha nem használja. Ő Szellem, aki azt mondja: „*Én vagyok a világ világoossága.*” „*Én vagyok az élő kenyér, amely mennyből szállt alá; valaki eszi az én testemet és issza az én véretem, az bennem lakozik és én is abban.*”

Emberi gondolkodás szerint nem csoda, ha az értetlen tömeg felzúdult ezen a kijelentésen, és nem találta ezt a kijelentést józannak és okosnak. Hogyan is tudnák a tárgyi valóság fogalmihoz szokott emberek megérteni, hogy valaki kenyér, még hozzá olyan kenyér, amely az égből szállt alá? Azután meg, hogy aki nem eszi az ő testét, és nem issza az ő vérét, annak nincsen élete?! Hogyan tudja ezt megérteni olyan valaki, aki a szimbólumok világában analfabéta, aki nem is hisz azokban a valóságokban, amelyek a szimbólumok mögött rejlenek!

Az emberek részéről, közönséges emberi észjárás szerint nem csoda, hogy akkor sokan elállottak tőle. Azonban aki tudja, hogy a Krisztust nem mint személyt, hanem mint Eszmét, mint Isten leküldött megváltó gondolatát, mint Igazságot, mint meg-elevenítő Igét kell értelmezni, aki tudja, hogy Krisztust nem mint embert kell elképzelni, hanem mint Isten kegyelmének megnyilatkozását, az természetesnek találja, hogy „Ő a szőlőtő és ti a szőlővesszők”, akik belőle nőttek ki, és ha valaki nem marad a szőlőtőkében, nincsen annak élete, de aki rajta marad a tőkén, annak a vesszőnek élete van, és még több gyümölcsöt fog teremni.”

Azután azt mondja: „*Én vagyok az Út*”. Mi az út? Egy tárgyi fogalom. Én vagyok Eszme, amelyen haladva a mennyek országába juttok. „*Én, vagyok az igazság és az élet*”. Igen, mert élet csak abban van, abban a Krisztus él. Ha Ő személy volna, nem lehetne azt mondani, hogy „Ő él énbennem és én élek Őbenne”, mert egyik személy nem élhet a másik személyben, de az Eszme élhet minden lélekben.

Amikor ő magáról, mint emberről szól, azt mondja: az „Ember fia”, és mindig harmadik személyben említi. „Az Ember Fia eljött”, „az Ember Fiával ezt tették”. Amikor Ő első személyben beszél, akkor Ő mindig mint szellem áll ott. „*Én és az Atya egy vagyunk*”. Íme, az ő szent, magasztos, ragyogó, isteni lénye mennyiféle megnevezésben szerepel a szentírásban: Út, Igazság, Élet, Kenyér, Szőlőtő, Fiú, Atya. Ezek az ő „nevei”. A tiszta szellemség nem kíván emberileg megjelölve lenni, sőt inkább mindjobban összeolvadni, törekszik Teremtőjével, mint elkülönülni Tőle. Számára az emberi állapot a legjobb esetben csak munkásruha.

Azért ne keressetek neveket azok mögött az igazságok és azok mögött a szellemi jelenségek mögött, amelyek nektek magasabb helyről jövő világosságot hoznak.

Emlékezzetek Keresztelő Jánosra, akit megkérdeztek, ki vagy te? Találgatták, próféta-e, vagy Messiás-e, végül az unszólásra megmondotta: „*Kiáltó szó vagyok a pusztában: egyengessétek az Úrnak útját, és készítsétek meg az ő ösvényét.*” Kiáltó szó, amelynek tartalma az, hogy készüljete a Messiás befogadására. Ez az ő neve: t.i. az a cél, amiért a földre jött.

*

Ha a képzeletetekben most mindazt végigszemlélem, amit mondtam, úgy látom, — annak ellenére, hogy különösen azt igyekeztem hangsúlyozni, hogy az eszmei valóságoknak nincsen alakjuk, terjedelmük és anyaguk — a fantáziátokban mégis olyan kép alakul ki, mint egy kerítés, vagy egy fal, amelynek egyik oldalán van az eszmei, a másikon a tárgyi világ, s e kettőt köti össze az a szűk kapu, amelybe én titeket bevezettelek. Nos tehát, ez a két világ nem külön van, hanem együtt van benne az emberi lélekben: a szellemi világ is, meg az anyagi világ is, amelyekben viszont mindkettőben benne él az ember azoknál a fogalmaknál fogva, amelyeket róluk alkotott.

A földön senki sem születik meg rossz szándékkal, a földön senki sem születik meg anélkül, hogy meg ne ismerte

volna azokat az igazságokat és azokat a törvényeket, amelyek ellen vétett, és amelyekkel szemben — hogy úgy mondjam — elégtétellel tartozik. Így tehát mindenki, aki a földre jön, magával hoz a lelkében, abban a bizonyos eszmei részben bizonyos célkitűzést, bizonyos igazságot, amelyet addig, míg szellemállapotban élt, magában kialakított és felerősíteni törekedett.

Amikor a testöltést intéző égi hatalmak megnyitják előtte a kaput, amelyen át a földi világba juthat, akkor túrhető lelki elrendezettséggel, reménységgel, bizakodással ölti magára azt a bizonyos éteri réteget, amellyel őt a Gondviselés, mint segítő alkalmatossággal megajándékozta. Azután magára, ölti a szüleinek fluidját, amely fluidokban már átveszi azok általános érzés- és gondolkodásmódját, végül magára, veszi a testet, ezt a nehéz burkot, amely minden jó szándékot, erőt, fluidokat, éteri alkotórészeket egybefoglal és betakar. Mindezzel belép egy családba, amelynek külön kialakult felfogása van, amely már kicsiny gyermekkorában rányomja a maga bélyegét. Belekerül egy szersmind egy embercsoportba, amelynek általánosító fluidja megint körülburkolja őt. Belekerül egy felekezetbe, amelynek szintén van egy általánosító fluidja, melynek hatása alá kerül, és belejut egy foglalkozási ágba, amely a maga osztályfelfogásával és érzésével szintén egy újabb burkot képez körülötte.

Most jusson eszetekbe az a gabonamag, amely a nedves földbe kerül, és felette rögök vannak. A tavaszi nap, a langyos levegő, az ébredező természet a nedves rög alatt megpuhult magból kicsalja a csírá, amely a benne rejlő élet erejével törekszik a föld felszínére kerülni. Felette azonban rögök, kavicsok, akadályok vannak, úgyhogy az életnek nagy erőfeszítésébe kerül az akadályokat elhárítania, és sokszor meg kell kerülnie az akadályokat, míg kijuthat a felszínre, úgyhogy gyakran meglehetősen görbe és kanyargós utat kell megtennie, holott a csíra legjobban szeretett volna zsinóregyenesen a felszínre törni.

Így van ez az emberi lélekkel is, aki ezekbe a burkokba be van ágyazva. Az az elhatározás, az a hiányérzet, az a lelki ambíció, amely benne mint csíra, kibontakozni készül, sok akadályon keresztül juthat csak a felszínre, vagyis a megvalósulás stádiumába, úgyhogy mire ebben a tér-idő-anyag-világban, ebben az úgynevezett „reális” életben napvilágot lát az az eszme, amelyért testet öltött, már úgyszólván ő maga sem ismer rá.

Megint példákat hozok fel. Például a szellem szférabeli állapotában látja, hogy a lelkében nagyon sok fogyatékoság van, neki sok-sok értéket kell gyűjtenie, hogy ezt a nagy fogyatékoságát kiegyenlítse. Mikor azután az életben már elhelyezkedett, mint egy távoli visszhang, amely csak az utolsó szótagokat adja vissza, az ő emlékezetében is csak annyi marad meg, hogy: „*gyűjts értékeket.*” A többit mind befödte az élet pora, füstje. És ő gyűjt és gyűjt, halomra gyűjt — anyagi értékeket. Hiszen azóta elveszítette a szellemi dolgok iránti fogékonyságát, s helyette kifejlődött benne az anyag iránt való érdeklődés, az anyaghoz-kötöttség.

Az anyagi értékek gyűjtése ebben az önzésre alapozott társadalmi berendezkedésben nem megy mások sérelme nélkül. Az anyagi értékek gyűjtése közben ellenségeket szerez magának szándéktalanul, és tudatosan megbánt érzékenységeket, lelkeket; egészen eltéveszti szeme elől az irányt és a célt, és mire eljut az életének végéhez, ehhez a kicsiny kapuhoz, s megszabadul földi testétől, azt látja, hogy a hiányok még nagyobbak lettek és a pótolnivaló még több lett, mint volt.

Egy másik léleknél a visszhang valamivel többet ad vissza: „*lelki értékeket kell gyűjtened.*” És ebben a földi világban, ahol a tudásnak olyan nagy a becsülete és azoknak is, akik az emberi tudományok hordozói, elkezd ilyen értékeket gyűjteni. Éjt napallá tévő szorgalommal és törekvéssel ássa bele magát a földi tudományokba, és bizony sokszor ambíciók letörése árán, a mások irigységének felébresztésével előrevergődik, s felküzdí magát azok közé, akik a földi társadalomban anyagi ismereteik

és emberi tudásuk révén tekintélyt jelentenek. Hírnév, tisztelet veszi körül; de e mögött a tisztelet-gyűrü mögött az elfojtott bosszú, a legázoltak elkeseredése zúg és morajlik, így áldozza fel a hiú ambíciókért a föld-nyujtotta tiszta örömeiket. Feláldoz egy-egy szerető szívet, és végképp elhanyagolja azoknak az értekeknek a megszerzését, amelyekért a földre jött.

És mikor visszatér ide a valóságok világába, s az igazság tüköré előtt megáll, borzadva látja, milyen elégtelenedett alakkal tért meg arról a küzdőtérrel, ahol magának tökéletességet, vagy legalábbis nagyértékű előhaladást remélt.

Egy másik talán előző életében gonoszul bánt a szegény emberekkel. Talán módja és alkalmá volt szegény emberek élete felett rendelkezni, és ő kegyetlen volt, szívtelen, zsarnok. A szellemi világban ennek az orvoslása, ennek a jóvátétele erősödött meg benne, mint cél, amelyért a földi testbe beleöltözött. Mikor azután mint ember a társadalomban elhelyezkedik, és a lelkében mozgolódó és érvényesülni törekvő eszmének teret igyekszik szorítani, s részvéttel és sajnálattal szemléli a szegény emberek sorsát, akik arcuk véres verejtékével keresik meg a száraz kenyeret, akkor megtelik a lelke gyűlölettel azok iránt, akiknek sok van. Demagóg, uszító lesz, akinek a kezéhez vér tapad, és aki sokszor maga is az élete árán tanulja és tapasztalja meg, hogy eltévesztette a célt, amiért a földre jött.

És így tovább...

Ezek azok, akik elvesznek; ezek azok, akiken már nem lehet segíteni; ezek azok, akik az utolsó óráig már nem képesek elvégezni a maguk üdvösségének munkáját, mert nem szereztek meg hozzá az előfeltételeket, nincs még kellőképpen megmunkálva náluk az a talaj, amelyből annak a magnak úgy kellene kikelnie, hogy „húszannyit, harmincannyit és hatvanannyit” teremjen.

Kétségtelen, hogy még akiknek a lelki világát az élet eléggé megdolgozta és megmunkálta, hogy a várt termést meg-hozhassák, azoknak az útjuk sincs simára kikövezve, azoknak is

nehéz és keserves küzdés árán lehet csak a magukkal hozott igazságot, a magukkal hozott eszmét valóra váltani. Mert azok a rétegek, amelyekről az imént beszéltem, az e rétegekben rejlő tendenciákkal óriási nyomást gyakorolnak a szellemükre, s óriási ellenállást tanúsítanak a tiszta és igaz eszmék felszínre törekvésével szemben, éppen azért, mert ezek a burkok sátáni elvvel vannak átítatva. **Hiszen még az Úrnak is három évtized kellett, ameddig az ő isteni fényével és ragyogásával ezeket a rétegeket teljesen átsugározta, áttisztította, és mindenféle földi járuléktól megszabadította.**

Tehát még akiknek megmunkált lelkük van is, akiknek lelkéből az az eszme, az a cél, amelyet magukkal hoztak, erőteljesen tör elő, azok is megremegnek, amikor kicsiny élethajójuk körül látják a zajgó vihart, és félnek, hogy elmerülnek a szennyes árban. És amikor látják az emberlelkeket, akik minden törekvésükkel meg akarják őket semmisíteni, és meg akarják hiúsítani, hogy a magukkal hozott világosságot kiszórják a világba, elkedvetlenednek, és sokszor megtörténik, hogy lemondanak a küzdeletről, visszavonulnak a maguk lelki otthonába, és nem hajlandók, nem kívánnak a küzdelemben, abban az ádáz és veszélyes harcban résztvenni.

Vagy ami még rosszabb, megtörténhetik, hogy az ilyen lélek arra a gondolatra jut, hogy hiszen ez a világ tud örömeit is nyújtani, és azt gondolja magában: „miért kell nekem küzdenem és az emberek gyűlöletét magamra vonnom? Hiszen én is tehetek úgy, mint mások! Miért ne használjam én is ki a földnyujtotta örömeit, és miért ne szerezzem meg barátaimul a földembereit, ahelyett, hogy ellenségeimmé tegyem őket?”

Ezeknek nem szabad elveszniük; ezeket a Gondviselés mindenáron munkára kényszeríti. Az előbbit, aki, mint mizantróp, visszahúzódott az ő szellemi otthonába — hogy még egyszer a tárgyi képet vegyem elő: a két világot elválasztó határnak szellemi oldalára — a Gondviselés valami olyan nagy lelki örömmel ajándékozza meg, amely egyszerre elhárítja előle

az akadályokat. És akkor ő felduzzadó hálaérzéssel az ő Krisztusa iránt, Aki reá tekintett, átlép ezen a keskeny ajtón, és két kézzel igyekszik szórni a világosságot, amelyet neki Isten kegyelemből nyújtott.

A másikkal pedig, aki az örömökbe igyekezett magát eltemetni — tehát ennek a válaszfalnak a másik oldalára, az anyagi világba akart egészen elhúzódni — a Gondviselés keményebb kézzel bánik: egy nem várt pillanatban valami olyan csapást, valami olyan szerencsétlenséget zúdít a nyakába, hogy egyszerre összedűl körülötte a világ, s ő zúzott tagokkal emelkedik ki a törmelékek közül, s egyszerre megérti, mire volt az felelet, amit kapott. Bűnbánó lélekkel, zokogva borul le az ő Ura előtt, és fogadkozik, hogy mindent vállal, és még erején felül is dolgozni és vezetelni akar, csak hogy úgy tehessen, ahogyan az az ő Urának kedves. És akkor felfokozott lendülettel, és sokkal nagyobb lelkesültséggel, mintha semmi rosszat sem cselekedett volna, áll neki a munkának, hogy a világosságot, amelyet a valóság világából vesz át, két kézzel szórja azoknak, akik azt elfogadják, és akiknek a lelkük otthonát abból kell felépíteniük.

*

A föld nehéz munkatér, testvéreim. És nektek — akiket mi összegyűjtöttünk, hogy ebből a világból világosságot, eszméket, igazságokat tanuljatok meg, akiket, hogy úgy mondjam, minden fogásra meg akarunk tanítani; hogy az igazsághoz minél közelebb juthassatok — tanítványokból tanítókká kell lennetek. A többi rajtatok áll.

Mert befejezésül oda térek vissza, amivel kezdtem: ha le nem vetitek magatokról mindazokat a koloncokat, mindazt az előítéletet, mindazt az emberi természetet, mindazt a lelki és anyagi cicomát, mindazt a rosszakaratot és nehéz érzést, amelylyel erre a keskeny útra rá sem lehet lépnetek, akkor *még csak tanulók sem maradhattok, hanem a kívülvalókhöz sodor benneteket a törvény.*

Nem közömbös és nem kicsiny dolog tehát, hogy szót fogadjatok; mert az egyik oldalon a sötétség, a bizonytalan jövő és a nyomorúság vár benneteket, a másik oldalon a világosság, az erő, a megnyugvás, a békesség és a dicsőség.

Még valamit mondok nektek. Ezen a keskeny ajtón keresztül **az eszmei világból az anyagi világba nem pusztán igazságok, nem pusztán gondolatok sugároznak át, hanem erő és hatalom is.** Mert hiszen az egész anyagi világnak is mi az éltető lelke? Az az erő, amely ebből a másik világból, a szellemi, eszmei világból szivárog át az anyagi világba.

Nézzétek meg azokat a hatalmas szellemeket, akik a földön azért éltek, hogy erőt hozzanak az embereknek, akik itt álltak, ebben a kapuban, hogy mire voltak azok képesek! Nézzétek meg Mózeset, aki azzal a hatalommal, amelyet neki az egy igaz Isten, a Jehova ebből a világból juttatott osztályrészül, kényszerítette térdre a hatalmas fáraót, választotta ketté a tengert a menekülő Izrael előtt és fakasztott forrást a sziklából! Nézzétek meg Illést, aki azzal az erővel, amely ebből az eszmei világból sugárzott beléje és rajta keresztül az anyagi világba, győzte le a 400 Bál-papot egyedül, amikor tüzet kért a mennyből, és az a tűz megemésztette az oltárra tett áldozatot, és az oltár körül lévő vizet. Ezzel az erővel sokasította meg a szareptai özvegy olaját és lisztjét, és támasztotta fel megholt gyermekét. Nézzétek meg Dánielt, aki az ő Urához, Istenéhez mindig töretlenül hű maradt, ezzel az erővel fogta be a vad oroszlánok száját az oroszlánok vermében.

És nézzétek meg a mi Urunkat, a Jézus Krisztust, aki azzal az isteni erővel, amelyet ebbe az anyagi világba hozott és sugárzott bele, gyógyította meg a bélpoklosokat, tette látóvá a vakon születettet, támasztotta fel Lázárt, akinek holtteste már oszlani kezdett. Ezzel az erővel és hatalommal emelte fel a földet, és kapcsolta össze a mennyel; ezzel az erővel és hatalommal kötötte gúzsba a sátánt, ezzel az erővel és hatalommal váltotta meg a világot! Legyen érte áldott az ő szent Neve mindörökké!

Médiumok és próféták. ()**

Üdvözöllek titeket az Úr Jézus Krisztus nevében és mindazoknak nevében, akik szeretettel keresik fel ezt a hajlékot, akik szeretettel figyelnek titeket, és örömmel szemlélik, amikor a lelketekben minden egyes megismerésrészesekével egy-egy kicsiny fény villan fel.

Ezek az apró fények, amelyek a lelketeknek egy-egy oldalát megvilágítják, egy-egy összekötő megismerés által egybeolvadnak, és mint valami fénysarkítás, mint egy elektromos kislülés egy pillanatra átragyogják az egész lelki burkotokat. Erről úgy vesztek tudomást, hogy ilyenkor megtelik lelketek örömmel és Isten iránti hálával, és a köszönet szavai szinte az ajkatokon lebegnek. Ezzel a mi célunk el van érve.

Szellemi szemekkel nézve olyanok vagytok, mint egy-egy kicsiny láng, amely egy ködburokban világít. Valahányszor akár az olvasmányaitok, akár a tanítások révén egy-egy új világosság, egy-egy új eszme ragadja meg a figyelmeteket, mindannyiszor egy-egy új ilyen parányi fény villan fel abban a ködburokban, és átlátszóbbá, világosabbá teszi azt. Az ismeretek rendjén folyton több és több ilyen kicsiny fénypontocskára gyúlik, azután ezek a fénypontocskák egymással egyenként összeolvadnak, míg végül azzal a központi lánggal, amely bennetek ég, egyesülnek, és egészen átvilágítanak titeket.

Amikor eddig eljutottatok, akkor megszabadultatok a formáktól, a kötöttségektől, mert akkor a lelketeknek minden része, ha nem is mennyei fényvel, de azzal a relatív világossággal át van világítva, amelynek fényénél ti magatok is megtaláljátok kötött törvények, szabályok és paragrafusok nélkül is minden kérdésre a feleletet, mert ez a világosság összekötetésben a mennyei világossággal mindig megmutatja nektek az utat előre. Sok minden reflexiót lehetne ehhez fűzni, de én csak egy szempontra térek ki. Ha ezt a képet magatok elé képzelitek, úgy, ahogyan azt mi látjuk szellemi szemekkel, akkor könnyen beláthatjátok, hogy a ti fejlődéseteknek, a ti kibontakozásotoknak, a ti

lelketek átvilágítási rendszerének előrehaladása szempontjából nem közömbös, hogy milyen buzgalommal látogatjátok például az üléseket. Talán éppen olyankor maradtok el, amikor éppen azok a szavak hangzanak el, s amikor azok a fluidáris körülmények jelen, amelyek két ilyen fénypontocskát egybeolvaszthatnának, vagy egy új fényt gyűjthetnának meg a lelketekben. Az sem közömbös, hogy milyen lélekkel jöttök ide: áhítatos, vágyakozó, elfogadó állapotban-e, vagy pedig telve emberi, családi, anyagi gondokkal és gondolatokkal, ellenszenvekkel és rokonszenvekkel, előítélettel, vagy más gátló érzésekkel. Csak úgy melleleg említtem ezt meg, mint olyan szempontot, amelyre a magatok érdekében tanácsos figyelemmel lennetek.

*

Most áttérek egy más területre, és hogy azt kellőképpen megalapozzam, még egyszer emlékeztetek titeket arra, amit a legutóbbi beszédem alkalmával mondtam⁹*

Visszatérek tehát előbbi beszédemnek arra a részére, amelyben a kétféle szellem típusról tettem említést nektek. Az írásokból mindnyájatok előtt jólismert, kimagasló alakokat említettem fel, akiket az emberek haladását, fejlődését, megvilágosítását célzó isteni előrelátás és Gondviselés úgy állított egymás mellé, hogy egy egész korszaknak, sőt a föld egész életének végéig mint tanulságok, mint bizonyságok álljanak a gondolkozni és haladni vágyó emberlelkek előtt.

Józsefet és fáraót, Dánielt és Nabukodonozort említettem nektek, mint két szellempárt, és azt mondtam, hogy mindkét szellempárból az egyik férfiú médium-lélek volt. Aki mint ilyen, bizonyos jelenségeket át tudott hozni a fluidi világból a fizikai világba, de azokat megfejteni nem tudta. A másik pedig próféta-lélek volt, aki előtt nyitva álltak azok a titkok, azok a misztériumok, amelyekben olvasva meg tudta fejteni azt, amit a másik észlelt, de ameddig annak a világossága nem emelkedett fel.

⁹ * Az „Álmok és szimbólumok” című megnyilatkozásban.

A fáraó és Nabukodnozor lelkileg fejlett egyéniségek voltak az asztrális és éteri rétegekben, az ő idegszférájuk hajlékony volt; egyszerűen médiumlelkek voltak, akik kapcsolatot tudtak felvenni a fluidi világokkal, és az azokban észlelt jelenségeket az emberi tudatukban — természetesen megfelelő átalakítással, szimbólumok alakjában — áthozták.

Médiumlélek és prófétalélek között azonban óriási a különbség. A kettőt egy egész világ választja el egymástól. Ezek a médiumlelkek lelkileg felfejlett egyéniségek voltak, de a magasabb rendű világok, az öröknek, az igazságoknak és a világoosságnak azok a magasabb rendű rétegei, amelyekből az okok és okozatok kapcsolatára és az Isten gondviselésére következtetni lehet, még zárva voltak előttük. **Ellenben József és Dániel előtt az okok világa is nyitva állt, mivel ők nemcsak lelkileg, de szellemileg is fejlett egyéniségek voltak.** Ezek szellemükkel az ő Istenükhöz elszakíthatatlanul hozzákapcsolódtak, s éppen mert az ő énjük előtt nyitva álltak a magasabb rendű világok, azért bizonyos mértékig nyitva állt előttük Isten gondviselésének logikája, Isten akaratának iránya, és azok a célok, amelyeket Isten ebben az anyagi világban jelek és csodák által olykor előre kijelölt.

Két egymástól nagyon különböző szellemtípus ez. A médiumlélek, mint ahogyan a történelemnek ez a két hatalmas alakja: a fáraó és Nabukodonozor reprezentálja, érzelmileg és értelmileg is fejlett. Nagy és hatalmas birodalmakat tekintenek át, és fognak át az ő emberi akaratukkal. Emberi életükben hatalmas effektusokat váltanak ki, emberi értelmük kutat, és az emberi dolgokat világosan, élesen ítélik meg. De előttük a mennyország kapui zárva vannak, Isten dolgaiba bele nem láthatnak. Ez a típus erős és erőszakos, érvényesülni mindig kész és képes; de amikor Isten ujjá éri az ilyeneket, akkor összesnek, gyávák és megfutamodnak, s minden bátorságuk, nagy akarásuk és hatalmasságuk semmivé válik.

A másik típus képviselői: József és Dániel. Ezek szelídek és szerények; nem kiáltanak, nem erőszakoskodnak; nem hallatják fennen a hangjukat. De kemények, mint a gránit, amikor az igazság mellett kell megállniok; nem félnek a börtöntől, nem félnek az oroszlánveremtől, nem rettennek meg a haláltól, ha a lelükben élő világosság, az a ragyogás, amely őket Jehovával, az eszmei Istennel összeköti, ezt a végzetet írja eléjük.

*

Ennél a gondolatnál szeretnék kissé veletek elidőzni. Szellemhívők vagytok; és **ez az irány, ez az utolsó kijelentés, amely az emberlelkeket kiemelni van hivatva a mélységből, megvilágítani és bevezetni a megváltottak és üdvözültek se-regébe**, ez az új kijelentés, ez a világosság, mint a pázsittűz mind jobban és jobban terjed és elharapózik az emberlelkek világá-ban.

De mivel az emberlelkek annyi homállyal vannak megterhelve, bennük annyi minden állja útját a világosság terjedés-ének, azért ehhez az új világossághoz, ennek az értelmezéséhez, egyes jelenségeinek magyarázatához annyi tévedés, annyi balhi-edelem tapad, hogy azok egyeseket ahelyett, hogy az igazság út-jára vezetnének, még nagyobb homályba, még nagyobb sötét-ségbe taszíthatnak.

Ma olyan kort éltek, amikor az alsóbb szellemvilág óriási nyomást gyakorol az emberek lelki világára. Ez pedig azért van, mert az utolsó óra közeledik. Most olyanok, akik, mondjuk tür-hető módon végezték el a földi életüket, de azt is látják, hogy még vannak fogyatékságaik, amelyeket kiigazítani szükséges, mohón, nagy törekvéssel vágyakoznak vissza az emberi létbe. Mások, akik egészen elhibázták az életüket, és keserű könnyek-kel siratják a múltat, amint visszatekintenek a földre, látnak itt olyanokat, akik az ő szívükhöz közel álltak, akikért most aggód-nak és remegnek; és hogy azok is úgy ne végezzék az életüket, mint ahogyan ők végezték, minden alkalmat meg akarnak ra-gadni, hogy magukról életjelt adjanak. Vagy végül olyanok, akik

a sötétség fejedelmének eszközei, akik azt hiszik, hogy számukra most van az aratás ideje, most lehet sokakat a világosság útjáról a sötétség, a tévelygés, a bukás útjára vezetni. A tudatosan rossz szellemek eddig nem érzett erővel nyomulnak bele azokba a rétegekbe, amelyekben az emberlelkek élnek, és mindenkép életjelt kívánnak adni magukról és hatásokat elérni az emberek közt.

A mai emberiség pedig hosszú-hosszú évszázadok fejlődésének eredményeként fejlett lelkeséggel bírván, érzelmi és értelmi világa a legkisebb impresszióra is reagál, idegszférája hajlékony, sőt túlérzékeny, ennél fogva azt a nagy nyomást, amely a fluidi világból az emberekre nehezedik, szükségképsokan, csaknem mindenki érzi.

Mi ennek a következménye? Míg hajdan, az ókorban csak egészen kivételes egyes egyének tapasztaltak életükben egyszer-kétszer csodás és emberileg megmagyarázhatatlan jelenségeket, addig ma csaknem minden ember beszámolhat olyas valamiről, ami előtte megmagyarázhatatlan, amit az anyagi világ a maga tárgyi logikájával előtte megérthetővé tenni nem képes. Ezzel a különös állapottal és jelenséggel szemben az emberek fejlettségük, fokozatuk és lelkeségük szerint különböző magatartást tanúsítanak.

Nézzük először a hitetleneket: azokat, akik a materializmus mákonyától elbódítva nem hajlandók semmi másban hinni, mint csak amit a kezükkel megtapinthatnak és érzékeikkel érzékelhetnek. Ezek az emberek a különös, nyugtalanító, félelmet keltő jelenségektől megriadnak, testi betegségeknek, az idegek játéknak, az agy aberrációinak és más efféléknek tulajdonítják azokat a különös hatásokat, amelyeket az anyagból megmagyarázni nem lehet.

Kénytelenek is ilyen magyarázatot keresni, kénytelenek indokolást olyan helyen keresni, amelyet sem ők nem ismernek, sem azok, akik az ő gyógyításukra vállalkoznak, t.i. egy misztikus területen, amelynek legalább tudományos neve van, hogy

önmagukkal, hitetlen és materiális elveikkel ellentmondásokba ne kerüljenek. **Mert a terminus technikusok minden okszerű magyarázatot helyettesítenek, s egyben a tekintély fenntartására is alkalmasak.**

Hogy tehát ezek a tudományos névvel megjelölt tünetek elmúljanak, mérgekkel, tompító szerekkel, palliatív módszerekkel operálnak. Az emberi szervezet és az idegszféra pedig, amely a mindenáron haladni kívánó szellem eszköze, a benső én hatására mindenképp lerázni törekszik magáról mindent, ami a haladást gátolja, s a beavatkozásra még nagyobb érzékenységgel reagál, úgyhogy drasztikusabb és drasztikusabb módszer és adagolás válik szükségessé a tünet elmulasztására. Így a beteg és gyógyítója mind rosszabb és rosszabb helyzetbe kerül; a tünetek végül csakugyan gyógyíthatatlan betegséggé fajulnak, s nem egyszer az örületben érnek véget, vagy öngyilkosságba vezetnek.

Vannak, akik nem ilyen módszerekhez fordulnak, hanem sokkal emberibb, hogy úgy mondjam, közönségesebb eljárás-hoz. Nem törődnek semmivel; szórakoznak, fenéki üritik a habzó kelyhet, amelyet ez a világ nyújt, és úgy tesznek, mintha nem is léteznének ezek a nyugtalanító, félelmet keltő, sokszor elviselhetetlen impressziók, amelyeknek forrását keresni nem merik, de nem is akarják.

Az élvezetek mámorea azután elvégzi a maga munkáját. Azok a rétegek, amelyeken keresztül a fluidi világból eredő rezgések a lélek tudatához férkőzni igyekeznek, kimerülnek, és az eredmény idő előtt való erkölcsi, lelki és testi teljes tönkremenés.

Mind ismert dolgok ezek, de átmenetül és kapcsolatul szükségesnek tartom felemlíteni, mert most ahhoz a területhez közeledünk, amelyen ti álltok, és amelyen összeszededgetitek a magatok ismereteit.

Ezeknek a megmagyarázhatatlan jelenségeknek a nyomása a hívő embereknél egészen más hatást vált ki.

Vegyük először a hívők közül a hiszékenyeket. A hiszékeny emberek azok, akiknél az értelmi kontroll gyenge; akik — ahogyan az emberek mondják — hajlandók mindent készpénznek venni. Az ilyenek — amikor különös emberekről hallanak, akik csodás élményekről számolnak be, s akik állítólag belelátanak a lelkekbe, akik megmondják a jövődőt, stb. — felkeresik ezeket a csodalényeket, és tanácsot kérnek tőlük az ő legprimitívebb emberi problémáikra, családi és anyagi ügyeikre, az egészségükre, egyszerűen mindenre. Mindenre attól a csodaforrástól várnak irányítást és panaceát, amelyet az előttük mindig nagyobbra és nagyobbra növekvő különös ember-testvérükben látnak. Az ilyen hiszékenyek, akiknél a kellő kritikai érzék, mint kontrol hiányzik, mindent a kapott tanács szerint cselekszenek, végül úgyszólván egy lépést sem mernek tenni anélkül, hogy meg ne kérdezzék azt, akinél a bölcsesség tárházát gondolják. És ebből sem az nem gyógyítja ki őket, ha a megjövendölt dolgok nem következnek be, sem az, ha a tanácsok éppen az ellenkező eredményt szülik, mint amit ők reméltek tőlük, csak mennek tovább, és ha az egyik csodatevőben megcsalódtak, akkor másikhoz mennek, és arra ruházzák egész bizalmukat, abba vetik minden reményüket. Az eredmény rendszerint ennél is ugyanaz. És még jó, ha az eredmény ugyanaz, mert akkor a csalódások sorozata végül mégis csak kijózanítja őket és talán a teljes hitetlenségén keresztül, amelybe zuhannak, mégis csak elkezdenek egyszer a saját lábukra állni, és ha tétovázó lépésekkel is, megindulni azon az úton, amely előre vezet. Ez a passzív hívők csoportja.

Nézzük azután azokat a „csodatevőket”, akikhez ezek a hiszékenyek járnak. Ezek aktív, sőt agilis emberek, akik — miután az életükben itt-ott megmagyarázhatatlan jelenségek fordultak elő — hamar ráeszmélnek arra, hogy „nini, milyen csodálatos ember vagyok én, különb, mint a többiek! Hiszen ezt a képességemet nagyon előnyösen fel lehet használni!” És fel is

használják. Az emberek előtt befolyást és tekintélyt szereznek, uralják, és lelkileg lenyűgözik a hiszékenyeket, sőt anyagi hasznot is húznak belőlük. Médiümllekeknek gondolják magukat, *holott csak mediális jelenségek történtek velük*; de ezeket máris a saját előnyükre aknázták ki. **Ezáltal azonban azt a jeladást, amelyet a szellemvilág azért igyekezett az emberek lelkéhez közelebb vinni, hogy őket az Isten útjára figyelmeztesse, emberi célra, a saját önző céljukra fordították.** Ezzel a visszaforgó törvényt szolgálták, mert magasabb rendű erőt alacsonyabb célra fordítottak, s meghiúsították azt a célt, amelyet a szellemvilág akart elérni. Így az emberi hiúságon és kapzsiságon keresztül a fekete hatalom eszközévé vált az is, aki a tanácsokat osztogatta, meg azok is, akik hozzá fordultak tanácsért.

Óva intek mindenkit mindkét kategóriába való belépéstől; óva intek mindenkit attól, hogy a szellemvilágnak ehhez az alsó rétegéhez forduljon az élete problémáinak megoldása végett. De méginkább óvok minden egyes emberlelket attól, hogy a szellemvilágnak ezzel az alsó rétegével kapcsolatban mint ható tényező, mint jósló, mint ***más emberek életébe belenyúló akaró aktív tényező szerepeljen.*** Ez az az eset, amelyre a bibliának a szava hivatkozik: „***Ne menjetek a nézőkhöz***”.

Álljatok meg a két talpatokon a földön! Ha az Isten azt akarta volna, hogy minden ügyes-bajos dolgokban, minden kérdése-tekben, minden problémákban, amit csak az élet felszínre vet, ebből a világból kérjete tanácsot, akkor úgy rendelkezett volna, hogy kész források álljanak mindenkinek rendelkezésére, amelyekből csálhatatlan tanácsot kaphat. **De ezt sem az Isten, sem az ő tiszta szellemei nem akarják, sőt egyenesen kárhoztatják a tisztább szellemek, mert ez éppen ellentétben áll a földi élet céljával.**

Hiszen a földi élet arra van adva, hogy a szellem, aki a szellemvilágban kialakította, imáival és a kegyelem segítségével megerősítette magában azt az elhatározást, azt a célt, amelyet a földi életben meg kell valósítania, vállalja, önmagára vegye azt

a vezeklést, azt a próbát, amelyre a földi életben fog alkalom nyílni. **Ahelyett, hogy kibújjék alóla, ahelyett, hogy mások tanácsán elindulva mentesítse magát az erőt és okulást nyújtó feladatok alól.** Mert hogy ebben a földi világban csakugyan el is érhesse azt a célt, amit maga elé tűzött, le kell vezetnie, és el kell szenvednie azt, amit végzete — a saját lelki fogyatékosága — reá rakott, hogy fejlődhessék, hogy a lelkét bizonyos árnyékoktól megszabadíthassa!

Hogyan válnék belőletek önálló szellem, hogyan válnék belőletek egy-egy olyan erőcentrum, amelynek a maga kisugárzásával, a maga hatásával Isten céljait kell majd munkálnia, ha itt a földön meg nem tanulnátok azt, hogy magatoknak kell határoznotok mindenkor a ti eddig megszerzett világoosságotokkal?!

A ti eddig felfejlődött lelki és szellemi erőtökkel kell döntenetek a válaszáton, hogy jobbra vagy balra menjetek-e? Mert még ha tapasztalatlanságból rosszul választottatok is, és balra mentetek ahelyett, hogy jobbra mentetek volna s a falnak mentetek: amikor a fejeteket beleütöttétek, azonnal észreveszitek, hogy rossz irányt követtetek. És visszatérve a válaszátra, most már jobbra indultok, és úgy juttok el a célotokhoz; **így még mindig jobban jártok, mint ha elhatározásotok előtt olyan zavaros és kétes forrásokhoz fordultok tanácsért, erőért és útbaigazításért, amely források megszemélyesítői a maguk feladataival sincsenek tisztában, s a maguk apró ügyeinek elintézésében is balfogásokat csinálnak.** Mert ha a téves utat választottátok, akkor megütközve, a tapasztalat által az értelmetek fog világosodni, mivel a belátás folytán a jövőendő esetekben már tudni fogjátok, hogy mit kell cselekednetek. Ha pedig a jobb utat találtátok el, akkor meg bizonyos önbizalommal, szilárdsággal, nyugodtsággal és békességgel telik meg a lelketek, ami nektek a következő próbánál már némi vagyontöbbletet, erőttöbbletet jelent.

Különbén van nektek egyetlenegy helyetek, ahonnan tanácsot kérhettek: az imádság szárnyain Isten Lelkétől; és ha nem jön felelet, az azt jelenti, hogy *magatoknak kell határoznotok, akárhogyan fog is az sikerülni.*

A harmadik kategória a hívő és Istenhez ragaszkodó lelkek csoportja. Természetesen ezek is érzik azt a nagy és erős nyomást, amelyet a szellemvilág az emberi lélekre gyakorol; ezekkel is történnek csodálatos és megmagyarázhatatlan jelenségek. De ezek, amikor ilyenek történnek velük, felfigyelnek, és nyitott lelki szemekkel és fülekkel figyelik a dolgokat. Ezek ilyenkor azt kérdik magukban; „ime, Isten valamit akar nekem mondani; ugyan mit akarhat az én Istenem? Milyen nagy az én Istenem, hogy egy ilyen senkihez, mint én, jelek és csodák által lehajol!”

Bizony, végtelen nagy és jóságos az Isten, hogy ilyen porban csúszó férgekhez, mint mi, lehajol, és *személy szerint* belenyúl az életébe, hogy felnyissa a szemét.

Az ilyen lélek mind nagyobb és nagyobb hálával és mind mélyebb és alázatosabb leborulással fogadja, valahányszor az Isten neki üzenetet küld. Mert tényleg úgy tekinti ezt, mint üzenetet az őt szerető Atyjától.

És Isten csakugyan szerető tekintettel szemléli az ő hívő gyermekét, aki ennek a világnak zűrzavarában és összevisszaságában, ha félve, ha tapogatódzva tesz is egy-egy lépést előre, de senkihez máshoz nem fordul, mindig csak hozzá egyedül.

Így kettőjük közt a viszony mindig bizalmasabbá és bizalmasabbá lesz. Isten a hozzá gyermeteg lélekkel ragaszkodónak mindig több és több üzenetet küld; mindig többször és többször, mindig világosabban és érthetőbben nyúl bele az életébe.

Ebből pedig az következik, hogy ennek a hívő léleknek bensőjében az a bizonyos világosság — amiről beszédem kezdetén szoltam — folyton növekszik és terjed, s mindjobban át-sugározza az ő egész lényét; sejtése és megérzése mindig határozottabbá válik, s mindig jobban és biztosabban tudja, — mint

azelőtt csak egy rövid idővel is — hogyan tegye a következő lépést.

Ezáltal a megnövekedett és megerősödött kapcsolat által a haladása, fejlődése hasonlíthatatlanul gyorsabbá válik, mert „*akik Istent szeretik, azoknak mindenek egyaránt javukra vannak*”. Szellemét az Isten, a jóság, a bölcsesség, az igazság, a szeretet, a hatalom mind jobban és jobban át tudja sugározni, mert mindig bővebbé válik az a csatorna, amely a teremtményt a Teremtővel összeköti. És ezáltal nemcsak a lelki rétegei fejlődnek és válnak finomabbakká, tisztábbakká, áthatolhatóbbakká, nemcsak az ő „médiumi megérzése” bontakozik ki mind nagyobb és nagyobb mértékben, hanem a szelleme is mindjobban kibontakozik. **Úgy hogy médium-típusból lassan, fokozatosan, észrevétlenül átfejlődik a magasabb rendű fokozatba: a prófétai típusba, vagyis a szellemben megvilágosodott istengyermekének típusába.**

Testvéreim, én szeretek határozott szavakkal és a lehetőséghez képest világos fogalmakkal tanítani, még ha egyesek azt mondják is magunkban: „kemény beszéd ez, kicsoda hallgathatja őt!” Az én kötelességem az én világosságomat, amelyet az Atyától kegyelemből kaptam, továbbadni, míg az óra nem üt, s míg a kapuk be nem záratnak. Ki hogyan veszi, vagy ki hogyan nem veszi, az az illetőnek a maga dolga; bár fáj, ha emberlelkek bezárt ajtaján hiába kopogtatunk.

Én tehát ez alkalommal és ezekkel a dolgokkal kapcsolatosan rá akarok mutatni a szellemhívó tömegek egy igen gyakori és nagyon elterjedt tévedésére. A szellemhívók hajlandók ezt a két típust: a médiumtípust és a prófétatípust összetéveszteni, illetőleg azonosítani egymással, sőt hajlamosak a félmédiumokat, vagy — hogy úgy mondjam — az alig-médiumokat is prófétáknak nézni, kik ezt persze nagyon szívesen veszik. Amikor tehát én ezt a két típust a tudatotokban élesen különválasztani törekszem, ezzel szolgálatot kívánok tenni nektek.

Nézzétek csak a szentírást — amelynek szorgalmas olvasását nem győzöm folyton és folyton a figyelmetekbe ajánlani, mert az Isten szava, az Isten üzenete van abban az emberek számára — milyen élesen különválasztja az a két típust egymástól! Hiszen a Bál papjain keresztül is médiumi jelenségek kerültek az emberek tudatába, de a négyszáz Bál-pappal szemben az egyetlen Illés a maga Jehova hitével ellenállhatatlan hatalmat jelentett és diadalmasan legyőzte azokat.

Rá akarok még mutatni néhány ilyen próféta-típusra az írásban, hogy lássátok meg azt az óriási, különbséget, amely a legkiválóbb médiumlélek és a prófétalélek közt van. Vessünk például egy-két pillantást József életére.

Józsefnek testvérei is médium-lelkek voltak; mindegyikkel történtek csodás jelenségek, de csak az egy József volt próféta. Testvérei hatalomra törtek, gyűlölték Józsefet, irigykedtek rá apja megkülönböztetett szeretete miatt, telve voltak gonosz és szorongó érzésekkel. József szelíd volt, de határozott. Józsefet megfosztják szép ruhájától, és meztelenül eladják rabszolgának az izmaelitáknak.

Ezek a szavak szárazan hangzanak, és szinte semmit sem mondanak az évezredek távlatában; de én azt mondom nektek, embertestvéreim, hogy képzeljétek magatokat élénken abba a helyzetbe, hogy titeket a ti vértestvéretek, akiben bíztok, akit szerettek, vagy a ti szülőitök, vagy a ti gyermeketek meztelenül eladna rabszolgának, vagy a bitóra juttatna: ugyan hogyan állnátok meg a hitben és a testvéri szeretetben? Azután képzeljétek el azokat az érzéseket, amelyek abban a felfejlődött, tehát nagyon szenzitív lélekben, Józsefben, végigviharzottak. Őbenne ezen a szörnyű szenvedésen keresztül is rendíthetetlenül megmaradt a kapcsolat az ő Jehova - Istenével, az ő atyáinak Istenével. Ő *hitt*, és ez neki elég volt. Az ő hite megmaradt a tömlöcben is, ő ott is imádkozott, és a szörnyű megaláztatások és szenvedések során végig soha nem jutott eszébe, hogy talán az ő Atyja, az ő Istene, a Jehova-Isten elhagyta őt. Képzeljétek el a hitnek ezt az

erejét és mértékét, és akkor gondolatok azokra, akik ma mint médiumok élnek, akiket lelki adományaik révén nagybecsültek, sőt felemeltek: milyen távol állnak ezek attól, hogy az eszmei Istennel ilyen szoros kapcsolatuk legyen. Hiszen ezek — mint ti is — egészen kicsiny megpróbáltatások súlya alatt elcsüggednek, s a bizonyságok sora dacára meginognak hitükben és reményükben!

Pedig, testvéreim, titeket a régiekhez képest szellemileg és lelkileg — hogy úgy mondjam — puha, meleg fluidvilág ölel körül; hiszen titeket istenhívó társadalom környez, mert a szellemi Istennek és a Megváltó Krisztusnak hite mindazok lelkében benne él — ha gyarlón és gyengén is — akikkel érintkeztek! Abban a régi világban pedig a szellemi Isten fogalma idegen, sőt ellenszenves volt a tömegek lelke előtt, és csak egykét kiválasztott lélekben világított! Milyen más volt akkor megállani ezzel a hittel, és mennyivel természetesebb és könnyebb lenne ma megállni ezzel a hittel a nyomor, a bitó, a máglya, vagy a kínzások ellenében is!

De továbbmegyek. József bekerül Putifár udvarába, s belső bizalmas emberévé lesz a hatalmas úrnak. Az úrnő pedig szemet vet a fiatal, délceg, kedves és szép ifjúra. Vajon a mai társadalomban nem azt nézi-e az emberek óriási többsége, hogy ha egy ilyen kedvező helyzetbe kerül, annak minden előnyét kihasználja arra, hogy ő maga valahogy még jobb sorsba, még nagyobb kényelembe, nagyobb becsülésbe, és még kedvezőbb körülmények közé kerülhessen?

József ellenben, amikor az asszony hozzányúl, megvetéssel futamodik el, és inkább választja a börtönt, de azt az eszmei Istent, azt a Jehovát, akinek nevét ő az apjától tanulta, becsstelenséggel meg nem szégyeníti. *Ez a próféta lélek, aki szorosán hozzátartozónak tudja és érzi magát Istenhez, aki magát igazán Isten gyermekének tudja, és az ő fenséges és hatalmas Atyjának sugárzó királyságára nem akar szégyenfoltot ejteni.*

Még egy kicsinynek látszó mozzanatra tekintünk rá ebben a sok-sok tanulságot rejtő történetben. Amikor bebörtönzik Józsefet, vajon védekeznek-e, vajon vádolják-e a bűnös asszonyt? Némán megy a börtönbe, némán szenved el a gonosz rágalmat, a meggyanúsítás súlyát, és *nincs egyetlen szava sem, hogy a bűnös nőt megbélyegezze, hogy azzal magát — az ártatlant — ki-mentse*. A női lélekkel szemben — ha az bűnös is — a gyöngédségnek, az önfeláldozó lovagiasságnak, a hősiességnek, az erőselkűségnek olyan ragyogó példáját nyújtja ezzel, amilyenre csak prófétalélek, *csak az Isten házanépéhez tartozó lélek képes a földön*.

Nézzetek meg egy másik prófétát: Jóbót.

Ne mondjátok azt, hogy Jób nem próféta, mert ha az írás ilyen különös dolgokat nem is jegyzett fel róla, egyetlenegy dolgot feljegyzett, amit az ótestamentum prófétái közül senki ki nem jelentett, egyedül csak Jób: „*Én tudom, hogy él az én Krisztusom*”. Ezt csak az mondhatta, aki Isten kegyelméből való próféta volt. Nézzétek csak meg az ő magatartását. Amikor Isten próbatételül megengedte a sátánnak, hogy elvegye Jóbtól hatalmas vagyonát, elpusztítsa gyermekeit, tönkretegyje becsületét, megfossza egészségétől, és amikor már a szeméten fetreng, mint csontvázvá azszott, fekélyes nyomorék, felesége azt mondja neki: „*átkozd meg az Istent és halj meg*”. Jób pedig erre így felel: „*Úgy szóltál asszony, mint egy a bolondok közül*”.

Testvéreim, ez így, gyarló emberi szavakkal elmondva csak egy érzelmes történet, de csak képzeljétek el belőle egy keveset a ti magatok személyére vonatkoztatva, vagy valakire, akit ti nagynak tartotok, akire felnéztek. Vajon hogyan állná meg az a helyét csak tizedrésznyi csapás alatt is, mint Jób? Vajon a mai kor médiumai, akiket a prófétákkal tévesztenek össze sokan, — holott közülük a legtöbb nagyon is gyarló ember, aki a legkisebb anyagi veszteséget sem tudja zokszó nélkül elviselni, a megbántást nem tudja elfeledni, a megrágalmazásért hosszú időig kár-

hozatos érzéseket táplál a lelkében — hol állnak attól, hogy mindenüktől, még a becsületüktől is megfosztva, mint fekélyes, beteg csontvázak a szeméten azt mondják: „nem tagadom meg az Istent és te, aki engem erre biztatsz, úgy beszélsz, mint egy a bolondok közül”?!

Még egy prófétára szeretnék kitérni: *Jónásra*. Őreá pedig egyenesen azért térek ki, mert a szellemhívók részéről nem egyszer bizonyos fölényes mosollyal szokták őt megemlíteni, mivel az ő nagyságát és ragyogó, hatalmas egyéniségét megérteni nem képesek. Azután meg az ő esete arra is nagyon alkalmas, hogy vele a médium és a próféta fogalma közti éles és mély szakadékot mélyen, egészen a fenéig megvilágítsam, hogy egy olyan téveszmét már előre kiküszöböljek, amelybe hívők és médiumok egyaránt beleesnek a saját lelkük veszedelmére.

Azt mondja az írás, hogy Jónásnak az Úr parancsot adott, hogy menjen el Ninivébe, a nagyvárosba, és hirdessen pusztulást. Jónás ez elől a megbízás elől Hispániába akar menekülni. Itt álljunk meg, testvéreim, egy pár szóra, mert sokan balga módra ennél a résznél mosolyognak fölényesen, mondván: „hogyan lehetett, hogy az Isten elől akart megszökni?” Itt még egyszer ismétlem, hogy a médium nem próféta ugyan, de *a próféta mindig médium is*. A médium *csak* lelkileg fejlett egyéniség, a próféta pedig lelkileg fejlett és szellemileg megvilágosodott és felemelkedett hatalmas lény.

Akik azon csodálkoznak, hogy Jónás el akart szökni az Úr elől az akkor ismert világ legtávolabbi országába, nagyon felelőletes gondolkozásról tesznek bizonyosságot. Odáig már nem hatolnak a gondolataikkal, hogy vajon *honnán* „hallatta” Jónás az Úr szavát? — Bizonyára ti sem tudátok rá felelni. Nos, majd én megmondom. Mivel Jónás próféta volt, tehát médium is volt. Mint ilyen *a lelkében, a szellemében* „hallotta” az Úr szavát: *Menj el és prófétálj pusztulást Ninivének.*”

Kérdezem tőletek, vajon a mai médiumok mindent elhisznek-e, amit a lelkükben megszólalni hallanak? És jaj azoknak, akik mindent elhisznek! Nem tapasztaltátok-e, hogy éppen a nagyon lelkiismeretes és nagyobb világossággal bíró, senkit megtéveszteni nem akaró médiumok azok, akik éles kritikával fogadnak mindent, és nagyon keveset hisznek el abból, amit a lelkük bensejében meghallanak.

Jónásban még fokozottabb mértékben érvényesült ez a nagy lelkiismeretesség, és *nem akarta, hogy az ő Urának nevében olyan valamit tegyen, ami talán — hogy a ti kifejezésekkel éljek — a saját „animizmusából” ered. Inkább el akart hát menni a legtávolabbi országba, még az esetleges hajótörés és elpusztulás árán is, semhogy valami olyat mondjon és cselekedjék, ami nem származik csakugyan az ő Istenétől. Tehát nem úgy áll a dolog, hogy ő megtagadta, amit Isten parancsolt, hanem ellenkezőleg: nem akart Isten akaratától eltérően eljárni!*

De nézzétek csak tovább az ő lelki nagyságát. Hajóra ül, és a hajó viharba kerül, mert Isten úgy rendelkezett. És akkor a vihar és az életveszély megvilágosította a lelkében, hogy csakugyan az Isten szava szólt. És amikor ennek tudatára ébredt és látta, hogy emberek pusztulhatnak el az ő tévedése folytán, azt mondja a hajósmesternek: „fogjatok meg engem és vessetek a tengerbe és megszabadultok a haláltól”.

Kérdezem tőletek, kit ismertek olyat, aki a lelke mélyén végbemenő ilyen roppant szubtilis folyamatból ennyire élesen tudjon következtetni, és olyan halálmegvető és önfeláldozó hősiességgel viselkedjék, hogy a viharzó tengeren, ahol mindenki az életéért remeg, azt mondja: „fogjatok meg és vessetek a tengerbe”!?

Ez Jónással meg is történik. És ott, a cethal gyomrában, leborulva könyörög Istenéhez, hogy bocsássa meg neki azt, hogy tévedett. Ember volt ő is; érzések, indulatok, kételkedések őt is

megkörményékezték, de a szellemi Istenhez, *az ő Atyjához való ragaszkodása tiszteletet parancsol minden léleknek!* Mert óriásit kell az emberszellemnek fejlődnie, míg az erőnek és a hatalomnak ilyen magas színvonalára fel tud jutni!

*

Olvassátok az írásokat, és akkor megtudjátok, hogy a próféták szenvedéseken, börtönökön, meghurcoltatáson, számkivetésen mentek keresztül, és amikor az Isten szavát hirdették, kinevették és megcsúfolták őket és süket fülekre találtak a dekadens Izrael közt: de ők soha, egy pillanatra sem lettek hűtlenekké a Jehova-Istenhez, soha nem keresték a maguk kényelmét. Hol láttok hősöket a médiumok közt, akik mindenről lemondva, amit az emberi élet adhat, értékről, örömről, becsülésről, kitartsanak mennyei Atyjuk igazsága mellett?!

Ez is el fog jönni egykor, mert a médiumi állapot is a fejlődésnek egy színvonalát jelenti, meg a prófétai állapot is. Legelőször az idegszférának, a lélek rétegeinek, az asztrális és mentális erőknek és rétegeknek kell felfejlődniük és megtisztulniuk, hogy hajlékonyá, érzékennyé, észrevevőképesse váljanak. Azután a fejlődésnek ez a befelé haladó folyamata kibontakoztatja a kauzális és a még belsőbb, a fény- és bölcsesség-rétegeket is, míg végre az isteni mag: a *szellem* eléri a mennyei kapcsolatot, amellyel az egyén prófétalélekké minősül.

Minden egyes emberléleknek elkerülhetetlenül keresztül kell mennie ezen a sorozaton. És mint másutt, úgy itt sem szabad egy vonalat húzni és azt mondani; „itt véget ért a fejlődés, eddig van, ez már a tökéletesség”. Mert a tökéletesnek látszónál van még tökéletesebb, mivel a tökéletesedés a végtelenségig tart.

*

A fejlődésben magasra emelkedett próféta-léleknek a vérével is meg kell pecsételnie azt az igazságot, amelyet az ő Istenének megbízásából hirdet. Így ezt az igazságot is, amelyet ma hirdetünk a világnak — amely ma megint új a mostani emberek

füleiben, annak ellenére, hogy ugyanezt hirdették elődeink évszázadokkal és évezredekkel ezelőtt — meg kell majd pecsételni vérrel. Hiszen a földön még nem jelentettek ki magasabb rendű igazságot, amelyet a végén vérrel is megpecsételni nem kellett volna. **De ezt az igazságot nem a ma emberei, nem a ma médiумai fogják megpecsételni.** A ma médiумai, a ma emberei, mint a mi eszközeink csak a maghintést, az eszmei, az elméleti előkészítést végzik. Amikor azonban majd ez az elmélet elég mélyen behatolt az embertömegek lelkébe, és amikor az ellentét ez által az eszme által felizgattatva és felingerelve mindjobban és jobban megszerveződik, és az ő ellenszegülése mind erősebbé és a gyűlölete mind hatalmasabbá lesz, akkor igenis jönnek majd olyanok. — Ma még talán egy sincs itt közülük a földön — akik a vérükkel, a szabadságukkal, a becsületükkel, a szeretteik elvesztésével fogják ezt megpecsételni, és ezáltal bizonyosságot tenni arról, hogy igenis ezt az igazságot az Isten küldte az embereknek. Csak akkor válik ez az igazság a föld tulajdonává, amikor a véres pecsétet is ráütötték.

Azok pedig, akik megpecsételik, már erősek, már hatalmasak lesznek Isten kegyelméből; azok már átminősülnek próféta-lelkekké. Talán lesz köztük olyan is, aki ma a magot hinti, de hogy lesz-e bizonyosan, ki meri azt határozottan állítani? Ki mer Isten terveibe, Isten előirányzásaiba belebeszélni, ki mer?? Isten végtelen, Isten felfoghatatlan, az ő tervei kikutathatatlanok; Ő „*a kövekből is teremthet fiakat Ábrahámnak*”.

Az általam felsorolt típusok közül azok, akik ma a jóléretség látszatával a saját emberi fontosságuk és érdekeik emelése céljából hirdetik — rendszerint helytelenül — a szellemtant, és mint jószok és tanácsadók avatkoznak bele más emberek lelki életébe és fejlődésébe, semmiesetre sincsenek azon az úton, amely a prófétasághoz vezet. Az ő „működésük” arra azonban nagyon alkalmas, hogy előkészítse a szenvedéseket, a börtönt és bitót azok részére, akik mint áldozatok, mint az igazság megpecsételői fognak majd szenvedni. Mert ezek a hívatlan lelkek

azok, akik a lelkivilág alsóbb rétegeibe belenyúlva, az ő visszaforgó ténykedésük révén szoros kapcsolatot létesítenek az ellentéttel, amely majd ezen a kapcsolaton keresztül fog fellépni és eljágni az akkor hatalmon lévő megtévesztett emberek által — azok ellen, akik majd abban a kitüntetésben részesülnek, hogy bizonyosságot tehetnek az életükkel az Úr mellett és az igazság mellett, amely a lelküket eltölti. *Azok próféta-lelkek lesznek!*

*

Médiumlélek alatt nem szükségkép „működő” médiumot kell érteni, hanem azt, akinek a lelki állapota, vagyis az ő szellemburkának külső rétegei elég érzékenyek ahhoz, hogy hatásokat vegyenek át a láthatatlan világból. Tehát ebben a tekintetben nem tesz különbséget az, hogy valaki, mint médium — mint ti mondani szoktátok — „működik”, vagy pedig ha ezt az észre-vevő-képességét egyáltalán nem gyakorolja.

Szükségesnek tartom ezt elmondani azért, nehogy — emberek lévén — ebből valamiféle fokozati különbséget, vagy egyéb spekulációkat vezessetek le. *A médium nem különb ember a nem-médiumnál, és a médium nem szükségkép fejlettebb lélek.* A próféta-lélek sem szükségkép profétál, mint ahogy Jób nem profétált; éppen ezért hoztam őt fel egyik például. Profétalélek egyszerűen annyit jelent: *Isten háznépének egyik tagja.* Ez tehát már magas szellemi fokozat.

*

Most továbbmegyek. Gondolom, eléggé megvilágítottam, hogy az a nagy nyomás, amelyet a szellemvilág alsóbb szférái az emberek lelkére gyakorolnak, milyen különféle hatásokat váltanak ki, és azok a hatások milyen következményeket vonnak maguk után.

Az elmondottakból világosan megítélhető, hogy **most egy gyorsított haladás korszakát élitek — lefelé a sötétségbe, vagy lefelé a világosságba.** Most nincs idő megállani és kényelmes-

kedni. Az áradat zúdul és sodorja magával azokat, akik sodor-
tatni engedik magukat; a kegyelem pedig hatalmas erővel szívja
fel azokat, akik belekapaszkodnak.

Ez a nagy nyomás *minden emberre* — ha mégolyan hit-
tetlen is — nagyon érezhető befolyással nehezedik. **Ez nyilván-
nul meg abban is, hogy ma minden ember valami nyugtalan-
ságot érez magában; mindenki lázas sietséggel, úgyszólván
kapkodással törekszik valami után.** Akik köztetek öregek, te-
hát több évtizedre tudnak visszatekinteni a múltba, igazolhatják,
hogy 3—4 évtizeddel előbb mindenki nyugodtan megvolt a
maga helyén, mindenki békésen élte a mát, és kényelmesen várta
a holnapot, ha mégolyan szerény életkörülmények közt élt is;
nem fűtötték óriási ambíciók. Valahogyan békés, sima, és hogy
úgy mondjam, kényelmes volt az élet folyása.

Ma senki sem akar középszerű maradni. Ma mindenki ir-
tózik attól a gondolattól, hogy ő csak egy számjegy legyen a
számrengetegben, hogy őt ne vegyék külön észre. **Ma mindenki
kitűz valami célt, és azt tűzön-vízen keresztül törekszik el-
érni. Ezek a célok pedig a legtöbbször — fájdalom — nem
állnak összhangban az Isten akaratával.** Az egyik, hogy a kö-
zépszerűségből, az ismeretlenség homályából kikerüljön a nap-
fényre, csodás és eddig nem létezett — mondjuk — irodalmi
művet akar alkotni, hogy az emberek — ahogy mondani szokták
— elképedjenek. Ebbeli nagy buzgalmában azután sok ember
olyan bizarr és lehetetlen eszméket vet felszínre, és árasztja el
velük az embereket — azokat a lelkeket, akik a hasonlóság foly-
tán az ilyenekre mohón esnek — hogy azok az eszmék még za-
varosabbakká teszik a különben is zavaros fejű emberek lelki-
és érzésvilágát, és megrontják bennük a logikai és etikai érzéket.
A másik a művészet valamely ágában akar „rendkívülit” alkotni.
Azért van, hogy ma úgy a képzőművészetekben, mint a zenében,
mindenütt olyan lehetetlen rendszereket, a széptől és igaztól
messzeeső, bizarr dolgokat alkotnak, amelyek az általánosító

fluid védelme alatt a tömeghez megtalálva az utat, megrontják az egészséges ízlést és ítélőképességet.

Ismét mások valami csodás találmányon törnek a fejüket; olyasvalamit akarnak kitalálni, ami őket egyszerre gazdagokká és híresekké tegye az emberek előtt. **Persze nem tudják, hogy senki sem „találhat ki” semmit; mindegyik felfedezést csak az hozhatja, akinek azt az isteni Gondviselés útravalóul már előre a tarsolyába tette.** És jóllehet, az emberi tudomány is minél mélyebben és mélyebben fúrja bele magát a láthatatlanba, annál több, úgyszólván napról-napra szaporodó felfedezés teszi a földi életet gazdagabbá — és tenné úgyszólván paradicsommá a földet, ha az emberek Isten akarata szerint használnák fel azokat. Mert a napról-napra felbukkanó újabb felfedezések máról-holnapra feleslegessé teszik a tegnapi és a tegnapelőtti találmányait, mert még sokkal tökéletesebbé, még sokkal egyszerűbbé, még sokkal kényelmesebbé és kevesebb erőpazarlást igénylővé teszik életét. De az, aki elhatározta magában, hogy ő most valami csodás dolgot fog kitalálni, mind e rengeteg felfedezés közül egyetlenegynek sem fog a nyitjára jönni, ha az Isten azokat nem neki szánta.

Mások, akik még itt sem tartanak, az ő testi erejükkel és ügyességükkel akarnak mindenáron — még az életük naponként való kockáztatásával is — feltűnni és különbnek lenni, mint a többi ember, és a test teljesítőképességének esztelen túlhajtásával olyan sikereket elérni, amiken az emberek csodálkozzanak, s őket mint kiválóságokat ünnepeljék.

És végül vannak, akiket a fekete hatalom már egészen magáévá tett, akik abbéli beteges vágyukban, hogy mások legyenek, mint a többi ember, hogy a nevükkel a hírlapok hasábjain találkozzanak, aljas és gonosz tetteket követnek el, és kéjelegnek abban, hogy három napig mindenki róluk beszél.

Ezek a szélsőséges tendenciák azok, amelyek mind zavarosabbá és zavarosabbá teszik az emberek lelki világát. Mind nehezebbé a föld atmoszféráját, és csak siettetik azoknak az útját, akik a

kárhozatra mennek; csak mélyítik a szakadékot a két felekezet közt, amelyek közül az egyik az Úr jobb, a másik az Úr balkezénél sorakozik fel.

*

Én ennek a dolognak további boncolásával mélyebb betekintést kívánok nyújtani nektek az emberi lélek rejtelseibe. **Hogy mi vezeti minderre az embereket, azt mindnyájan tudjátok: a hiúság, a góg.** A góg serkenti arra az embert, hogy ne akarjon csak egy ismeretlen számjegy maradni a többi emberek közt, hanem a többi emberek irigykedve és csodálkozva nézzenek rá. De tulajdonképpen mi ez a góg, honnan ered ez a góg? A góg tartalma az önbecsérzet, tehát az önmaga becsének, az önmaga értékének az érzete. Azok a jelentéktelen lelkek, akik ma az utolsó óra kondulásához közel ilyen szörnyű irammal akarnak híresekké válni, valaha szintén tiszta szellemek voltak, erővel és hatalommal telítve.

Ez megint csak egy szegényes emberi kifejezés. Fájdalom, ennek a nagyságnak óriási érzelmi és értelmi tartalmáról, méreteiről nem lehet, nem tudunk nektek, sőt bizonyos mértéken túl magunknak sem, eléggé számot adni. De gondolatok csak arra, hogyan megbámulnak ma az emberek valakit, akinek csak egy kevés rendkívüli, mondjuk emberin-túli képességei, vannak. Hogyan megbámulnak egy fakírt, a megszokott, földi természet-törvényt felfüggesztő mutatványjaival, vagy egy hipnotizőrt, aki az emberek külső lelki világában, vagy a testi funkciókban idéz elő nem mindennapi jelenségeket: milyen bámulat, tisztelet, milyen suttogás környez egy-egy ilyen egyéniséget! Pedig ezek csak a lélek legkülső rétegein tudnak szegényes, *ephemer (ideiglenes)* uralmat venni!

És most képzeljétek el, hogy egy szellem, akit semmi nem korlátoz, aki erőben, ragyogásban, képességekben határtalan, aki egy gondolatával a maga egész világát irányítja, akinek pillantásától óriási és előttetek nem ismerhető effektusok függenek: micsoda súlyt, micsoda hatalmat jelent a teremtettségben!

Egy tiszta szellem egész világ a maga tartalmával, a maga hatalmával, a maga erejével, a maga fényével! A tiszta szellem maga is egy végtelenség!

A hatalomnak ez a tudata maradt meg a bukott szellemenben akkor is, amikor összedőlt az a világ, amely őt környezte, és ő a romok alatt aenokon keresztül holtan, bénultan feküdt a sírjában. Amikor az isteni Gondviselés őt a romok alatt megke-reste, és a kegyelem sugarával életre ébresztette, a legelső, ami benne felébredt, ez az öntudat volt. Ezt az emléket hozta magával küzdelmeken, szenvedéseken, bűnökön, bukásokon, fájdalomokon, véren, pusztuláson, reménykedéseken, csalódásokon és mindenben keresztül, ami egy ilyen elbukott lélek haladásának útját jelöli.

Ezt az érzést nem is lehet belőle kiirtani, mert ez az érzés valóság. *Hiszen amikor ez a romhalmaz róla eltisztul, amikor ő megint tiszta szellemmé lesz, ez a valóság megint az övé lesz, sőt most is az övé, csak éppen használni nem képes. Tehát a gögnek, ennek a gonosz érzésnek belső tartalmát ez az egykori nagyság, az egykori hatalomnak ez a tudat mögött rejlő emléke adja meg.*

És most, az utolsó óra kondulásához közel, a veszedelem előérzetében azok a lelkek, akik nincsenek elkészülve, csak érzik, hogy valami készül, ezzel a nagy önérzettel, ezzel a nagy önértékeléssel ki akarnak magukból hozni mindent, mindent, ami el van bennük temetve, hogy kiszabadulhassanak a kárhozát kötelékei közül. De mert szellemileg vakok, nem tudják, miért kell küzdeni, s mit kellene magukból kihozniok, és azt sem tudják, hogy az ő óriási vagyonuknak már csak a roncsai, egy-két fillér maradt a kezükben, és azzal nem vásárolhatnak meg egy világot. Nem tudják, hogy ők a külső sötétségre menők közé vannak már besorozva az élet könyvében.

Tulajdonképpen véve kell is mindenkinek arra törekednie, hogy naggyá legyen, ki is kell emelkednie mindenkinek a homályból, a sablonból, a közepszerűségből, a számok tömegéből, mert mindenkinek egyéniséggé kell lennie, mindenkinek olyan valakivé kell lennie, aki mindenki, mástól különbözik, tehát nem lehet egy sablonos szám a többi közt! Törekednie is kell minden léleknek arra, hogy kibontakozzék, hogy naggyá, hatalmassá legyen, hogy visszaemelkedjék abba a magasságba, ahonnan lehullott, és ismét urává lehessen annak a hatalomnak, annak a világnak, amit bukásával elveszített!

De ennek az útja más. Ezek a tévelygő, kicsiny, szegény lelkek a maguk ferde céljainak elérésére mindig a vetélkedést, a legyőzést, a megelőzést, az előretörést, a mások elgáncsolásának, a mások elnyomásának a fegyverét alkalmazzák, hogy mások fölé emelkedhessenek. Ezeknek az eszközöknek az alkalmazása pedig még tovább süllyeszti őket, még tovább taszítja őket a lefelé vezető úton.

Egyetlen eszköz van csupán, amellyel ebből a mélységből, ebből a sötétségből, ebből a homályból fel lehet vergődni, s egy életben is jelentékeny utat meg lehet tenni. Mert egyszerre senki sem emelkedhetik fel a mélységből a magasságba; egyszerre csak egy szakaszát lehet megtenni a végtelenbe vezető útnak. De azok is, akik értéktelen, mulandó célok érdekében fecsérlik el az életüket, bizonyos erőmennyiséggel, bizonyos nekik ajándokozott élettartam ígéretével léptek a földre, amelyet az isteni kegyelem adott nekik. És ha ők azt az erőt, azt az élettartamot arra és úgy használnák fel, amire és ahogyan azt nekik Isten törvénye előírja, igen jelentékeny és nagyon boldogító haladást érhetnének, el annak ellenére, hogy valójában jelentéktelen képességekkel indultak útnak, mivel többet el sem bírtak volna. Mert azokat a jelentéktelen képességeket a kegyelem megsokszorozná számukra, és ők boldogan adhatnának hálát Istennek, mert a kárhozat útjáról az üdvösség útjára juthatnának.

Ehhez azonban fel kellene ismerni azt *az egyetlen utat, amely az igazság felé, az üdvösség felé, Isten felé vezet: a keresztnek útját*. Krisztus Urunk, az Isten egyszülött Fia, úgy lépett be a földi életbe, mint a legszegényebbek, a legelhagyatottabbak, a legigénytelenebbek közül egy.

Minden gyermek születését néhány jóakarató ember szeretete várja: egy kicsiny meleg szoba, és az a féltő gondosság, amelyet a megszülető csecsemő igényel. Őt, a Leghatalmasabbat, a Legigazabbat, az Isten Fiát mindez nem várta. Úton, istállóban született; értelmileg és érzelmileg néma lények: az állatok környezték. Ezeknek a szegény teremtményeknek meleg lehellete melegítette fel a hideg éji levegőt, és az istálló jászola fogadta be az Isten Fiát, akinek még bölcső sem jutott a földön. Ez a külső képe az ő földi megjelenésének.

Ennek a külső képnek megfelelő az ő megjelenésének belső lényege is. Ő is úgy öltött testet, mint minden más földi ember. Magára vette ennek az egész összeomlott, bukott világnak törmelékét, megromlott anyagát, neki is keresztül kellett magát ezen dolgoznia, mint bárki másnak, Neki is az ismeretlenségből, a homályból, az elhagyatottságból, a szegénységből, a megvetettségéből kellett felemelkednie és naggyá lennie — mint ahogy minden lélek, minden szellem erre törekszik.

Es ki jutott el rajta kívül ezen a törmeléken, ezen a homályon keresztül az ő isteni magaslatára? Kicsoda hasonlítható hozzá? Kicsoda volt rajta kívül, aki előtt milliók és milliók térdet hajtottak volna?! Senki, senki! Ő az Egyetlen, akinek Neve beragyogja a földet és beragyogja az egész világot! Pedig Ő senki fölött sem akart kitűnni, senkit sem akart megelőzni, elnyomni, túlhaladni, mint az emberek, akik előre akarnak jutni. Ő éppen az ellenkező utat jelöli meg, amely ehhez a hatalomhoz vezet: a szolgálat útját.

Mit tett Ő? Elkezdve kicsiny gyermekségétől, amikor még a szüleinek szolgált, serdülő korán keresztül, amikor atyjá-

nak segített az ácsműhelyben, felnőtt koráig, amikor az ő menyeyei Atyjának munkálkodott, mindenkor szolgált. Ő maga mondta: „*Én olyan vagyok köztetek, mint aki szolgál*”. Ő mindenkinek szolgálatot tett: a megkeseredett szívűt megvigasztalta, a szegényt gyámolította, az éhezőnek kenyeret adott, az elesettet felemelte, a tévelygőt a helyes útra irányította, a gögösnek tévedésére rámutatott, és világosságot gyűjtött a lelkében: „*Én pedig olyan vagyok köztetek, mint aki szolgál*”.

„*Kicsoda nagyobb, az-e, aki leül, vagy az, aki szolgál?*” — kérdi Ő — „*Ti olyanok vagytok, mint aki ül, én pedig, mint aki szolgál*”. Az emberi társadalomban az úr, a gazda az, aki ül, és a szolgálta szolgál neki. Krisztus Urunk mindenkinek szolgált, mintha mindenkinél kisebb volt volna.

Nézzük csak meg szellemi szemekkel: kicsoda nagyobb, az-e, aki szolgál, vagy az-e, aki szolgáltatja magát? Ő reá a felelet! A földi élet tükörképe a szellemi igazságoknak, tehát fordítva mutatja az igazságot: a földön az a kisebb, a szellemi világban pedig az a nagyobb, aki szolgál. Mert a szolgálathoz sok mindenre van szükség; *szolgálni csak az tud igazán, aki aláza-
tos*; a göggel szolgálni nem lehet. *Szolgálni csak az tud, aki szeret*, mert igazán hasznos és jóleső szolgálatot csak az tehet valakinek, aki szeretetből végzi. ***A szolgálathoz nem utolsó sorban képességek kellene, mert ahhoz, hogy valaki szolgálhasson másnak, ismeretekkel kell bírnia***, tudnia kell, mit hogyan cselekedjék, áttekintésének kell lennie, ismernie kell annak a lelkét, akit szolgál. ***Mindezzel szemben a szolgálat elfogadásához semmiféle képesség nem szükséges.***

Krisztus az, aki szolgál, Krisztus az, Aki alázatos, Krisztus az, Aki mindenkit szeret. Krisztus az, Akinek az összes menyeyei képességek birtokában vannak, tehát Krisztus az, Aki mindenkit tökéletesen tud szolgálni.

Nem mások megelőzése, mások legázolása, mások elgáncsolása, mások elnyomása árán válhat tehát valaki nagyobbá másoknál, hanem a szolgálat által.

Azután azt mondja Ő: „*Az én igám gyönyörűséges és az én terhem könnyű*”. Milyen paradoxonnak látszik ez az ember előtt! Hiszen az igavonó állat nagy erőlködéssel vonja az ekét, s az iga feltöri a nyakát! Krisztus pedig azt mondja, hogy az ő igája, azaz a szolgálat gyönyörűséges állapot.

Gondoljátok csak el, miért gyönyörűséges a szolgálat igája? Egy-két vázlatos vonással megpróbálom megrajzolni. Aki önzetlenül, szeretetből szolgál mást, az szolgálatának jutalmaképp egy-egy meleg tekintetet, egy forró kézszorítást kap. Egy hála-könnny a szemben igazolja őt a Szeretet Törvénye előtt, hogy jó szolgálatot végzett. És ha a halál, vagy elháríthatatlan akadályok választják el a kettőt egymástól, az a hála-érzés, amely a szolgálatot elfogadó lelkében felébred, soha el nem múlik, az a kettőt mindenkorra összeköti egymással; az örök érték, amely beragyogja mind a két lelket.

A szolgálat tehát örök értéket hívott életre abban, akit szolgáltunk; felkeltette annak a lelkében a szunnyadó érzéseket: a hálát, a szeretetet, a mások iránt való rokonszenvet, az emberekben való bizalmat, és nem egyszer az önmaga előtti megszégyenülés: az alázatosság első szikráját. És ezek az érzések mind visszaverődnek a szolgáló lélekre, és a szolgáló lélekben mondhatatlan nagy gyönyört ébresztenek.

Jusson csak eszetekbe egy-egy pillanat — amilyen bizonyára egyikőtök életéből sem hiányzott — amikor valakinek olyan szolgálatot tettek, amelyet az nem tudott viszonzni, csak a szeméből kibuggyanó könny, a szemének ragyogásában tündöklő hála és szeretet volt érte a jutalmatok! Nem gyönyörűséges érzés volt-e az a ti lelketekben?!

Az Úr pedig nektek és mindenkinek ilyen szolgálatokat tett. Illő azért, hogy a ti lelketek is telve legyen iránta hódolattal, hálaival és szeretettel. Nem gyönyörűséges érzés-e ez, amely titeket Krisztussal összeköt, s amelyet az ő szolgálata hívott életre a lelketekben?! Tehát ez az iga gyönyörűséges, mert gyönyörteljes érzéseket hív életre.

„*És az én terhem könnyű*” — mondja az Úr. Vajon miért könnyű? Azért, mert aki szívből és szeretetből szolgál, annak nincsenek elérendő céljai, annak nincsenek ambíciói. **Az ambíció az a nehéz teher, az az ólomsúly, amely lehúzza a lelket a földre. Aki pedig szolgálatra rendezte be az életét, annak nincsenek többé ambíciói, az levette magáról a legnagyobb terhet, amely őt a földhöz ragasztotta.** Aki szolgál, az kicsiny; azt nem irigylük, azt nem gyűlölük. Amellett elmennek anélkül, hogy észrevennék, így a szogálat megmenti a lelkét a gonosz érzések szúró nyilaitól és mérges töviseitől.

Nem sokkal könnyebb állapot-e ez a lélek részére, mint az az örökös lázban lihegő törtetés, amely az emberek egész tömegének irigységét, versengését, bosszúját hívja ki, és ezekkel a gonosz érzésekkel terheli meg a lelkeket?! Hasonlítsátok csak össze a sátán igáját: a nagyra törekvést Krisztus igájával: a szolgálattal! Krisztus igáját csak alázatossággal lehet viselni; de ez az alázatosság megszerzi a gyönyörűséget a lélek számára, és megkönnyíti a haladás útját, sőt megkönnyíti magát az életet, úgy az örökkévalóban, mint a mulandóban.

*

Most, az ő megszületése emlékünnepének várásában^{10*} hódolattal és szeretettel kell reá gondolnotok; kell, hogy megérezzétek az ő isteni nagyságát, határtalan jóságát, áldozatának ezt a világot elárasztó édességét és boldogító hatalmát. Kell, hogy a szívetekben megkésztítsétek az Ő számára a bölcsőt, hogy abban megszülethessék Ő, hogy megtanítsa titeket szolgálni. Hogy ne csak a fületekkel és az értelmekkel, de a szívetek legbenső érzésrezdülésével is örökre magatokévá tegyétek azt az igazságot, hogy „*az én igám gyönyörűséges és az én terhem könnyű*”. Hogy felébredjen a lelketekben az erős és ellenállhatatlan vágy, hogy ezt az ő igáját igazán magatokra tudjátok

¹⁰ * Ez a tanítás karácsony előtt jött.

venni, hogy le tudjatok mondani a világról, hogy meghaljatok
önmagatoknak, *hogy éljen bennetek a megszületett Krisztus!*

Szimbolikus mesék. (**)

(A médium működésének első éveiből.)

A hazugság városa meg az igazság városa.

(Nevetve.) Meg most is nevetnem kell, ha arra a fekete-képzű fickóra gondolk. Milyen méltóságteljes komolysággal ült a város kapuja előtt és egymásután vette fel a tisztos polgárnak, a felkapaszkodott pénzembernek, a magasállású úrnak, majd az uralkodónak hódolatot parancsoló arcát. Mellette hatalmas zsák volt, amelynek szája be volt kötve, és mikor végigkomolykodta az összes rangú és rendű arccokat, akkor újból előlről kezdte.

Reggeltájt lehetett, mikor ideértem a hazugság városának kapuja elé. Még csak egynéhány lézengő alak járt itt, ahol ez a különleges fickó produkálta magát. Egészbenvéve nem volt éppen csúf legény. Sötét tekintete hozzáillett sötét arcához, fekete hajához, melyet olyan frizurával viselt halántékai fölött kétoldalt, mintha két kicsiny szarv lett volna csavarva belőle. Tiszteletet parancsoló hosszú talár volt rajta és bizony nagyon megbámulták mindazok, akik arrafelé jöttek. Az idő haladt és mind többen gyűltek köréje. Mikor aztán látta, hogy már annyian vannak, hogy ember ember hátán tolong, fogta magát, felkapta a zsákját, egy nagyot lódított rajta és kiöntötte annak tartalmát a tömeg közé.

Eközben észrevettem, amint a talárt felrántotta, hogy lólábféle kandikált ki alóla. Persze azok, akik ott tolokodtak körülötte, ezt nem vették észre, mert nem figyeltek a fickóra, hanem csak a zsák tartalmára, amit közékük szórt. Láttátok volna, hogy törték magukat! Mindenki arra törekedett, hogy neki is jusson valami a zsák tartalmából.

De még úgy-e nem mondtam, hogy mi volt a zsákban? Én is csak akkor láttam, mikor üres kongással hullottak a földre:

mindenféle címek és rangok voltak ezek jelleggel és jelleg nélkül. Volt ott az egyszerű „T.c.”-től kezdve egészen fel a „kegyelmes” és „felséges” címig. A tömeg örülten tolongott, és mindenki a nagyobbak után kapkodott, de mivel ezekből kevesebb volt — pl. a „felséges”-ből csak egy volt — ezekért folyt a legerősebb harc. A „felséges” címért csak a legerősebbek és legbátorbabak mertek harcba szállni, s itt a csata sorsát a fegyver és a nyers erő döntötte el. Nem kímélték egymást, s csakhamar bőven folyt a vér, letépték egymásról a ruhát, és meghengergették egymást az útca sarában. Eltre-halálra folyt a harc, mert hisz a címet csak egy szerezhette meg. Mikor aztán ez a cím végre gazdát kapott és az feltűzte a homlokára, rögtön olyanná változott az arca, mint amilyent a fekete fickó produkált. El is felejtettem mondani, hogy ez a sok mindenféle cím és rang volt a *partout* (szabadjegy), amivel be lehetett jutni ebbe a városba.

A „kegyelmes” cím körül is nem kis dulakodás volt, de itt már nem annyira a testi erő érvényesült, mint inkább a körmönfonság és ravaszság, úgyannyira, hogy ezeket a címeket nem egyszer egészen jelentéktelen fickók kerítették hatalmukba. De amikor a homlokukra tűzték, a legnagyobb méltósággal léptek be a kapun keresztül a városba. A „méltóságos” és „nagyságos” címek is elég kelendők voltak. Ezeket más eszközökkel is el lehetett nyerni, így pl., hogy többet ne mondjak, „csengő érveléssel” is. Mikor ezeket is birtokba vették a boldog tulajdonosok és bevonultak a városba, nem maradt a kapun kívül más, csak egy nagy toprongyos tömeg, amely a „T.c.”-ket szedegette össze, már csak azért is, mert cím nélkül nem engedtek be senkit. Láttátok már télen, mikor hó borított mindent s kendermagot vagy kenyérmorzsát hintenek az ablak párkányára, hogy az odarepülő verebek egymást taszigálva milyen tisztára takarítják az ablakpárkányt? Úgy történt itt is: egy negyedóra múlva fel volt szedve minden, gondosan elkelt az egész portéka és nem maradt a földön egyetlen árva „T. c.” sem.

Persze engem nem látott senki, még az a fekete arcú fickó sem, mert hiszen ha megláttak volna, nem tudom, hogy kerülhettem volna be a kapun. Pedig a kíváncsiságom nagyon ösztönzött, és mindenképpen meg akartam tudni, hogy mit is csinálnak tovább ezekkel a címekkel? Így látatlanul azonban hirtelen utána osontam a „felséges” címnek és láttam, hogy más magas címek és rangok kíséretében úgy ment végig az utcákon, mint akinek a földhöz semmi köze. Az útca két oldalán a bámész tömeg éljenzett és kiabált, ami neki igen jól esett, mert nem hallhatta ettől a zajtól azt a disszonáns hangot, amely ebbe a kiáltásba belevegyült: az üres gyomrok korgását. Hatalmas palotában lakott. Fényesen élt.

Mivel nem volt sietős az utam, megfigyeltem további életfolyását is. Egyik nap mint a másik múlt el, míg egyszer kelemetlen, csúnya betegség lepte meg, és nagyon sokat szenvedett, nyögött és jajgatott. A „felséges” cím pedig egyre homályosabb lett és összezsugorodott. Hozzá tartozói, akik szerették, aggódtak érte, és szánakozva nézték vergődését. Utoljára már csak úgy beszéltek róla, hogy „szegény férjem”, „szegény atyám”. És valahányszor azt mondták, hogy „szegény”, mindannyiszor jobban és jobban elhalványult a cím. Egyszer aztán már János, az öreg lakáj is két kövér könnycseppet hullatott, azt mondván: „szegény király!”. Erre teljesen eltűnt a cím, és maradt, ami volt, egy szegény, gyarló ember, aki ádáz harcot folytatott a semmiért.

*

Mikor láttam, hogy itt már nincs mit keresnem tovább, elmentem a „kegyelmes” címhez. Fényesen díszített, szőnyeges teremben egyedül ült, a terem melletti kisebbik szobában pedig rendkívül sokan szorongtak, kik remegve várták, hogy egyenként bejuthassanak hozzá. Aki belépett, látta rajta a hatalmas címet, s előtte mélyen meghajolt, ő pedig mindenkivel kegyelmesen és leereszkedőleg bánt. Arról, aki bejött, nem tudta kicsoda,

mikor eltávozott, nem tudta, mit akart. Lassanként kiürült az előszoba. De mikor az utolsó is elment, bejött hozzá még valaki. A kegyelmes kegyesen feltekintett, de most már az első pillantásra tudta, hogy ki a belépő, s ő címével együtt mintha kissé elhalványodott volna. Rőtszakállú, szikár ember volt, karmai nagyon hasonlítottak annak a fickónak a karmaihoz, aki a címekeket osztogatta. Egy cédulát húzott elő, amelyre számok voltak írva és a számok alatt a kegyelmes úr neve. Egy darabig beszélgettek. A kegyelmes nagyon sokat beszélt, a rőtszakállú keveset, de minden szavára halványabb lett a „kegyelmes” cím. Végül a kegyelmes összekulcsolt kezekkel így szólt: „kegyelmezzen!” Erre egyszerre eltűnt a kegyelmes cím a homlokáról, s csak egy szegény, szánalomraméltó ember állt ott ugyanabban az állapotban, ahogy pályafutását megkezdte.

*

Itt sem volt tovább mit keresnem: a játék befejeződött. Elmentem a „nagyságos” címhez. Hatalmas gyártelep irodájában ült. Előtte papírlap, azon hosszú számsorok. Lázasan adta össze a számsorokat, és arca mindjobban felragyogott. Ti azt mondjátok emberek, hogy a pénznek nincs szaga, és én mégis a pénz kellemetlen szagát éreztem, mialatt a „nagyságos” arca felragyogott. Asztalán több megnyomható gomb volt, s ha egyet-egyet megnyomott, mindig más-más szegény ember jött be kormos képpel, munkában eldurvult kezekkel.

Egyszer aztán, bár nem nyomott meg egy gombot sem, mégis egyszerre három alak jött be. Ezek — bármiképp méltatlankodott is a „nagyságos” — nem olvasták le a homlokáról a címet, mert különben nem mertek volna előállni azzal, amit hoztak. Az egyiknek t. i. volt a hóna alatt egy másik cím, amit a „nagyságos”-nak erőteljesen felkínáltak, hogy tegye le a régit és vegye fel ezt. A címtáblán, amit hoztak, az volt felírva: „Eltárs”.^{11*} És mert ez a három alak nagyon határozottan lépett fel,

¹¹ * Ez a nyilatkozat a kommunizmus után nem sok idővel jött.

megtörtént a csere. A számsorok a kérges kezekbe kerültek, az „elvtárs” pedig bekerült egy kis szobába, ahol nem voltak gombok és nem volt olyan átható pénzszag”.

*

Itt sem volt miért tovább időznöm. Elmentem, azt gondolván, hogy máshol talán több szerencsével találkozom. Beléptem egy üzletbe. A pult mögött jóltáplált nyárspolgár járt fel és alá, kezeit elégedetten dörzsölgetve. Itt megint ugyanazt a pénzszagot éreztem, amely minden egyes kézdörzsölésnél áthatóbb lett. Ahogy ott pár percig szemléltem őt, belépett egy természetes asszonyosság nagy kosárral a karján. A kosarat letette az ajtó mögé, s kezét csípőre rakva kezdte sillabizálni a kereskedő homlokán díszelgő „T.C.” címet. De mindjárt láttam, hogy nem sok iskolát járhatott, mert az olvasás sehogy sem sikerült neki: a T és C-t így kezdte olvasni: „Te csaló!”. Majd, mikor látta, hogy nem találta el a jelentését, tovább próbálkozott: „Te cigány!” „Te ez!”, „Te amaz”, de minden igyekezet mellett sem talált rá a nyitjára és csak annyit ért el vele, hogy a cím mindig halványabb és halványabb lett, úgy hogy már alig volt belőle látható valami.

Itt sem volt tovább mint nézmem, s el akartam távozni a városból. De ahogy kiléptem az üzletből, az utcán egy szegény embert láttam. Homlokán csak úgy ligett-lógott a T. és C. betű. Egy utcasep... bocsánat, majdnem vétettem e város törvényei ellen, — ahol semmit sem szabad igazi nevéen nevezni — tehát egy „köztisztasági alkalmazott” volt. Keményen kezelte szolgálati eszközét, s végezte munkáját. De amint jobban szemügyre vettem, láttam, hogy a nyakában egy egészen apró fickó ül, fején kis szarvakkal: a kapuórnek egyenes leszármazottja. Amily keményen szorította ez a mi emberünket, úgy kezdett lanyhulni a munkakedve. Mindenképpen arra unszolta, hogy az utcasarok felé menjen és beforduljon azon az ajtón, amelynek cégtábláján három szó volt kiírva, három folyadéknak a neve. Hivatali szerzőszámát mindig lassabban kezelte, a fickó pedig mindig jobban

szorította és a vége az lett, hogy fogta magát és odament, ahová a kis fickó irányította.

Ott már több hozzá hasonló ült. Beszélgettek. . sokáig beszélgettek. Én csak kívülről néztem őket, az üvegen keresztül, mert ott is szag volt, annak a három italnak a szaga, meglehetősen rossz szag. Mivel ott a közelükben nem bírtam ki sokáig, előre mentem az én t. c.-ém lakására, hogy lássam, mi lesz majd itt, ha ez hazajön!

Addig a család szemléletében gyönyörködtem. Kedves neje hűséggel és előrelátással várta őt, és készült a fogadására. Szapulót készített. Ti persze nem tudjátok, hogy mi az: szapulni. Nos, mindjárt meg fogjátok látni. Sokáig tartott, míg a T. C. hazaérkezett. Hivatali eszközét elhagyta valahol, ehelyett pedig ő járt úgy ide-oda dülöngve, mint a seprő. Végre hazaérkezett. Ott-hon nagyon meleg fogadtatásban részesült. A mosdatás azonnal megkezdődött, szappant is használtak hozzá. Vén disz. . . — majdnem megint vétkeztem a város törvénye ellen — tehát „öreg sertés” volt az alapanyag: a zsiradék, a maró szódafélét pedig a gyűlölet, a harag, stb. szolgáltatta. Mivel pedig igen erős volt a szappan, hamarosan lemosták a T. C-t a homlokáról.

*

Menekültem ki ebből a városból. Hajnali órát ütött, mikor kértem újból a kapun, és úgy éreztem magamat, mint olyanvalaki, aki nagyon rossz társaságban töltötte az éjjelt, és hajnalban lelkifurdalások között tér nyugovóra. Mikor kértem a kapun, az a fickó épp akkor fújta tele a zsákját, hogy a közelgő népségnek legyen mit föltálnia. Én pedig eljöttem onnan, hogy a hazugság városa után felkeressem az igazság városát.

*

Nem kellett sokat kérdezősködnöm, mert hegyen épült város volt ez, melyből tündöklő fényesség sugárzott. Aki felfelé tekint, reátalálhat. De nehéz és meredek út vezet oda, és én végigvergődtem ezen az úton. Nagy fáradságomba került, mire felértem ennek a csodaszép városnak a kapujához.

Ez a kapu nagyon szűk volt és a kapu fölött ez volt felírva: „*Szeretet kapuja*”. Előtte angyal állt őrt. Csodaszép jelenység! Fehér volt, mint a fehér rózsaszirma, ragyogó, mint a déli nap, ruhájának szegélye elmosódott kék színben játszott, hosszú arany haja felett, magas homlokán semmi más díszet nem viselt, mint egy fehér rózsakoszorút. Tekintete megolvasztotta a szívet, és engem e csodás jelenség előtt mély szégyenérzet fogott el. Nem mertem bekéredzkedni a városba, de ő maga szólított meg édes zengésű hangon: „kedves testvérem, nagyon fáj lalam, hogy nem tudom a te kívánságodat teljesíteni. Nem bocsáthatlak be téged. Lásd, e kapu nagyon szűk, terajta pedig a kritika szürke köpönyegét látom, s azzal e szűk kapun be nem férsz”.

Éreztem szavainak igazságát, és bár sokáig nem tudtam e látvány szépségével betelni, mégis lassan odább mentem, és eljutottam a városnak másik kapujához. Ez ugyanolyan szűk, kicsiny kapu volt. Felette írás: „*bölcsesség kapuja*”. Előtte szintén egy csodás jelenség, egy angyal állt. Tekintete talán nem volt oly meleg, de annál áthatóbb. Ugyanaz a fehér ragyogás áradt belőle, ruhájának szegélye elmosódott halvány aranyszínű volt. Fején arany korona díszlett. Csak ennyit szólt hozzám: „Fiam, bölcsesség csak az a tudás, amelyet a szeretet szentelt meg. Aki az első kapun be nem fért, az itt sem tud bemenni”.

Szégyenkezve kullogtam el innen is, s mentem a harmadik kapuhoz szerencsét próbálni. Ez a kapu nemcsak szűk volt, hanem alacsony is, úgy hogy „*hacsak valaki olyanná nem lesz, mint egy kis gyermek, semmiképpen nem juthat be rajta*”. Előtte hatalmas angyal állt. Mintha a legtisztább, legfehérebb márványból lett volna kifaragva. Arca nem fejezett ki mást, mint szánalmat és szigort. A kapu felett a felírás ez volt: „*Alázatosság kapuja*”. Alatta kicsiny betűkkel még ez is volt írva: „Ezen a kapun földi halandó még nem jutott keresztül”.

Fájdalmasan mentem tovább, míg az utolsó kapuhoz nem értem. Ez rendes nagyságú kapu volt. Előtte egy letört oszlopon síró angyal ült. A kapu felett ez a felírás: „*Bűnbánat kapuja*”.

Gondoltam magamban, hogy ezt az angyalt itt meg fogom szólítani, hisz tudjátok, hogy a síróval szemben nagyobb bátorsága van az embernek. Közelebb mentem tehát és így szóltam hozzá: „Mondd, Te tiszta, szép testvér, miért sírsz, mi fájdalom van a szívedben?” — Nézz — így szólt könnyezve — azon az úton végig, amely ide felvezet. Látod-e ott lent azt a tolongó tömeget? Hányan akarnak feljönni ezen az úton! Hányan indulnak el sírva, könnyezve és égő fájdalommal, hatalmas terhet cipelve a hátukon, ami azonban felfeléaladtukban mindig könnyebb és könnyebb lenne! De látod ott körülöttük azokat a kicsiny fekete manókat, akik, mihelyt az utasok a terhüket nem érzik olyan nehéznek, azonnal a nyakukba ülnek, s igyekeznek őket amabba a tisztátalan városba visszaterelni, Legnagyobb részüket hamarosan, némelyeket még itt a kapu előtt fordítanak vissza. Nekem csak akkor szűnnek meg a könnyeim, ha valakit be tudok engedni ide! Mikor ezeket a szavakat hallottam, eszembe jutott minden bűnöm. Megbántam azt a sok éles csipkedést, amit mások rovására elkövettem, és ahogy növekedett bennem a bűnbánat, úgy kezdett derülni a fényes angyal arca. És mikor könnyeim árja megindult, akkor már mosolyogva nyitott kaput, mondván: „Testvér, íme szabad az út!”

*

Csodás világba léptem. Képzeljétek álmaitok legszebb idealizálását, de ha ezt a képzelt világot sokszorosán hatványozva gondoljátok is el, akkor sem közelítitek meg e város szépségét. Emberi szavakkal ezt ecsetelni nagyon bajos, mert félek, hogy ezzel csak meghomályosítom a zománcát annak a ragyogásnak, ami odabenn, abban a csodaszép városban van. Ami harmónia a formákban, a színekben, a hangokban és illatokban fellelhető, az itt együtt van mind. Itt nincs diszharmónia sehol és semmiben, nincsenek szögletek, nincs semmi, ami a szemlélőre nem a legboldogítóbb és legfelemelőbb hatást gyakorolná.

Itt is vannak utcák, de azok kövezete puha pázsit, a reménység üde zöldje. Itt is vannak kerítések, de azok virágfüzérékből állnak; kertek, amelyekben szép fák díszlenek, mosolygó gyümölcsökkel: a jó cselekedetek gyümölcseivel. A virágok bámulatos színekben pompáznak. A szeretet virágai ezek, amelyeket az itt lakók szeretete hívott életre. Madarak is vannak, amelyek oly szépen énekelnek, hogy hangjukat hallva, az ember szíve megtelik vidámsággal, örömmel és boldogsággal. Ezeket mind együtt látva és érezve, a könny kicsordul a szemből, és lobogó lelkesedés vesz erőt a lelken. Itt minden szép, és nincs semmi, ami rút és tisztátalan.

Ebben a csodás városban, ebben az Édenben mentem, mentem sokáig anélkül, hogy egyetlen élő emberrel találkoztam volna és ezért minden elbűvölő, csodás szépség dacára fájó érzés kezdett erőt venni a szívemen.

Az idő már alkonyatra hajlott, mire a *Szeretet kapujának* közelébe értem, amelyen keresztül egyszerre egy fehér alak jött be. Tiszta fehér volt a ruhája, mint a hó, de alakja fáradt, roskadozó volt és arcán kimondhatatlan fájdalom és fáradság tükröződött. Amint rátekintettem, szívemet végtelen fájdalom járta keresztül, de megszólítani nem mertem, mert láttam, hogy már jártányi ereje sincsen. Pedig minden, de minden örömujjongással üdvözölte: mikor egyet lépett, a puha pázsit előre lehajlott lábai alá, a kert ajtaja magától feltárult, az utak virágai üdítő illatot lehelték feléje. A mindenféle színű kicsiny madarak vállára szálltak és fülébe csicseregtek bájos, szelíd zenét, ő pedig szerető tekintetével simogatta végig mindezeket, de arcán a ború és végtelen fájdalom kifejezése nem enyhült. Így lépett be bájos hajlékába, amelynek ajtaja rózsákkal volt körülfonva. Mikor belépett, a kicsiny madárcák az ablakpárkányra szálltak, ott olyan rendbe sorakoztak, hogy a legszebb színharmónia alakult ki és rákezdték egy dalra négyes szólamban. A zene színeit festeni emberi szavakkal képtelen vagyok. Mint halk zokogás kezdődött

s lágyan búgott, mint az édesanya visszafojtott zokogása hal-dokló gyermekének bölcsője felett; majd erőteljes crescendóval vergődő akkordokba ment át, mint a bűn ellen küzködő akarat vergődése, hogy aztán hatalmas fortissimóban törjön ki, mint a győzelmes igazság Istent dicsőítő himnuszának mennyekig hangzó harsogása, s végül egy csodás decrescendóval könnyekbe törő hálazokogássá halkuljon, s andalító altatódalba menjen át észrevétlenül.

Azután szünet következett. Én pedig megértettem ebből a zenéből, hogy az, aki ide jött, odalent volt a földön és végig-küzdötte az egész napot amellet, aki mellé őt a Gondviselés védődül rendelte. Segítette hordozni annak a keresztyét, küzdelembe bocsátkozott annak a bűneivel, és minden erejét megfeszítette, visszatartani igyekeztén védencét a büntől. Ha elesni látta, újra felfogta őt karjaiba, hogy ismét felvegye a küzdelmet; este pedig, amikor védenca nyugalomra tért, és mint ti is tudjátok, maga mellé lerakta küzdelmét és bánatát, mint a ruhát, amelyet levett, hogy az álom országában szabadnak érezze magát, akkor ez a hófehér alak mindezeket elhozta magával, és pihenése most abból áll, hogy emlékeivel tovább foglalkozik, s új erőt gyűjt. Ehhez a küzdelemhez szolgáltaták a kis madárkák a kíséző zenét, hogy a szellem üdülést, bátorítást és erőt nyerjen. Himnuszt énekeltek Istenhez és kérték, hogy adjon erőt a szellemnek ehhez a küzdelemhez. Aztán szelíd csicsergéssel bájos altatódalba kezdtek.

Én pedig továbbmentem és láttam, hogy minden kapun ilyen fáradt, roskadozó alakok jöttek be. A bölcsesség kapuján is jött be több ilyen fehér ruhájú, ragyogó arcú lény. Ezek is mind holtfáradtan jöttek vissza a földről, mert képtelenek voltak meg-értetni az emberekkel, hogy a bölcsesség nem „gőg és tudomá-ny”, hanem *megismerés és szeretet*.

Láttam fiatal anyákat jönni, akik a földön maradt, rossz útra tért gyermekeikért küzdöttek, láttam kicsiny gyermekeket, akik nagyszüleiket vigasztalják és erősítik. Láttam mindenféle

korú és rendű fehér szellemeket, akik mind abban hasonlítottak egymáshoz, hogy fáradtak voltak, — holtra fáradtak.

Én pedig éreztem, hogy ez a hely, amely oly sok gyönyört és üdvöt nyújt, a fájdalmat is olyan mértékben rejtette magában, amely így ellensúlyozta azt a sok gyönyört, amelyet a föld nem ismer, és elviselni nem lenne képes. Beláttam, hogy ez a hely nem nekem való. Még sokat kell küzdenem, míg ide juthatok, mikor majd azt fogják rólam is mondani, hogy méltó vagyok nagyobb fájdalmak és küzdelmek elviselésére. Eltávoztam tehát innen is a bűnbánat kapuján keresztül, és idejöttem, hogy megmondjak nektek két dolgot.

Az első az, hogy nagyon kell szeretnetek azokat, akik mint őrzőitek fehér ruhákban mellettetek állnak.

A másik az, amit még meg kell mondanom, hogy ne higgyétek azt, hogy ha befejeztétek a földön küzdelmeiteket, feladatokat, ideát valami nyugodtabb, pihentetőbb feladat vár rátok! Oh nem! A magasabb rendű, magasabb színvonalú feladatok több örömet, de nehezebb küzdelmet is hoznak magukkal. Mi, akik kicsiny munkára alkalmasak vagyunk, elhordozván azt kicsiny örömmel fűszerezve, nem bizonyos, hogy a nehezebb munkát is elvégezzük-e? De nem is tudnók annyira érezni és elviselni a nagyobb örömeket sem, amelyekhez még az, érzésvilágunk nincsen kifejlődve.

Én azért mégis csak azt kívánom és kérem, hogy mind valamennyien eljussatok egykor az igazság városába!

A virágok konferenciája. ()**

Vezető szelleméhez: Jó, bár megillet minden tisztelet,

Ez egyszer én foglaltam el helyed!

A körtagokhoz: Nézzétek csak, mily jóízűn nevet!

Vajon titeket-e, vagy engemet?

A szellemhez: Azt hiszed tán, hogy megsértem a nőket?

Ugyan mivel sérthetném meg őket?

Talán, hogy virágoknak nevezem?

Már ezzel — azt hiszem — nehezen.
 Hisz lesz majd bennük annyi fifika,
 Hogy kiki
 Azt a virágot választja ki,
 Amelyik legjobban tetszik neki;
 Hisz ez a női politika.

Nevetésednek nem ez az oka?
 Mi hát? Hogy verselek talán?
 Ez a dolog előttem is talány.
 De ennek oka, azt hiszem nem én
 Vagyok, hanem talán ez az edény.
 Hisz én a tésztát alaktalanul
 Gyúrom bele,
 S bár visszkapom hiánytalanul,
 De rímekkel tele.

Ah, látom már nevetésed okát,
 S hogy e helyet miért engedted át!
 Terhedre lett vón' a kötött beszéd
 (Pórázon tartja az ember eszét)
 Azért engedted át ezt a helyet,
 Te ültettél fel, nem én tégedet!

No de se baj, azért én feltöröm,
 Jöjjön nyomába bánat, vagy öröm!
 Hogy mit török fel? Az kemény dió,
 A neve: nőemancipáció.
 De hogy ne szenvedjen a nőknek bája,
 Legyen a címe:
 „A virágok konferenciája”.
 S ha azzal, mit arról mondani fogok,
 Nem függne össze az eddigi dolog,
 Fogjátok rá, hogy ez volt a prológ!

Nos hála Isten! Versem elfogyott
És megkezddhetem mesémet legott.

Régen volt, nagyon régen volt, mikor még én is a föld porát tapostam. Ósdi szellem vagyok, hisz ti már ismertek engem. Sok tekintetben más a felfogásom, mint a mai „felvilágosult” embereké. Hát azért előre is bocsánatot kérek, ha egyes dolgokban másképp gondolkodom, mint a mai emberek. Nem mondom azt, hogy másképp gondolkodom, mint ti, mert suttyomban felfedeztem, hogy ti sem vagytok mindenben egészen modern gondolkodásúak.

Tehát akkor, amikor még én éltem a földön, nehéz sorsuk volt a nőknek. Szegényeknek alig terjedt tovább a hatáskörük a konyhánál és a bölcsőnél, egyszerűen az otthoni tűzhelynél. De idők múltával jött egy nagy, hatalmas óriás, akit úgy hívtak, hogy: Felvilágosodás. Mérföldes csizmákkal közeledett, és könnyörtelenül felvilágosított mindenkit, férfit, nőt, gyermeket. Széles talpaival nem ritkán agyontaposta a filigrán lelkületűeket, de szélesre tárta ki a kapukat, és a modern társadalom immár nem nélkülözi a női professzorokat, képviselőket, a női bérkocsisokat és így tovább. Ez a nagy, hatalmas óriás tehát elosztotta az ő kincsét, és az ő ígérete szerint most immár alig hiányzik valami ahhoz, hogy az emberiség boldog legyen.

De azért én mégis úgy látom, mintha nem volna egészen így. Azokban a régi időkben ugyanis, amikor a női hivatás nem terjedt túl az otthon szűk körén, a férfinak éppúgy kellett küzdenie, mint ma, mert hisz az élet durva legény, kíméletlenül megcibálja az embert, és arcul is veri, de mikor holtra fáradtan és égő arccal hazatért, meleg otthon várta, a szégyenpír örömpírrá változott az arcán, a szívében dülő háborúságot az otthon körében békesség váltotta föl. Így volt ez az én időmben.

Nagyon különösnek tetszik ez a mai világban, akkor azonban ez volt a legtermészetesebb dolog. Ma mindez másképp

van. Amikor a nőkről és a nőknek beszélek, engedjetelek meg nekem egy kis indiszkréciót. Mindenfelé jártam-keltem, s így végiglátogattam néhány olyan nőtestvéremet, akit ez a hatalmas óriás vezetett kézen fogva. Láttam őket a professzori katedrán, a szónoki emelvényen és a bérkocsi bakján, és amikor hallottam, hogy komoly felnőtteknek bölcs beszédeket tartanak, vagy nemes eszmék szolgálatába állnak, és tekintélyt parancsoló orcával tárják a hallgatóság elé gyűjtött kincseiket, vagy lelkesítik a tömegeket, én titkon belenéztem a szívük mélyébe, és ott egy piciny érzést láttam, amely szerényen húzódott meg, és amelyre folyton újabb impressziókat halmozott a szív bájos tulajdonosnője. Ez a kis érzés azonban ennek dacára sem akart elpusztulni. Tudjátok-e, hogy mi volt ez a kicsiny érzés? Ez az az érzés volt, hogy milyen jó lenne most meleg otthonban a himzőráma mellett ülni és színes virágokban némán adni kifejezést érzései és gondolatai gazdagságának, vagy ott ülni egy bölcső mellett és szóvirágos szónoklatok helyett egy parányi emberpalánta szívébe sokkal együgyűbb gögicséléssel szeretetet csepegtetni! Aztán felültem a bakra a bérkocsis elvtársnő mellé is, aki jobb ügysző méltó buzgalommal gázolta el a járó-kelőket, mert gondolatai máshol kalandoztak. Azt olvastam ki a gondolataiból, hogy mennyivel jobb lenne, ha egy mosóteknő sokkal veszélytelenebb társaságában tölthetné napjait.

*

De elkezdem a mesémet.

Amint mendegéltem, egy szép, színes virágokkal telt mezőre értem. A szellemvilágban is vannak ám mezők, sokkal szebb virágokkal, mint a földön. És vajon mit gondoltok, hogy ilyenkor, amikor a földön hideg van, a földet hó és jég borítja, azoknak a virágoknak a lelkei hol vannak, amelyek a földet díszítik? Hova mennek, amikor levetik földi ruhájukat? A virágok élő lelkei vajon ilyenkor mit csinálnak? Ugy-e sohasem gondoltatok még erre? Nos, itt vannak minálunk, a többi megszámálhatatlan vi-

ráglelkekkel együtt a szellemi mezőkön. Olyanok, mint a vakációs gyermekek, akik miután földi feladatukat elvégezték, itt élnek boldogan. A kis gyermekek ismerik, és tündéreknek nevezik, de a felnőttek rendszeren elfelejtik őket.

Egy csapat ilyen kicsiny viráglelkekre bukkantam, és gyönyörködtem bennük és néztem játékaikat. Úgy játszanak együtt, mint a kis gyermekek. Pitypang-láncot fűznek egymás nyakába, virágfűzerekkel ékesítik egymás homlokát, és amikor betelnek a játékkal, leülnek egy domboldalon és mesélnek egymásnak. Egy ilyen mesét hallgattam végig, amelyet megpróbálok nektek elmondani úgy, amint ott az egyik kis viráglelek mesélte a többieknek abból az időből, amikor a virágok nem voltak még elég szerények és... no de majd elmondom a többit a mese során.

*

Régen, nagyon régen, amire még a legidősebb szellemek is alig-alig emlékeznek, ezek a kicsiny viráglelkek nem itt éltek ezen a szegényes földön és ebben a mi szegényes szellemvilágunkban, hanem fent a Paradicsomban, az Éden kertjében. Akkor sokkal szebb virágokat alkottak, mint itt a földön. Össze sem lehet hasonlítani azokat a virágokat a mai földi virágokkal. Úgy különböznek azok egymástól, mint egy világhírű művész festménye a kis gyermek palavessző-rajzától. Ebben a csodaszép világban nem jött fel a nap és nem nyugodott le soha, hanem örök ragyogás volt, amely nemcsak fényt és meleget, hanem életet és boldogságot is árasztott a kicsiny viráglelkekre. Ezek pedig olyan boldogok voltak, amilyen boldogságot elképzelni sem lehet. Ebben a világban hatalmas lények éltek, akiknek közeledtére édes remegésbe jöttek a kicsiny viráglelkek. Olyanok voltak, mint egy-egy isten.

Így folyt az élet mérhetetlen időközön keresztül, míg egyszer valahogy kezdett homályosodni a derű. A kicsiny viráglelkek meglepetve nézték a változást; akik jobban be voltak avatva, azt sugdosták, hogy ezek a hatalmas lények hibát követtek el, és

a teremtés Ura megneheztelt rájuk. Később azt a hírt rebesgették, hogy az Úr száműzni fogja azokat, akik a hibát elkövették. Valóban, nemsokára jött a parancs a kicsiny tündérekhez, hogy csomagoljanak, mert utazniuk kell. A kis tündérek legszebb alkotásaik eszméit mélyen a szívükbe rejtve, kicsiny szárnyaikat begöngyölgetve, nemsokára készen álltak az utazásra. A hír igaznak bizonyult. Az Úr intett, és intésére milliárd és milliárd világok szakadtak le az Édenből, és zuhantak és zuhantak és még ma is zuhannak lefelé a mélységbe. A tudomány úgy hívja ezt, hogy gravitáció, de a kis tündérek jobban tudják ezt, és azt mondják, hogy zuhanás. Akik nagyobb hibát követtek el, azok mélyebbre zuhantak, akiknek kisebb volt a bűnik, azok hamarabb megállottak.

Ez a világ, amelyen mi most élünk, és amelyről a tündér regélt, csak a minap állt meg a zuhanásban, ahogy ő mondta társainak, ti emberek azonban ezt úgy nevezitek, hogy néhány százmillió esztendeje. Nos, mondom, ez a világ csak a minap állt meg, és a szörnyű zuhanástól úgy megszédült, hogy azóta is folyton kering. Alighogy megállt ez a világ, a kicsiny viráglelkek hozzáfogtak a kicsomagoláshoz. Legszebb gondolataikat, s az őket vezető törvényt szívükbe zárva lehozták magukkal, de mindjárt nem tudták azokat értékesíteni. A talaj sáros, piszkos volt. A kis tündérek, amikor látták, hogy kicsiny növényke, amely kibujt a földből, milyen hitvány, milyen elnyomorodott ahhoz képest, amilyen odafönn volt, elkezdtek sírni és könnyeik ott látszottak és ragyognak ma is reggelenként a virágok szirmán. Az emberek ezt harmatnak nevezik.

Sokáig éltek már a kis viráglelkek a földön, amikor egy szép napon, legnagyobb csodálatukra, nagyon különös, otromba lényeket láttak előjönni. Vastag bőrruhába burkolva, két vastag oszlopon jártak; testük felső részén egy nagy gömb volt, a gömbön pedig két nyílás, így mesélte a kis tündér. Mikor közelebb

jöttek és lehajoltak hozzájuk, a kis tündérek benéztek a két nyílásba és rémulten ismerték fel bennük azokat a hatalmas lényeket, akik odafönn olyanok voltak, mint egy-egy isten.

De hát mindent meg lehet szokni, s így a kis tündérek ezt is megszokták. Sőt még azt is megszokták, hogy ezek a különös lények, akik magukat embereknek nevezték, néha durván letörték, vagy széles talpaikkal letiporták őket. A kicsiny viráglelkek nem haragudtak az emberekre, hanem szeretettel gondoltak rájuk, és igyekeztek kicsiny alkotásaikat minél színesebbekké és illatosabbakká fejleszteni. Az emberek pedig szépnek találták a virágokat, és minden meggondolás nélkül jártak keltek közöttük, mondván: milyen szép ez az ibolya, milyen szép ez a tulipán! ... és így tovább. Egyiket szebbnek találták, mint a másikat.

A kis viráglelkek hallgatták ezt a dicséretet, s jólesett nekik. Annyira jólesett, hogy minél többször hallották, annál jobban szerették hallani. De ez bontotta meg az egységet közöttük, mert ha az egyiknek nagyon jólesett is, hogy őt dicsérték, viszont annál rosszabbul esett neki, amikor mást dicsértek, amikor a másikról mondták azt, hogy milyen szép. Ez azonban még a kisebbik baj volt. Voltak azonban ugyanott hatalmas alkotású növények, a fák, durva, vastagtörzsű dolgok és ezek is virágoztak. És amikor ezek virágoztak, mint például az almafa, mikor be volt borítva hófehér virágokkal, akkor az emberek ezt is körülállták és erre is azt mondták, hogy: oh, mily szép! És amikor az akác virágozott, az emberek kiültek ajtóik elé és ismét így beszéltek: nincs jobb illat az akácénál!

A virágokat ez nagyon bántotta, de fájdalomuk tetőpontra akkor hágott, amikor eljött az ősz, amikor nekik lassan intett már a halál, a fák vastag ágain pedig sárga, piros és kék gumók termettek és az emberek ezeket letépték és megették és ezért nagyraeasülték a fákat. A virágoknak ez még jobban fájt, annyira, hogy elhatározták, hogy ezen a dolgon segíteni fognak és a rajtuk esett sérelemre orvoslást keresnek.

Konferenciát hívtak össze. A konferenciára hivatalos volt minden virág, kivéve az ibolyát, amely mindig a fák alá húzódik s ezért az ellenség barátjának tekintették. A gyöngyvirágot is kizárták ugyanebből az okból. De leghatározottabban mégis a hajnalkát közösisítették ki, mivel ez vékony karjaival átöleli a fákat, fehér és színes virágja csak éjjel nyílik, s a nap első sugaraira már összezáródik. Azt mondták róla, hogy mivel éjjel mutogatja a bájait, hát erkölcstelen személy.

A konferencia együtt volt és megválasztották elnöknek — hatalmas termeténél s politikai érettségénél fogva — a napraforgót. Ez a hozzá fűzött reményeknek fényesen meg is felelt. Megnyitotta az ülést és előterjesztette a programot. „A program két pontból áll, — mondotta, — bájos virágtestvéreim. Elsősorban meg kell állapítanunk, hogy ki tehát a legszebb közülünk, mert az embereknek, ezeknek a rövidlátó lényeknek a beszédjén eligazodni nem lehet. A másik teendőnk pedig ez lesz, megállapodni abban, hogy mit lehet tenni a fák ellen, amelyek már egészen fölénk kerekedtek, és ha többet nem is, legalább ugyanannyi jogot követeljünk a magunk számára, mint amennyi nekik van.”

Első szónok a rózsa volt. Szerényen megjegyezte, hogy bizonyára egyhangú az a vélemény, hogy ő a legszebb a virágok között. És hogy ezt az állítását támogassa, felsorolta minden virág gyengéit és olyan intim dolgokat mondott el, amiket csak a virágok ismernek egymásról. Szavait általános „mozgás” kísérette. Mikor beszédében a tulipánhoz jutott, ez vérpiros arccal egyenesedett fel, hogy visszautasítsa a rózsa szúrós megjegyzéseit, mondván, hogy „csak tartsa meg a töviseit magának”! Ellenben kijelentette, hogy korántsem a rózsa, hanem ő a legszebb, és hivatkozott az emberekre, akik akkor, amikor ő a legelső gyermekeit szülte, akiket az emberek valami különös észjárással bimbóknak neveznek, csodálkozva állták körül, mondván: mily gyönyörű ez a tulipán!

Mikor így magasztalta magát, egyszerre a sarokból visító hang szólalt meg: — Nézzétek csak, hogy pöffeszkedik a hagyma-árus! Jöjj ide, ha tudsz, és szagolj meg engem, ha tudni akarod, hogy mi a jó illat!

A tulipán még vörösebb lett, hogy így rápirítottak. De a többi jelenlevők most egyszerre rátámadtak az újonnan szólóra. — Hallgass, te vénasszony! — rikácsolták feléje egyhangúan. (Tudniillik a közbeszóló a rozmaring volt.) Így ment ez tovább az egész idő alatt, akárcsak egy feminista nagygyűlésen. Replikáltak, sértegették egymást; a tulipán egy váratlan fordulattal kijelentette, hogy a rózsa nem is jogosult résztvenni a konferencián, hisz úgy hívják: rózsafa! Végre a napraforgó politikai érettségénél fogva beszüntette a polémiát, mondván:

— Virágtestvérek! Nyilvánvaló, hogy mindnyájan oly szépek vagytok, hogy nem lehet választást tenni köztetek. Én egyhangúlag konstátálom, hogy nincs közöttetek egy sem, aki csúnyább lenne, mint a másik. Azért hagyjuk ezt a kérdést függőben (azóta is függőben van), és térjünk át a program második pontjára és határozzunk, hogy mit lehetne tenni a fák ellen.

A napraforgó az ügynek ilyen fordulatan leginkább örült, mert neki édes-kevés reménye lehetett győztesként kerülhetni ki a szépségversenyből. A második pontra nézve aztán egyértelműen elhatározták, hogy küldöttséget fognak meneszteni a teremtés Urához, és meg fogják kérni, hogy adja meg nekik is ugyanazokat a jogokat, amiket a fáknak adott. Adjon nekik is erős törzset, hatalmas lombokat és gyümölcsöket, hogy amint ők mondták: „ők is hasznára lehessenek majd az embereknek”.

Az Úr meghallgatta a küldöttséget és ezt felelte nekik: „Gyermekeim, rátok is átragadt a fiaknak bűne. De mivel én szeretlek titeket, megadom azt, amit kértek, hogy megismerhessétek, hogy amit ti akartok, balgaság, aminek nehéz és fájdalmas következményei lesznek, hogy azután majd visszafordulva eredeti hivatásotokhoz, boldogokká lehessetek”.

A deputáció örömmel referált a konferenciának, hírül adván, hogy az Úr kegyesen meghallgatta őket és ők a következő tavasztól kezdve nem virágok többé, hanem fák.

*

Eljött a következő tavasz. A kertek kopáran maradtak, csak a fák alatt virágozott magányosan a kis ibolya és a gyöngyvirág és a fák ágaira felkúszott szemérmes hajnalka. A kert többi virágai nem mutatkoztak. A rövidlátó emberek azt mondták egymásnak: „milyen száraz esztendő ez, minden kisült, csak az árnyékban tenyésző virágok maradtak meg”.

De a földből kicsiny, bizonytalan növények bújtak elő. Előbb csak két kis sziklevélke, azután megint kettő és ismét kettő. A nyár vége felé némelyik már csaknem egy arasznyi volt. Ezek voltak: a tulipánfa, a százszor-szépfa, a rozmaringfa, stb. Azután elmúlt a nyár, jött az ősz. Az ibolya, a gyöngyvirág és a hajnalka levetették földi ruháikat és eltávoztak a szellemi mezőkre. A tulipánnak, a violának és a többi virágleleknek azonban ott kellett maradnia őrizni a vékony kis csenevész fácskákat, amelyeknek még nem volt vastag kérgük, hogy a kemény télben tönkre ne menjenek. Azután eljött a hó és a kemény hideg tél, a kis viráglelkek kínosan dideregtek, mert nekik nem volt olyan vastag bőrruhájuk, mint az embereknek. Ekkor már néhányan elgondolták magukban, hogy milyen boldogok voltak azelőtt, milyen jó dolguk volt a szellemi mezőkön! De nem volt szabad elhagyniuk kis csenevész alkotásaikat. Hosszú-hosszú idő múlva újból eljött a virágfakasztó tavasz és némely kis virágfának már 30 levele is volt, és majdnem kétarasznyira nőtt meg. De ismét eljött az ősz, nyomában a tél és a fehér hópelyhek belepték a kis kórókat, és jéghideg palástot raktak a kis viráglelekre. Ekkor már nem volt egy sem közöttük, aki nem óhajtotta volna vissza a régi állapotot. És eljött az új tavasz, és újból az ősz és a kínzó, hideg tél. És évek jöttek és évek múltak. Az ibolya, a

gyöngyvirág és a hajnalka szomorúan jártak a szellemi mezőkön, és sírva gondoltak társnőikre, akiknek odalent kellett szenvedniök.

A rövidlátó emberek pedig egyre azt hajtogatták, hogy mily bámulatos, hogy az évek ilyen szárazak, és nem akar egy virág sem kikelni. Ekkor az ibolya, a gyöngyvirág és a hajnalka elhatározták, hogy elmennek a teremtés Urához, és térdre borulva fogják kérni, hogy szabadítsa fel szegény társnőiket, így is történt. Megjelentek az Úr előtt és könnyezve könyörögtek hozzá. Az Úr kegyelmesen fogadta őket és így szólt hozzájuk: — Kedves gyermekeim! Mivel ti kérték engem őérettük, akiket ők bántalmaztak, legyen nektek a ti kívánságtok szerint. A jövő tavasztól kezdve társaitok újra visszanyerik előbbi alakjukat. És a rövidlátó emberek, amikor a tavasz első lehelete megérintette a földet, arra a szerintük nagyon okos gondolatra jutottak, hogy bizonyára ezek az ismeretlen kis kórok szívják el a föld erejét és azonnal nekiálltak, és mind egy szálig kivágták őket.

A felszabadult viráglelkek most már új erővel láttak hozzá régi hivatásukhoz és igyekeztek azt híven betölteni. Ezen a tavaszon már minden virág virág volt ismét, és az emberek dicsérték saját okosságukat, és mint mindig, most is maguknak tulajdonították a sikert, azt mondván, hogy lám, ez előbb is eszünkbe juthatott volna.

A baj elmúlt a viráglelkek felett, de azért minden virág még ma is őriz egy-egy emléket abból az időből, amikor hiúságuk és nagyravágyásuk elcsábította őket. A rózsának megmaradtak a tövisei, a tulipánnak haragosvörös arculata, s a többinek is mindnek van egy-egy ilyen titkos emléke, de ezeket nem szabad elárulnom, mert az minden virágnak a maga titka. Csak a három hű kis virágnak: az ibolyának, a gyöngyvirágnak és a hajnalkának nincs semmi titkos szépséghibája, mert tisztán megőrizték eredeti, virágmivoltukat.

Mikor a kis tündér ezzel befejezte a meséjét, a nehéz gond, amelyet lelkemben hordoztam, egyszerre megkönnyeb-
bült. Azt értettem ki ebből a meséből, hogy el fog jönni az az
idő, amikor azt az óriást, amelynek a neve *Felvilágosodás*, el
fogja üzni helyéről egy szende gyermek, amelynek a neve *Meg-
világosodás*, s ez visszavezeti a Felvilágosodás rabságában szen-
vendő nőket az ő szabad otthonukba. És újból meleg lesz az ott-
hon és a női léleknek érzelmi gazdagsága, szelídsége és gyöngéd
szeretetének melegsége kedvessé teszi majd azt a szűk kört,
amelyet betölteni egészen képes, és amely a küzdőknek mindig
és mindig újabb erőt fog nyújtani a küzdelemhez.

Mese a kis takácsról. (**)

Az én tiszteletreméltó öreg barátom (a doktor bácsi) kü-
lönös céllal hozott ide ma engem. Azt mondja, hogy nagyon ósdi
felfogású szellem vagyok, pedig illenek a modern kor felfogásá-
val lépést tartanom. Ezért hívott, hogy jöjjünk el az ő gyermeke-
ihez, ahol majd nekem kell számotokra propaganda előadást tar-
tanom. Én tiltakoztam ez ellen, de ő ahelyett, hogy elfogadta
volna tiltakozásomat, még megtoldotta a kívánságát azzal, hogy
ehhez a propaganda előadáshoz még vetített képeket is kell szol-
gáltatnom. És most még azt is mondja, hogy olyasmiről tartsak
propagandaelőadást, amihez egyiktek sem ért, és ami a legkeve-
sebb embert érdekli. Azt mondja továbbá, hogy ezért a sok nehéz
feltételért vigasztaljon az az egyetlen enyhítő körülmény, hogy
előadásom végéig senki sem hagyhatja el a termet.^{12*}

Hm, hm. No, ez ugyan gyenge vigasz. De hát megpróbá-
lom. Gondolkozzunk csak! Hát mi az, amihez közületek, akik

¹² * Mindezek tréfás célzások azzal a körülménnyel kapcsolatban, hogy ez-
időtájt körünkön kívülállók egyre-másra tartottak propaganda-előadásokat a
spiritizmusról indifferens közönség előtt, amit szellemi vezetőink mindig
helytelenítettek.

olyan sok mindenhez értetek, senki sem ért? Miről beszéljek? A hitről nem beszélhetek, mert ebben mindnyájan mesterek (!) vagytok. Szeretet? Régen túlhaladott álláspont! Politika? Ehhez mindnyájan túlságosan értetek, azonkívül azt mondja, hogy ez a téma ki is van innen rekesztve. Hát miről beszéljek? Gazdasági kérdésekről? Ezekhez, őszintén szólva, magam sem értek. Hm, utoljára még szegényben maradok. Ipar? Igaz, hogy az ipar nem nagyon érdekel titeket. Csak az baj, hogy ez nagyon sokágú dolog. Milyen iparról beszéljek? Suszterről, szabóról, avagy kőművesről? Szabóról, azt mondja, nem beszélhetek, mert arról már ő beszélt.^{13*} Kőművesről? Ehhez mindenki ért, mert mindenki épít, ...ha egyebet nem, légvárat. Talán kovácsról? . . . Azt mondja, hogy ehhez is mindenki ért, hiszen mindenki a saját szerezésének kovácsa. No, várjatok csak! Van egy nagyon elhanyagolt mesterség, a takácsmesterség. Ehhez, azt hiszem, senki sem ért közületek, és erről senki sem akar hallani előadást. Az első feltétel megvan, így tehát a takácsmesterségről fogok propagandaelőadást tartani.

Mit? Azt mondja, hogy ott hátul kérdezi valaki, hogy a vetített képekkel mi lesz? Vetített képek? Több lesz, mint gondolnátok. Először én fogok képeket vetíteni a ti lelketek fehér (?) felületére. Mit mosolyogsz ezen? Azután maga a takács fogja vetíteni a képeket. Látom a csalódás kifejezését az arcotokon, hogy csak ilyen képek lesznek, — de hát szegény takács, illetőleg szakács vízzel főz. Most még csak arról kell gondolkoznunk, hogy a takácsmesterség felmagasztalásával szemben mi legyen az, amit leszóljunk, mert hiszen ha propagandát akarunk valami mellett csinálni, akkor valami ellen is kell beszélnünk. (Ironikusan.) Tudom, hogy nem teszitek, de feltéve, p. o. a spiritizmus mellett tartanátok propagandabeszédet, s kiállnátok a publikum elé, bizonyosan első kötelességtek volna, hogy a materializmust, mint olyat, alaposan befeketítsétek. Nos tehát, én is

¹³ * Egy előző megnyilatkozásban.

keresek a takácmesterséghez valami ellentétet. Ez legyen, mondjuk, az akrobata művészet. Az egyik szó, a másik szakít. Nos hát, tiszteletreméltó öreg barátom, most már benne vagyunk. Amint ígérted, az ajtók be vannak zárva, mi póruul nem járhatunk, legfeljebb azok, akik hallgatják. Hadd kezdődjék a vetítés.

Első kép. Címe: *A kis takács*. Íme, egyszerre ott van a vásznon egy egyszerű kis szoba. Épp amint belépünk, valami olyan hangocska hallatszik, mint amikor egy kis macskának a farkára lépnek. Nem is gondoljátok, hogy ezt a kis takács produkálja. A kis takács megérkezett az élet műhelyébe. A reményteljes anya, a túlboldog atya és a gyermekek, akik már rég várták, hogy olyan babát hoz majd nekik a gólya, amelyik beszélni, sírni tud, ott állnak egy ágyacska körül és szemlélik a kis takácsot. A reményteljes mama súlyos fájdalmak nyomait viseli arcán, de boldog mosoly derűje fedi be a fájdalmak nyomát. Az anya olyan büszke, hogy azt hiszi: ennél magasztosabb dolog a világon nem is történhetik. A gyermekek most látják, hogy igazán olyan babát hozott a gólya, amilyent ígértek. A kis takács pedig apró kezével és lábával már is olyan kifejező mozdulatokat végez, mintha szövőszék mellett ülne, és az ő képe, amint ott evickél, és első mosolygásra tesz kísérletet, belevetítődik a boldog anyának, az örvendező atyának és a bámuló gyermekeknek lelkébe. Ezt a vetített képet az eredetivel egy-egy szál fűzi össze, és íme, a kis takács mesterségének első kísérletei már is sikerültek. Eközben életrevalóságáról is tanúbizonyságot tesz, amikor önállóan felfedezi az élet forrását és miután abból merített, újabb mosollyal kezd hozzá a szövögetéshez.

A mindenre kíváncsi szomszédasszony hamarosan benn terem, és dacára annak, hogy éles nyelvéről ismeretes, és mint ilyen, nem nagyon népszerű, a kis takácsra mégis kénytelen megjegyezni, hogy ilyen szép gyermeket még életében nem látott. Igaz, hogy ezt eddig minden gyermekre rámondta, akit csak látott, de a boldog anyának, a büszke atyának és az örvendező

gyermeknek szívét ez a pár szó úgy simítja végig, mint a bársony. Megállapítják magukban: lám, lám, ez a szomszédasszony, akiről annyi rosszat gondoltunk, tulajdonképpen nem is olyan rossz, hisz tele van a lelke szeretettel. Íme a kis takács újabb szálakat sző a szülők és a szomszédasszony között is. Lám, alig jött a világra, máris egész művésziesen kezeli ezt a mesterséget.

Nemsokára megjönnek a nagyszülők, a nagybácsik, a nagynénik, a rokonok, az ismerősök, és a kis takács mindannyiszor erőteljes mozdulatokat tesz kezével és lábával, és mosolygó arccal újabb szálakat sző, képeket vetít mindegyiknek a lelkébe, és ezeket a képeket össze-vissza kötözi a rokonszenv szálaival.

*

Most hirtelen megszakad a film, következik *második kép*. Elegánsan berendezett nagy lakás. Amint belépünk, a kis macskáéhoz hasonlatos hang itt sem marad el, de sokkal erőteljesebb és kiadósabb. Közelebb megyünk a csipkével díszített fekvőhelyhez, és ott találjuk a kis akrobatát.

A nagyságos mama már régóta aggódó félelemmel várt erre az időre. Tudniillik fölöttébb aggasztotta őt, hogy karcsú termetét és hamvas tekintjét a bekövetkezendő esemény a házi-orvos prognózisa szerint „jelentékenyen befolyásolni” fogja. Amellett az előkelő papának nem kevés, úgynevezett szekatúrában volt része. Az előkelő papa azonban, aki a béke barátja, mindannyiszor bölcsen kitért, de azért magában gondolta: „ej, milyen kellemetlen incidens.”

Nos, elég az hozzá, a kis akrobata megérkezett. A nagyságos mama, aki éppen most ocsúdott fel abból a meggyőződéséből, hogy immár meghalt, és a purgatóriumban találja magát, még mindig félt, de kissé fitymáló tekintettel néz az akrobatácskára. A korrekt papa bedugja a fejét az ajtón, és engedelmet kér, hogy szabad-e bejönnie? Az előkelő mama megállapítja, hogy mindenesetre nagyon kellemetlen ez a dolog, de az a fontos,

hogy túlestünk rajta, és ezután minél kevesebbet fogunk törődni ezzel a fatális poronttyal.

Az első szál, amit a természet szőtt, immár elszakadt. Nem csoda, hisz a kis akrobata, bár még kicsiny kezével és lábával úgy dolgozik, hogy egészen vastag szálakat is el tudna szakítani. Emellett, úgy látszik, hogy a torka edzésére is nagy súlyt helyez, mert a kis macskahang nemsokára nagy macskahanggá alakul át, a legnagyobb kétségbeesésére az előkelő mamának és a büszke — de nem a gyermekére büszke — apának, aki elhatározta, hogy ezentúl a pipázóban fog aludni, mert akkor három szoba esik közbe. Tehát a második szál is sikerült elszakítania. A harmadik, negyedik és ötödik szál, amelyeket a testvérektől kellett volna elszakítania, megtakarította magának, mert elsőnek és utolsóknak jött ebbe az előkelő társaságba.

Alighogy első jelét adja annak, hogy az élet forrásához neki is igénye van, jó pénzért egy jól megtermett új egyéniség lép a színtérre és megkínálja őt az élet forrásával. A kis akrobata öklét és lábacskaít energikus munkába szólítja és igyekszik ezt a szál is elszakítani. És mivel az akarát előbb, vagy utóbb, de győzelmet arat, ez az új személy magában azt gondolván, hogy: „ilyen utálatos poronttyal még nem volt dolgom”, hamarosan azt a javaslatot teszi, váltsák fel őt egy másik személlyel; a második nemsokára felválttatja magát egy harmadikkal és így tovább. Így mind több és több szál is sikerül széttépnie. Mindamellett a kis akrobata élni kíván, mert energiája bőven van, és mert az immár újból karcsú nagyságos mamának üde arcszíne visszatért, és hogy az előkelő papának klub- és egyéb kötelezettségeit az új jövevény ne alterálja, bekerül a legszélső szobába, és ott az idegen, jólfizetett személyre van bízva, aki bármennyire igyekszik is azt a szál összekötni, amelyet a kis akrobata mindig szétszakít, csak nagy önmegtágadás árán tud mellette ideig-óráig megmaradni.

Harmadik kép. Iskola-szoba. Sok gyermek ül benne, jól öltözöttek és rosszul öltözöttek, jó tanulók és rossz tanulók, gyámoltalanok és rakoncátlanok. Ha jól körülnézünk, megtaláljuk a mi két védencünket is. És pedig megtaláljuk a kis akrobatát az első sorban, úriasan öltöztetve, egy pár karcolással az arcán; és megtaláljuk a kis takácsot is a hátulsó padok egyikében, egy szegény nyomorék gyermek és egy másik szegény mezítlásos parasztyermek között ülve. A kis akrobata nagy energiával törtet előre. A leckét megtanulja, és szóró-szóra elmondja. De nem nagyon szereti azt, hogy olyanok is vannak, akik jobban tudják a leckét, mint ő. Ezeket teljes erejével gyűlöli. Általában barátságot csak azokkal tart, akiknek a papája legalábbis olyan előkelő, mint az övé. De ezekkel is csak bizonyos mérsékléssel. A tanítóról tudja, hogy szegény ember, ennél fogva, ha nincs arccal feléje fordulva, számárfület mutat feléje.

A kis takács pedig ott hátul nem mindig tudja kifogástalanul a leckét, mert őneki otthon már az édesanyjának kell segítenie, ide küldik, oda küldik, sok testvére van, akik sokat lármáznak és csak egy szobájuk van. Az édesatyja gondokkal küzd, és ennél fogva nem áldozhat olyan sokat a gyermek külsejére, mint az az előkelő úr. De a gyermek, alighogy bekerült az osztályba, az ő apró játékszereit megosztja azokkal, akik jó arcot mutatnak neki. A szegényes uzsonnájából mindig juttat a nyomorék és mezítlásos gyermeknek is, és akik körülötte vannak, olyan erővel vonzódnak hozzá, mintha édes testvérük lenne. Az ő körzetében a szálak, amelyeket szőtt, máris erősek, és a tanító, ki eleinte nem sok ügyet vetett rá, mint nem kiváló tanulóra, lassan-lassan feléje fordítja a figyelmét.

Egyszer, amikor a kis akrobata épp a legnagyobb lármát csinálta az osztályban, belépett a tanító és meghallott egy súlyos kifejezést, amelyet nem tudván megállapítani, hogy kitől ered, kérdőre vonta a tanulókat. Erre feláll a kis takács, és azt mondja, hogy ő volt az. Minden szem feléje fordul, megsajnálják és minden szívben egy-egy szál szövődik hozzá, kivéve a kis akrobatát,

aki ettől fogva halálosan gyűlöli. A tanító, aki tisztában van vele, hogy a kis takács csak magára vállalta a kis akrobata bűnét, ettől fogva mint követendő példát, mint nemes jellemet állítja a többi gyermek elé a kis takácsot, aki soha senkivel sem veszekszik, mindenben csak enged, s aki lassan a legelsők közé küzdi föl magát. Ezt tették azok a szálak, amelyeket szőtt; ezek a szálak vonták őt mindig feljebb és feljebb.

*

Negyedik kép. Immár mindketten felnőttek. Az akrobata nagy energiával törtet előre a társadalomban is. Legázolni törekszik azokat, akik előtte vannak, és semmi tekintettel sincs azokra, akiket útjából félrelök és hátrahagy. El is éri az eredményt. Nagy energiája révén a társadalomban neve van, mint rettegett egyént emlegetik, a pártban mint vezért ünneplik. Természetesen a régi szálak már rég elszakadtak. A nagyságos mama már rég öregasszony, termet és arcszín már régen odavan. Az előkelő papa megrokkant, és rég nincsenek még csak érintkezésben sem a nagy energiájú, ünnepeelt férfiúval. Sikerült neki az összes szálakat szétszakítania, mert azok a szálak, amelyek őt a párttal és a törtetőkkal kötik össze, csak olyanok, mint a papírspárga, rövid életűek, és amikor az élet már alkonyodik, az ünnepeelt társadalmi vezér egészen egyedül marad. Az ő erőszakos mozdulatai, amelyeket alkalmazott, széttepték azokat a szálakat is, amelyek őt a törtetőkkal és hízelgőkkel, a párttal és a társadalmi alakulásokkal kötötték össze. Most ott van egyedül, telve felháborodással az emberek hálátlanságával, a társadalom korruptségével, és a szülők bornirtságával szemben. Megrokkant, csúzos ember, aki komoran és elsötétült lélekkel néz annak az utolsó útnak elébe, amelyen mindenkinek el kell távoznia.

Ötödik kép. Immár a mi takácsunk élemedett ember. Arcát a sok küzdés igaz, hogy megbarázdálta, de szeméből gyermeteg mosoly sugárzik mindenkire. Öreg szülei olyan boldogok, amikor reszkető kezeikkel megsimogathatják az ő nagyon szeretett fiukat. Élete párja, akivel egy lélek és egy gondolat, azt

nézi, hogyan vehetné magára a szenvedésekből az ő részét is, és hogyan juttathatná az örömöket mind neki. A gyermekserég, amely körülveszi — hallanátok csak, hogyan beszél odakünn róla a világban! Az ő atyjuknál nincsen okosabb ember a világon, nincs előttük más tekintély, mint az ő édesatyjuk. Az elszegényedett rokonok, akiknek az ő asztala mindig nyújtott szerény táplálékot, a szíve meleget és a környezete szeretetet; a nagybácsik, a nagynénik, az unokaöcsök és -húgok, a volt iskolatársak, a volt tanítók és tanárok, a volt barátok és volt ellenségek — akik már csak volt ellenségek, de ma már mind jóakarói — mindmind egy-egy erős szállal vannak a szívéhez hozzákötve.

Ezekből a szálakból, amelyek vastagságra, színre és minőségre nézve oly igen különbözök, immár egy drága szövet mintája kezd kialakulni. Azok a halvány rózsaszínű szálak, amelyeket a vérségi kötelék szőtt a legszűkebb családi körben levőkkel, az aranyszínű szálak, amelyek őt tanítóihoz és lelkipásztoraihoz fűzik, akiknek mindegyikétől tanult valami jót, szépet és nemeset. A halvány lilaszínű szálak, amelyek őt a szegényekkel, a nyomorékokkal, a koldusokkal, a világ kitagadottjaival kötik össze — akiknek bármikor hajlandó volt feláldozni munkaidejét, pénzét, tekintélyét és mindenét, amije volt — és a fehér szálak, amelyek őt Istennel és az Úrral kötik össze, amely összeköttetés nála soha meg nem lazult. Ezek a szálak gyönyörű képet alkotnak együtt abban a szövetben, amelyet élete során szőtt.

Ezek a szálak elszakíthatatlanok. Egy meleg tekintet, a szeretettel nyújtott alamizsna, amelyet a közömbösen gomolygó emberáradatban egy szegény koldusnak nyújtunk, soha el nem szakítható szállal köti azt a lelkünkhöz. Az, aki az ő szeretetére rászorult, a lelke szentélyében őrzi az ő képét, és ez a kép értékes és becses klenodium, amelyre évek, évtizedek múlva is melegen emlékszik vissza. Ezt a képet a szíve oltárának díszhelyére állította, dacára annak, hogy sokan voltak mások, akikkel vérségi

kötélék fűzte őt össze, de ez az egy, akitől az igazi szeretet érzését vette át, a szellemét kötötte össze a szellemmel; és miután a szellemek örökkévalók, azoknak kapcsolata is örökkévaló.

Az a férfi, akit mi mint kis takácsot tanultunk megismerni, azért olyan derűs, azért olyan boldog — annak dacára, hogy gondokkal s küzdelmekkel terhes életet él — mert mindazok, akiknek a lelkébe a képe belevetődik, az ő lelkük legjobbjával veszik ezt a képet körül.

És azok a szálak, amelyek ezt a képet az eredetivel kötik össze, a legpompásabb vezetékek arra, hogy annak a hálának, jóságnak és boldog emlékezésnek az érzelmeit, mellyel e képet körülveszik és megfűrésztik, visszavezessék az ő lelkébe. Ez az élemedett korú ember, aki ebben a szövőmesterségben a művészetig vitte, sokszor talán nem is sejti, hogy miért ejti a lelkét néha valami sötét borongós hangulat hatalmába, és nem tudja, miért örül néha módfelett anélkül, hogy erre közvetlen okot tudna találni. Az első esetben valaki, aki szomorkodik, és akit a mostoha élet szeges korbácsa sujt, könnyei között rágondol az ő egykori jótevőjére, akinek a képe az ő szíve oltárának főhelyén van. És még keserűbben zokog, és a lelkének fájdalma a zokogáson át megenyhül, mert a jótevője azon a szalon át, amely őt vele összeköti, megérzi az ő fájdalmát és keserűségét, és ezen a réven átveszi az ő keserűségének fölöslegét, s megenyhíti a szenvedőnek sorsát anélkül, hogy tudna róla, csupán azért, mert valamikor régen, talán még gyermekkorában, jó szót váltott vele vagy szeretetet és önfeláldozást tanúsított iránta.

Akkor pedig, mikor a lelkét boldogság önti el, olyan valakinek a lelkén árad át az öröm érzése, akinél az ő képe szintén a szíve oltárának díszhelyén áll, és akinek akkor eszébe jut az, aki rajta egykor, talán a legnagyobb nyomorában, segített, ha nem; is anyagiakkal, de a lélek derűjével és áldozatkészségével. És amikor ez eszébe jut, egyúttal azt is gondolja: „Bárcsak közölhetném az örömet vele is, bárcsak láthatná ő is, milyen boldog vagyok, tudom, hogy ő is velem örülne!” Ekkor a szívéen

átáradó vibráció a kettőjük között fennálló és soha el nem szakadó szálon át a boldogító érzéseket viszi el és egykori, jótevőjében is ugyanezeket a boldogító érzéseket kelti fel.

*

A két élet között csak az a különbség, hogy míg az akrobata *mindenáron boldogulni akart és ezért nem vitte semmire*, addig a takács *mindenáron boldogítani akart, ennél fogva el is érte célját, betöltötte a rendeltetését*, „mert aki az életét meg akarja tartani, elveszti azt, és aki az ő életét feláldozza *Énérettem*” — mondja az Úr — „*az örökkévalóságra megtartja azt*”. Az előbbi legfeljebb elégségesre végezte el földi életét, emez kitűnően.

Hatodik kép. A szűk kapu bezárult az akrobata mögött, s immár itt van a lelkek honában. Egyedül áll és egy óriási kérdőjel van előtte. A kérdőjel nem tudja megérteni, elindul hát annak kanyarulatán végig és halad, halad, hogy megfejtse annak értelmét. Elfelejtett mindent, ami mögötte volt. Most csupán egy dolog érdekli, és csak egy irányba hajtja őt az a nagy energiája, amely már a földön is hajtotta. Mikor ennek a kérdőjelnek a kanyarulatán tovább halad, egyszerre csak bámulattal tapasztalja, hogy ez a kérdőjel is, mint ahogy az szokott lenni a kérdőjelek-nél, visszafordul. Most halad ezen a visszaforduló úton tovább, de nem találja a végét, hanem észreveszi, hogy ez a kérdőjel nem is kérdőjel, hanem hurokvágány. Amint még tovább halad, végül megérti, hogy ez az út oda vezet, az elhagyott földi életbe, hogy újból kezdje azt, amit már egyszer megkezdett, de nem tudott rendesen elvégezni, és ha eddig elégségesre végezte el, valószínű, hogy másodszor, ha nem is jelesen, de jól fogja elvégezni.

Hetedik kép. Szerényen indult el utolsó útjára is a takács. De amikor megérkezik, hősanna fogadja őt, és azoknak végtelen tömege, akiket nem is ismert, s akikkel mégis egy-egy szállal van összekötve, ha az arcuk teljesen idegen is előtte. Ki kötötte őt össze ezekkel? A boldogság érzése alatt csaknem összerogy,

mikor megérti, hogy aközben, amíg a szálakat gondosan kötözte a földön, *nemcsak azokkal az emberekkel kötötte össze magát, akiken segített, hanem azokkal a megszámlálhatatlan ezrekkel is, akik mint szellemek szemtanúi voltak az ő szövőművészetének.* Mert ő nemcsak a hozzá hasonló gondolkozásúakkal és érzésűekkel kötötte magát össze, hanem mindazokkal, akik szükséget szenvedtek, akik betegek és bűnösök voltak, és nem félt, hogy ő fog éhezni és fájni, ha odaadja azt, ami az övé, vagy meg fog betegedni, ha a betegek közé megy, vagy elveszti az emberek becsülését, ha a bűnösök iránt is barátságot tanúsít. S eközben láthatatlanul is szellemi sánták, vakok, bénák és nyomorultak voltak körülötte, akiket csak az emelhet fel, aki náluknál jobb és erősebb, és aki hajlandó a lelkét összekötni velük, hogy akkor, amikor ez a jobb emelkedik, az ő lelküket is magával emelje. Elámulva és boldogan szemléli azoknak seregét, akik az ő földi életében takácsmesterségének tanoncai voltak, mert úgy fogadják őt, mint mesterüket, és ha akarja, módjában áll őket továbbtanítani.

Másrésről módjában áll azoknak a vonzását követni, akiket a részvét zöld szálai fűznek vele össze, a remény zöld virányaira. Jogában áll a fehér szálak húzását követni, amelyek őt a békességnek és a mennyei üdvösségnek országába vonják. Jogában van feljebb és feljebb haladni, mert teljesen rajta áll a választás. Jelesen végezte el az iskoláit, jogában áll olyan pályát választani, amilyent akar.

Azonban itt felfedezett a szálak között olyanokat is, amelyeket eddig nem látott, amelyek őt lefelé vonják: fekete szálak, a gyűlöletnek szálai, amelyeket nem ő szőtt, de amelyekkel azok kötötték magukat hozzá, akik őt elbuktatni törekedtek. És ő ezeknek a vonzását fogja követni, és vissza fog térni ide, hogy ezeket is megtanítsa a tisztább szálak szövésére s ennek a munkának boldogító voltára.

Több kép nincsen.

A legfőbb törvény: *Szeresd Istent mindenekfelett és felebarátodat, mint önmagadat.* Istent szeretni csak az tudja, aki a felebarátját is tudja szeretni. „*Mert aki azt mondja, hogy szereti az Istent, akit nem lát, és nem szereti a felebarátját, akit lát, hazug az*”. Felebarátját azonban csak úgy tudja szeretni az ember, ha a mércét, amelyet ehhez a legfőbb Művész és Mester adott, jól ismeri, és alkalmazni tudja. „*Szeresd felebarátodat, mint önmagadat*”.

Azonban azért nem szereti az ember felebarátját, mert nem tudja szeretni önmagát sem. Ki szerette helyesen önmagát, a takács-e, vagy az akrobata? Úgy-e, a takács? És miért szerette önmagát a takács? Mert „*az életét adta az ő felebarátaiért*”. Minden ember barátja volt neki, és ő mindenkinek odaadta az életének egy piciny részét, annál fogva mindegyiktől kapott életet sokat, túláradó mértékkel, úgy, hogy amikor a leszámolás órája elérkezett, nyilvánvalóvá vált, hogy sokszorosan többet kapott, mint adott. Világos tehát, hogy önmagát szerette a legjobban. Szerette a felebarátját gondolkodás nélkül; mivel pedig mindenki Isten temploma, öbennük szerette az Istent; ezzel betöltötte a legfőbb parancsolat mindkét tételét.

Mese a meséről. ()**

Előre mosolyognom kell azon, hogy mennyire csalódtok, ha azt hiszitek, hogy most valami fantasztikus mesét fogok nektek feltálatni. Azért már most bejelentem, hogy az, amit mesélni fogok, korántsem lesz mese, hanem a legkézenfekvőbb, legreálisabb igazság. Ne tévesszen meg benneteket, hogy olyan címet találtam ki hozzá, amely a megtévesztésre nagyon is alkalmas. Megmondom tehát, hogy annak, amit most mesélni fogok, ez lesz a címe: *Mese a meséről.*

Így ni. (A szellemekhez:) Aggassátok fel csak képeiteket és helyezkedjete el azokkal a hangszerekkel. Ti is gyermekek, ide-ide. No, rendben vagytok már?

(A hallgatókhoz:) Most, amikor a meséről mesélek nektek, olyasvalamiről akarok beszélni, amiről az egyik testvéretek itt felolvasott, arról t. i., hogy az emberi nyelv olyan gyarló a nem látható dolgoknak a kifejezésére, hogy csak halvány, torz képét tudja visszasugározni azoknak a szellemi igazságoknak, amelyek a háttérben rejtőznek, és amelyeket szóval vagy más eszközzel olymódon törekszünk megértetni, amely a gondolatoknak, érzéseknek és benső lelki valóságoknak kifejezésére alkalmas.

Természetesen a „komoly” ember méltóságán alulinak tartja ügyet vetni a mesére. „Gyermekeknek való az” — mondják az emberek — „mi már kinőttünk az ilyen gyerekségekből; minket a reális élet és a való dolgok érdekelnek csak, fantazmagóriák után nem futhatunk. Az a valóság, amit megfogni, megmérni és megszámlálni lehet! Az élet súlyos, és nekünk sem időnk, sem kedvünk ahhoz, hogy gyermekmesékkel foglalkozunk!” Pedig hát ők is voltak valamikor kicsiny gyermekek, akik édesanyjuk ölében üdögélve tágra nyitott szemmel hallgatták a meséket a tündérekről, a csodaszép országokról, hatalmas királyokról és mindenféle szép, jó és boldogító dolgokról, amelyeket emberi szemeikkel nem láthattak, és akkor ők is boldogan ringatóztak ezeknek a meséknek messze lendülő hullámain. Azok a komoly férfiak is voltak valamikor gyermekek, s lám, most is hányszor mondják, hogy „csak addig boldog az ember, amíg gyermek.”

Ebben az egyben aztán igazuk is van. Nagyon boldogok a gyermekek azért, mert nekik a mesék még valóságok; és nagyon boldogok lennének a felnőtt emberek is, ha ügyet vetnének a mesékre, ha előttük is élő valóságok lennének a meséknek olyan dolgai, minő például „a meglátás”. Ez nem minden ember tulajdonsága, mert ehhez szem kell, olyan szem, amilyen csak a gyermeknek van, annak a gyermeknek, aki elhiszi azt, amit az anyja mesél neki. Elhiszi a nagyszakállú törpéről, az óriásokról, a szárnyas táltosról szóló mesét. Ez teszi őt boldoggá: az, *hogy*

hite van, ami szemei elé varázsolja a mesének minden alakját, minden történést; a színhelyet, amiben játszik, amelyet ő realitásnak lát és ebben élén, a lelke megtelik boldogsággal.

*

Mesémhez alcímetek is adhatnék. Például: hogy „*Kik szeretik a meséket?*”

Erre könnyű felelni. Elsősorban a kicsiny gyermekek, akiket boldoggá tesz, akiknek lelkét kiemeli a mese a mérhető, megfogható és megszámlálható világból, és az alig elhagyott, igazi világukba helyezi vissza. És még kik szeretik a mesét? Mindazok, akik bár testileg felnőttek, de a lelkük közel áll a gyermekéhez. Az aggastyán, aki unokáját féltő szeretettel öleli át, akit érdekelnek a gyermek dolgai, már szintén szereti a meséket. Tehát a kezdet és a vég. Ez a kettő összezárul, és egy gyűrűt képez, amelynek a közepét üresség foglalja el. Mi ez az üresség? A látható, fogható, érzékelhető és megszámlálható jelenségek világa, amely a bölcsőtől a koporsóig terjed. Üresség és semmi ez azoknak a szempontjából, akiknek szelleme vagy még, vagy már abba a világba tekint át, amelyből jött, vagy amelybe újra visszatérni készül. És ha az ú.n. komoly, felnőtt ember tudná, hogy a mesék honnan erednek, kevesebb lenézéssel és kevesebb nemtörődomséggel menne el mellettük.

„*A mesék eredetéről*” is kell tehát beszélnem. Ti számtalanszor tapasztaltatok, hogy azok a testvérek, akiknek le kell jönniük a földre, milyen nehezen határozzák el magukat arra, hogy felcseréljék ezt a boldogabb, szellemi világot a földi élettel. Pedig némelyek ugyancsak nehéz viszonyok között élnek itt is, mégis megdöbbenéssel fogadják azt a gondolatot, hogy ismét testbe öltözzenek és felcseréljék a mesék világát a valóság világával. Mert az a világ, amelyben mi élünk, szavakkal ki nem fejezhető dolgokat tartalmaz. Ha most, amikor még a látható és fogható világban éltek, volna mód megértetni veletek azokat a lehetőségeket, amelyek ebben a világban vannak, bámulnatok és a hitetek semmit sem tartana többé lehetetlennek. Ha azonban

ideát lesztek már, nem fogtok csodálkozni mindezekeken, mert vissza fogtok emlékezni, hogy ezeket a dolgokat egykor, amikor innen eltávoztatok, mind ismertétek.

Nos, ha az a szellem, aki itt megszokta azt, hogy az ő akaratának szabadságában és az ő szellemi és erkölcsi tőkénének birtokában olyan környezettel vegye magát körül, amely neki megfelel; aki megszokta azt, hogy szép gondolatai és nemes érzései csodás hajlékot építsenek neki, édes illatú virágokat, mosolygó gyümölcsöket, napfényt és madárdalt teremtsenek körülötte. Csodálható-e, ha a szellem megdöbben az első pillanatra, mikor ráeszmél, hogy fel kell vennie a test szűk börtönét, melyben az ő akaratának a legnagyobb nehézségekkel kell megküzdenie, ahol az ő lelkének szerzett kincseit úgy kell keresztül erőszakolnia a durva anyagon, és ahol — mint többnyire előre látja — súlyos szenvedések és megpróbáltatások várnak reá?

Ezért a kegyelem megkönnyíti és megédesíti neki ezt a nehéz változást. Mikor elfoglalja a testet, amely mint kis öntudatlan féreg, tehetetlenül hever a bölcsőben, szellemének és lelkének csak kicsiny részecskéjét bocsátja rendelkezésére ennek a testnek. Az egyéniség túlnyomó része még benne él ebben a világban, ahol szárnyas angyalok, nagyszakállú törpék és a mesevilág gyönyörűségei élnek, és csak lassan kell hozzászoknia, hogy akaratát mindjobban átadja az anyagnak, szellemét mindjobban beleszoktassa börtönébe. És mialatt a test alakítása folyik, még mindig kapcsolatban van a mesevilág dolgaival. Nem látjátok-e, hogyan kapkod a csecsemő mosolygó arccal valami után, s beszél neki érthetetlen nyelven? Ő még látja a szárnyas angyalt, aki felette lebeg, ő még hallja a csengő körtét, és látja a mosolygó almát, utána nyúl, de szólni nem tud.

Majd eljő az az idő, amikor lassanként mindjobban belaköltözik az új hajlékba, és érezni kezd valami vonzalmat, valami kötelességet, ami őt ehhez a fogható, érzékelhető világhoz fűzi. Egy szeretett lényt kezd észlelni, akinek a kebeléből szívja az

élet nedvét, és lassan megtanul földi nyelven beszélni. Első szava: mama. De ekkor lezárul előtte a kárpit, amely eddig betekintést engedett ebbe a világba, a mesék világába, az *igazi realitások világába*, és attól kezdve, amint gyűjti a fogalmakat, minél többet tud kifejezni, annál jobban halványulnak a képek, amelyeket csak addig volt szabad látnia, ameddig szólni nem tudott, de el kell felednie, mire magát kifejezni képes. El kell felednie ezt a szép világot, hogy élni tudjon a másik világnak, a rideg valóság világának. Most már annak a világnak kell élnie, amely csak köd és pára, és *amelynek nem szívesen élne, ha nyitva maradna az ajtó, amelyen keresztül beláthatott a mesék birodalmába*.

De a kegyelem tovább is elkíséri útján. Mikor már beszélni kezd, az első, amit örömmel hallgat szerető szülője ajkáról: a mese. Innen átról szerető lelkek meséket súgnak az anyának. Az anya ezeket továbbadja a serdülő gyermeknek, aki möhön szívja ezeket magába. Már nem látja a mese országát, de még érzi annak közellétét és igazságát; érzi, hogy neki köze van ahhoz, hisz nemrég még együtt játszott a szárnyas angyalokkal, nemrég még mosolygó gyümölcsű fák alatt játszott ideát, ahol csodás hajlékok, bámulatos színek és édes harmóniák teszik boldoggá az igazak életét.

És az aggastyán, aki félve és remegve várja azt az időt, amikor előtte ez a kárpit lehull, ami ugyanazt a világot nyitja meg előtte, megértéssel hajol a gyermekhez, és kettőjüknek megértő tekintete beszédes bizonyossága annak, hogy ***a mesék boldogító valóságok, melyek arra valók, hogy enyhületet hozzanak bele ebbe a rideg, börtönszerű világba.***

És ha tudjuk, hogy honnan jönnek a mesék, ha látjuk, hogy kik szeretik a meséket, akkor egy lépéssel tovább mehetünk, és ezt kérdezhetjük: „*kik tudnak tehát mesélni?*” Amit olvastok, az jusson most eszetekbe.^{14*} Az emberi beszéd gyarló és

¹⁴ * Az ülés előtti felolvasásra céloz.

szegény ahhoz, hogy mindazokat az érzéseket és gondolatokat ki tudja fejezni, amelyek a látható és fogható világ dolgai mögött rejtőznek. *Azok tudnak tehát mesélni, akiknek a mesék birodalmával való kapcsolatuk nem szakadt meg. Azok tudnak mesélni, akiknek a szelleme ki tud emelkedni a földi börtönből, és időnkint bele tud látni ebbe a világba, amelynek anyaga oly könnyen enged az akarat rezgéseinek, amelynek viszonyai anynyira alá vannak vetve az egyén szerzett képességeinek.*

Azoknak, akik mesélni tudnak, különböző neveket ad az emberiség. Ezeknek az egyik csoportját művészeknek nevezik. A művész nem más, mint isteni kegyelemmel megáldott mesemondó. A festő nem akkor kiváló, ha a látott földi dolgokat a legnagyobb hűséggel és precizitással veti vászonra, mert ha így lenne, akkor a camera obscura lenne a legnagyobb művész. (Egy szellemi képre vonatkoztatva.) Nézzétek csak ezt az egyik képet itt. Nincs rajta más, mint szelid alkonyat, lehajló ágú, bús lombú facsoport. Víz csillog a háttérben és a lombos fa alatt egy férfi meg egy nő. De amint nézitek a képet, egyszerre eltűnik a környezet és megelevenedik a saját múltatoknak egy darabja. Érzitek az esti szellő langyos simogatását arcotokon, és melletetek áll egy kedves arc, amelynek homloka körül játszó fürtöket a szellő lebegteti és édes, boldogító érzés tölti meg a lelketeket. A fák lombjai halk melódiát susognak a füleitekbe, és csak ha körültekintetek, veszitek észre, hogy csak egy festett kép előtt álltok. Igaz, hogy csak egy festett kép, de aki ezt festette, az tudott mesélni, az fél tudta kelteni a lelketekben azt a valóságot, amely nem fogható, nem mérhető, meg nem számolható, **de amely elvitt titeket a múltba, a mesének világába, abba az országba, ahol az érzések, a gondolatok és az akarat tisztasága határozza meg a lélek boldogságát.**

Ott van a másik kép. Ravatal, körülötte csonkig égett gyertyák. Egy fájdalomtól megtört alak támasztja homlokát a ravatal széléhez. Szétszórt virágok, lehullott szirmok. A könnyek

ellen kell küzdenetek és. . egyszerre eltűnik a kép előletek, és látok egy nagyon-nagyon szeretett lényt, akit az éltetek árán is visszatartottak volna ebben a látszatvilágban, aki szemeitek előtt végezte be utolsó óráját. És látjátok a halottas kocsit, a suhogó csótárú lovakat, mindent a legapróbb részletekig. Halljátok, mint zuhognak dübörögve a sírba a göröngyök, egy mély sóhajtás száll fel kebletekből és . . . csak akkor ébredtek fel, hogy hiszen csak egy képet láttok. De aki ezt a képet festette, annak a homlokán ott égett a múzsa csókja, az belefestette a lelkének egy részét, és azon a semmitmondó vásznon, ahol csak színek vannak keverve, oda vannak tapadva a fájdalom és a forró vágyakozás apró részecskéi, amelyek a ti lelketekben ugyanazokat az érzéseket és gondolatokat ébresztik fel. **Ez művész, aki elviszi a lelketeket a mesének birodalmába, a nem fogható, nem mérhető és nem számlálható dolgok országába.**

Íme egy másik kép. Kicsiny szoba. A késő őszi hűvösséget a kandallóban égő tűz enyhíti. Az asztalon mázas szilkében a késő őszi utolsó virágai. A kandalló mellett öreg anyóka, a kandalló párkányán egy cirmos macska. . .Egyszerre csak már halljátok is az őszi eső zuhogását és megdudereg a hátatok. A fehérhajú öreg anyóka egy szerető édes anyává változik át, aki nem szűnik meg rátok gondolni, amíg ti távol-messze tőle saját céljaitokat hajszoljátok. Aztán halljátok a nagyváros lüktető zaját, amelyben éltek, s aminek a reflexe ebbe a kicsiny szobába verődik vissza, ahol egy összetört anyóka ül. . . Majd a lelketek visszaszáll a messze múltba, amikor az az anyóka még maga is fiatal volt, a fejét szép szőke haj borította, amikor még ő is az ő saját érzelmei után futott és . . . meg kell fognotok magatokat, hogy eszetekbe jusson: hisz ez csak egy festett kép!

De ez az anyagi világ, amely mindent rendszerbe foglal, amely mindent megszámlál és megméri, a művészetet is rendszerbe foglalja, és a művészekké lenni akarók számára iskolát nyitott. Ebben az iskolában megtanítják a művészet technikájára. Itt megtanítják mindazokat az apró fogásokat,

amelyek megkülönböztetik a művészt a mesterembertől. **Ha a tanítvány jó eredménnyel befejezi tanulmányait, akkor pecsétes írást adnak a kezébe, ami azt jelenti, hogy ő most már „művész” és ezzel rászabadítják az emberiségre.** Íme itt az ő képe is a tárlaton. Nagyon szép . . . keretben van. Közelebről nem jó megnézni, mert az embert elfogja a sajnálkozás, hogy milyen kár azért a sok drága festékért. Megérteni azonban sem közlőről, sem távolról nem tudom. A kép alaptónusa zöld, közepében van egy nagy fehér folt, mellette egy kisebb sárga folt. Vajon ki tudja megmondani, hogy mit ábrázol ez a kép?

A katalógusban ez áll: „A kis tehénpásztor”. Jó, hogy meg van írva, mert majdnem kísértésbe estem, mert ha nem a falon függne, hanem az asztalon feküdnék a kép, azt vélné az ember, hogy „zöld főzelék tojás-feltéttel.” Hát ilyen nagy a különbség a múzsa csókja, és a főigazgató úr pecsétje között! Íme, **az intézet kijelentette, hogy „művész”, és ő meg is tanulta azt, hogy nem szabad hüen ábrázolni, és büszke erre az ismeretére.** Az előbb bemutatott művészekről csak a múzsa mondja azt, hogy művészek, de az sem hangosan, hogy el ne bizakodjanak, mert akkor nem lennének képesek a szívük vérével festeni. Talán más művészekről is beszéljek? A léleknek igazi tápláléka, a magasabb szférák érzésközlése: a zene, itt ezen a földön, itt ebben a reális világban még nagyon kezdetleges. Pedig ez a legédesebb és legboldogítóbb művészet. Mesemondás ez is. A zene a legszebb mese, sokkal hübb minden ábrázoló művészetnél. Jöjjetek csak el velem egy hangversenyre.

Itt vagyunk. A terem zsúfolásig telve. Körülöttünk gazdagon (vagy nagyon is fogyatékosan) öltözött közönség. A levegőt bódító parfümillat tölti meg . . . Ahogy megütik fenn a pódiumon az első akkordot, egyszerre eltűnik minden; a szellem felszabadul az anyagi világ bilincseitől. Ragyogó júliusi nap. A napsugár reszket az izzó levegőben, és fenn a légtérben pacsirta énekel. Lent az érett kalászatokat izmos legények aratják, és a kassza pengése lágyan vegyül a kévekötő leányok halk danájába. A

levágott gabona üde illata terjeng a légben . . . Egyszerre a szemhatáron sűrű fekete felhők gomolyognak . . . Távoli dörgés, mely mindig közelebb és közelebb jön. A pacsirtacsicsergés elhallgat. Most egy döbbenetes mennydörgés rázza meg a földet: lecsapott a villám. Az emberek és állatok féltő, halk nesze hallatszik . . . De csak percekig tart a zivatar. Máris elvonulnak a nehéz fellegek és kiderül a kék égboltozat. A távoli falucska tornyában megszólal a hívogató estharang szava és hazaszólítja a mezőről a munkás népet. . Új hangok rezegnek a táj felett, a hazatérő gulya méla kolompjának hangja elvegyül az arató legények és kéveköti leányok együttes énekével. . .

Egyszerre kellemetlen recsegés támad körülöttetek. Ijedten néztek körül. Tenyerek csattognak össze s ti felébredtek . . . Megszűnt a varázs. A pódiumon egy sok szenvedést látott férfi hajtja meg magát. Szemében szenvedés, homlokán derű és szinte izzik rajta a múzsa csókja. Ez tudott mesélni! Ennek a lelke elszállt a mese birodalmába, és elhozta onnan mindazt, amit érzett, mindazt, ami szépet, fájót és boldogítót talált. Mikor pedig elhozta, odaadta nektek, kiemelte lelketeket a nagy város zajából, és elvitte oda, ahol a méla harangszó az egyszerű élet boldogságát hirdeti, s elfeledtette veletek az úgynevezett „gazdasági kérdéseket”. **Ez művész, mert tud mesélni; és azért tud mesélni, mert nála nem szűnt meg a kapcsolat ezzel a világgal, le tudja hozni ennek a világnak igazi valóságait a látható világ sötét mélységébe.**

Az emberi társadalom ezt a művészetet is monopolizálta. Iskolákat állított fel, ahol megtanítják a jelentkezőket a zene technikájára, a zene elméletére, szóval mindenre, ami szükséges ahhoz, hogy a „művészek” a pecsétes bizonyítványt megszerezhessék. Ez a bizonyítvány azután feljogosítja az ekként felkészült „művészt”, hogy a pódiumra kiállhasson, és pénzt kereshessen.

Nos jertek, hallgassunk meg egyet a hivatalos művészek közül is. Ugyanaz a terem, ugyanaz a közönség, ugyanaz az illat,

de nem ugyanaz a művész. Hódító tekintetű, határozott fellépésű, energikus ifjú. Művészetét távolról hirdeti nyakába lógó művészi haja. Ti nem is tudjátok, hogy milyen szükséges dolog ez a hatások elérésére! Egy ügyes mozdulattal azt az egész hajsátort az arcba lehet dobni és ismét hátravetni, ami a fortissimóknál és allegróknál pompás hatást vált ki. Ez a hajsátor az igazi művész elengedhetetlen kelléke. No most vigyázzunk! Elkezdődik a játék. Mivel szeretem a zenét és tudom, hogy ez a lélek tápláléka, odahallgatok. Nagyszerűen játszik. Úgy dolgozik, hogy megérdemelné a nehéz testi munkások kettős kenyéradagját. Hibát nem követ el, a hajsátor pedig a kellő pillanatokban megteszi a magáét. Hosszú ideig játszik, ujjai bámulatos virtuozitással járnak a húrokon ... Végre vége van ... A megkönnyebbülés sóhaja száll fel a lélekből: hála Istennek, nem történt semmi baj! Igaz, hogy ő nem vitte el sehova a hallgatóságot, de mégis hálára kötelezett, mikor bevégezte, hogy egy szorongó érzés bilincseitől megszabadított, azzal a jóleső gondolattal, hogy nem esett semmi baj.

Az előbbi művészt a múzsa avatta fel, ezt az utóbbit pedig az intézet küldte az emberiség nyakára.

*

Kedves emberek, én azt ígértem, hogy a meséről fogok mesélni nektek, és talán lesznek köztetek olyanok, akik azt gondolják magukban, hogy egészen eltértem a tárgytól. Szeretném pedig, ha elhinnétek nekem, hogy mindazok, akik képekben és hangokban a mi világunk szépségeit hozzák el az emberiségnek, olyan szépségeket, amelyeket az emberek, mint ahogy azt most is láttatok, szavakkal kifejezni nem képesek, éppúgy mesemondók, mint azok, akik szavakkal mesélnek. Mert az a jóságos Teremtő, aki az ő gyermekeit minden széppel, jóval és kellemessel, ami őket boldogítani képes, ellátni kívánja, aki szemet, fület és egyéb érzékeket adott az embereknek, ezeken az érzékeken keresztül is hozzájuk akarja juttatni mindazt a szépet, jót és igazat,

ami csak ebben a mi világunkban található fel, ebben a világban, amely nem más, mint a meséknek világa.

Ha azok, akikről eddig beszéltem, véleményetek szerint mégsem igazi mesemondók, hát nem bánom, szólok azokról, akik csakugyan meséket mondanak. Most azonban már nem kívánok azokról szólni, akik meséket mondani „*akarnak*”, hanem csak azokról, akik meséket mondani „*tudnak*”. És ezzel, amilyen tág körre terjesztettem ki az előbb a mese birodalmát, éppen olyan szűk körre szorítom most az igazság megvilágításában. Mert mesének mondtam a szépet, jót és igazat, ami ebben a rideg valóságokkal túltömött világban különösnek tűnik fel az ember szeme előtt; aminek a szellemi hazából való származása az első tekintetre nyilvánvaló; ami a szellemet emelni van hívatva, legyen bár az a mese a szavaknak, színeknek, vagy a hangoknak köntösébe öltöztetve. **Mese minden, ami táplálékot van hívatva nyújtani a léleknek, mondja el azt bár egy kicsiny gyermek, vagy egy bölcs férfiú. Ebből a szempontból ítélve meg a dolgot, nagyon kevesen vannak, akik igazán tudnak mesélni.** Láthatjátok tehát, hogy az a tág kör, amelyet én vontam a mese fogalma körül akkor, mikor az összes művészeteket belevontam a mese birodalmába, sokkal szűkebb a ti meghatározásotoknál, mert kirekesztettem mindazokat, akik csak *akarnák* mesélni, de *nem tudnak*.

Az igazi mesemondók egyik osztályát képezik — hogy egy fokkal feljebb haladjunk — azok, akiket ti költőknek neveztek. Emlékezzetek csak vissza egy-egy költeményre, amely a lelketeket megragadta! Nem álltatok-e néha úgy egy-egy könyv előtt, hogy szemetekben könny csillogott? S ugyanakkor életeknek olyan pillanatai nyomultak előtérbe, melyek már rég a szellemvilágban vannak megábrázolva; olyan hangokat hallottatok, olyan illatok ütötték meg az orrotokat, amelyekről nem tudátok, hogy honnan származtak. Az igazi költő meséi ilyen hatásokat váltanak ki. *Nagyon kevés ilyen igazi költő van, éppen olyan kevés, mint amilyen kevés az igazi művész.*

És itt hadd szóljak a mese hatásáról. Hallgassuk csak meg az egyiket az igaziak közül, hogy mit mond a nagy fáraónak, amikor az nászát ünnepli, és látni kívánja, hogy mit rejt számára a jövő. A következő szavak mesélik el neki azokat a dolgokat, amelyek még csak a mesék világában valóságok, de a valóságok világában még mesék:

Amíg csokolódtok,
 Nem érzed-é a lanyha szelletet,
 Mely arcodat legyinti, s elröpül?
 Vékonyka porréteg marad, hol elszáll;
 Egy évben a por csak néhány vonalnyi,
 Egy századévbeni már néhány könyök,
 Pár ezredév gúláidat elássa,
 S homlaktorlaszba temeti neved,
 Kéj-kerteidben a sakál üvölt,
 A pusztán koldus, szolganép tanyáz.
 S mindezt nem a mennyrázó fergeteg,
 Nem bömbölő földindulás cselekszi,
 Csak gyöngö szellő, mely körülenyelg.

És a nagy fáraó násznyoszolyájából rémülten felszökve, maga előtt látja gondosan bepólyált múmiáját, látja a gúlákat, miket a homoksivatag fokozatosan eltemet. És ez az egyszerű kis mese új világot gyújt a lelkében s új vágányra tereli az egész történelmet.

*

Ha már a mese hatásáról beszélek, menjünk egy kissé még feljebb. Keleten, egy kicsiny országban hajdan több mesemondó élt. Ezek meséltek egy országról és egy eljövendő Királyról. Intették a népet, hogy ennek az eljövendő Királynak az útját egyengessék. Sokan voltak, akik meséltek, de csak kevesen voltak, akik hitelt adtak szavuknak. De az a kevés, aki hitt nekik, leírta ezeket a meséket. A gyarló emberiség azonban, bár nagyra becsülte ezeket a leírt meséket, csak a mesék szavaihoz ragaszkodott, a tartalmat, a mese szellemét, aminek a közvetítésére a

mesemondók megjelentek, nem tudta bevenni. Mikor azután megérkezett a nagy Király, nem látták a szavaktól azt a jövőt, amelyet a mesék hirdettek nekik, nem ismerték fel a külsőben a bensőt. A Király megérkezett, de alig volt, aki fogadta őt. És mit tett a Király? Csodás dolgokat tett, amelyek elmúltak, de meséket mondott, amelyek „semmiképppen el nem múltak”.

Hallgassuk csak, hogyan mesélt? *„Egy embernek volt két fia. És monda az ifjabbik az ő atyjának: Atyám, add ki a vagyontól a rám eső részt. És az megosztá köztük a vagyont. Nem sok nap múlva aztán a kisebbik fiú összeszedvén mindenét, messze vidékre költözék; és ott eltékozla vagyont, mivelhogy tobzódva élt. Minekutána pedig mindent elköltött, támada nagy éhség azon a vidéken és ő kezde szükségét látni. Akkor elmenvén, hozzászegődék annak a vidéknek egyik polgárához és az elküldé őt a mezeire disznókat legeltetni.*

És kívánja vala megtölteni az ő gyomrát azzal a moslékkal, amit a disznók ettek; és senki sem ad vala neki. Mikor aztán magába szállt, monda: Az én atyámnak mily sok bérese bővelkedik kenyérben, én pedig éhen halok meg. Fölkélvén elmegyek az én atyámhoz és azt mondom néki: Atyám, vétettem az ég ellen és te ellened. És nem vagyok immár méltó, hogy a te fiadnak hívatassam; tégy engem olyanná, mint a te béreseid közül egy.

És felkelvén, elméne az ő atyjához. Mikor pedig még távol volt, meglátá őt az ő atya és megesék rajta az ő szíve, és odafutván, a nyakába esek és megcsókolgató őt.

És monda néki a fia: Atyám, vétkeztem az ég ellen és te ellened; és nem vagyok immár méltó, hogy a te fiadnak hívatassam. Az atya pedig monda az ő szolgáinak: hozzátok ki a legszebb ruhát, és adjátok fél rá; és húzzatok gyűrűt a kezére, és sarut a lábaira. És előhozván a hízott tulkot, vágjátok le, és együnk és vígadjunk. Mert ez az én fiam meghalt és feltámadott; elveszett és megtaláltatott. Kezdenek azért vígadni. Az ő nagyob-

bik fia pedig a mezőn vála: és mikor hazajövé, közelgett a házhoz, hallá a zenét és táncot. És élőszólitván egyet a szolgálak közül, megtudakozd, mi dolog az?

Az pedig monda néki: A te öcséd jött meg; és atyád levágatá a hizott tulkot, mivelhogy egészségben nyerte őt vissza. Erre ő megharaguvék és nem akara bemenni. Az ő atyja annakokáért kimenvén, kérlelé őt. Ő pedig felelvén mondd atyjának: Imé ennyi esztendő t szolgálak néked, és soha parancsolatodat át nem hágtam: és nékem sohasem adtál egy kecskefiat, hogy az én barátaimmal vígadjak. Mikor pedig ez a te fiad megjött, aki paráznákkal emészt tette fél a te vagyonodat, levágattad néki a hizott tulkot. Az pedig monda néki: Fiam, te mindenkor énvelem vagy, és mindenem a tiéd. Vígadnod és örülnöd kellene hát, hogy ez a te testvéred meghalt és feltámadott; elveszett és megtaláltatott.”

Vajon ki mondhatja azt, hogy ez nem mese; vajon ki mondja, hogy a nagy Király ezt mint földi, valóban megtörtént dolgot mondta el? De ha mégis találkoznék valaki, aki így gondolkodnék, ennek kedvéért hadd mondjam el a nagy Király egy másik meséjét:

„Vala pedig egy gazdag ember, és öltözik vala bíborba és patyolatba, mindennap dúsan vigadozván.

És vala egy Lázár nevű koldus, ki az ő kapuja elé volt vetve, fekélyekkel tele. És kíván vala megelégedni a morzsalékokkal, melyek hullanak vala a gazdagnak asztaláról; de az ebek is eljövén, nyalják vala az ő sebeit. Lőn pedig, hogy meghala a koldus és vitették az angyaloktól az Ábrahám kebelébe, meghala pedig a gazdag is és eltemetteték.

És a pokolban felemelé az ő szemeit, kínokban lévén, és látá Ábrahámot távol, és Lázárt annak kebelében. És ő kiálta: Atyám, Ábrahám, könyörülj rajtam és bocsásd el Lázárt, hogy mártsa az ő ujjának hegyét vízbe, és hűsítse meg az én nyelvemet; mert gyötrettetem e lángban.

Monda pedig Ábrahám: Fiam, emlékezzél meg róla, hogy te javaidat elvetted a te életedben, hasonlóképpen Lázár is az ő bajait; most pedig ez vigasztaltatik, te pedig gyötrettétel.

És mindenekfelett, mi köztünk és ti köztetek nagy közbevetés van úgy, hogy akik akarnának innét tihozzátok átalmenni, nem lehetnek, sem azok onnét hozzánk át nem jöhetnek.

Mondja pedig amaz: Kérlek azért téged, Atyám, hogy bocsásd el őt az én atyámnak házához. Mert van őt testvérem; hogy bizonyosságot tegyen nekik, hogy ők is ide, e gyötrellemnek helyére ne jussanak. Monda néki Ábrahám: Van Mózesük és prófétáik; hallgassák azokat. Ama pedig monda: Nem úgy, atyám Ábrahám; hanem ha a halottak közül megy valaki hozzájuk, megtérnek!

Ő pedig monda néki: Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, az sem győzi meg őket, ha valaki a halottak közül feltámad.”

Ki mondja, hogy ezek nem mesék ? Vajon megtörtént dolgok-e? Mesék bizony, de olyan mesék, amelyben égi manna van elrejtve. Mert halljátok-e, mit mond az Úr? „*Ég és föld elmúlnak, de az én beszédeim semmiképp elnem múlnak.*”

A ti hatalmas építményeitek, társadalmi alkotásaitok, a világot meghódító nagy nemzetek, a mérhetetlen hegyláncok, s az egész föld: minden, ami látható és fogható — egy leheletre, mint a füst és pára elenyészik, de ezek a mesék, amelyek az igazság forrásából táplálkoznak, mindig megmaradnak, mindig táplálni és éltetni fogják azokat, akiknek van hitük, akik hisznek a mesében, mint a kételkedni nem tudó gyermekek. Akiknek igazi hitük van, azok e mesékből mennyei táplálékot szereznek maguknak.

*

És most, amidőn a mesemondók tárgyalása során feljuttunk a legnagyobb magasságba, szálljunk hirtelen alá a ti mesemondóitokhoz, a ti „eszközeitekhez.” Ezeknek a mesemon-

dóknak is az a fő jellemvonásuk, hogy szellemüknek és lelküknek szabaddá tételével bele tudnak látni ebbe a világba, a mi világunkba. Eszközöknek nevezitek őket és nagyon helyesen. Ők a ti eszközeitek arra, hogy néha-néha fellebbentsék azt a kárpi-tot, amely előletek a mi világunkat eltakarja. Szellemi képességeik folytán beláthatnak olykor a mi világunkba, és elhozhatják nektek onnan a szépet, a jót és a nemest. Ezt ők azután különböző formákba burkolják. Az egyik a filozófia formájában, a másik a dráma, a harmadik a líra formájában nyújtja át nektek a szellemi világ gyöngyszemeit, és ti az egyiken sírtok, a másikon nevettek, a harmadikon talán unatkoztok. De azért, ha szorgalmasan kerestek, ha a hitetek egészséges, mindegyik meséből, akárhogy legyen is az ábrázolva, ki fogjátok hámozhatni a kicsiny magot, a mennyei mannának azt a piciny morzsáját, amelyet a ti szellemetek még elbír, és amelyet a ti gyarló eszközeitek ide lehozni képesek. Ebben hasonlítanak ők a többi mesemondókhöz, és a bennük való hit köt össze titeket is a gyermekekkel, akik olyan kedvesek az Úrnak.

A ti egészséges hitetek az, amely feljogosít benneteket, hogy engedelmeskedjétek az Úr ama felszólításának: engedjétek hozzám őket, mert ilyeneké a mennyeknek országa.” A ti gyermeki hitetek azokat a morzsákat, amelyeket a ti mesemondóitok hozni tudnak, emészthetővé, hasznossá, erősítővé tudja tenni számotokra annyira, hogy ezren és ezren tudnak táplálkozni belőlük, s végül még mindig kosárszámra adhattok tovább belőle embertársaitok táplálására.

Legyen egészséges és gyermeki a ti hitetek; gyermeki az érzelmekre nézve, de a felnőtt hite az értelemre nézve. Mert mi-ként a mesemondók közül sem mindegyik képes igazi érzéseket ébreszteni bennetek: ezekből a mesékből is ki kell hámoznotok az igazi magot, és nem szabad túlságos fontosságot tulajdonítanotok a formának, a burkolatnak. Mert igen sokszor az a gyümölcs, amelynek kemény héja van, táplálóbb, mint az, melyiknek a bensőjéhez könnyű hozzáférni.

Nos, az én mesémnek végére jutottam. Aki azt hitte, hogy egy érdekes mesét fog hallani, az legyen elnéző velem szemben, ha az érdekesség ez egyszer hiányzott, és inkább higgye el nekem azt, hogy ezen a fonálon, amelyet most legombolyítottam, *az igazi valóságok forrásához juthat*, és onnan meríthet a szelleme számára táplálékot.

Az ég áldása legyen veletek!